

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת תזריע-מצורע

לקראת שבועת מלכתא

פנינים לפרשת תזריע מצורע | גליון מס' 271 | תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה' | לקבלת הגליון למייל: dirshu@dirshu.co.il

אחד הניח את בגדיו סמוך לתנור החימום. תוך רגעים ספורים הם התלקחו, ואש גדולה הלכה והתפשטה. בחסדי שמים הצליחו להשתלט על הדליקה. רוב המטבח נשרף, והיה צורך להחליף את הארונות ואת החרסינה. הנהלת כולל 'חזון איש' שלחה בעלי מלאכה לשפץ את הבית, אולם אמא סירבה לקבלם. סבא הסטייפלר שמע על כך ואמר לה: "אל לך לדאוג, הדבר לא יגרע מחלקך בעולם הבא בכהוא זה!", רק אז הסכימה אמא להכניס את בעלי המלאכה...

בתו של מרן הגר"ח קנייבסקי שליט"א, על צניעותה ומקצת מהליכותיה האציליות של אמה הרבנית קנייבסקי ע"ה

Aharon Krohn/Flash90

"דָּבַר אֵל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֵשׁהּ פִּי וּגְוִי" (ויקרא י"ב, ב')

פעם, בימי הקיץ החמים, נשאלה אמא מדוע אין בביתה מזגן. היא השיבה בפשטות: "הדירה מאווררת ביותר, בהיותה בעלת כיווני אוויר רבים, ואין כל צורך במזגן".

ומה אמרו אחרים?

"פעם נכנסתי לסבתא", מספרת אחת הנכדות, "היה זה בעיצומו של קיץ, ובחדר הכניסה לא היה מזגן. אפילו מאוורר כמדומני שלא היה, החום היה מעיק ובלתי נסבל, ולמרות זאת סבתא ישבה נינוחה וקיבלה נשים בזו אחר זו, בחדר הלימוד של סבא פעל המזגן. נכנסתי לשם כדי להתקרר, ורק אחרי ששהיתי שם זמן מה, הייתי מסוגלת לצאת ולדבר עם סבתא".

אמא היתה רגילה לומר: "מיד כשמגיע החורף, אנשים מחפשים כיצד להתחמם; שחלילה לא יהיה להם קר מידי... בבוא הקיץ הם מחפשים כיצד להתקרר; שחלילה לא יהיה חם מידי... מדוע להתפנק כל כך? הרי כך ברא ה' את העולם!"...

פעם סיפרה אמא, כיצד היא מתמודדת בכל מזג אוויר על ידי כוח הדמיון: "כשאני יוצאת מן הבית וחם לי מאד, אני מדמיינת כאילו

עתה אמצע החורף. רוחות קרות מנשבות ללא רחם, הקור חודר לעצמות, בררר... ופתאום, משב רוח חם עוטף אותי, כמה טוב! ובימי הקור? - אני מדמיינת יום קיץ שרבי לוחט, החום כבד, ואינני מוצאת מפלט, והנה לפתע מגיע משב רוח קריר, מרענן ומשיב נפש"...

גם בשנים האחרונות, כשסוף סוף הותקן מזגן בכניסה, היה זה למורת רוחה של אמא, וחושבני שאף ללא ידיעתה - כאשר נעדרה

המטבח המשופץ

אחד מבני הבית הניח את בגדיו סמוך לתנור החימום. תוך רגעים ספורים הם התלקחו, ואש גדולה ומאיימת הלכה והתפשטה. בחסדי שמים הצליחו להשתלט על הדליקה, ואז התבררו הנזקים: רוב המטבח נשרף, והיה צורך להחליף את הארונות ואת החרסינה. הנהלת כולל 'חזון איש', שהדירה שייכת לו, שלחה בעלי מלאכה לשפץ את הבית, אולם אמא סירבה לקבלם: "הדירה כשירה לשימוש גם עתה, ואין כל צורך לא בהחלפת הארונות ולא בעקירת אריחי החרסינה הטובים..."

סבא הסטייפלר שמע על כך ואמר לה: "אל לך לדאוג, הדבר לא יגרע מחלקך בעולם הבא בכחך זה!", רק אז הסכימה אמא להכניס את בעלי המלאכה.

כשהחלו להחליף את החרסינה המפויחת, נזעקה אמא בשנית: "אין כל צורך להחליף את החרסינות כולן; חלק מהן נשאר שלמות לגמרי!". היא לא השתכנעה גם כאשר אמרו לה, כי החרסינה הישנה היתה לבנה ואילו החדשה צהובה, ושילוב הישן עם החדש יראה מוזר ביותר. אמא נותרה בשלה: "אם החרסינה שלימה, אין צורך להחליף אותה!".

לבסוף נלאתה להתווכח, ביטלה את דעתה, והביטה בעיניים כלות ובכאב רב על הגשמינות המתנחלת בביתה... הנגר סיפר, כי כשהחליף את הידיות בארונות המטבח, בכתה אמא בדמעות שליש...

כעבור מספר שנים ביקרה מכרה בביתנו, ושאלה את אמא האם היא זוכרת את השריפה במטבח, ואמא השיבה בצער: "ודאי שאני זוכרת. עד היום אינני מבינה מדוע החליפו את החרסינה!", זה היה הזיכרון של אמא מן השריפה...

בפעם אחרת, כאשר היה צורך דחוף בשיפוץ כלשהו בבית, ניסו עסקנים לנצל את ההזדמנות ולהרחיב את העבודות לכל הבית, אולם הם נתקלו בהתנגדותה של אמא, שהשיגחה לבל יעשו כל פעולה שאין בה מן ההכרח. היא לא השתכנעה מדבריהם על אודות הצורך בשיפוצים אלו, ואמרה: "איך אפשר להרוס קירות שספגו כל כך הרבה תורה?"...

מחנכת לרבים

אמרו לאמא שיש בחורות, שעבורן זוהי הקרבה להעדיף חתן בן תורה ולבחור בחיי דוחק. אמא לא הבינה: "מי אמר שצריך לחיות בדוחק, ומי אמר שזהו דוחק? ראשית, יש להתבונן ולהחליט מה העיקר בחיים ולשם מה האדם חי, ורק לאחר מכן יש לדון מה נצרך לו למען מטרות אלו. מה אדם לוקח איתו למעלה אחרי מאה ועשרים שנותיו? - תורה ומעשים טובים בלבד! ומאחר שכל האושר, כל הקדושה וכל השמחה נמצאים בתורה ובחיי תורה, הרי מי שבחר בהם, אינו חי בדוחק כלל!"...

אמא היתה רגילה לומר את ה'ווארט' הבא: מדוע מברך אדם את ילדיו "שימך אלוקים כאפרים וכמנשה", ואינו מברכם שיהיו כשאר

בחודשי חייה האחרונים הותקן מזגן גם במטבח, כמובן, הדבר נעשה לאחר מסע שכנוע ארוך, שכן מתחילה לא נתנה אמא את הסכמתה, באומרה שאין היא צריכה את ה'לוקסוס' הזה. אולם מכיוון שהדבר היה נחוץ ביותר, שהרי בשל המטבח כמויות עצומות כשל מוסד (כיוון שאמא היתה שולחת אוכל למשפחות רבות, וכן ציבור גדול סעד על שולחנם בשבתות) - טיכסו בני המשפחה עצה כיצד לגרום לאמא להסכים.

מה עשו? פנו לגברת מרים כהן, שהיתה יד ימינה של אמא, והיתה מסייעת לה בימי חמישי ושישי בעבודות המטבח, וביקשו ממנה כי תאמר שהיא זקוקה למזגן, מיד כאשר שמעה זאת אמא, נתרצתה והורתה להתקינו במהירות האפשרית... אולם אמא עצמה מעולם לא ביקשה להדליקו לצרכיה שלה!

כל זמן שהיו הדברים מיועדים בעבורה, עמדה אמא בהתנגדותה כחומה בצורה, לבל ירכשו או יעשו למענה דבר. לא כך היה בשעה שהיו הדברים נוגעים לצורכי אחרים. בעניינים אלו היתה אמא מהדרת עד קצה הגבול; משתדלת שאותם אחרים יהיו מרוצים ככל האפשר.

ידידות שביקרו אצל אמא סיפרו, כי נדהמו לגלות ספה חדשה. אמא התנצלה מיד: "חלילה לכן לחשוב כי הספה החדשה נקנתה בשבילי; ישן אצלי נכד, והוא כמובן אינו יכול לישון על המיטה השבורה..." גם המזגן הותקן לצורך הנכד...

לאורך כל השנים לא נעשה כל ניסיון ליפות את הבית: פרט למקרים יוצאי דופן לא נערכו שיפוצים, קירות הבית לא נצבעו, ואף הרהיטים לא הוחלפו. אחת מאחיותי הציעה פעם לאמא כי תצבע את המיטות בחדר שינה, ואמא, שראתה כמה הדבר חשוב לה, נענתה בחיוב. המלאכה נמשכה זמן רב, ואחותי נלאתה מלסיימה. המיטות נשארו עד עצם היום צבועות למחצה: מיטה אחת בצבע חום, והשניה נשארה בצבע עץ דהוי...

מלבד כל האמור, בשנותיה האחרונות של אמא, כאשר המונים צבאו על דלתות הבית, היה לאמא טעם נוסף להיזהר ממותרות ומחדשנות. אמא היתה מרבה לומר לנו: "דעו לכם שעניינם של אלפים ורבות צופיות אל הבית הזה, ופשטותו מהווה להם דוגמה וסמל. עובדה זו מחייבת אותנו לשקול כל שינוי שנעשה בבית, ולנהוג משנה זהירות". אכן, נשים רבות שהגיעו להתלונן על קשיי פרסה, יצאו נפעמות מהפשטות בביתנו.

נגד טבעה

ברצוני להבהיר: טעות היא לחשוב כי אמא היתה מלאך ממרום, שאין לו שיג ושיח בענייני העולם הזה, אינו מבין מהו חומר, ואין לו טעם בשום דבר גשמי. אמא ניחנה בחוש אסתטי מפותח, והיא אהבה יופי. חברות ילדות שלה זוכרות את חיבתה לחפצים נאים. היה לה טעם טוב ומעודן, ואנו ילדיה נהנינו מעצותיה בבואנו לרכוש כלים ובגדים. ברם בכל הנוגע לה עצמה, ראתה חוב קדוש להסתפק במועט וביטלה את רצונותיה הטבעיים עד כי סלדה מכל אשר ריח

סיפרה הרבנית ואמרה פעם בחיך, שבאותה תקופה היו אוכלים בבית שלנו, בנוסף לשלוש הסעודות של שבת, סעודת יום שישי, 'סעודת עניים טועמיה' למהדרין. אבא אמר לי פעם בחיך, כי בחצרות האדמו"רים הצדיקים יש מנהג, שיום לפני החתונה עושים סעודת עניים, ואצלנו גם כן יש מנהג שבערב שבת, לפני כניסתה של 'שבת המלכה', עורכים סעודת עניים...

מעשי החסד המופלאים של הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל, ועמו הרבנית ע"ה

"יבא הפהון לראות את הפית" (ויקרא י"ד, ל"ו)

מנהגו של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, היה להתפלל מנחה גדולה בכולל פוניבז' ביום שישי.

בדרך כלל הוא מצא שם כל מיני אנשים מסכנים, שלא היה להם בית, והסתובבו באזור ישיבת פוניבז', אחרי תפילת מנחה הוא הזמין אותם שיבואו לאכול.

ביום שישי בצהרונים באותה שעה על פי רוב, הרבנית כבר סיימה את עיקר הבישולים של שבת, והריח עלה מהמטבח. כי כבר משעות הבוקר, הרבנית עבדה להכין את הכל, לפני שהילדים שבים מתלמודם והבנות מבית ספרן, את הדגים, המרק עם נתחי עוף ומעט שומן, גם אורז וירק קצוץ ממה שהיה בבית. וכאשר העניים הללו נכנסו, הניחוח עלה באפם.

כמו הזמנת האורחים, כן הכנסתם הביתה - היה בהסכמת הרבנית ובשמחתה. ר' בן ציון הכניסם והושיב אותם בסלון שכבר היה ערוך לשבת.

הוא הגיש להם לאכול, מנה ראשונה דגים, מנה שניה מרק, והם אכלו בדחילו ורחימו, כמו שרק עני יודע לאכול, כאילו היה זה מאכל קדוש ממש... אבל זה היה קודש כי הרבנית נתנה להם מהמעט שהיה.

אחרי המרק, קיבלו גם מהעוף.

כאשר סיימו לאכול, הרבנית או הילדות הלא גדולות ניקו שוב את המפה ואת הכלים לכבוד שבת (לא היה אז ניילון חד פעמי).

סיפרה הרבנית ואמרה פעם בחיך, שבאותה תקופה היו אוכלים בבית שלנו בנוסף לשלוש הסעודות של שבת, סעודת יום שישי - 'סעודת טועמיה' למהדרין. "אבא אמר לי פעם בחיך, כי בחצרות האדמו"רים הצדיקים יש מנהג, שיום לפני החתונה עושים סעודת עניים, ואצלנו גם כן יש מנהג, שבערב שבת לפני כניסתה של 'שבת המלכה' עורכים סעודת עניים..."

מובן, שבעקבות המנהג הקבוע של 'טועמיה', הרבנית העמוסה בבית עם ילדים קטנים, נאלצה להכין כמות גדולה יותר של דגים, יותר מרק ויותר עופות, כדי שיהיה מספיק גם לסעודות ערב שבת.

והיא סיפרה: "בערבי שבתות החורף כשהיה קר בחוץ, האורחים ביקשו עוד ועוד, כנראה המרק היה טעים וחם, ובחוץ היה קר. קרה פעם שאכלו כל כך הרבה, עד שלא נשאר כמעט מרק לליל שבת, ויום שישי של החורף הוא יום קצר מאוד, ולא יכולתי להספיק להכין מרק חדש, לא ידעתי מה לעשות, והחלטתי שבליט ברירה אגיש מעט מרק לכל אחד בליל שבת, אבל מה היה?"

"לפתע בליל שבת אבא הביא אורח נוסף, פלוני אלמוני שהתפלל בישיבת פוניבז', ולא היה לו היכן לאכול. וזו היתה דרכו של אבא, שנשאר להמתין אחרי התפילה שם, לצוד בעיניו אם רואה אדם שנשאר כך סתם בישיבה, ניגש אליו להתעניין האם יש לו היכן לסעוד, וכמה פעמים מצא אנשים מסכנים שאכן לא היה להם היכן לסעוד. וכך גם באותו ליל שבת.

"מה אעשה? לא רציתי לתת לכל אחד מהמסובים מעט מרק, כיון שאז האורח יחשוב שאין מספיק מרק לכולם בגללו וירגיש שלא בנוח, ומטעם זה גם לא רציתי לתת לו הרבה ולאבא מעט, שמא הוא יבין שאין מספיק לאבא בגללו, והרי ישב ליד אבא וראה מה שמגישים לו. מיד קראתי לשמעון וצבי שהיו ילדים קטנים, ואמרתי להם בשקט שמכיון שאין מספיק מרק, אז אני אניח להם בצלחת

כילדים קטנים, כמעט לא זכור לנו שנענשנו אי-פעם על משהו, כי הבית היה מתנהל על מי מנוחות. על דבר אחד היה אבי הק' מקפיד בכל מאודו: כעס! על פעולה של כעס שנעשתה מצדו של ילד, על ידי זריקת חפץ על הארץ ברוגזה וכדומה, היה מעניש ולא מוותר. גם את אופן הענישה עשה אבי הק' ביישוב הדעת, כאשר היה קודם אומר בסערת נפשו הטהורה: 'נו, כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, מיר האבן דא א עבודה זרה אין שטוב'...

שיח יקרות בקודש פנימה, אצל כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען-ירושלים שליט"א

הרב יוסף מאיר האס

"וְרָאֵהוּ הַפֶּה" (ויקרא י"ג, י"ז)

אין הרבה מילים באוצר, שיוכלו לבטא נכונה את נועם זיווה של המת'קות הייחודית, המאפיינת את צדיקי בית סקולען. מת'קות ונעימות שאין בדומה להן, אשר רבים והמונים השיבו מעוון, בזכות הארת והסברת פנים זו, בהתייחסות הגבוהה ביותר לכל 'אידישע נשמה'. מקבילות הן הלולאות המקודשות שעברו כחוט השני מהאב הגדול לבן הנשגב: מאור הפנים השוחקות, ההתמסרות בלב ונפש לכל יציר נוצר, אהבת ישראל יוקדת בכל הרמ"ח והשס"ה, וכמובן עולה על כולנה עבודת הקודש בנעימת זמירות ישראל, מדשן ביתם ומאוצרם המנוצר.

לא בכדי המליצו כולם אחרי מיטתו הטהורה של כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען זצוק"ל, את אמרת חז"ל במסכת 'שמחות' על שמואל הקטן: **"נטל כל חמודות של עולם והלך לו"**. הגדרה מדויקת וקולעת במיוחד, על דמות פלאים זו שאמנם היתה 'בשמים ממעל' יומם ולילה, בעבודת קודש מופלאה שנראתה אצל צדיקי קמאי בדורות קדומים, אך בד בבד לא שכחה לרגע את ה'ועל הארץ מתחת', לדאוג ולהתמסר לכל צרכיהם המרובים של כלל ישראל בגוף ובנפש, במעשה ובמחשבה. סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

שנתיים ימים חלפו מאז הוסרה העטרה והורם הנזר, מעל כתרה של חצר הקודש סקולען, עם הסתלקותו של כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל, עמוד האש אשר הלך לפני מחנה ישראל, להאיר להם הדרך החשוכה בדור זה של עקבתא דמשיחא. את החלל הגדול שנפער בעולם התורה והחסידות, עם חסרונו של איש אלוקים קדוש זה, משלימים בניו החשובים האחים הצדיקים, כ"ק האדמו"רים לבית סקולען שליט"א, כל אחד במקומו אשר איווה לו למושב לתהילה.

תושבי ארץ הקודש זכו לאחרונה להופעתו כבוד של צעיר האחים, **כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען שליט"א**, אשר זה מקרוב הגיע לקבוע משכן קדשו בעיה"ק ירושלים, והקים בה את חצרו לתפארה, כאשר מבית מדרשו ברח' יעקובזון, יוצאת תורה וחסידות להמונים

משוחרי זיו נועמה של חצר הקודש סקולען, המפורסמת עם ניגוני המעוררים ועם טוב-ליבם של צדיקיה.

מאז הגעתו לעיה"ק ירושלים, זוכים המוני מבני העיר להחיות את נפשם, בתפילות הנלהבות ובשולחנות הטהורים מדי שבת בשבתו, בצילו הטהור של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. בפיו מפיק המרגליות ובנועם שפתיו המזוקקות, ממשיך בעוז ותעצומות בדרך אביו הק', להלהיב לבבות ולעדן נפשות בשיחות היקרות הנמסרות מפיו בכל עת מצוא, ותושבי ירושלים מספרים על בשורה שיש בה ממש, עם כינונה של חצר הקודש סקולען-ירושלים בעיר הקודש והמקדש.

הרב אלחנן קלאר שליט"א, מפנה את השאלה הבאה: **כמי שזכה לגדול בבית מקודש כזה, מה נוכל לשמוע על דרכי החינוך שנראו בהליכותיו ובהנהגותיו של כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען זצוק"ל?**

"סיפרתי בשבוע שעבר בעריכת השולחן, לרגל הילולת אבי הק' בכ"ה אדר, עד כמה הקפידו אצלנו בבית על מידת הכעס", משתף אותנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בזכרונות נעורים. "כילדים קטנים, כמעט לא זכור לנו שנענשנו אי-פעם על משהו, כי הבית היה מתנהל ומתנהג באווירה נינוחה על מי מנוחות, בהשקט ובטח. על דבר אחד היה אבי הק' מקפיד בכל מאודו, ואף היה נאלץ להעניש עליו: כעס! על פעולה של כעס שנעשתה מצדו של ילד, על ידי זריקת חפץ על

הארץ ברוגזה וכדומה, היה מעניש ולא מוותר.

"גם את אופן הענישה עשה אבי הק' ביישוב הדעת ולא מתוך חופזה, כאשר היה קודם מזדעק ואומר בסערת נפשו הטהורה: 'נו, כל הכועס כאילו עובד עבודה זרה, מיר האבן דא א עבודה זרה אין שטוב...!', ואז העניש את הילד על כעסו, לא לפני שנתן לו להבין בשל מה הסער הזה. מובן מאליו שאחרי דברי הסבר אלו שנזעקו מנהמת ליבו, על כך שילדיו כועסים ויש בבית אבק עבודה זרה, כבר יצא כל החשק בכלל לבוא לידי כעס, לאו דווקא מחמת העונש, כי אם בעיקר מחמת חומרת העוון שהשתרש בקרבנו מאז לתמיד".

עד כדי כך הקפיד כ"ק מרן אדמו"ר מסקולען זצוק"ל, שלא לבוא לידי כעס בשום מצב שהוא. אנו שומעים מפי כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ששמע מפי אחותו הגדולה תליט"א [חמותו הרבנית שטערן, אשת הגה"צ רבי חיים דוב שליט"א אב"ד סקולען ב"ב]: "אירע פעם, ואחד הילדים בבית עשה דבר-מה שהיו צריכים להענישו על-כך, ובאימתו מפני העונש התחיל לרוץ סביב השולחן. אבי הק' ניסה לתפסו במרוצתו, כמה פעמים עד שהצליח, ובהגיעו אליו דיבר עמו בנועם ובתוקף על מה שעשה.

"אמנם מיד לאחר-מכן, כשהבחין באחותי עומדת בפתח הדלת, וראתה אותו רץ אחרי הילד סביב השולחן, ניגש ואמר לה: 'דאס איז נישט געווען כעס, ס'איז נאר געווען א צורה פון כעס, א מאל דארף מען מאכן א צורה פון כעס...'".

זמן כפרה לכל תולדותם

מציין כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, על חומרת הכעס כפי ששמעו כל השנים בבית אביו הק', שהרי מובא בזוהר הק' ובכתבי האר"י, שאפילו אם עושים תשובה על הכעס, קשה לכפר על עוון זה כי הכתמים נשארים לעד: "ראיתי כמה פעמים אחרי שחשב, שעבר אולי על כעס מקצת דמקצת, איך מיד התיישב ללמוד אגרת הרמב"ן, המתעב את מידת הכעס מכל וכל, כידוע. ופעם שאל אותו אחד עצה להינצל מן הכעס שהיא מידה רעה, והשיב לו אבי הק' שילמד מוסר, בהסבירו שאם האדם בא לידי כעס, עליו לכעוס קודם כל על עצמו, על זה שהגיע בכלל לידי כעס, שהרי 'קשוט עצמך תחילה ואחר כך קשוט אחרים', ואם ברצונך לסדר את חסרונות פלוני, עליך לסדר קודם את חסרונות עצמך; וכשיגיע לידי הבנה ומחשבה זו, כבר יפוג ממנו הכעס מאליו..."

"אתמול בסעודת ראש חודש ניסן, אמרתי מה שמובא בספר הק' 'נועם מגדים' בשם הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק ז"ע, על נוסח התפילה במוסף לראש חודש - 'ראשי חדשים לעמך נתת זמן כפרה לכל תולדותם', שהרי יש את ג' העבירות החמורות, שעליהן אנו מצווים להיזהר ולא לעבור, אך לעבירות אלו יש גם תולדות כמו 'כל הכועס' או 'כל המתגאה', אשר עליו נאמר 'כאילו עובד עבודה זרה', ושעיר של ראש חודש מכפר על תולדות אלו.

"בעמדנו בראש חודש ניסן, אמרתי שביותר יש להיזהר מחשש כעס שהוא תולדה של איסור עבודה זרה כאמור, כי בימים אלו, עת שורר לחץ גדול בבתי ישראל, לקראת מצוות ביעור חמץ וההכנות הרבות

לחג הפסח הממשמש ובא, לכן ביותר צריך הכתוב להזהיר במקום שיש חשש לבוא לידי כעס, וכפי שהיה מקובל אצל צדיקים לאפות מצות ביום ה' ניסן, כדי שתעמוד להם זכותו של בעל ההילולא הרה"ק בעל 'אוהב ישראל' ז"ע בעסק המצות, שלא תבוא לידיהם דבר תקלה של איסור חמץ, אמנם הרה"ק מאפטא היה אומר, שאיסור חמץ שייך אכן רק בימי הפסח, אולם איסור כעס שייך כל ימות השנה.

"ולכן, חובת השעה בימים אלו, על אף הלחץ והבהילות לקראת היו"ט, בפרט כאשר הילדים והבחורים נמצאים בבית בתקופת 'בין הזמנים', להשרות אווירה נעימה וחמימה בין כותלי הבית, שלא תיראה ולא תמצא חלילה אווירה של כעס ורוגז, ובכך נזכה לקבל את פני המועד והרגל באנפאה נהירין ובשמחה אמיתית, כשכל בני הבית הקטנים עם הגדולים שותפים יחד לאווירה מרוממת זו".

צדיק אוכל לשובע נפשו

כאן מפנים אנו את שאלתנו המתבקשת: בפשטות נראים הדברים כמי שרק בעלי נפש ובני עלייה יכולים לעמוד בהם, שהרי מי הוא זה אשר יוכל לומר זכיתי לבי מאיסור כעס, הלא מעשים בכל יום שהאדם מגיע לידי כעס, ואיך באמת נוכל להינצל מזה?

כתשובה לשאלתנו, מפנה אותנו כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לדברי הרה"ק ה'דגל מוחנה אפרים' ז"ע (פ' בחוקותי) בשם זקנו הבעש"ט הק' ז"ע על דברי חז"ל (גיטין ע). 'אכול שליש ושתה שליש והנח שליש לכשתכעוס תעמוד על מילואך, כי אם יהיו בני מעיו מלאים באכילה ושתייה, הרי כשיבוא לידי כעס יבוא לידי סכנה, על ידי שהמרה תיזל כלפי מטה ותתמלא סאתה, אך אם יותיר שליש פנוי, הרי שגם אם יכעס ותיזל המרה לא יבוא לידי סכנה'.

"אמנם לכאורה איך יתכן שאיש יהודי יבוא לידי כעס, הלא גדול עונו מנשוא? אלא הכעס מגיע ממידת הגאווה, שהרי איש העניו אינו בא לידי כעס לעולם, כי ממילא שפל הוא בעיני עצמו, ולא מגיע לו כלום מאף אחד, אך הגאווותן לעומתו, בטוח שמגיע לו הכל, ואם יש דבר-מה שאינו מקבל כמידתו וכחפצו, מיד הוא בא לידי כעס. נמצא שהעניו יכול לאכול בהרחבה, כי ממילא לא יבוא לידי כעס ולא יסתכן, אמנם הגאה, שיש חשש שיבוא לידי כעס, צריך לאכול ולשתות רק שליש.

"בזה מפרש הבעש"ט הק' הפסוק (תהלים כב, כז) 'יאכלו ענווים וישבעו', שהעניו יכול לאכול לשובע כי בוודאי לא יכעס. ובזה מוסיף ה'דגל' לפרש הפסוק שם (ויקרא כו, ה) 'ואכלתם לחמכם לשובע', כי בזכות שיהיו ענווים יוכלו לאכול לחמם לשובע. וכן מפרש בכך הפסוק (משלי יג, כה) 'צדיק אוכל לשובע נפשו ובטן רשעים תחסר', כי הצדיק שהוא העניו, יכול לאכול לשובע נפשו, שהרי מחמת שפלותו בעיני עצמו בטוחים וסמוכים אנו שלא יבוא לידי כעס, אולם בטן רשעים תחסר - כי בגאותם יגיעו לידי כעס ויכולים להסתכן".

מוסיף כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כפתור ופרח: "חשבתי לפרש על פי הדברים האלה, כי נמצינו למדים שהצדיק הוא בוודאי עניו, ולכן

אויבערשטנס תורה! מ'דארף דאס לערנען בכובד ראש וביראת שמים (כך לומדים את תורת ד' וכי זהו ספר סיפורים? זה הרי התורה של השי"ת ויש ללמוד זאת בכובד ראש וביראת שמים!). משפטים אלו נכנסו לנו פנימה שוב ושוב, ונחרטו לאורך ימים ושנים על לוח הלב, כי הם נאמרו בלבת אש טהורה ואמיתית, שהרי רצה לראות אותנו הולכים בדרכיו וצועדים בעקבותיו, באמת ובתמים".

להזהיר גדולים על הקטנים

כהוספה לנושא שהוזכר לעיל, על קפידתו החמורה של מרן רבנו זצוק"ל על מידת הכעס, שלא ויתר על זה אף פעם, מציין כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שגם על דיבור בלשון שאינה נקייה, היה נזעק אביו הק' במלוא החומרה ומעניש על-כך שלא כדרכו.

"זכורני בהיותי ילד קטן כבן שבע-שמונה שנים, שלמדתי במוסד בו היו דין ודברים על הבניין בו למדנו בכיתות הלימודים. היה זה בניין שהיה שייך לרשויות המקומיות, ועד אז השתמשו בו כבית ספר לנערים נכרים, אך היות וכל האזור התחיל להתמלא בתושבים חרדים מאנשי שלומנו, נאלצו הנכרים לעזוב את המקום והשלטונות הציעו את הבניין למוסד בו למדתי, בעוד מוסדות אחרים קפצו על המציאה וחשקו גם הם בבניין זה. בינתיים, הכניסו אותנו ללמוד בתוך הבניין כדי לקבוע מציאות בשטח, וכך היינו הילדים חלק בלתי נפרד מהמחלוקת הזו בין שני המוסדות שהושיטו ידיהם לזכות בבניין הנחשק.

"באחד הימים, עת סיימנו את יום הלימודים בתלמוד-תורה, עבר לידינו אוטובוס ילדים שלמדו באותם מוסדות שהתקוטטו על הבניין, וכדרכם של ילדים שובבים צעקנו כלפיהם קריאות גנאי. בחזרתי לביתי, סיפרתי בהתלהבות על המקרה, שעברו לידינו ילדים אלו וצעקנו עליהם וכו', אבל אז התרומם אבי הק' מכסאו וממש נחרד לשמוע זאת, באמרו לי בסערת נפש: 'אזוי רעדן אויף אידן?!... יותר מכך לא היה צריך לומר כלום, כי בראותי עד כמה חמורים הדברים בעיניו, עד הוא מפסיק ממשנתו וקם ממקומו כדי לגעור בי ולמחות על כך, היה זה החינוך הטוב ביותר מבחינתו.

"חינוך הוא לשון רגילות, ולכן עיקר החינוך צריך להיות להרגיל את הילד ללכת באורחות צדיקים ולצעוד במסילות ישרים", מוסיף מרן אדמו"ר שליט"א בנועמו. "אבי הק' היה חוזר תמיד על דבריו הידועים של הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליזענסק זי"ע בפ' אמור, המפרש את דברי רש"י 'להזהיר גדולים על הקטנים', שהזמנים הגדולים והטובים, יזהירו ויזריחו על הזמנים הקטנים והחלשים.

"והנה, על כל אחד מאיתנו הרי עוברים מפעם לפעם זמנים קטנים כאלו, ואפילו נכשלים קצת, אבל אם חקוק ומושרש בפנים זכרם של הזמנים הגדולים והטובים, יש את הכוחות להתגבר על הניסיונות הקשים, והיינו 'להזהיר גדולים על הקטנים'. והדברים אמורים גם כלפי חינוך הילדים, שעל ההורים מוטלת האחריות לחנכם ולהדריכם בשפה ברורה ובנעימה, כדי שיהיו להם את הכוחות להתגבר בעצמם, עת יבואו עליהם זמנים קטנים".

(חלקים מתוך 'המבשר תורני' פסח תשפ"א)

יכול לאכול הוא לשובע נפשו, וזוה אפשר להבין פירוש הפסוק (תהלים קמו, ו) 'מעודד ענווים ד' משפיל רשעים עדי ארץ', כי לכאורה יש לדקדק שלא נאמרו כאן התארים זה כנגד זה, או 'מעודד ענווים ומשפיל גאים', או 'מעודד צדיקים ומשפיל רשעים'.

"אמנם לדרכנו אתי שפיר, כי הסימן המובהק לאיש הצדיק הוא מידת הענווה, וההיפך ממנו הוא הרשע שיש בו מידת הגאות. ממילא, העצה היעוצה היא לכלל ולפרט, להיאחז במידת הענווה ולא לחפוץ כלום מהזולת, אלא להאמין בלב שלם, שכל מה שיגיע לנו יגיע מידו המלאה, הפתוחה, הקדושה והרחבה, וכמאמר הז"ל (יומא לח): 'אין אדם נוגע במוכן לחברו כמלוא נימה'. אורח חיים יקר-ערך זה יביא אותנו להימנע מהכעס, שהוא שורש כל דבר רע, וכפי שצינתי עד כמה הקפיד על כך אבי הק' בכל החומרה".

וידריכם בדרך ישרה

עדיין אוחזים אנו בשדה החינוך ומבקשים לדעת: האם היתה לאיש האלוקים מסקולען זצוק"ל, שיטה מיוחדת בחינוך הילדים? כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: "אצל אבי הק' לא היו צריכים בכלל דרך או שיטה, ולא רק בתחום החינוכי עליו אתם מבקשים לדעת, כי אצלו ראו בעיניים את האמונה ואת יראת-השמים בכל צעד ושעל. בבית כזה, בו חיים בטבעיות על אדני התורה והיראה בנעימות ובאווירה טובה, לא צריכים שיטות בחינוך הילדים, כי הם מעצמם מתבשמים מהאווירה הייחודית הזו, ורוצים להעתיק אותה גם אצלם.

"מלבד זאת שכל המחנכים בדורנו, מרבים לדבר על חובת הדוגמה האישית הנדרשת מההורים, כי רק זה מה שיחדיר בקרבם את המתכונת, בה הם יבנו לעצמם את חייהם משלהם, אולם המציאות היא שטבע הילד לחקות את אביו ולחפוץ לעשות כמוהו, שהרי ברא כרעא דאבוה, והבן רוצה למצוא חן בעיני הוריו אוהביו, ולכן הכל תלוי לפי מה שרואה הילד בתוך הבית פנימה, איך אביו מתייחס ללימוד התורה או למידות טובות.

"אשר על כן היה אבי הק' אומר תמיד לאברכים, שיראו לקבוע שיעור בגמרא או בספר מוסר בתוך הבית דווקא, גם אלו הלומדים בכוללים כל היום - יעשו סדר לימוד קצר בן עשר דקות בבית דווקא, כדי שהילדים יראו את האב פותח ספר ולומד בו לעיניהם".

בדברו על הנושא, מעלה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בזיכרון טוב את ימי ילדותו בצלו של אביו הגדול: "מילדותי זכורני את דמותו של אבי הק' בבית, כשהוא יושב בשולחן ולומד מתוך גמרא או מתוך ספר קודש. אי אפשר לשכוח את המתקנות המיוחדות, שנלוותה לקול ניגונו הנעים בשעת לימודו, בהיותו מתענג על תורת ד' תמימה המשיבה את הנפש והוגה בה יומם ולילה. כשהלכנו לישון בשעת הערב - ראינו אותו יושב ולומד, כשקמנו באמצע הלילה לפעמים - ראינו אותו יושב ולומד, ובבוקר השכם - שוב ראינו אותו יושב ולומד. "בנוסף לכך אציין, איך היה מחדיר בנו מלוא חופניים את הצורה הנכונה לגשת ולהתייחס ללימוד התורה, וכשהיה רואה אותנו מעבירים את האצבעות על שורות דף הגמרא, היה מזדעק ותמה: 'אזוי לערנט מען תורת השם? ס'איז א מעשה ביכל? ס'איז דאך דעם

נספר כאן איך הצליחה רעייתי ע"ה, להשכין שלום-בית בין שכנים: באחד הבתים הישנים בבני ברק לא היתה חניה מסודרת, ואחד הדיירים שרכש מכונית וחשש מגניבות, היה מניח את הרכב בחצר. הדבר הפריע לשכנים, ובעיקר לשכנות. הם באו לביתנו לדין תורה, ורעייתי אמרה להם שאני נמצא עדיין בכולל בחולון. לרגע התעשתה, ואמרה: "הרי בכל זאת גדלתי בבית שלומדים שם תורה, אולי תספרו לי את המקרה..."

הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א, על שלום הבית היהודי

"דָּבַר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר אֵשָׁה כִּי וְגו'" (ויקרא י"ב, ב')

כ"ק האדמו"ר מגור סיפר לבתו מעשה מופלא, על רבי יהושע מקוטנא

הרב ציביאק סיפר לי מה ששמע מרעייתו הצדקנית של הרה"ח רבי יצחק מאיר לוינ' זצ"ל, שהיה חתנו של כ"ק מרן ה'אמרי אמת' מגור זצ"ל.

הרבנית לוינ' ע"ה, בתו של הרב, סיפרה שאביה הקדיש לה מעתותיו הכל-כך עמוסות, כדי לשנן באוזניה פרקי-חיים ולהקנות לה ידע מעמיק בהלכות שלום הבית בפרט, ובהלכות בין אדם לחבירו בכלל. "אבא זצ"ל", סיפרה בתו של ה'אמרי אמת' לרב ציביאק, "סיפר לי פעם על מעשה מופלא שהתרחש אצל רבי יהושע מקוטנא בעל ה'ישועות מלכו', שהיה גאון הדור:

"רבי יהושע עשה פעם טובה ליהודי אחד, ולאחר מכן התכופף הגאון ארצה, נטל אבן קטנה, ומסרה לידיו של היהודי ההוא, שכמובן לא הבין פשרו של דבר, ולא הצליח לפענח את החידה הזו של מסירת האבן.

"הסביר לו רבי יהושע מקוטנא:

"אני יודע ש'מנהגו של עולם' הוא שלאחר שעושים טובה לאדם, מקבלים ממנו אבנים... אז הנה, כדי לחסוך לך את העבודה, אני נותן כבר עכשיו את האבן הקטנה הזו בידך, אבל אל תזרוק עלי אבנים נוספות. וגם, ברצוני לומר לך שהאבן הזו קטנה, כי גם הטובה שעשיתי עמך היתה קטנה, ולכן לא מגיע לי אבנים גדולות..."

"את הסיפור הזה סיפר לי אבא, הרבי מגור זצ"ל", אמרה הרבנית לוינ', "ואפשר ללמוד מכאן על חוכמתו העצומה של גאון הדור ההוא, שמן הסתם חזה מראש שמהטובה שעשה ליהודי ההוא עלולה לצמוח לו רעה, והקדים את האבן הקטנה כרפואה למכה..." אבל למדנו עוד, שלמרות שה'אמרי אמת' הקדיש את כל זמנו למען כלל ישראל, מצא אותו צדיק את הפנאי כדי ללמד את בתו אורחות-חיים, ולהעניק לה פרק מוסרי מאלף כיצד מתגברים על מריבות הפורצות לעיתים גם בבתי ישראל.

הדרך שבה סָתַם רבי יהושע מקוטנא את פרצות-המריבה, שיתכן שהיתה מתגלעת, אולי אינה מתאימה לכל אחד, וגם לא לכל שעה ולכל משפחה. אבל אפשר ללמוד מכאן דוגמא טובה לתוואי הנכון ולמסילה הישרה, שבאמצעותה יפתרו חלק גדול מכל הבעיות בשלום הבית.

וכך יעשו כל אב ואם בישראל: אין כמו דיבורים של אבא ואמא מסורים, כדי להשפיע על הילדים בצורה חיובית, ולהעניק להם את הבסיס המוצק לחיים של שלום, כדי שגם הם ידעו בבוא היום, כיצד להשתית את ביתם על יסודות של ידידות ואחוה אמיתיים.

נספר כאן איך הצליחה רעייתי ע"ה, להשכין שלום-בית בין שכנים: באחד הבתים הישנים בבני ברק לא היתה חניה מסודרת, ואחד הדיירים שרכש מכונית, וחשש מגניבות, היה מניח את הרכב בחצר. הדבר הפריע לשכנים, ובעיקר לשכנות. הם באו לביתנו לדין תורה, ורעייתי אמרה להם שאני נמצא עדיין בכולל בחולון. לרגע התעשתה, ואמרה: "הרי בכל זאת גדלתי בבית שלומדים שם תורה, אולי תספרו לי את המקרה..." והם סיפרו.

היא שומעת את דברי הצדדים הניצים, ואומרת כך: "בעלי (שאבדל

"אדוני", מחזיר לו המנכ"ל, "יש לך יותר מזל משכל". "לא מזל, אלא תפילה. מה העניין?". "הגיעו לכאן קבוצת נציגים של מס הכנסה, ובקשו שאוציא להם תיקים. אמרתי שאינני יכול לפתוח את המקום, זה רק בסמכותו של בעל הבית. הרגעת אותם שאני אתקשר אליך ומיד תבוא. אבל לא ענית. במשך ארבעים דקות ניסיתי להתקשר, והם המתינו"

הגאון רבי ראובן אלבו שליט"א, על התפילה וההשגחה הפרטית

"ישני תולעת ואזב" (ויקרא י"ד, ד')

"מה תקנתו ויתרפא? ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאזב" (רש"י)

נספר סיפור אחד מני רבים על השגחת ה' עלינו, גם כאשר נדמה לנו שהעניינים מתגלגלים שלא לטובתנו:

מעשה ביהודי בעל משפחה של תשע נפשות, שעבד במכון רנטגן. יום אחד נסגר המכון, והוא נותר ללא מקור פרנסה. חיפש עבודה אחרת, פנה לפה ולשם, אך לא מצא מקום עבודה מתאים.

בוקר אחד היה בדרכו לראיון במקום עבודה מבטיח. הוא התאכזב מאוד כשהפסיד את האוטובוס, שמשמעות הדבר שהוא עלול להחמיץ את הריאיון. אותו יהודי הצטער על כך מאוד, והנה לשמחתו עצר לו טרמפ שנסע לכיוון המתאים.

למרות זאת, הוא לא הגיע לאותו ראיון. במקום זה, מצא את עצמו מעורב בתאונה קטנה בכביש, והוא פנה לבית החולים לבדיקות.

הוא הרגיש איך העבודה, שחשב אותה למתאימה, מתרחקת ממנו בפעם השנייה, והתחזק באמונה כי הכל מאת ה'.

בבית החולים הוכנס האיש לבדיקת רנטגן, ושם נודע לו כי הם מחפשים בדחיפות עובד חדש למכון הרנטגן לעבודה מיידית!

ברגע שקבל מכתב שחרור, נגש להתראיון, ועל אתר התקבל לעבודה. אז התברר לו למפרע כי המסלול שעבר: האוטובוס שברח והתאונה בטרמפ - הם היו את התכנית ששרטט לו הקב"ה מלכתחילה, על מנת שימצא את העבודה הזו, ויוכל לפרנס את משפחתו בכבוד.

"אני התלוננתי על מזלי הרע, שבמקום להגיע לראיון המתוכנן הגעתי לבית החולים, ולא ידעתי שהקב"ה, מסובב כל הסיבות, הוביל אותי אל המטרה הנכספת!", סיכם האיש את סיפורו.

הקב"ה עושה לו חפציו!

אמרו חז"ל (ברכות יד ע"א): "כל המתפלל ואחר יוצא לדרך, הקדוש ברוך הוא עושה לו חפציו, שנאמר: 'צדק לפניו יהלך וישם לדרך פעמיו'".

מה הכוונה "עושה לו חפציו"?

מפרש המהרש"א (שם): כיון שהקדים להתפלל, הולך הצדק לפניו

והוא יצליח במעשה ידיו.

מעשה באיש עסקים שניהל מפעל גדול. מטבע הדברים מתעוררות במפעל כל מיני שאלות שדורשות את הכרעת המנהל. יש מנכ"ל ומזכירות ופועלים, אבל הוא אחראי על הכל.

משום כך רגיל היה, שמדי בוקר, כבר בקומו משנתו, משאירים לו הודעות דחופות שהוא מוכרח להתייחס אליהן.

לפעמים היה הטיפול בהן אורך שתי דקות בלבד, אך לפעמים נאלץ להתעכב חצי שעה ואפילו שעה. מה אפשר לעשות? זו פרנסתו! אי אפשר לזלזל בזה, הרי לעולם יפשוט אדם נבלה בשוק ולא יזדקק לבריות...

כשלמד את הגמרא בברכות, וראה הלכה מפורשת בשולחן ערוך (סימן פט סעיף ב), שאסור לאדם לעסוק בשום דבר לפני התפילה, וחובה עליו להקדים ולהתפלל לפני שיפנה לעסקיו - התעורר לקבל על עצמו בקבלה גמורה, שהוא אינו עונה לטלפונים ולא מקבל הודעות עד אחרי התפילה.

כבר למחרת בבוקר הגיע הניסיון.

על צג הטלפון הופיע מספרו של המנכ"ל. מה יכול לקרות שהוא זקוק לו? הוא הרי נותן לו יד חופשית בכל דבר!

לרגע התפתה לענות, אבל במשנהו החליט: קבלה זו קבלה. אני לא עונה ויהי מה!

הוא יוצא מהשטיבלאך, ונדהם לראות מול עיניו את הערב השני! גם הוא הגיע לכאן משכונה אחרת... מה קרה לו? "הפסדתי את המניין אצלנו, באתי להתפלל כאן", הסביר לו האברך בפשטות, "אתה צריך שאחתום לך? הנה"

במחשבתו עלתה הגמרא, שלעולם יקדים האדם תפילתו קדם עסקיו, והוא החליט למרות הכל ללכת להתפלל. אחר כך יספיק מה שיספיק... הוא הלך ומצא את הציבור מתחיל בדיוק "אשרי...". החל להתפלל איתם במתינות.

כשהסתימה התפילה, אמר "עלינו לשבח" מילה אחר מילה, בלי לרוץ החוצה, כשהוא אומר לעצמו: 'אתה מאמין או לא? אם אתה מאמין - תישאר עד הסוף!...'.

כשסיים את המלים: "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד", והרים את עיניו, ראה את אחד הערבים. מה הוא עושה כאן? הוא גר בשכונה אחרת!

"עוד לא התפללתי", הסביר לו האברך הערב, "אתה צריך שאחתום לך ערבובות?", ובו במקום חתם על שטר הערבובות.

הוא יוצא מהשטיבלאך, ונדהם לראות מול עיניו את הערב השני! גם הוא הגיע לכאן משכונה אחרת... מה קרה לו?

"הפסדתי את המניין אצלנו, באתי להתפלל כאן", הסביר לו האברך בפשטות, "אתה צריך שאחתום לך? הנה".

כשהשטר החתום בידיו רץ במהירות לגמ"ח. הוא מצא את בעל הגמ"ח מתכוון לצאת. "יש לך נס שהספקת. כבר ממש עמדתי ללכת. הנה, קח את כל הכסף". העניין כלו סדר על הצד הטוב ביותר! האם ישנה הבטחה גדולה יותר לאדם, מאשר שהקב"ה יעשה לו את כל עסקיו?!

וכי יעלה על הדעת שהקב"ה מקפח שכר בן אדם?!

אין בעולם שום מצוה שאדם מפסיד ממנה! רק יש לקיימה בטהרת הלב ובשמחה, ומיד יראה את ישועת ה'!

(מתוך הספר 'משכני אחרך')

הטלפון דמם לרגע, אך מיד אחר כך התעורר שוב לחיים. המנכ"ל התקשר שוב ושוב ושוב. בוודאי קרה משהו, הבין המנהל - ובכל זאת החליט שהוא אינו עונה עד אחרי התפילה. הוא השתיק את הטלפון והתפלל במתינות כדת וכדין. סיים את התפילה, למד את סדר הלימוד הקבוע שלו, ורק כשיצא מבית הכנסת פנה להתקשר בחזרה.

"בוקר טוב. מה קורה?".

"אדוני!", מחזיר לו המנכ"ל, "יש לך יותר מזל משכל".

"לא מזל, אלא תפילה. מה העניין?".

"הגיעה לכאן קבוצת נציגים של מס הכנסה, ובקשו שאוציא להם תיקים. אמרתי שאינני יכול לפתוח את המקום, זה רק בסמכותו של בעל הבית. הרגעתי אותם שאני אתקשר אליך ומיד תבוא. אבל לא ענית. במשך ארבעים דקות ניסיתי להתקשר, והם המתינו. בסופו של דבר נמאס להם. הם בקשו לראות את חוזה השכירות של המקום שהיה אצלי, עברו עליו ואמרו: 'טוב, הכל תקין', ונתנו אישור...".

בעל המפעל היה המום. לפני שמונה חודשים ארע לו סיפור דומה. גם אז הוא היה לפני התפילה, אך אז כן הצליחו העובדים להשיגו. הוא רץ למקום, התחנן לאנשי מס הכנסה שיתנו לו ללכת להתפלל, אך הם לא הרשו לו. הכריחו אותו לשבת איתם ולגמור את הבדיקה, רק כמה דקות לפני חצות, הוא הצליח להשתחרר מהם ולחטוף תפילת שחרית...

וראה זה פלא, ברגע שקיבל על עצמו שלא יתעסק בשום עסק לפני התפילה, נתן לו הקב"ה ניסיון. כשעמד בניסיון, מיד הראה לו הקב"ה כמה הרוויח!

"זה לא המזל שלי", אמר למנכ"ל, "זאת התפילה! עם ישראל הם מעל המזל! אם אדם מקבל על עצמו באמת ובתמים, ה' עוזר לו!".

המקדים תפילתו זוכה לסייעתא דשמיא

אברך חיפאי סיפר סיפור מפלא באותו ענין:

הוא היה זקוק בדחיפות לסכום כסף גדול, כדי לא לאבד את דירתו. לאחר שלא הצליח להשיגו מבני משפחתו, פנה לגמ"ח. בעל הגמ"ח דרש שני ערבים, ואף נקב בשמותיהם של שני אברכים שהוא סומך עליהם.

הוא התריע בו, שהוא נמצא במקום רק עד השקיעה. אם יספיק להשיג את החתימות עד אז - יוכל לקבל את הכסף מיד, ואם לאו - ההלוואה תחכה למועד אחר.

האברך יצא משם במהירות, והציץ בשעונו - נותרה לו מחצית השעה בלבד עד השקיעה, והוא עצמו לא התפלל מנחה. שני האברכים אינם גרים בשכונה הזו. עליו לנסוע אליהם. לא יתכן שיספיק לעשות את שני הדברים הללו, אבל גם לדחות את קבלת ההלוואה במצב הדחוק שלו זה לא פשוט. מה עושים?

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל?
שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

"כשהייתי בשיעור ב', זמן אלול, למדו מסכת מכות", סיפר תלמיד. "ראש הישיבה אמר לנו שיעור יומי על המסכת. לקראת הימים הנוראים, הגיע רבי שמחה לישיבה והצטרף לשיעור כאחד התלמידים. באמצע השיעור, הצביע רבי שמחה... הייתה לו שאלה, והוא הרים את אצבעו כמו תלמיד צעיר... ידעתי שהמראה הזה ייחרט בקרבי ולא ימוש ממני לעולם!"

פנינים מאחורי הקלעים של הקמת ישיבת 'אור אלחנן',
ע"י הגאון רבי משה מרדכי חדש זצ"ל והגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל

"והובא אל אהרן הכהן" (ויקרא י"ג, ב')

שותפות עם אבא. רבי שמחה החל לבקר בישיבה. בביקוריו התרשם מאוד מהתלמידים, מאווירת הלימוד, ובמיוחד - מאישיותו של אבא. באחד מביקוריו של רבי שמחה בישיבה, שמעו התלמידים שיעור מפי הגאון רבי אפרים בורדיאנסקי זצ"ל, שאותו היה אבא מזמין לעיתים תכופות למסור שיעורים לתלמידי הישיבה. המפגש בין רבי שמחה לר' אפרים בהזדמנות היא היה מרגש מאוד. עוד בימי שהותו בליטא, היה ר' אפרים חברותא של העילוי ר' נפתלי בינוש וסרמן הי"ד, אחיו של רבי שמחה. ר' אפרים תיאר לרבי שמחה את המסע האחרון שערך יחד עם אחיו ר' נפתלי, ואת זיכרונותיו מהימים ההם.

הזיכרונות הקשים הסעירו את ר' אפרים, והנה התנער רבי שמחה וקרא לעומתו: "ר' אפרים, לא צריך להישבר! אדרבה, הקב"ה השאיר אותנו כאן כדי שנמשיך לפעול ולבנות!". הוא אף שח לו את הרעיון שהיה חוזר ואומר על הפסוק "ויחל נח ויטע כרם". לדברי חז"ל, הייתה תביעה על נח, שהתעסק תחילה ביין מיד לאחר תום המבול. לכאורה, הרי זקוק היה לכך, כי החורבן היה כה גדול ויש לחפש דרכים להתאושש ולהתנחם. "מכאן", אמר רבי שמחה, "שלאחר חורבן אין התפקיד להתנחם - אלא לבנות!". אבא היה מזכיר יסוד זה פעמים רבות ביום השנה של רבי שמחה, שחל בדיוק

פרסום ראשון של קטע נבחר, מתוך ספר חדש שעומד לראות אור בקרוב, לתולדות חייו של הגאון הגדול רבי משה מרדכי חדש זצ"ל. הספר נכתב ביד אמן של בנו הרה"ג ר' אלחנן חדש שליט"א. בימי הקיץ שנת תשל"ח, הגיע לארץ הקודש הגאון רבי שמחה וסרמן זצ"ל, בנו בכורו של מרן הגאון הקדוש רבי אלחנן וסרמן זצ"ל הי"ד. רבי שמחה הגיע לאחר שנים רבות של פעילות תורנית ענפה בארצות הברית, במטרה להקים ישיבה על שם אביו בארץ ישראל. רבי שמחה חיפש אדם שיהא שותף לו במפעל הזה, אך היו לו דרישות ייחודיות... לא כל אדם, ואפילו בעל שיעור קומה, יכול היה להתאים למה שביקשה נפשו. תלמידו הרב יעקב קראוס שליט"א, רב קהילת 'תורת אמת' בלוס אנג'לס, סיפר כי שמע מפיו איך חיפש ראש ישיבה שידע לנהוג עם התלמידים באהבה בנוסח של 'מין מקרבת', אך מצד שני יצליח גם להחזיק את הישיבה ברמה גבוהה. שבת אחת, התארח רבי שמחה אצל ר' הירש זקס ידידו, נכדו של ה'חפץ חיים'. ר' הירש שהתגורר באותם ימים בקריית צאנו בירושלים, הציע לרבי שמחה להכיר את הישיבה החדשה שנפתחה בשכונתו. רבי שמחה נכנס להתפלל בישיבה. לאחר התפילה ביקש אבא להיכנס אליהם יחד עם קבוצת בחורים, להתבשר מגדלותו. וכך היה, אבא נכנס עם התלמידים לביתו של ר' הירש, והם שקעו בשיחה עם רבי שמחה, כאשר אבא והבחורים מטים אוזן קשבת לדברותיו. רבי שמחה התרשם עמוקות מאישיותו של אבא ומהקשבתם של התלמידים, הוא קם ונסע לבני ברק אל מרן הסטייפלר זצ"ל בבקשת עצה, האם להתחבר אל הישיבה החדשה שרק לאחרונה הוקמה.

קשר עתיק יומין שרר בין רבי שמחה לבין מרן הסטייפלר זצ"ל, שבהיותו בחור ישיבה בנובהרדוק, היה אוכל 'ימים' בבית חמיו של רבי שמחה - רבי מאיר אבוביץ, שהיה רבה של העיר נובהרדוק. משום כך, חש הסטייפלר חיוב הכרת הטוב לרבי שמחה, ובאופן נדיר ניתנה הרשות אף לרבנית, אשתו של רבי שמחה, להיכנס אל הקודש לקבלת ברכה. הסטייפלר סמך את ידיו על הרעיון להקים

בזיכרונותיהם של בני הישיבה
חרוטה העובדה, שכאשר עקבו
אחריו בעת מסירת שיעור,
הבחינו שבעת שציטט גמרא
בשיעור, היה משים עצמו
כאילו הוא מעיין בגמרא.
לאמיתו של דבר היה מקריא
את כל לשון הגמרא בעל פה

של חמיו של רבי שמחה - הגאון רבי מאיר אבוביץ זצ"ל, רב העיר
נובהרדוק.

לא היה בשינוי השם צעד סמלי בלבד, אלא הקמת ישיבה על קברו
של רבי אלחנן. משעה שנקראה הישיבה על שמו של קדוש ישראל,
מרב רבי אלחנן הי"ד, השקיע אבא כוחות רבים בהחדרת רוחו
והשקפתו של רבי אלחנן בתלמידים. "זכות גדולה נפלה בחלקנו,
שהישיבה נושאת את שמו של אותו גאון וקדוש", היה אבא חוזר
ואומר לתלמידים. "אך עם זאת, יש לדעת כי יש בכך 'מחייב' גדול
עבורנו, שנהייה ראויים לשאת את שמו".

מדי שנה, ביום השנה לפטירתו של רבי אלחנן, נערכה בקביעות
עצרת זיכרון בישיבה. אבא היה טורח ומתאמץ להביא לעצרת
מגדולי תלמידיו של רבי אלחנן, לדבר לפני תלמידי הישיבה, כדי
שיספגו מעט מהאוירה ומהמושגים המופלאים שהיו בברנוביץ.
"הקדוש רבי אלחנן", היה אבא אומר כל אימת שהזכיר שמו, ובכל
פעם כזו היה מתמלא התרגשות, ורעד נשמע בקולו.

(מתוך "יתד נאמן" פסח תשפ"א)

בפרשת נח, תוך שהוא מדגיש איך קיים זאת רבי שמחה במסירות
נפש גדולה.

אבא סיפר, כי רבי שמחה התבטא פעם כלפי אנשים מסוימים,
שהייתה לו ביקורת אודות הנהגתם. הוא שאל: מה ההבדל בין 'נסתר'
ל'מכוסה'? כאשר אדם נושא חפץ, למשל ספר, מתחת מעילו כדי
שלא יראוהו, הרי שהספר אכן מכוסה, אך הכל יכולים להבחין כי
מתחת למעילו מסתתר דבר מה. לעומת זאת, כאשר אדם מסתיר
דבר מה במקום סתר, בצורה שאינה נראית כלל, לזה יקרא 'נסתר'.
"כך הוא הדבר אצל בני האדם", הסביר רבי שמחה, "יש אנשים
שלמראית עין מכסים עצמם, אך מטרתם לפעמים היא כדי
להתבלט עוד יותר... אך נסתר אמיתי הוא זה שבאמת אין רואים
ואין מרגישים בו כלל". אף בדברים אלו, הגדיר רבי שמחה את
אישיותו שלו בדיוק נמרץ, כי אכן - נסתר אמיתי היה כל ימיו. הוא
היה גאון מופלא, אך יותר מזה, היה גאון בהסתרה, ומשום כך לא
חשו הסובבים את גדלותו התורנית.

"כשהייתי בשיעור ב', זמן אלול, למדו מסכת מכות", סיפר
תלמיד. "ראש הישיבה אמר לנו שיעור יומי על המסכת. לקראת
הימים הנוראים, הגיע רבי שמחה לישיבה והצטרף לשיעור כאחד
התלמידים. באמצע השיעור, הצביע רבי שמחה... הייתה לו שאלה,
והוא הרים את אצבעו כמו תלמיד צעיר... ידעתי שהמראה הזה
ייחרט בקרבי ולא ימוש ממני לעולם!".

בזיכרונותיהם של בני הישיבה חרוטה העובדה, שכאשר עקבו
אחריו בעת מסירת שיעור, הבחינו שבעת שציטט גמרא בשיעור,
היה משים עצמו כאילו הוא מעיין בגמרא. לאמיתו של דבר היה
מקריא את כל לשון הגמרא בעל פה.

תלמיד אחד מעיד, שכאשר היו לומדים עם רבי שמחה, היה מתקן
את הקורא מבלי גמרא הפתוחה לפניו. בעת שהיה מגיע לבית
המדרש בישיבה, היו התלמידים ניגשים ושואלים אותו בכל מקומות
הש"ס, ולכולם היה עונה במתק לשון, כשהוא לא שוכח לעולם לומר
מילה טובה לשואל...

עם המעבר לשכונת 'עזרת תורה', קרם עור וגידים ה'שידוך' בין
אבא לבין רבי שמחה. בחנוכה תשל"ט התקיים כנס ייחודי וקריאת
שם הישיבה 'אור אלחנן'. בקריאת השם 'אור אלחנן' הוזכר גם שמו

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

"ערב טוב", אמר הגבוה לאשה קשת היום שהתייצבה בפתח, "קוראים לי ירחמיאל קראם, ובאתי לכאן עם החבר שלי חיים פוקס, כדי לפגוש את הבן שלכם, את ששון יצחקי..."

הרב חיים פוקס שיבלט"א, שותפו וחברו של הגאון רבי ירחמיאל קראם זצ"ל, בשביבי זיכרון וניצוצי אורה, ממסכת חייו המופלאה של הרב קראם זצ"ל, בפעילות, בהתמדה, בגאונות, ובחתירה הבלתי פוסקת למען מטרה אחת ויחידה | חלק א

יעקב א. לוסטיגמן

"אין לי שום בעיה שתיקחו אותו לאיפה שאתם רוצים", הפטיר בעודו יורד במדרגות לאיטו. "קחו אותו, ובבקשה אל תחזירו. שמעתם? אתם לא צריכים אפילו לספר לי לאיפה לקחתם אותו. זה לא מעניין אותי בכלל, רק שתדאגו שלא יחזור הביתה".

השניים הביטו זה בזה, משכו בכתפיהם, והמשיכו לטפס את מעט המדרגות שעוד נותרו להם. הנמוך מבניהם כבר חשב להתייאש, לפי התיאור של האבא, אולי עדיף להשאיר את ששון בבנין המוזנח, אבל הוא ידע מראש מה תהיה תשובתו של הגבוה: "זה לא עסק שלנו", הוא יגיד, "אנחנו רק עושים את השליחות שלנו, התוצאות והסיכויים לא משנים לנו שום דבר".

הם סיימו לעלות במדרגות, ניגשו לדלת שנותרה פתוחה, ונקשו עליה נקישות נמרצות: "ערב טוב", אמר הגבוה לאשה קשת היום שהתייצבה בפתח, "קוראים לי ירחמיאל קראם, ובאתי לכאן עם החבר שלי חיים פוקס, כדי לפגוש את הבן שלכם, את ששון יצחקי..."

במקום הנסיעה לים

"זה התחיל בחודש אלול תשכ"ז", מספר הרב חיים פוקס. "הייתי אז בחור צעיר בשיעור א' ישיבה גדולה. באתי ללמוד בישיבת גרודנא באשדוד, שהיתה אז ישיבה חדשה מאוד. בחודש שבט פתח הרב מפוניבז' את הישיבה באשדוד, ואני הייתי מבין הבחורים הראשונים שזכו ללמוד בה בשיעור א' באלול תשכ"ז.

"הרב מפוניבז' שלח אז קבוצה של בחורים מ'קיבוץ', כ-30 בחורים

חדר המדרגות בבנין המוזנח היה חשוך באותו לילה. אור קלוש בקע מדלתותיה של אחת הדירות בבנין, שדיירה לא סגרו את דלתם כראוי.

השניים ניצלו את האור החיוור כדי לטפס, מבלי להיתקל בפחיות הריקות והחפצים המשומשים שהתגוללו על המדרגות המלוכלכות. "אתה חושב שהוא באמת גר כאן?", שואל הצעיר מביניהם בהיסוס מזה. המבוגר גבה הקומה רוכן לעבר חברו הצעיר, ומשיב לו בקול רגוע ושקט: "מה זה משנה בכלל? אנחנו צריכים לעשות את השליחות שלנו! נגיע לקומה שלישית, נקיש בדלת ונדע אם הגענו למקום הנכון..."

הדלת בקומה השלישית נפתחה לפתע בקול רעש גדול. דרכה יוצא מהבית אדם בעל מראה לא סימפטי בעליל.

הוא יורד אל תוך החושך, כמעט מתנגש בשניים העולים במדרגות. אדם מהשורה לו היה נקלע לסיטואציה הזאת, בוודאי היה סב על עקביו ונמלט על נפשו לפני שהטיפוס המפחיד ייטפל אליו. או אולי היה עומד על מקומו, משותק מאימה ועוצר את נשימתו עד שיחלוף על פניו.

אבל הם לא נרתעים, הגבוה מושיט לו יד לשלום: "סלח לי צדיק, כאן מתגורר ששון יצחקי?"

הוא מנסה למקד בו מבט מבולבל, "מי? ששון? אה כן, זה הבן שלי, אבל אני לא אשם... תאמינו לי שאני לא אשם... מה שקשור אליו תדברו אתו, כבר מזמן הפסקתי להתעסק בעניינים שלו, אם הוא חייב לכם כסף או שאתם חייבים לו מכות' זה עסק שלו אתכם, אני לא קשור..."

"לא לא...", משיב לו הגבוה, "הוא לא עשה לנו שום דבר רע... ההיפך, שמענו עליו דברים מאוד טובים. לכן אנחנו רוצים להציע לכם, ההורים, שתסכימו שניקה אותו ללמוד במתיבתא, שיקבל חינוך יהודי, ערכי ושורשי. הבנו שהוא נער טוב מטבעו ויש לו עתיד גדול, הוא יהיה תלמיד חכם גדול אם תסכימו".

אביו של ששון הפך קצר רוח: "תקשיבו, הוא אולי הבן שלי, אבל אני כבר מזמן לא אבא שלו. מחקתי אותו מתעודת הזהות שלי, ומבחינתי הוא לא יותר מילד רחוב. זה שהוא ישן בבית שלי לא אומר שאני גם צריך לדאוג לו".

אתנו פעולה. לא תמיד הנערים עצמם רצו לשתף פעולה, אבל ההורים ברוב המקרים שמחו על כך מאוד.

"באותה העת היתה הפריחה הגדולה של המתבטאות. היו אלו המקבילות החרדיות של 'חטיבת הביניים' בחינוך הממלכתי.

"בתחילה בתי הספר היו יסודי עד כיתה ח' ותיכון עד כיתה י"ב. אחר כך שינו, ואת כיתות ז' ח' הפכו לחטיבת ביניים. היו מהפעילים שחששו שלהוציא מהבית ילד או ילדה לפנימייה כבר בכיתה ו', יהיה קשה. אך הגאון רבי יעקב גלינסקי זצ"ל טען שאדרבה, יהיה יותר קל. והוא צדק. בסופו של דבר היה זה מה שהביא להקמת מתיבתות רבות עם פנימייה ועם חדרי אוכל, עם תנאי משופרים.

"ההורים לא נדרשו לשלם כסף עבור הלימודים והשהייה במקום. כך שגם מבחינה כלכלית זה היה יותר קל להם לשלוח את הילדים למתיבתא, מה שמוריד קצת מהלחץ והעול הכספי בבית, וגם מעניק לילד תנאים גשמיים נוחים יותר, וחינוך איכותי יותר, עם חיבור למסורת ולערכים, כל מה שההורים חלמו עליו.

"אבל למרות הכל היה צורך לבוא לשכנע, להציג בפניהם את ההטבות שהילד יקבל מהלימוד במתיבתא. עבדנו גם עם נערים בוגרים יותר, שכבר לא יכלו ללכת למתיבתא, כמו גם עם ילדים קטנים, שרצינו שההורים ירשמו לחינוך חרדי. היו מסגרות גם לבנות, והעבודה היתה רבה.

"במשך השנים ההשקעה גדלה, ומספר הילדים והילדות שהרב קראם הציל אז היה עצום", מספר הרב פוקס שהיה שותף מלא לכל הפעילות. "היה לו טנדר, והוא היה ממלא אותו ושלוח למתיבתא בבאר יעקב, למתיבתא ביהוד, למתיבתא בבני ברק וכן למתיבתות נוספות. הטנדר היה חוזר ויוצא כמעט מידי יום עם קבוצה נוספת של ילדים. היו תקופות שממש עבדנו תחת לחץ כדי להספיק, להכות בברזל בעודו חם, כשכולם מתלהבים ורוצים ללכת לחינוך תורני, שלא נאבד אף אחד בדרך, כל אחד מאותם נערים עלול להתחרט או להתמלא חשש, בזמן ההמתנה עד שנמצא לו מקום ודרכי תחבורה.

"אבל הרב קראם לא עצר שם. הוא לא הסתפק בזה. כל ילד כזה שהגיע לגיל בר מצוה, הרב קראם היה עוזר לו עם ביגוד, עם תפילין, כובע וחליפה. ידענו שאם לא יהיה לו כובע, אם לא תהיה לו חליפה, הוא לא ירגיש בן ישיבה, ולכן הסיכוי שיישאר בישיבה יהיה נמוך יותר. אם אתה רוצה שיישאר, צריך 'לבגד' אותו בהתאם.

"להורים לא היה כסף לזה, והם גם לא ראו בזה עניין חשוב, הרב קראם פשוט הוציא כסף ושילם לכל נער, לכל ילד. הוא הקים אז את 'קרן עזרה לתלמידים', ובאמצעותה היה מממן את זה. לשם כך הוא אסף וקיבץ כסף בכל מקום אפשרי. פעילות זו נמשכה עד יום פטירתו, תלמידי ישיבה רבים לבושים היום בחליפות, כובעים וביגוד שקיבלו מהרב קראם, בין אם הם יודעים על כך ובין אם לא.

"היתה לו סייעתא דשמיא עצומה", מספר הרב פוקס, "אני זוכר, שאחרי תקופה שבה הוא ראה שחייבים לגייס כסף כדי לסייע לבחורים, ולבסס את מעמדם כבני ישיבות, לא נותרה ברירה והוא נאלץ לנסוע לאמריקה בפעם הראשונה.

למדו אתנו בזמן חורף, והגיעו גם בחורים מ'קול תורה'. היו גם כמה בחורים בודדים בשיעור א', ועוד כמה בודדים בשיעור ב'. אחד מהבחורים שבאו מפוניבז' היה הגאון רבי ירחמיאל קראם זצ"ל.

"הלימוד היה בשמחה ובהתלהבות. היתה הרגשה התחדשות, תחילת זמן, ישיבה חדשה עם עתיד מבטיח, מיסודו של הרב מפוניבז', ועם טובי התלמידים של פוניבז' ו'קול תורה'. מה צריך בחור ישיבה יותר מזה?

"הגיע יום שישי, שחרית כרגיל, ארוחת בוקר כרגיל, ולאחר סדר הלימוד ירדנו לארוחת צהרים בחדר האוכל ששכן בצריף פשוט. מטבח לא היה שם, האוכל היה מגיע במכונית של הישיבה, מהמטבח של פוניבז' בבני ברק.

"שלחו אז סיר של אטריות מבושלות, זאת היתה ארוחת הצהרים של יום שישי. אצלנו בחדר האוכל הוסיפו לאטריות קצת קינמון, וכך השביחו את ארוחת הצהרים. אכלנו, שבענו, הותרנו והיינו מרוצים, לא היינו צריכים יותר מזה.

"אחרי האוכל יצאנו החוצה מהצריף הלוחט, וידענו שעכשיו יש לנו עוד כמה שעות טובות עד שתיכנס השבת. מבחינת הישיבה אנחנו משוחררים לעשות ככל העולה על רוחנו.

"חלק מהבחורים רצו ללכת לים. אנחנו באשדוד, הים לא רחוק, כמה דקות הליכה ונגיע לים, נשחה ונחזור לקבל את השבת כדת, כראוי וכנכון.

"פתאום ניגש אלי בחור גבה קומה, מהחדשים. ידעתי שקוראים לו ירחמיאל ושהוא מכונה בפי חבריו 'ירח', אבל לא הכרתי אותו כל כך. הוא ממילא היה מה'עלטרערס', מהמבוגרים, ואני הייתי מהצעירים, כך שלא חשבתי שאני אמור להיות חבר שלו.

"אבל משום מה מצאתי חן בעיניו. אני לא יודע למה, אבל הוא פשוט ניגש אלי והצביע על הבניינים שהיו שם, מעבר לחולות שבמרכזם נבנתה הישיבה שלנו. 'יש שם שלושה בניינים', הוא אמר לי, 'זה קרוב לכאן, והבניינים האלו נראים כמו שיכונים של עולים. מה אתה אומר? אולי תבוא איתי ונלך לשם, נדפוק על הדלתות ונראה אם יש שם ילדים שאפשר להעביר ללימוד בתלמודי תורה ובמתיבתות, אולי יש שם נערים שאפשר להכניס לישיבות, או לפתוח עבורם שיעורי תורה כאן באזור? בוא נראה מה קורה שם... אתה בא?'

"הלכתי איתו, ומאז לא משה ידי מתוך ידו במשך למעלה מיובל שנים".

לא רק שנורר

"כשהלכנו לאותם שלושה בניינים החזיק הרב קראם בידו פנקס ועיפרון. כשדפקנו על הדלתות, הוא התחבב על האנשים במהירות, דיבר מהלב, והקפיד לרשום בפנקס כל פרט מיזערי ולוונטי.

"המשפחות היו של עולים פרסים, גרוזינים, מרוקאים ועוד. רובם היו אנשים שומרי מצוות או לפחות שומרי מסורת ברמה כזאת או אחרת. כמעט כולם רצו שהילדים שלהם יקבלו חינוך יהודי יותר. לכן זה לא היה קשה במיוחד. לא היתה שם שנאה לחרדים, לא היתה סלידה מאתנו. ברוב המקרים דווקא שמחו לקראתנו, שמחו לשתף

"בכל רגע נתון הוא מילא את שליחותו. אם השליחות היא להיות שנוורר באמריקה, לו יהיה כן. אם השליחות היא לנקוש את דלתות באשדוד, ולשלוח ילדים למתיבתות, אז הוא עושה את השליחות שלו.

"לא רבים זוכרים, אבל באותן שנים ראשונות הוא התמודד לראשות העיר אשדוד... מי שהכירו אותו בטח מתפללים. ר' ירחמיאל? ראשות עיר? מה פתאום! הוא היה כזה מתמיד גדול, מה לו ולראשות העיר?

"אבל מעשה שהיה כך היה: היינו אז חדשים באשדוד, הקהילה החרדית לא זכתה להכרה כלשהי, ולכן הוחלט שאנחנו מריצים רשימה חרדית למועצת העיר. אז היו מצביעים בפתק אחד לרשימה, ולאחר הבחירות כל אחד מראשי הרשימות שנבחרו למועצה, היה מנסה להקים קואליציה, ומי שהצליח הוא היה ראש העיר, כמו שנהוג היום בבחירות לכנסת. לכן כל ראש מפלגה היה מתמודד בעצם על ראשות העיר.

"ידענו שהרשימה שלנו לא תצליח לכבוש את כס ראשות העיר, וגם לא חשבנו שנצליח להכניס נציג למועצה, אבל רצינו להוכיח שיש לנו 150 או 200 קולות, בעיר שמנתה אז 20 אלף תושבים, שיתייחסו אלינו בצורה קצת יותר רצינית, ושחברי מועצת העיר יבינו שאפשר לעשות אתנו עסקים, ומי יודע, אולי בפעם הבאה נצביע עבורם... "אבל מי הוא זה ואיזה הוא שיתמודד בראש רשימה כזאת למועצת העיר? הרי מדובר בבושות נוראיות. שמו ותמונתו יתנוססו בראש חוצות, במסגרת הקמפיין הוא יספר, כמובן, איך בדיוק הוא מתכוון להתנהל לאחר שיתמנה כראש העיר, ולבסוף יקבל בסוף רק 200 קולות.... זה מגוחך.

"בא ר' ירחמיאל ואמר 'אני מוכן. למה לא? זה ירבה כבוד שמים? זה ישיג יחס טוב יותר ליהדות החרדית באשדוד? אז אני מוכן. הכבוד שלי לא מעניין!'... והוא התמודד, ואכן הצלחנו להשיג אז למעלה מ-500 קולות, זה היה הישג מדהים, ומאז היחס אלינו היה שונה, ונציגים מרשימות שונות התחילו להתייחס אלינו בכבוד..."

חציה השני של השיחה המרתקת ומלאת העובדות, מחיינו ופעלו של הגר"י קראם זצ"ל, יופיע אי"ה בגיליון 'לקראת שבת' בשבוע הבא.

"הוא לא ידע אנגלית, מאוחר יותר הוא ניסה ללמוד קצת, אבל גם אז האנגלית לא היתה משובחת במיוחד, בלשון המעטה.

"כשהגיע לאמריקה בפעם הראשונה, הוא נסע גם ללייקווד. הגיע לשם לתפילת מנחה גדולה ומיד אחרי התפילה בישיבת לייקווד המפורסמת, כשכל הבחורים והאברכים יוצאים לארוחת הצהרים, עוד לפני שהספיק להתמקם ולבדוק איפה הוא יכול לשהות ומה עליו לעשות, נעמד הרב קראם במדרגות היורדות מבית המדרש יחד עם שני אברכים מקומיים שהכירו אותו, והתחיל לצעוק בקול גדול 'קרן עזרה לתלמידים אשדוד, קרן עזרה לתלמידים אשדוד'.

"האנשים שם בלייקווד לא הבינו, מי זה האיש המוזר הזה שצועק ככה, פשוט נעמד עם צלחת לקליטת המטבעות, ומתחיל לצעוק. "מהר מאוד הם הבינו שמדובר ביהודי תלמיד חכם, שעושה את מעשיו לשם שמים, ופשוט התחילו לתת לו כסף, הוא יצא משם אחרי חצי שעה, עם כמה אלפי דולרים! זאת היתה טבילת האש הראשונה שלו בארה"ב.

"בהמשך הוא השתדרג, ופנה לגבירים גדולים, הסתובב במנהטן ובכל מקום שבו שמע שיש כסף, והיה מגייס סכומים גדולים יותר. "סיפר לי יהודי אמריקאי, קצת יותר מבוגר מר' ירחמיאל, שהיה ממש 'חסיד' שלו. הוא גר במונסי, ובכל פעם שר' ירחמיאל היה בא לשם, היהודי הזה היה נרתם לעזור ולסייע לו.

"פעם אחת הם הגיעו לביתו של גביר גדול, הידיד ממונסי חתנה את האוטו ביציאה מהחניה של יהודי עשיר, הוא הסביר לרב ירחמיאל שהגביר הזה כל פעם בורח. ברגע שהוא רואה אותו בדלת מביא אליו איזה משולח מישראל, הוא יוצא מהדלת האחורית, נכנס לרכב ונוסע. "עכשיו הוא לא יכול לברוח", אמר בחיך, דפק על הדלת והרב קראם הוציא מאותו יהודי סכום כסף גדול מאוד, כמובן רק לאחר שאותו יהודי אמר 'רוצה אני' בפה מלא..."

כמועמד לראשות העיר

"מי שישמע את הסיפורים האלו", אומר הרב פוקס, "עלול לחשוב שרבי ירחמיאל קראם היה 'שנוורר' משכמו ומעלה... אבל זה לא היה המצב. הוא לא היה שנוורר, הוא היה שליח, שליח של ההשגחה העליונה.

אנחנו לעזרתך בכל ענין ונושא בדרכך לעלות מעלה מעלה.
צוות מורחב של 'מוקד הישיבה' לעזרתך בכל יום בשעות הערב

1-800-20-18-18

או בטל': 073-7078388
בין השעות 7:30 ל-10:30 בערב ★ שיחת חינם

קשה לך?
זקוק לעזרה?

דמויק לבני הישיבות מוסדו של אגודת אורחיים
הישיבה

שמעתי מידידנו, המשפיע הרה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א : פעם אחת בעת ששהה בחדרו של פוסק הדור, הגאון מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, נכנס יהודי שהיה גר בקיבוץ, ואם היו נקלעים לביתו, מן הסתם לא היו שותים אצלו אפילו כוס מים. היהודי הזה שאל את בעל 'שבט הלוי' שאלה - אבל לא סתם שאלה - אלא שאלה מיוחדת ומרוממת, הראויה לאחד מבני העלייה שבדור לשאול...

הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א, אב"ד סאנטוב ליקווד, על יראת שמים טהורה העומדת לעד

“וְרָאֵהוּ הַכֹּהֵן... וְטַהַר הַכֹּהֵן...” (ויקרא י"ג, י"ז)

שמעתי עובדא נפלאה ביותר, מידידנו המשפיע המפורסם הרה"צ רבי אהרן טויסיג שליט"א, משגיח רוחני בישיבת 'אלכסנדר', מהיושבים ראשונה בקרית מלך רב קרית וויז'ניץ בני ברק, וכך סיפר: פעם אחת בעת ששהה בחדרו של פוסק הדור, הגאון האדיר מרן בעל 'שבט הלוי' זצוק"ל, נכנס יהודי אחד עם שאלה: היהודי לא היה דר לא בבני ברק ולא בירושלים - הוא היה גר בקיבוץ, ואם היו נקלעים לביתו מן הסתם לא היו שותים אצלו אפילו כוס מים. היהודי הזה שאל את בעל 'שבט הלוי' שאלה - אבל לא סתם שאלה - אלא שאלה מיוחדת ומרוממת, הראויה לאחד מבני העלייה שבדור לשאול.

סיפר כ"ק אדמו"ר מתולדות מרדכי שליט"א, במסיבת 'מלוה מלכה' לבית חינוך לבנות מסויים בעיר לייקווד: בבית חינוך לבנות מסויים, רצו בהנהלה לשנות איזה דבר בעניין הנהגת המוסד - דבר הנוגע לחינוך הבנות - ודנו בזה בכבוד ראש. לאחר שהחליטו שצריכים לשנות את הדבר, הלכו חברי ההנהלה אל נשיא המוסד, והציעו בפניו את רצונם לשנות איזה דבר בבית חינוך ההוא, וביקשו ממנו את הסכמתו לכך. כששמע נשיא המוסד את הדברים, אמר להם שיחזרו אליו בעוד יומיים. כשהביעו בפניו את תמיהתם, שאינם מבינים למה אינו יכול להשיב להם באותו יום על כך - אמר להם נשיא המוסד: "החלטה כזו הנוגעת לחינוך של בנותינו - בנות ישראל - אינני יכול להשיב עליה מבלי להתענות קודם יום שלם! מחר - הלא יש לי ברית - ולכך אינני יכול להתענות, ורק למחרת הברית אוכל להתענות ולהשיב לכם, ולכן אמרתי לחזור אלי בעוד יומיים..."

התפעלתי מאוד מהסיפור הזה, ולאחר הדרשה ניגשתי לרבי מתולדות מרדכי שליט"א, וביקשתי ממנו שיגלה לי באיזה מוסד מדובר, ומי הוא נשיא המוסד. השיב לי, שמדובר בבית חינוך לבנות דחסידי סאטמאר בווייליאמסבורג, ונשיא המוסד הלא הוא כ"ק האדמו"ר רבי זלמן לייב טייטלבוים שליט"א, מסאטמאר..."

כשגמר להרצות את שאלתו, הסתכל עליו ה'שבט הלוי' בת'מהון מהול בהערצה עצומה, ומתוך התרגשות הוא שואל את האדם: "האם אני יכול לשאול אותך שאלה?", הסכים הלה, ואז אמר לו ה'שבט הלוי': "הרי שאלה כזאת לא היה שואל אפילו אברך כולל, היושב ולומד כאן באחד מהכוללים הרבים בבני ברק, והלא שאלה זו מתאימה לאחד מבני העלייה שבדור לשאלה, אני מבקש ממך - אמור לי - במה זכית? איך מגיעה אצלך כזו דרגה של יראת שמים?" השיב היהודי: "אני גר בריחוק מקום מכאן, אני גר בקיבוץ, אמנם אני בא בכל ליל שישי לשמוע את השיעור של הרב, ואני מקפיד מאוד שלא לחסר אפילו שיעור אחד - את שפת האידיש אינני מבין כל כך טוב - מזה שאני מבין הרי טוב, ומה שאינני מבין אז לא, אמנם שמיעת השיעור משפיעה עלי מאוד, וכנראה שזה מה שגרם לי להגיע לדרגה נשגבה זו של יראת שמים, כדברי הרב..."

כשסיים להרצות את דבריו, קם ה'שבט הלוי' זצוק"ל ממקומו, וניגש לאותו יהודי, וחיבק אותו באהבה והתרגשות עצומה, ואמר לו: "אשריך! אשריך! אשריך ואשרי חלקך!"...

באחת הנסיעות הצטרף אליהם הנגיד רבי יוסף קאבאק זצ"ל מנובהרדוק. כאשר עצרו בקארעליץ סמוך לפונדק, נכנס הנגיד פנימה ושאל את בעלת הבית מה יש לה להציע היום למכירה? השיבה הפונדקאית כי מלאי החנות כבר אזל היום, עקב ריבוי הקונים

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

להרחיקו ולבודדו מחברת בני אדם, להתעטף באבלות ולהכריז על עצמו 'טמא טמא'. אפילו מרים הנביאה שדיברה על משה אחיה בשוגג, מבלי כוונה חלילה לגנותו או לבזותו, נענשה חמורות. אומר רבי אייזיק: זאת משום שהקדוש ברוך הוא אוהב את כל אחד ואחד מישראל ומחבבו כבנו אהובו, וכמו שכל אב מסור לא ישקוט על שמריו, אם יראה שבזים ומשפילים את בנו או מספרים בגנותו, ולא יחסוך כל מאמץ בכדי למנוע זאת ולהגן עליו, כך כאשר אדם מישראל מדבר סרה על אדם אחר, אביו שבשמים דורש את כבודו ועלבונו. למרות שגם המספר הוא בנו אהובו, אך על ידי דיבורו הרעים כביכול ניתק את עצמו מאביו שבשמים. כך אומרים חז"ל (ערכין, שם): "אמר מר עוקבא כל המספר לשון הרע אמר הקדוש ברוך הוא אין אני והוא יכולין לדור בעולם". השם יתברך כביכול מנתק את הקשר עימו עד שישוב בתשובה, רחמנא ליצילן. בשל כך אביו מרחיקו ומביא עליו נגע צרעת, וגורם לו לשבת מחוץ למחנה בדד ולהיחשב כמות. כפי שהתבטא אהרן באוזני משה, כשמרים קיבלה הצרעת: "אַל תָּהִי פְּמֹת", פירש רש"י: "שהמצורע חשוב כמות". עונש חמור שלא מצינו דוגמתו בתורה! כל זה כדי שיתבודד עם עצמו, וישים אל ליבו לשוב בתשובה שלמה, לתקן דרכיו ומידותיו המגוננות, ולראות כיצד להתחבר בשנית אל אביו שבשמים, ושב ורפא לו. הרי שהנקודה הזאת של 'משפטין תהום רבה', למדים אנו דווקא מנגע הצרעת. כי הנה בדרך כלל כאשר אדם לא פועל מעשה רע

חז"ל במסכת ערכין (ח, ב) אומרים: "אמר רב פפא צדקתך כהררי אל - אלו נגעי אדם. משפטין תהום רבה - אלו נגעי בתים". מפרש רש"י: "נגעי אדם נבררין בשבוע אחד, אם ליטהר אם להיחלט, וצדקה גדולה היא זו, ואילו נגעי בתים הסגרן עד ג' שבועות, וזהו משפט עד תהום רבה".

דברי חז"ל הללו מפליאים מאוד; וכי לא נמצאת בעולם צדקה וחסד של הקדוש ברוך הוא, יותר מכך שהמצורע נסגר רק לשבוע ימים - לבחון אם טמא או טהור הוא? הרי "חסד השם מלאה ארץ", חסדו הוא לאין שיעור ותכלית, ומדוע נוקטים דווקא את ענין הנגעים כדוגמא לכך שצדקת השם עצומה כהררי אל?

גם את חלקה השני של דרשת חז"ל: "משפטין תהום רבה - אלו נגעי בתים" יש להבין; וכי מכל המשפטים הנוראים שנעשים בבריאה, אין משפט קשה ועמוק כתהום, יותר מהסגר הבית לשלושה שבועות? הלוא "הצור תמים פועלו כי כל דרכיו משפט", אין פרט בבריאה שמתנהל ללא משפט מוצדק ומדוקדק עד דק, ומדוע דורשים חז"ל כי משפטי השם עמוקים כתהום, דווקא בעניין הנגעים?

מהלך נפלא כתב מרן הגאון רבי אייזיק שר זצ"ל, ראש ישיבת סלבודקה, אשר כדרכו בקודש שפך אור על דברי חז"ל הקדושים הללו, הפשיטם והבהירם בתבונה חודרת ומעמיקה:

אציין, כי שמעתי מדודי הגאון החסיד רבי חיים מרגליות שליט"א, חתנו של הגאון הצדיק רבי שמואל אהרן יודלביץ זצ"ל, שהכיר היטב את רבי אייזיק, משנות לימודו בישיבת סלבודקה לפני עשרות שנים, כי כל מי שלמד אצלו, אינו יכול שלא לזכור בערגה את הנעימות המיוחדת במינה שחשו תמיד במחיצתו.

ליבו הרחב של רבי אייזיק, הכיל לתוכו את דאגתם וטרחתם של הכלל והפרט, וסבלנותו הנדירה בנפש חפיצה ומאור פניו לכל יחיד ויחיד - היה לשם דבר. בנוסף, הוא ניחן בחושים מחודדים לקלוט בין רגע את נפש האדם העומד מולו, ולדבר הישר לרמתו, לשכלו ולהרגשיו. גם מרן הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר, התבטא: "הרגישו טעם גן עדן לדבר עמו". כך שהדברים הבאים נאים למי שאמרם:

בראשית דבריו מקדים רבי אייזיק לבאר, מדוע באמת עווננו של המספר לשון הרע כה חמור, אשר חז"ל אומרים עליו (ערכין טו, ב) 'מגדיל עוונות עד לשמים', והתורה החמירה בעונשו של המצורע בצורה כה קשה, שלא ראינו דוגמתו בשאר עבירות שבתורה; מצווה

רבי אברהם אהרן שנוכה שם בשעת מעשה, כותב בספרו: "מאז ששמעתי את הדו-שיח בין הגביר לסוחר, אמרתי בליבי 'צדיק הוא השם וישר משפטו, ולא יפלא עוד בעיני אם אראה בעולם צדיק ורע לו רשע וטוב לו"

ושילמו לו דמי נסיעה כפי שהשית עליהם. אמנם הדבר גזל ממנו זמן לא מבוטל, כי פעמים המתין בכניסה לעיר שעה ארוכה עד שתתמלא עגלתו בנוסעים, ופעמים נאלץ לנסוע עד קצה העיר, כדי לאסוף נוסע פלוני שהזמין אצלו מקום מראש. אך בסופו של דבר תמיד היתה עגלתו מלאה בנוסעים.

הנסיעה עימו לא היתה 'חוויה' בלשון המעטה. ראשית, פעמים רבות עד שאסף את כל הנוסעים ויצא לדרכו כבר שקעה החמה, וכך היתה הנסיעה בחושך מוחלט. שנית, העגלה היתה עמוסה בנוסעים, והצפיפות והדחוקות הקשו מאוד. שלישית, בדרך כלל צירפו הנוסעים לעגלתו אווזים ותרנגולים ושאר בעלי כנף. אלה הרעישו וקרקרו כל העת, ולא הוסיפו רוגע ושלום.

כאשר הגיעה העגלה לתחנתה הראשונה בעיירה קארעליץ הסמוכה למינסק, מרחק של כשלושה פרסאות מתחילת הנסיעה, עצרה שם העגלה לפוש מעט מעמל הדרך. הנוסעים יצאו החוצה ליישר אבריהם ולפשט רגליהם שנכפפו ונדחקו כל הנסיעה, ואנחת רווחה נשמעה מפייהם. בתחנה ההיא היה קיים פונדק קטן שניהלה אשה יהודיה, בו מכרה מיני מגדניות, אוכל מבושל ושתייה, והעוברים ושבים היו נכנסים פנימה להשביע את רעבונם ולהרוות את צמאונם, עד שימשיכו בנסיעה.

באחת הנסיעות הצטרף אליהם הנגיד רבי יוסף קאבאק זצ"ל מנובהרדוק, שככל הנראה הוכרח להגיע בנחיצות רבה למינסק, ומכיון שלא היתה אז ברשותו עגלה זמינה, החליט להצטרף לסוחר. כאשר עצרו בקארעליץ סמוך לפונדק, נכנס הנגיד פנימה ושאל את בעלת הבית מה יש לה להציע היום למכירה? השיבה הפונדקאית כי מלאי החנות כבר אזל היום, עקב ריבוי הקונים, ולא נותר לה כי אם כוס חלב ופת קיבר. בלית ברירה נענה רבי יוסף בחיוב. היא פרסה מפה על השולחן, והגישה לו את שביקש. הוא נטל את ידיו והחל לאכול בתיאבון.

בידיו אלא רק חוטא בלשונו, קיימת בו תחושה מסויימת: "מה כבר עשיתי?" "רק דיברתי?" "רק אמרתי?". אך לא! כאן אנו למדים עד כמה עמוק ונוקב כח המשפט "תהום רבה" ממש. כל דיבור ודיבור אסור עלול לגרום למדבר ליפול מרמתו הגבוהה, כבן יקר ואהוב להקדוש ברוך הוא, ולהתרסק, כפשוטו עד תהום רבה, להיחשב כמת ממש.

גם מאופן טהרת המצורע, למדים אנו ללמוד באיזה שפל של טומאה היה מצוי המספר. הוא נזקק לתהליך ארוך ומתיש כדי להיטהר; ציפורים, תגלחת, קרבנות, הזאות בשמן המשחה ושמן הקודש ועוד. כל זה מורה על עומק המשפט וגודל הדקדוק הנורא, שמדקדקים עם האדם על כל מילה ומילה היוצאת מפיו.

נמצא, כי ענין הנגעים מלמדים יותר מכל דבר אחר, עד כמה חמורים ונוראים, עמוקים ונוקבים משפטי השם. לכן אמרו חז"ל "משפטיך תהום רבה - אלו נגעי אדם", כי בזה רואים בצורה חדה את עומק המשפט וחומרתו.

אך בד בבד, אומר רבי אייזיק, יחד עם המשפט הנורא והכלימה הצורבת, ניתן לראות בחוש גם את ה"צדקתך כהררי אל" - את הצדקה והחסד הגדול שעשה הקדוש ברוך הוא עם האדם, כשהביא עליו נגע צרעת בבגדו או בביתו. כך גם את מעלתן הגדולה של ישראל, שזכו לגילוי שכינה על ידי הנגעים.

לפני כשמונים שנה, התגורר באמריקה תלמיד חכם וגאון מובהק בעל פה מפיק מרגליות, בשם רבי אברהם אהרן יודלביץ זצ"ל. הוא שימש ברבנות בכמה וכמה ערים גדולות בארצות הברית וברוסיה, וחיבר חיבורים מחוכמים ונודעים אשר הגדול ממינסק, מרן הגאון רבי ירוחם יהודה ליב פרלמן זצ"ל, יצא מגדרו באורח נדיר להעניק עליהם הסכמה. בה כתב כך: "ספרו היה לפני כמה פעמים, וראיתי דרכו בקודש דרך הישר, כיצד קולע אל המטרה, בדברים נכונים וברורים ובראיות ישרות, לכן יצאתי מגדרי לעשות רצונו ולהעניק לו הסכמה".

בספרו 'דרש אבי', מביא רבי אברהם אהרן מעשה, אשר היה לו עד בצעירותו וממחיש היטב את הדברים:

בעיר נובהרדוק חי יהודי פשוט, שלצורך מסחרו היה נוסע בקביעות בתחילת כל שבוע אל העיר הגדולה מינסק, שם היה רוכש כמויות גדולות של סחורה לצורך חנווני העיר נובהרדוק.

עבודתו היתה קשה ומפרכת, כאשר בסוף השבוע היה חוזר לעירו מיוזע ומיוגע, עייף מטרדות הדרך. מיד במוצאי שבת החל מסתובב עד השעות הקטנות של הלילה, אצל לקוחותיו הסוחרים כדי לספק להם את מה שהזמינו, ולגבות מהם תשלום עבור השבוע הבא. גם למחרת היה משכים קום בעלות השחר, וממשיך עד אחר חצות היום להסתובב ברחבי העיר לצורך אספקה והזמנת סחורות. אז היה רותם את סוסו לעגלתו, ושם את פעמיו לעיר מינסק וחוזר חלילה. את עלויות הדרך כיסה באופן קבוע, על ידי נוסעים שהצטרפו אליו למינסק או לעיירות אחרות שעבר סמוך אליהן על אם הדרך,

הסוחר מתנהג בצורה כה מבישה?! הרי גם בביתו הוא אינו אוכל סעודה מכובדת מזו שהציעה כעת בפניו בעלת הפונדק?! אך במושכל שני, כאשר נתבונן בטענותיו של הסוחר, הגם שודאי אינן מצדיקות את התנהגותו הפראית, אך הן כבר מסבירות את אונזנו להבין את ההגיון שבדבריו, מדוע רוחו כה סוערת והוא מלא כעס ורוגז.

הרי הסעודה הזאת היא הנאתו היחידה מכל עמלו, כל ימיו עוברים עליו בטלטולי דרכים קשים, ואין לו רגע אחד של מנוחת הנפש. אין לו פיסת שלווה לשבת בחיק משפחתו, וליהנות מחייו הגשמיים. אם גם את סעודתו המכובדת והדשנה שתמיד רכש בפונדק לא תהיה לו, הרי שלא נותרה לו שום הנאה מהעולם הזה, וכיצד נצפה ממנו לא לכעוס ולהשתולל? אדרבה, דווקא לגביר מדושן העונג לא יארע דבר, אם יוותר פעם אחת על הרגליו הקבועים, ויאכל מעט לחם וחלב כמו פשוטי העם, זה אפשרי ואף נסבל. הרי בכל מקרה עוד ימים ספורים הוא ישוב למעונו, ויוכל לחזור לתענוגותיו.

אומר רבי אברהם אהרן: הצדיק נמצא כאן בעולם הזה על תקן של גביר. הרי הוא במהותו בן עולם הבא, שם בעולם העליון נמצא ביתו האמיתי והנצחי, ורק כאשר יהיה שם ישתכר בשכר מעשיו הטובים, להתענג על השם ונועם זיו שכינתו. לכן כאשר הוא עדיין חי כאן בעולם הזה בדרכו לשם, זה עדיין נסבל שלא יהיה לו כאן כל כך נח, שיאלץ לעבור קשיים ונסיונות בדרכו, כי כאמור עיקר חייו ומגמתו מכוונות לשם, לזכות למנוחה נכונה בצל כנפי השכינה.

לא כן הרשע. הרי כאשר הוא יבוא לעולם העליון לא ימצא מנוח, הוא יגורש מגן עדן בבושת פנים, ואין לו טרקלין נצחי, שאליו הוא אמור לבוא להשביע את רעבונו ולספק את אושרו. לכן הוא נחשב כמי שכל ימיו נוסע בדרך ומצוי בטלטולים, והעולם הזה דומה לאותו לפונדק, שאם לא ישביעו אותו בטובה לפחות כאן בעולם הזה, לא תהיה לו הנאה לעולם.

המעשה ונמשלו הנוקבים, נותנים לנו מבט אמיתי על הנעשה בבריאה, לדעת כי גם כאשר מתמודד האדם לא עלינו עם תוכחה, או חלילה עם יסורים, זהו סימן כי הוא נמצא בדרך! הוא נמצא כאן בעולם הזה על תקן של גביר! תיכף הוא נוסע אל בית עולמו, ושב אל ארמונו הנצחי! אל העונג והשלווה! בדרך עליו לעבור מעט טלטולי דרכים כדי להגיע אל היעד הנכסף. כשהוא מסתכל על הדברים בצורה הזאת, כל מה שעובר עליו זה בהחלט נסבל, מובן ונלקח בחשבון.

יהודי תמיד צריך לזכור כי 'כל מה דעביד רחמנא לטב עביד', ותמיד כשנפגשים עם ה'משפטיך תהום רבה', טמון בו גם ה'צדקתך כהררי אל', צדק רחמים וחמלה. עבודתו של היהודי לגלות אותם!

(מתוך 'אוצרותיהם אמלא')

כעבור דקות אחדות נכנס גם הסוחר בעל העגלה, ולאחר שטיפל בסוס העיף, בהניחו לפניו מים ושעורים כדי שיתרענו, שאל אף הוא את בעלת הבית מה יש היום לאכול? השיבה האשה כפי שכבר אמרה לקודמו, שאין בידה להציע כי אם כוס חלב ופת קיבר.

בעל העגלה התרגז נורא, והחל צועק על הפונדקאית, בחירופים וגידופים קשים: "עצלנית שכמותך... חסרת דעת!... מדוע לא הבאת בחשבון, כי אמורים לבוא לכאן קונים בשעה מאוחרת יותר?... וכי נדמה לך שאסתפק היום לארוחת ערב בפת לחם חרבה וכוס חלב? בשום אופן לא!..."

הנגיד היה המום מהתנהגותו הנבזית של הסוחר, כיצד מהין הוא להרעים בקולו על בעלת הפונדק ולגנותה בדברי גנאי ודופי, למרות שמעולם לא חטאה נגדו ולא עשתה לו שום מעשה רע!

פנה הנגיד אל הסוחר ושאלו: "מדוע תנהג כך? וכי מפונק אתה יותר ממני? הלוא גם אני שרגיל לאכול תמיד בביתי מעדני מלכים, הסתפקתי כעת רק בלחם וכוס חלב, ואין לי כל תרעומת או טרוניה עליה, כי היא עושה את עבודתה נאמנה, ואילו אתה, שבביתך אוכל מן הסתם באופן קבוע רק פיסת לחם וכוס חלב, יש לך עוד טענות ומענות?!"

השיב לו הסוחר מיניה וביה: "דווקא בשל כך אני כה כועס ורוגז עליה. אתה שבכל ימות השנה הנך יושב בבית מלכים, ונהנה ומשביע את רעבונו בתענוגות ומעדנים, ורק פעם או פעמים בשנה נוסע למינסק, אכן לא יהיה זה בשבילך 'אסון' אם לא תתפנק פעם אחת, ותאכל פת לחם עם כוס חלב בלבד, כי הנה תיכף תשוב לטרקליןך ותשלים את שהחסרת.

"לעומת זאת, אני אף פעם לא יושב בביתי, וכל ימי נמצא בטלטולי דרכים, על כן מצפה אני כי לכל הפחות בתחנת העצירה, יהיה לי אוכל בריא ומזין לקיים את גופי ולהשיב את כוחותי. הסעודה הזאת אינה פינוק או מותרות עבורי, אלא הכרח חיוני לקיום גופי. אם לא יכינו עבורי סעודה הגונה, ייכשל כוחי וחלילה עלול אני למות בחצי ימי, אשתי תהיה אלמנה ובני יתומים..."

הסוחר הוסיף לאיים על בעלת הפונדק בפסקנות: "אם אבוא לכאן פעם נוספת, ואראה כי אין כאן אוכל מוכן לא אכנס לכאן שוב, אלא אחפש פונדק אחר לאכול בו, לא ננקמה אלא כיון שהדבר נוגע לחיותי".

רבי אברהם אהרן שנוכח שם בשעת מעשה, כותב בספרו: "מאז ששמעתי את הדו-שיח בין הגביר לסוחר, אמרתי בליבי 'צדיק הוא השם וישר משפטו, ולא יפלא עוד בעיני אם אראה בעולם צדיק ורע לו רשע וטוב לו'".

כי הנה לכאורה במושכל ראשון, נדמה כי הנגיד צדק בטענתו, מדוע

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

לפליאתו על כך שהח"ח מגזים, כביכול, בדבריו, ומקפיד כל כך על הערה כזו קטנה שרגילים לומר, על חוסר מלה בתבשיל, אמר לו הח"ח: "בא נלך למטבח ונראה מה קורה שם"...

פטפוטי לשון - הם גחלי רתמים!

הרב בנימין בירנצוויג

"יצוה הפכה ולקח למטהר שתי צפרים תיות טהרות" (ויקרא י"ד, ד')

"לפי שהנגעים באים על לשון הרע, שהוא מעשה פטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו ציפורים שמפטפטים תמיד בצפצוף קול" - רש"י.

והדברים פלא הם!

הרי לשון הרע מזיקה והורגת כמאמר הפסוק בתהילים: "חצי גיבור שוננים עם גחלי רתמים", ומביאו ה'חפץ חיים' להראות חומרת הדיבור של האדם, שבאוושת לשונו יכול להזיק ואף להרוג אנשים! וא"כ הרי כפרתו היתה צריכה להיות על ידי שור, שטבעו להזיק ולהרוג, ורק בכך יבין האדם על מה מביא כפרתו.

ומה הצריכה התורה להביא ציפורים, שבוז לא ישכיל האדם להבין שדבריו הם לא רק פטפוטים אלא הורגים ממש?!

האמת היא, שזו צרת עוון לשון הרע, שאנשים חושבים שהם בסך הכל מפטפטים, ולא מבינים שדבריהם מזיקים והורגים!! הנה כי כן כתב הרבנו יונה ב'שערי תשובה' (שער ג אות רב) לבאר, מדוע החמירו חז"ל בעוון לשון הרע להחשיבו כג' עברות החמורות וכתב שם: "טעם נוסף, שכיון חטא זה נקל בעיניו של בעל הלשון הרע, כי יאמר שאינו עושה מעשה רע אלא רק דבר שפתיים הוא, ולא חושב על נזקיו הרבים, ולכן לא יתן אל ליבו לשוב מדרכו הרעה ולא יכיר גודל חטאו..."

זו הסיבה שהתורה ציוותה על בעל לשון הרע להביא ציפורים שמפטפטים, שאדם יבין וישכיל ולהזכיר לו שפטפוטיו הם הם המזיקים הגדולים, ואם היה מביא שור או כל מזיק אחר, הרי היה חושב שכל חטאו הוא דווקא אם הזיק ממש בפועל, אבל בפטפוטי דברים לא עשה כלום, ומזכירה לו התורה שהפטפוטים האלו הם המזיקים הכי גדולים, ועליהם יש לעשות תשובה ולהיזהר מהם. מכאן ולהבא.

הסיבה להחלטתו של מרן ה'חפץ חיים' להוציא ספר הלכות על איסור לשון הרע, היתה בעיקר בגלל שראה את בני דורו, כמה מתייחסים בקלילות למילים היוצאים מפייהם, ועד כמה לא מחשיבים את הכח הנורא הטמון בפטפוטי דברים:

כבר כתב הח"ח בהקדמה לספרו, שעוון לשון הרע היה הפקר בעיני

הכלל, ולא רצו כלל לקבל תוכחה על כך, והיא זו שזירזה אותו לאזור חיל, ולחבר ספר נשגב ונצרך זה.

והביא מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל (כאיל תערוג פרשת כי תבא תשע"ד) בשם תלמיד ראדן הגרא"ט שפירא, שסיפר שהיה יהודי בראדן, שרצה להלשין על חברו שהוא מתחמק מהצבא [יודוע עד כמה היתה סכנה גדולה ברוחניות להתגייס לצבא הרוסי], ואותו יהודי יצא מראדן לכיוון וילנא להלשין לשלטונות על חברו, וכששמע זאת ה'חפץ חיים', קם ורדף אחרי היהודי כמה קילומטרים, והשיגו בתחנת הרכבת, כשהוא מבקש ומתחנן בפניו שלא יעשה עוולה זו, וילשין על יהודי לשלטונות, אולם האיש סירב בתוקף, וכשראה החפץ חיים שלא יוכל לשכנעו, עזבו לנפשו [בסוף היהודי נרגע ודברי החפץ חיים נכנסו ללבו ולא נסע להלשין], והוסיף, שמעשה זה שראה ה'חפץ חיים' שאנשים אינם יודעים כלל את חומרת עוון זה של לשון הרע ורכילות, ולא יודעים עד כמה כל מילה יכולה להזיק ולהרוג, הוא אחד מהדברים שזירזוהו לחבר חיבור על ענייני בין אדם לחברו ולשון הרע.

עוד סיפר הגר"ז אידלמן (ביד הלשון עמ' 356), ששמע מה'חפץ חיים' כיצד עלה בדעתו לחבר ספר על שמירת הלשון, ששמע ה'חפץ חיים' בני אדם מדברים לשון הרע, וברח ונמלט מהמקום עד שנפל מרוב עייפות, ואז כשהוא שוכב באפיסת כוחות, עלתה במחשבתו להתחיל לכתוב ספר על הלכות שמירת הלשון.

מעשה שהלך החפץ חיים עם רב חשוב אחד בשליחות לדבר מצוה,

המשך בעמוד 26

הבחור נבוך קמעא, אולם חייג בידיים רוטטות את המספר, ולפתע הופתע ונדהם: צלצול טלפון נשמע מהמושב האחורי, וקול נעים ומוכר מאוד אמר 'שלום' - את המילה שמע גם דרך הטלפון וגם מאחורי ראשו ממש...

וגם כיצד חתונה מאולתרת הפכה לשדכן מושיע?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"זאת תהיה תורת המיצרע..." (ויקרא י"ד, ב')

הימים הנעלים של חג הפסח כבר עברו עלינו לטובה, ובצעדים נרגשים אנו פותחים - עד כמה שניתן בימים אלו - את הקיץ הבא עלינו לטובה ולברכה, לישועה ולרפואה. הלב מלא בציפיות ובשאיפות, בתוכניות וברצונות, במאווים ובתקוות, ואנו מקווים כי הקיץ הקרוב יהיה מלא בחסד ורחמים, שפע שמימי ברוחניות ובגשמיות, בריאות איתנה כמובן ושגרה ברוכה.

לקראת הקיץ, יש מאיתנו המקווים לשמחה, יש המייחלים לרפואה, יש הזקוקים להצלחה כלכלית, וכולנו שואפים לחנך את ילדינו היטב, לרוות מהם נחת, להצליח להתפלל וללמוד כראוי, לשפר את המידות, וכמובן - להיות בריאים ולא לדעת מוגיפות ומנגיפים.

כדי שכל אלה אכן יקרו, כל אחד מאיתנו שואל את עצמו היכן נמצא הברז השמימי, שאנו יכולים לפתוח אותו ולהרעיף על עצמנו חסד ושפע שיאפשרו את מימוש התוכניות שלנו והגשמת התקוות הכמוסות בנו. היכן הוא אותו 'שאלטר', שלחיצה עליו תרעיף את השפע הדרוש והסייעתא דשמיא לה אנו זקוקים כדי לזכות בכל האוצרות הללו, כדי להגיע לכל היעדים שצבנו לעצמנו. אז היכן הוא באמת?!

הנה גילוי מדהים: אצלנו. מי שמכריע כמה שפע יהיה לאדם - הוא האדם בעצמו. מי שקובע אם יזכה לקיץ בריא ומואר, שמח ומאושר - הוא האדם בעצמו. מי שמחליט אם יהיה לו קיץ רווי הישגים, הצלחות, שמחות ורגעים יפים - הוא האדם בעצמו! כן, זה תלוי בנו, עשה זאת בעצמך!

איך? - פרשת השבוע מגלה לנו. רבותינו חושפים, כי המצורע לוקה בצרעת ונגזר עליו ריחוק מביתו - כי הוא הרחיק בין איש לרעהו, הוא הרבה פירוד בעולם, ולכן עליו להיפרד מהמוכר לו. כלומר, מה שניתן לנו משמים - ניתן לנו כתמונת ראי למעשינו: כפי מה שאדם עושה - כך עושים אתו, כפי מה שאדם נוהג - נוהגים עמו, במידה שמודד האדם - בה מודדים לו!

מדהים! מסתבר, שהאדם עצמו מחליט איך ינהגו אתו, מה יתנו לו, כיצד ייראה גורלו. משמים נותנים לו בדיוק כפי שמגיע לו - בהתאם לצורה בה הוא נוהג, בהתאם לאופן בו הוא מתנהג. אדם רחמן - זוכה לרחמים, אדם בעל חסד - זוכה לחסד, אדם הנענה לבקשות זולתו - נענים לבקשות שלו, אדם שמסור לחבריו - מסורים כלפיו, וכן הלאה...

את הדרך השמימית הזו, גילה לנו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע בפסוק מספר תהלים קכ"א 'השם צילך', כי בורא עולם נוהג עם האדם כמו צל ממש. הצל - אין צמוד ממנו לאדם, עושה בדיוק את שהאדם עושה. כשהוא מרים את היד - הצל מרים יד, כשהוא מניף רגל - גם צילו מניף רגל. כך גם נוהג בורא עולם, אחת לאחת:

כשאדם נוהג כהלכה - נוהג אתו הבורא כהלכה. כשהוא מרבה חסד - מרבים עמו חסד. כשהוא מתאמץ לשמח את זולתו - משמחים אותו משמים. כשהוא משליך את יהבו על ה' - ה' משיב לו ביטחון ועוצמה. הנהגת אבא שבשמים איתנו - היא העתק מדויק של התנהגותנו, בדיוק!

נמצינו למדים, שמה שיקרה איתנו בקיץ הבעל"ט - תלוי רק בנו, בהתנהגות שלנו, במעשי ידינו. אם אנו רוצים לזכות לשפע, לנחת, לבריאות, לרחמים, לחסד, לשמחות, לישועות, לפרנסה - הבה נפעל באותה דרך, להרבות חסד וטוב בעולם, לשמח את הזולת ולהקל עליו, לבטוח בה, לקוות רק לו ולהישען רק עליו. בית שמקים בית...

היה זה אשתקד בחודש אדר, כאשר עולם השמחות הועב בענן המגיפה שהשתלטה על תבל ומלואה, ומשפחות כה רבות שתכננו את שמחת נישואי ילדיהם נאלצו להתמודד עם סגירת אולמות השמחה וההגבלות שהוטלו על קיום חתונות. בימים שעדיין ניתן היה לערוך חתונות במסגרת מצומצמת, היתה אמורה להיערך חתונה של זוג צעיר, שלפתע פתאום מצאו עצמם בלי אולם, בלי אפשרות לקיים חתונה...

בצר להם, החליטו המחוננים לפנות למשפחה יקרה ממרכז הארץ

מתוך תקווה להקים בית! הרי זו הסיבה בעטיה גם היא נידבה את ביתה! ובנוסף, אשה זו גרושה מזה כמה שנים, בדיוק כמו הבן שלה! ענבי הגפן בענבי הגפן, דבר נאה ומתקבל: את הסוף אתם מנחשים לבד, עוד לפני חג הפסח התקיימה שמחת האירוסין הנרגשת, כאשר האשה שהתנדבה לשמח זוג צעיר ולערוך את החתונה בהתנדבות - מתארסת עם בן המשפחה שאירחה בביתה את החתונה במסירות כה רבה. למותר אולי לציין, כי השדכנים - הלא הם הזוג הצעיר שהתחתן ובזכותו באו הגרוש והגרושה בברית האירוסין - ויתרו על שכרם כמובן...

מדהים: מאמץ של משפחה אחת כדי להיות שותפים בהקמת בית, משתלב במאמץ של אשה להיות שותפה בהקמת אותו בית, וסוף דבר שהבית שהוקם במאמץ המשותף, הופך לשדכן שמקים בית בין שני המתאמצים... כי כשיהודים מתאמצים לשמח, פועלים מכל הלב למען זולתם, הקדוש ברוך הוא משלם להם באותה מטבע, ובמזומן! ככל שיהודי מתאמץ לשמח את הזולת, להקל מעליו, לנהוג כלפיו בחסד וברחמים - כך ה' יתברך נוהג אתו, משיב לו כגמולו הטוב. ככל שיהודי פותח את לבו, מעניק לזולתו, פועל למען רעהו - כך ה' נותן לו, מעניק לו, פועל עבורו. הבה נתאמץ למען חברים וידידים, הבה נעשה הכל כדי לשמח את הזולת, לגמול חסד, להרבות טוב - ונזכה שבורא עולם ירבה טובו עימנו, יעניק לנו מאוצרו הטוב שפע חסד ורחמים, שמחה וברכה לרוב!

יהלום שנגנב, נשמה שנמצאה...

הסיפור הבא מתחיל בבית, שאב המשפחה נסתלק, מותיר אחריו אלמנה ויתומים. איש לא שת לבו אל היתום הגדול שבחבורה, בחור צעיר כבן 15, אשר האסון גרם לו לזנוח את הדרך בה חינך אותו אביו. הלה קם ועזב את הישיבה בה למד, נסע לחו"ל והחל לעבוד בסיוע ליהלומנים בבורסת היהלומים.

בתוך פחות משנה, למד הנער את רזי המקצוע היטב היטב, והחל עוסק בעצמו בתיווך יהלומים. בימים ההם גאו בו הרהורי חרטה על דרכו הרוחנית, הוא חש כי מוטל עליו לשוב בתשובה שלימה ולחזור לארץ הקודש, לשוב לשקוד על דלתי התורה ולהדק את הקשר עם אבא שבשמים. הוא החליט כי כשיצבור בידיו סכום מסוים יעשה כך, אולם גם לאחר שצבר את הסכום - הכסף הגדול קרץ לו עוד ועוד, והוא שקע במסחר היהלומים, שוכח את ההחלטה הזו ומשקיע בביזנס את כל ישותו...

ויהי לתקופת הימים, נתן הבחור הלז - שכבר הפך לסוחר מוכר וידוע - יהלום יקר ונדיר לאחד מנאמניו, כדי שיסחר בו ויתווך לו עסקה טובה. עוברים יום יומיים ואף שבוע שבועיים, ואותו 'נאמן' הסתבר כלא כל כך נאמן... הלה נעלם עם היהלום היקר ששוויו הון תועפות, מדי פעם עונה בקצרה לטלפון בתירוץ אגבי כי הנה תיכף הוא מביא את הכסף או שהוא בדיוק טס למדינה אחרת, תירוצים מתירוצים שונים - וכסף אין...

עד מהרה הבין הסוחר, כי ה'נאמן' לשעבר אינו אלא נוכל, נוכל גדול ומתוחכם. הוא קנה את אמונו עוד ועוד, התאזר בסבלנות עד שהופקד

המתגוררת בדירה גדולה ונאה, רחבת מימדים ובעלת חצר מטופחת, ולבקש לערוך את החתונה בביתם. כשהגיעה הפניה, התקשתה המשפחה להחליט כיצד לנהוג: מחד גיסא, הלב נקרע על כאבם של החתן והכלה, בני הזוג אשר עומדים לפני היום המאושר בחייהם והנסיבות אינן מאפשרות להם לשמוח כמתוכנן, הכל משובש ושונה כל כך...

אולם מאידך גיסא, לא קל להחליט כי הבית ייפתח לעשרות אנשים זרים, אשר יעשו בחצר היפה כבשלהם, יהפכו את הסלון העדין והאצילי לאולם אירועים, ומי יודע כיצד ייראה הבית כתום המהפכה... מה עוד, שגם שיקול בריאותי עומד כאן - הרי אין לדעת מה מצב בריאות האנשים שיבואו, ועל אף שהחתונה עתידה להתקיים על פי הנחיות הרשויות, שמא עדיין יש בכך משום נטילת סיכון?

ההתלבטות לא היתה קלה, אולם לפתע קמה האם ואמרה: 'הרי בביתנו בן, הגרוש מזה מספר שנים, וישועתו אינה נראית באופק, לצערנו. אולי זו ההזדמנות שלנו - להקריב ולוותר על ביתנו ערב אחד כדי לשמח זוג, להיות שותפי אמת בהקמת בית בישראל, להסכים לשלם את המחירים האישיים הנדרשים כדי לארח שמחה שכזו - ובזכות זו ישלח לנו הבורא את ישועתו? אולי אם נשמח ונקים בית, נזכה בישועה משלנו - לשמחה ולהקמת בית?!'

מהרגע שהמחשבה הזו הועלתה על הפרק, הצדדים האחרים כבר איבדו ממשקלם. המחוחנים קיבלו הודעה כי המשפחה בעלת הדירה הנאה תשמח לארח את השמחה, והודעות נשלחו לקומץ המוזמנים כי החתונה תיערך בשעה טובה ומוצלחת בבית משפחה פלונית, אשר תארח את השמחה.

לצורך הסדרת קיום החתונה בבית, ביקשה המשפחה את עזרתה של מארגנת ומעצבת אירועים, שתיאמה עם המשפחה המארחת כי היא תבוא בבוקרו של יום, ותחל להכין את רחבת הכניסה כאולם קבלת פנים ותמונות, את החצר תהפוך לרחבת חופה נאה, וכמובן - את סלון הבית לאולם בו תיערך הסעודה. עם שחר הגיעה האשה, והחלה במלאכתה שנמשכה לאורך כל היום, כולל גם שעות הערב בהן התקיימה החתונה.

לאחר שהחתונה התקיימה בשמחה ובטוב לבב, החלה האשה לארוז את הכלים והחפצים שהובאו לצורך קיום החתונה, ולהחזיר את הבית למתכונתו השגרתית. היא עבדה ועמלה עד שעות מאוחרות אחר חצות ליל, ובני המשפחה המארחת התפעלו מהליכותיה וממסירותה, מעבודה ומהתנהגותה. כשסיימה, נקשרה שיחה בין האשה לבין אם המשפחה המארחת, שהתעניינה אודות צורת עבודתה בימים כה טרופים ומבולבלים...

לפתע הזדקפו אוזניה, כששמעה את האשה אומרת את המילים הבאות: 'תראי, בדרך כלל משלמים לי, משלמים לי טוב. הפעם החלטתי להתנדב, כי אני גרושה מזה מספר שנים, מייחלת להקים בית בישראל. לכן אמרתי להם שאין צורך בתשלום, אני עושה את השמחה הזו מכל הלב, כדי לשמח זוג צעיר, מתוך תקווה שבורא עולם ישמח אותי...'

המשפטים האחרונים הלמו בראש אם המשפחה המארחת כקורנס. היא שומעת את הסיפור שלה: הסכמה נדיבה להיות שותפה בשמחה,

בידו יהלום יקר ונדיר מאוד, ואז נעלם ואיננו. לבו נשבר והתרסק בקרבו, חלק גדול מרווחיו עד אז היו מושקעים באותה מרגלית נדירה ויקרה, אשר אבדה ממנו לעולם!

נבוך ומבולבל, ישב הסוחר באותו ערב, מנסה להבין איך קרה לו אסון כזה, כיצד הפקיד סכום כה גדול בידי אדם לא אמין, ששיקר ורימה אותו במצח נחושה. לפתע נזכר, כי גם הוא שקרן לא קטן: הן הבטיח לבורא עולם שישוב לארץ וישקוד על התורה, ולא עמד בהבטחתו!

יתירה מזו, כשהוא מחשב את שווי האבן שנגנבה ממנו, וכמה כסף עוד נותר בידי - הוא מבין שבעצם האבן הזו שווה בדיוק את הסכום שהרוויח מאז אותה הבטחה שהבטיח לשוב ארצה, הוא פשוט חזר לנקודה בה היה בעת שהבטיח את אותה הבטחה! המחשבה הזו הבהילה אותו: הסתבר לו שבורא עולם סיבב שמישהו לא עמד בדיבורו כלפיו - בדיוק כפי שהוא לא עמד בדיבורו והבטחתו לבורא עולם, והנה כי כן - שווי רכושו שב לאותו שווי שהיה בעת החל להפר את ההבטחה!

בהחלטה נחושה, קם הבחור הסוחר והזמין טיסה לארץ, מברר בינתיים על ישיבה מתאימה למצבו כעת. הוא החליט שכאשר ינחת בארץ יבקש להיכנס לאותה ישיבה, ואכן יעמוד בדיבורו - כפי שהבטיח לאבא שבשמים. אולם בבואו ארצה, התעסק רבות בביקורים משפחתיים וחלוקת מתנות, ואת הכניסה לישיבה דחה עוד ועוד...

מה גם, שפתאום החלו בו הרהורים וערעורים. למה שראש הישיבה יקבל אותו, הרי רק יבחן את מראהו - וכנראה ידחה אותו מיד. ובכלל, מי אמר שמתאים לו, ולמה לו באמת להיכנס לישיבה... - היצר הציף את לבו בקושיות ותירוצים, עד שהחליט כי יצא ידי חובתו בכך שהגיע לארץ, והוא כבר מזמין טיסה חזור...

יום לפני מועד הטיסה, נסע הבחור לתומו בדרכים, וביציאה מהעיר הוא מבחין ביהודי נשוא פנים הזקוק ל'טרמפ'. הבחור עוצר את מכוניתו ההדורה, הלה נכנס ומתיישב מאחור, ומכיוון שמדובר היה בדרך ארוכה למדי שהתארכה בשל פקקים - נקשרה ביניהם שיחה נעימה למדי.

הנוסע האורח שאל את הבחור למקורו ולמעשיו, והבחור - שלא היה לו ידיד אמת להשיח בפניו את לבו - סיפר בקצרה את כל העובר עליו: היתמות, הנדודים לחו"ל, ההצלחה הכלכלית, ההבטחה לשוב לארץ ולהיכנס לישיבה, ההתכחשות להבטחה, הנזק הכספי הכבד, ההגעה לארץ, ההחלטה להיכנס לישיבה, וההחלטה הנגדית - לוותר על הישיבה ולשוב מחר לחו"ל...

הנוסע הקשיב קשב רב, ובסיום הסיפור הגיב: 'דווקא בפרט אחד אני חולק עליך: אתה אומר שראש הישיבה לא יקבל אותך, ולדעתך דווקא כן. הישיבה שלו מיועדת עבור בחורים כמון, הוא מחפש אותם. למה שלא תנסה להתקשר? אסייע לך - אני מכיר אישית את ראש הישיבה הזה, הנה המספר שלו. תתקשר אליו כאן ועכשיו, נראה אם הוא לא מוכן לקבל אותך...'

הבחור הפך נבוך קמעא, אולם חייג בידיים רוטטות את המספר, ולפתע הופתע ונדהם: צלצול טלפון נשמע מהמושב האחורי, וקול נעים ומוכר מאוד אמר 'שלום' - את המילה שמע גם דרך הטלפון וגם

מאחורי ראשו ממש...

אכן כן! ראש הישיבה המבוקש - הוא הוא היושב מאחור! הוא שמע את העובר על הבחור, והחליט על אתר לקבלו לישיבה! הבחור ביטל את טיסתו חזור, וכבר באותו ערב הגיע לישיבה, מקיים את הבטחתו לשוב ולשקוד על התורה!

סיפור מפעיים זה, המסופר בארוכה בספר 'שפת חיים', מדהים במימדים כה רבים: ראשית, מדהים לראות כיצד התכחשות להבטחה שניתנה לבורא עולם, 'שילמה את עצמה' בהתכחשות נגדית, כאשר חבר נאמן בוגד באמינות שניתנה לו, וממיט נזק כלכלי כבד - בסכום המדוייק שהרוויח המתכחש להבטחה לבורא עולם.

אבל הרבה יותר, במידה טובה מרובה: כשהבחור כבר החליט להגיע לארץ, קבע בלבו ונפשו להתחזק, עשה את הצעד האחד כלפי בורא עולם, בורא עולם השיב לו בצעד ענק משלו, פתח לו את הפתח, סידר וגלגל את ראש הישיבה היישר למכוניתו, בכדי להבטיח שהבחור לא יאבד שנית.

כי במידה שאדם מודד - מודדים לו משמים, כפי שהוא נוהג - נוהגים עמו, כשהוא לא הגון - הוא סובל מחוסר הגינות כלפיו, וכשהוא מחליט להדק את הקשר עם אבא שבשמים - הקדוש ברוך מסייע לו ומהדק את הקשר אתו מנגד!

הבה נפנים את המסר הנשגב. מסתבר, שכל ההנהגה השמימית עימנו, תלויה רק בנו, נקבעת לפי איך שאנו מתנהגים. הבה נחזק את הקשר עם בורא עולם, הבה נשקיע יותר בלימוד התורה, בתפילה כהלכה, ביראת שמים, במידות טובות - ונזכה שבורא עולם יושיט לנו יד, יעניק לנו סייעתא דשמיא לעלות ולהתעלות, וירעיף עלינו שפע מאוצרו הטוב!

פותרים ספר - פותרים שער!

מתוך הכלל של 'מידה כנגד מידה', גילו לנו צדיקים שתי סגולות עוצמתיות וחזקות, שכדאי להכירן ולהשתמש בהן. הרה"ק ה'שר שלום' מבעלזא זי"ע דרש בשם הרה"ק רבו 'החווה מלובלין' זי"ע, על דברי חז"ל שאמרו 'פת שחרית מבטל שמונים ושלוש מחלות', כי הכוונה ללימוד גמרא בבוקר, שכן 'תלמוד' בגימטריא פ"ת, ולכן לימוד תלמוד בשחרית - בשעות הבוקר, הוא סגולה לבטל 83 מחלות מיותרות!

והנה גילוי נוסף, אשר סיפר החסיד הנודע רבי דוד אוסטרובער זצ"ל מפי רבו - הרה"ק בעל 'שפת אמת' זי"ע, אשר אמר לו בהאי לישיבה: 'כשיהודי פותח גמרא בעולם הזה - פותרים לו שערים ממרום!', וכל מילה נוספת מיותרת!

הנה כי כן, שני אוצרות שאנו זקוקים להם: סגולה לרפואה - בלימוד גמרא בבוקר, ופתיחת שערי שמים - בפתיחת ספרי הגמרא! אז אחים יקרים, הבה נפתח גמרות, נרבה בלימוד בתלמוד - ובפרט בשעות הבוקר, ונזכה בפתיחת שערי שמים, ברפואה וישועה!

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון
של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com
מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

לזכרו ולשמו

אנו תלמידיו בניו ומוקירי זכרו של מורנו ורבינו הנערץ
גדול מזכי הרבים בדורנו

הגה"צ רבי ירחמיאל קראם זצ"ל

אשר גדלנו וטפחנו כאב לבנים ממש
וקרבנו יחד עם עוד רבבות לאבינו שבשמים
בפעילות הקירוב חובקת ארץ במסעותיו ודרשותיו מלהיבות הנפש
והנה עתה בהעלותו לשמי מעלה מוקף ומלווה בזכויותיו הרבות
זה הזמן לבא להוקיר ולהכיר טובה למורנו ורבינו זצ"ל
הננו פונים בזאת לכל מי שיזכה לקבל ממנו ולו במעט,
וכל מי שברצונו לגמול חסד עם נשמתו
להצטרף ללימוד משניות לעילוי נשמתו
רבי ירחמיאל בן יעקב ליבר הלוי זצ"ל

הלומד 100 משניות עד חג השבועות הבעל"ט יכנס להגרלת הענק

20 סטים 'משנה ברורה' - 'דרשו'

20 סטים 'לקראת שבת מלכתא'

20 סטים 'חפץ חיים' ו'שמירת הלשון' - 'דרשו'

30 ספר המפתח על 'המשנה ברורה' - 'דרשו'

100 ספרים של הרב קראם 'ותלמודו בידו'

לומדים 100 משניות כפי בחירתכם לע"נ הרב ירחמיאל בן יעקב ליבר הלוי זצ"ל
מתקשרים לטלמסר 03-6284900 מוסרים את הפרטים ונכנסים להגרלה

חבר תלמידיו, מעריציו וידידיו

"וכדי שלא לביישו אני לובשת אותה, אולם באמת לא נוח לי במתנה זו, ולאחר החג אסיר אותה".
אחת מגיסותי קנתה פעם שרשרת מרהיבה לאמא. אמא הודתה לה בחום לבה, ואחר החזירה לה את השרשרת...

אין משליכים חפצים הראויים לשימוש

אמא השתדלה לחנך את צאצאיה להסתפקות ולחיסכון. רבות היתה מספרת לנכדים על ימי ה'צנע' בהיותה נערה בירושלים. "אז הרגשנו עד כמה חשוב כל מאכל וכל חפץ", הוסיפה ואמרה. אכן, אמא לא זרקה דבר מאכל או חפץ במצב טוב, אולם מה שהוגדר אצלה כ'מצב טוב', היה שונה מאוד בהגדרתו אצלנו. גם ארוחותיה היו עשויות משאריות המזון של שאר בני הבית, כי אם הן ראויות לאכילה, למה לזרוק?
פעם סיפרו לאמא את ההלצה, על הזקנה שרטנה על הכלים החד-פעמיים: 'מה הצעירים מתלהבים כל כך מהחד-פעמי? הרבה יותר קשה לשטוף אותם... ואמא הגיבה: "אילו יכולתי הייתי גם אני שוטפת אותם, אלא שהנכדות ממונות על כך, ואינני רוצה להטריחן"...

לעומת זאת, את מפת השולחן החד-פעמית היו מנקים ושומרים לשימוש נוסף, בהוראתה של אמא.

הכל מחולק מיד

נשים רבות חפצו להיטיב עם אמא. הן היו רוכשות למענה מתנות שונות, בלא לשאול ובלא להתיעץ, ומביאות לה. כל פעם שהגיעה מתנה חדשה הביתה, היתה אמא מאושרת: 'הנה, יש לי חפץ נוסף שאוכל להעניקו לאחרים'... מיד היתה מוגיעה את מוחה מי יוכל ליהנות מחפץ זה, מצרפת מחשבה למעשה ומשגרת את המתנה... אשה אחת הביאה לאמא סט כלי מיטה חדשים, ומאחר שחפצה שאמא תשתמש בהם ולא תשלח לאחרים כמנהגה, מיהרה לפרוש את המצעים על המיטות... אמא הודתה לה מקרב לב, אך הוסיפה בצער: "כמה חבל שאת מביאה את המצעים לנו. אנו ישנים רק כשלוש שעות, מוטב היה להביא אותם למי שיהנה מהם יותר, והמובחר ביותר - שתקבלנה כלות יתומות או עניות"...

בפורים היה הבית מוצף במאות ואולי באלפי משלוחי מנות יקרים, שהביאו מוקירים וידידים - החל במוצרי מזון, ועד חפצים יקרי ערך. כבר במוצאי פורים לא נשאר מהם דבר - הכל חולק על ידי אמא. בשבועות האחרונים לחייה קיבלה אמא מתנה מעניינת: מישהי אספה תמונות של אמא עם אבא בהזדמנויות שונות, כגון כשהיא מגישה לו את ארוחתו, משוחחת עמו או שואלת אותו שאלה כלשהי, חיברה אותן במלאכת מחשבת של עיצוב ממוחשב, והכתירה את התמונה הכוללת במשפט שהיה שגור בפיה של אמא: 'לוותר, להחמיא ולתת'.

אמא נהנתה מאד ממתנה זו, אבל כמו תמיד - היא לא השאירה אותה לעצמה. כשפקד את מעונה זוג שסבל מבעיות שלום בית

השבטים? - לפי שאפרים ומנשה הם היחידים שבשבטים שהתגוררו במצרים ויכלו לחיות חיי נוחות, פאר, עושר ורווחה, כבני מלכים. עם כל זאת, מיאנו ליהנות מן הלוקסוס הרב, ולפיכך זכו שיתברכו בהם כל ילדי ישראל.

אחת מהנשים המקורבות ביותר לאמא, אשר בנתה את עצמה לאור השקפותיה, סיפרה לי כיצד התביישה מאמא כאשר בעלה רכש מכונית. אף כי הרכב היה ישן נושן, שהתואר 'טרנטע' היה יפה לו ביותר, היא הרגישה כי גם רכב כזה אינו עולה בקנה אחד, עם דרישות ההסתפקות שעל פיהן חיה אמא, ולכן תמיד ביקשה מבעלה כי יחנה את הרכב במרחק מה מבינתנו...

מעניין כי למרות הכל, ידעה אמא להלך כנגד רוחו של כל אחד ואחד, גם כאשר הדברים נגדו את משנתה. אשה אחת ילידת חו"ל, תמחה בפני אמא כיצד היא מסוגלת להסתדר עם מטבח קטן, בעוד היא עצמה איננה מסוגלת לכך כלל. אמא הניחה את דעתה: "את בסדר גמור; הלוא חז"ל אמרו שדירה נאה מרחיבה דעתו של אדם. אני כבר רגילה לגודל הזה, והוא טוב לי".

לבושה בפשטות

נכדה שאלה פעם את אמא: "גלי לי, סבתא, מהו סוד אהבת הבריות אליך?"

"התשובה פשוטה", נענתה אמא. "כשנשים באות אלי, הן מהרהרות בלבן כי בוודאי תפגושנה אשה מכובדת, עוטה מחלצות; לבסוף הן רואות כי אשה פשוטה אנוכי ולבושה בפשטות, לכן הן אוהבות לבוא..."

הדבר לא יאמן, אולם אמא מעולם לא התעסקה בקניית בגד לעצמה, ואפילו לא משקפיים. בילדותה היתה סבתא חיה מושא בוחרת את הבדים שמהם נתפרו בגדיה, לאחר חתונתה היתה סבתא הרבנית קנייבסקי אחראית לקנייתם, ומאז ואילך לא היה מי שיעסוק בכך... נשים רבות ראו זכות לעצמן להפתיע את אמא בבגדים שקנו בעבורה. מיותר לציין שהן לא התיעצו איתה על הצבע והדוגמא, היה עליה רק לאשר את צניעות הבגד טרם לבשה אותו. אמא לא השלימה עם מעשיהן: "לשם מה זקוקה אני לחולצה נוספת, וכי אלבש בגד על בגד?". ידידה אחת הביאה לה בקביעות חליפות מחו"ל, אמא תמחה: "מה אעשה עם בגדים רבים כל כך?". למעשה, רק לעיתים נדירות, מדי מספר שנים, היה לה פריט לבוש חדש, שהיה כמובן פשוט ביותר, וגם אותו לא לבשה אלא כדי לשמוח את הידידה שהביאתו.

פעם ירדה אמא לבית הכנסת 'לדרמן' לבושה בסוודר. הימים היו ימי קיץ, והנשים תמחו למראָה. התברר כי אמא היתה זקוקה לכיס כדי להניח בו את המפתח הבית, אך לא עלה בדעתה לרכוש לעצמה בגד קיצי בעל כיסים למטרה זו. וכי מה רע בכיסיו של הסוודר?

באחד החגים באה אמא לבקר את חמותי, כשרשרת פנינים חדשה לצווארה. חמותי התפלאה מאוד ושאלה: "מה לך ולתכשיט חדש?" "מישהו הביא לבעלי את השרשרת כמתנה בעבורי", התנצלה אמא,

ומכעסים הדדיים, מסרה להם את התמונה כמתנה אישית ממנה...

צינור שפע לכלל

נאמר במסכת ברכות: "בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ואומרת: כל העולם כולו ניזונין בשביל חנינא בני, וחנינא בני - די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת". יש מפרשים כי המילה 'בשביל' משמעותה בשביל ובצינור השפע שסלל רבי חנינא. כלומר על ידי הסתפקות במועט הניח רבי חנינא מקור השפעה עצום לכלל העולם כולו.

ניתן לומר על אמא, כי בהיותה מסתפקת במועט, ואינה דורשת לעצמה דבר, זכתה להשפיע לכל העולם כולו שפע רב של ערכים רוחניים, הכרה במהותם של חיי תורה, צניעות וקדושה!

הערה: כשהיה פרק זה למראה עיניו של אבא, הוא אישר את נכונות הדברים, בהעירו: "וכי מה צריך לכתוב דברים כאלו פשוטים?..." (ר. צביון - מתוך הספר 'בית אמי')

המשך מעמוד 3 | הגאון רבי בן ציון פלמן זצוק"ל

מים חמים מדוד השבת, בתוספת חתיכת גזר וכדומה, כדי שיראה שיש להם מרק, ובאמת את כל המרק נתתי לאבא ולאורח. אחרי שהאורח הלך, הילדים צחקו ואמרו לי: 'אמא איזה מרק טעים היה היום!', וכולם צחקו...

"גם מהעוף היה חסר, אז חילקתי את המשולשים לרבעים, ואבא והילדים אכלו מעט פחות עוף מבכל שבת, אבל דגים לא היה חסר לי, גם באותה שבת ב"ה. מנה אחרונה הייתי מגישה בדרך כלל

פירות על השולחן, ומי שרצה לקח, ממילא היה מספיק גם במעט הפירות שהוגשו לכבוד שבת" - דברי הרבנית בסוף ימיה - בעיניים צופיות כמעט דומעות, בזיכרון החסד בערבי שבתות ולילי שבת בתקופה ההיא.

אלו סיפורים על דגים, מרק, עוף ופירות, וליפתן למנה אחרונה, אבל מי אינו יודע, שאלו הן מנות ראשונות גדולות לעולם הבא... (מתוך הספר 'ללא שם')

המשך מעמוד 15 | הגאון רבי שלמה זלמן פרידמן שליט"א

בספר 'תורת חיים' - בריסק (עמ' רנ"ה) הביא, שהגאון רבי זאב צ'צ'יק זצ"ל, מיקירי קרתא דירושלים, נכנס פעם למרן הגרי"ז מבריסק זצ"ל ביום החלאקה של בנו הקטן, וביקש ברכה עבור הילד, ואמר לו הגרי"ז: "בודאי אתם רוצים ברכה שיהיה תלמיד חכם - תלמיד חכם' הוא יהיה כפי ערך שהאבא ילמד אתו, ו'רא שמים' הוא יהיה, כפי ריבוי הדמעות שהאמא תשפוך עבורו".

וכן הביא שם (עמוד קי"א), שסיפר הגאון רבי רפאל הלוי סולובייצ'יק זצ"ל, בנו של הגרי"ז זצ"ל: "באחת הפעמים שיצא עמי אבא לטיולו היומי, כדרכו לצורך בריאותו, הופיע אחד באמצע הטיול לקראתם, ואמר בזה"ל: 'בְּרִיִּסְקֵעֵר רַב, אֵיךְ בֵּין אֵיךְ מְקַנָּא! (מקנא אני בכם), הלא אחרי השואה האיומה היו בכל בית ובית אבידות בנפש, כי כמעט בכל משפחה ומשפחה יש אחד שיצא לתרבות רעה, לקומיניזם, או מזרחי, ואילו אצל הרב, כל בניו הולכים בדרך התורה' וכו'".

הגרי"ז כאילו נאלם דום ולא השיב מאומה, והלה פנה והלך לו לדרכו. רבי רפאל המשיך לדבר עם אביו, וכך נמשך כל הזמן. לפתע פנה הגרי"ז אל בנו ואמר: "זיי ווייסען דען וויפיל טייקען טרענען כ'האב פאָרְגאַסן ווען אַיך האָב געוויגט די וויגלאַך פון מיינע קינדער ווען זיי זענען קליין געווען?" (וכי יודעים הם כמה נחלי דמעות שפכתי, בעת שנדנדתי את עריסתם של ילדיי כשהיו פעוטים?!).

מסופר, שבתקופה הראשונה של החסידות, היה גדול מסויים שנסע לאחד מגדולי הצדיקים, וחזר ממנו מלא התפעלות ונעשה לחסיד שלו. כשנשאל "מה ראית אצלו?", השיב ואמר: "ראיתי שיש ריבונו של עולם!". התפלאו השומעים ושאלו: "וכי עד עכשיו לא ידעת זאת?". אמר הגדול: "אמנם כן, עד עתה גם כן ידעתי מזה, אכן רק 'ידעת' לא 'ראיתי', אצל הצדיק הזה 'ראיתי' יראת שמים, וכשרואים יראת שמים זה משפיע..."

סיפר לי הרה"ג ר' מאיר ברוך שטיין שליט"א, בעמח"ס "דער קוואל פון חיזוק", שבהיותו מלמד דרדקי נכנס פעם אצל זקנו מרן הגה"ק מוויזשניץ-מאנסי זי"ע, והרבי שאל אותו אודות איזה תלמיד שבכתה שלו מה מצבו הרוחני, ומספר ר' מאיר ברוך, שבתחילה התחיל לומר לרבי את מצבו בלימוד התורה, בידיעותיו ובציוני המבחנים שלו, אך הרבי העיר ואמר לו: "תחילה תספר לי מה מצב יראת השמים שלו..."

(מתוך נועם שיח - מכון אפרין לשלמה שמיני תשפא)

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

נמצא רחוק מן הבית, וכל מחשבותיו נתונות בשאלה כיצד להיטיב לה, ולהודות לה על פעליה שהיא עושה עימו, ולא כפי המצב שנוצר כיום שכל אחד דואג לעצמו, ומעוניין שהוא יהיה מרוצה. כמו שלפעמים הבעל דורש את ארוחת הצהרים, גם אם רעייתו המטופלת בתינוקות קטנים עסוקה עד למעלה-ראש, ולא היה לה פנאי ואפשרות להכין את הארוחה. מי שמתנהג עם רעייתו בדרך זו, אינו הולך בדרך בה בחר ה'.

כאשר בני-הזוג צועדים ביחד, נמלכים זה בזה, וממליכים זה את זה - חייבים טבולים בים-של-חדווה, וגלים-של-אושר מציפים את לבבם.

הפתרון המחוכם של הגאב"ד דפוניבז'

הגאון מפוניבז', מרן רבי יוסף שלמה כהנמן זצ"ל, סיפר על בעל שהתלונן בפניו על רעייתו שאינה מסודרת, וביקש גט. הדבר היה עוד בעיירה פוניבז' שבליטא, וכל ניסיון לשכנעו שיוותר על הרעיון, נפל על אזניים ערלות. אמר לו רבי יוסף שלמה: "בוא מחר לביתי ותקבל את הגט הנכסף".

למחרת קרא הגרי"ש לזוגתו הרבנית, והורה לה לפזר אף את כל הבגדים שהיו מיועדים לכביסה, להוציא את החפצים מן הארונות, ולפזר אף את כל האוכל בכל חדרי הבית. הרבנית שהיתה מטבעה מסודרת מאד, התביישה לעשות זאת, אך כיון שאשה צדקת וכשרה היתה, עשתה רצון בעלה עד שהבית היה נראה מפוזר ביותר.

והנה, בשעה היעודה מתדפק הבעל על דלת ביתו של הרב, ומביע באוזניו את פליאתו על... אי-הסדר השורר בביתו. השיב לו הרב: "לפי דבריך יוצא שגם אני הייתי צריך לתת גט לרעייתי!... אבל הינך רואה שאני חי איתה בשלום ובשלווה, ואם כן מה לך להתקוטט עם אשתך על דבר קטן כזה?"

(מתוך הספר 'שמחה בבית' בעריכת הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

לחיים), אומר תמיד, שכיום אי אפשר לחיות בשבת בבנין שאין לאחד מדייריו מכונית צמודה. כי יש מקרים שצריכים לנסוע בדחיפות עם יולדת". הסיפור התרחש, כמובן, לפני שנים רבות, מיד עם בואנו להתגורר ברמת אלחנן, כש'מעייני הישועה' עדיין לא הוקם, וגם לא 'עזר מציון' עם ה'גוי-של-שבת' שלו...

עכשיו פנתה רעייתי אל בעל הרכב ושאלה אותו: "אמור נא לי, אם תהיה בביתכם יולדת שיצטרכו להסיעה בשבת, האם תסיענה?" והוא עונה: "בוודאי!". "ואם תתקל במקרה של ילד שזקוק בשבת לפעולה רפואית דחופה, האם גם אותו תהיה מוכן לקחת?". - "בוודאי!" - השיב בעל הרכב.

ואז פנתה רעייתי אל כל השכנות ואמרה להן: "בעצם, הרכב הזה שייך לכל הבניין... שהרי כשיצטרכו להסיע יולדת או חולה בשבת, אין כאן אדם אחר עם רכב שיעשה זאת, ואם כן כולכן צריכות להסכים עם החניה הזו..."

כשמוע הנשים את ההיגיון שבדבריה, הסכימו כולן פה אחד לאפשר לו את החניה... איזו דעת תורה! איזו תבונה לנצל כל רגש קטן בתורתנו הקדושה, כדי להשכיך שלום בין איש לרעהו.

מרן ה'איילת השחר' מזרז את בני-לווייתו בצרפת, לקנות מתנה לנשותיהם הממתינות להם בארץ...

כדי לרדת למהותו של שלום הבית, נספר כאן שבהיותו בצרפת, להגל ביקור בקהילות החרדיות, שאל מרן הגאון רבי אהרן-לייב שטיינמן זצוק"ל, את כל בני לווייתו, אם קנו מתנה לנשותיהם, כדי שבשובם הביתה יהיה מה להעניק להן...

"הרי" - אמר הגרא"ל - "עזבנו את הבית לכמה ימים, והאשה דואגת, וצריכים לקנות לה משהו..."

זה נקרא שלום בית... כאשר הבעל זוכר את אשתו גם כשהוא

כזו קטנה של חוסר מלח בתבשיל, שזה רגילים בדרך כלל לומר וזה קורה וכו' וכו', - וכי כל כך מקפיד הח"ח על דברים הרגילים להיאמר! אמר לו הח"ח: "בא נלך למטבח ונראה מה קורה שם!". יצאו למטבח וראו כיצד בעלת הבית כועסת על המבשלת, על שלא שמה מספיק מלח לכאלו אורחים חשובים, וצעקה עליה ולבסוף אף הודיעה לה שהיא מפוטרת.

אמר ה'חפץ חיים' לרב ההוא: "אתה רואה? מילה קטנה שנראית מחוסרת משמעות, שנראית ממש כפספוס של אורחים הרגילים בכעין זה, והנה סופו נזק וצער עצום ליהודי!".

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצווייג, כתבו ל: 7622500@gmail.com

והתאכסנו בדרך באכסניא, ולאחר שהוגש להם האוכל שאלה אותם בעלת הבית, האם האוכל היה טוב. מרן הח"ח ענה שהיה טוב מאד, והרב שנתלווה אליו אמר שהיה טוב מאד, רק שהיה חסר קצת מלח במרק.

כשמוע הח"ח דבריו אלו ספק ידיו בראשו ואמר: "כל ימי נזהרתי מלדבר ולשמוע לשון הרע, ועתה נאמר בפני לשון הרע על המבשלת, לא היתה כדאית כל נסיעה זו", ומיד הסביר הח"ח שהרי עכשיו תלך בעלת הבית למבשלת ותרגז עליה ויצא לה נזק מזה, וזה ממש לשון הרע שגורם נזק לאחרים.

לפליאתו של הרב הנלווה על כך שהח"ח מגזים בדבריו, על הערה

24
שעות

להתקשר לתורה מסביב לשעון

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **דוד בוק שליט"א**
שיעורים מבוארים בלימוד התוס' על
סדר הדף היומי

שלוחה 29

הרב **חיים שמרלר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 25/26

הרב **אליהו אורנשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 21

הרב **אריה זילברשטיין שליט"א**
הדף היומי בהלכה • עברית

שלוחה 1

הרב **מאיר שפרכר שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית

שלוחה 22

הרב **אפרים סגל שליט"א**
הדף היומי בבלי • עברית-אידיש

שלוחה 23/24

הר' **אברהם פוקס הי"ו**
הפותח בכל יום - המייל היומי של דרשו
60 שניות מתוקות על סדר הדף היומי

שלוחה 3

הרב **מרדכי שלמה פריינד שליט"א**
הדף היומי בהלכה • אידיש

שלוחה 131

הרב **יצחק לובינשטיין שליט"א**
הדף היומי בבלי • אנגלית

שלוחה 28

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

- ◆ מהי ה'מחלוקת' בין הסליחות של בני אשכנז לסליחות של בני ספרד?
- ◆ האם אשה צריכה למנות את בעלה לשליח להתרת נדרים בערב ראש השנה?
- ◆ באילו ימים אין האָבל משמש כשליח ציבור?

מהלכות תעניות

• בשולחן ערוך הובאו, על פי דברי חכמינו ז"ל והקדמונים, עשרים ואחד תאריכים שבהם ראוי להתענות, בשל פטירת צדיקים ואירועים אחרים שאירעו בהם.

• אחד התאריכים הנ"ל, הוא ט' בטבת. יש אומרים שבתאריך זה נפטר עזרא הסופר, וכן מופיע בסליחות לעשרה בטבת של בני אשכנז. אולם, על פי הסליחות של בני ספרד, עזרא הסופר נפטר בעשרה בטבת, אך אף לדעה זו, קבעו את התענית על פטירת עזרא הסופר בתשעה בטבת, ולא בעשרה בטבת, משום שבעשרה בטבת כבר נקבעה תענית לכל ישראל על תחילת המצור על ירושלים.

• יש מהראשונים שכתבו, שלאחר חורבן הבית, גזרו חכמינו ז"ל לצום בימי שני וחמישי בכל שבוע, על שלושה דברים: חורבן הבית, שריפת התורה, וחילול שם השי"ת בעולם.

לשרות על הידים בעלות השחר.

מהלכות ערב ראש השנה

• מנהג ישראל לערוך בערב ראש השנה 'התרת נדרים'. ולאחר ההתרה, אומר זה שמתירים לו את הנוסח של 'מסירת מודעה', שבה הוא מבטל את כל הנדרים שידור בעתיד בשנה זו.

• התרת הנדרים בערב ראש השנה, נהגו לעשותה לאנשים בלבד. ויש שהורו שאשה תמנה את בעלה לשליח להתיר את נדריה בערב ראש השנה; ויש שהורו שאינה צריכה לעשות כן.

• מנהג עתיק בישראל, עוד מזמן חכמינו ז"ל, לצום בערב ראש השנה; ובמדרש אמרו שגדולי הדור היו צמים בו. ובמשך הדורות, הורחב המנהג במדינות אירופה, ואף פשוטי העם נהגו לצום ביום זה.

מהלכות ימי אלול וסליחות

• מנהג בני ספרד לומר סליחות בימי החול של חודש אלול ועשרת ימי תשובה, ומנהג בני אשכנז לומר סליחות רק בימים הסמוכים לראש השנה.

• האומר סליחות ביחידות, לא יאמר את שלוש עשרה מידות של רחמים. ואם יודע לקרוא את פסוקי שלוש עשרה מידות בטעמי המקרא, רשאי לאומרם באופן זה, שְׁבוּ הוּא כְּקוּרָא בְּתוּרָה.

• מנהג בני אשכנז לתקוע בשופר בכל ימות החול של חודש אלול, לאחר תפילת שחרית; מהיום השני של ראש חודש אלול, עד יום לפני ערב ראש השנה.

• הקם משנתו לפני עלות השחר, ונטל את ידיו בקומו משנתו, ובירך 'על נטילת ידים' - לאחר עלות השחר, יטול את ידיו שנית ללא ברכה, מחשש שהרוח הרעה חוזרת

מהלכות שליח ציבור

• כל ישראל כשרים לתפקיד שליח הציבור בסליחות ובתפילות הימים הנוראים, אולם, לכתחילה, יש לבחור באדם "המתאים ביותר, והגדול ביותר בתורה ובמעשים, שניתן למצוא" - כדברי הרמ"א.

• מי שאין לו זקן, פסול מלשמש כש"ץ בימים הנוראים אפילו באופן חד פעמי, ואין בכוח הציבור למחול על כך.

• מי שמינוהו לשמש כשליח ציבור בימים הנוראים, או כ'בעל תוקע', אפילו שנה אחת; או אף אם לא מינוהו לכך, אלא ששימש בתפקיד זה זמן רב ללא ערעור - אין להחליפו באחר ללא סיבה מוצדקת.

• מדברי המשנה ברורה בקונטרס מיוחד שכתב על עניני אמירת קדיש על ידי האָבל, נראה, שבכל הימים שבהם לא אומרים 'למנצח', אין האָבל משמש כש"ץ, בכל התפילות.

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פרשת תזריע-מצורע - צרות עין

"נגע צרעת פי תהיה באדם והובא אל הכהן" (ויקרא יג, ט)

שהוא קרוב לאביו יותר מהם.

כאשר יהושע אומר למשה רבינו: "אֲדֹנָי מִשֶׁה קְלָאָם" (במדבר יא, כח), משה רבינו עונה: "הֲמִקְנָא אֶתְהּ לִי, וְיָמִי יִתֵּן כָּל עִם ה' נְבִיאִים" (במדבר יא, כט). יהושע מבקש ממשה שיטיל עליהם צורכי ציבור והם יהיו כלים מאליהם. על זה משה עונה מדוע אתה מקנא לי.

וכן מובא במדרש (ילקוט לא, יב) על הפסוק: "וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה הֵן קָרְבָּו יִמְיָךְ לְמוֹת קָרָא אֶת יְהוֹשֻׁעַ" (דברים לא, יד). ביום פטירת משה התייחד הדיבור ליהושע. משה שאל אותו: "מה אמר לך ה'?" יהושע ענה: "וכי כל ארבעים שנה שאלתי אותך מה דיבר ה'?" מיד אמר משה: "טוב אלף מיתות מקנאה אחת".

השאלה היא כיצד יתכן שאותם גדולי האומה, צדיקים קדושים וטהורים, יקנאו?! התשובה היא שאומנם גם אצלם מצאנו לשון של קנאה, אבל זה עניין אחר לגמרי! הם השתמשו במידה זו אך ורק לטובה!! אדם ששמשמש במידת הקנאה רק לטובה- עולה ומתעלה, כדברי חז"ל "קנאת סופרים תרבה חכמה" (בבא בתרא כא א), מיום ליום הוא מרבה בחכמה בגלל שהוא מקנא בחבירו וזה סוד הצלחתו בעולמו הרוחני.

אולם יש אדם ששמשמש במידה זו לרעה, 'ואוכל את הלב' למה אין לי מה שיש לו. על קנאה רעה זו אמרו חז"ל "הקנאה... מוציאין את האדם מן העולם". (פרקי אבות ד, כ"א)

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א
חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

שנת לברי

יום	כנסת לברי	צאת לברי	ריבון תם
יום	18: 34	19: 46	20: 34
ת"א	18: 51	19: 44	20: 32
מיסב	18: 53	19: 46	20: 34
כ"א	18: 52	19: 45	20: 32

אנחנו קוראים בפרשה על דיני נגעים. הגמרא אומרת (ערכין טז): "על שבעה דברים באים נגעים ואחד מהם הוא 'צרות העין'".

הנגעים מגיעים לאדם שלא רוצה להשאיל את כליו לשכנו ואומר: "אין לי". הקב"ה מפרסם אותו כשהוא נאלץ לפנות את ביתו ואז כולם רואים שיש לו אותם כלים. מידת צרות העין שורשה נובעת מקנאה. מידת הקנאה היא מידה רעה מאוד שכל מטרתה לא להיטיב לזולת.

אם נתבונן בהיסטוריה נראה כי המקור לכל חורבן העולם ולהריסתו נבע ממידת הקנאה. הנחש הקדמוני התקנא באדם הראשון וגרם מיתה לעולם. כדברי הגמרא (סנהדרין נט ע"ב) בשם רבי יהודה בן בתירא: "אדם הראשון היה מיסב בגן עדן והיו מלאכי השרת צולין לו בשר ומצננין לו יין. הציץ בו הנחש וראה כבודו ונתקנא בו".

כמו כן, אנחנו מוצאים את מידת הקנאה אצל הרוצח הראשון בעולם. קין הרג את אחיו הבל בצורה אכזרית. מדוע? בגלל שקינא בו: **מדוע הקב"ה מקבל את קרבנות אחיו הבל ולא את קרבנותיו שלו? וכן מדוע הבל נולד עם שתי תאומות והוא רק עם אחת?**

וכן מצינו אצל עֶשָׂו שרצה להרוג את אחיו יעקב, כמו שנאמר: "יִקְרְבוּ יָמֵי אֶבְל אָבִי וְאֶהְרַגְהָ אֶת יַעֲקֹב אָחִיו" (בראשית כז, מא). עֶשָׂו רצה להרוג את אחיו יעקב, מכיוון שפחד שאולי מחמת הברכה יהיה מוכן לסבול.

אל לנו לחשוב שמידת הקנאה נמצאת אצל אנשים פחותים וירודים בלבד. גם לגבי אנשים גדולים, קדושים וטהורים מצאנו לשון קנאה. כתוב על רחל אימנו: "וּתְקַנָּא רַחֵל בְּאָחֶתָהּ" (בראשית ל, א). וכן אחי יוסף מקנאים ביוסף בגלל

הצלחה בגור"ר

יצחק אריאל בן טובה שמואל אימן בן אסתר זרי מאיר ישראל בן רחל ברכה- ליאור יהושע סומך וב"ב יהודה אריה בן רחל ברכה רונן אברהם וב"מ רחל ברכה בת פדילה דליה נעם יצחק בן רחל ברכה יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים י.מ.ש. כדורי י.מ.ש. כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרון וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר תרצה בתיה בת ימנה נינט אילן בן ג'וליאט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה מיטל בת מלכה טליה עדן אסתר בת שולמית שירי ימנה בת שולמית אנאל חביבה בת שולמית שושנה שירה בת סילביה סיון רבקה בת אלן אסתר אברהם גורג'י בן דליה אפרת

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו נזרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה שלו בן מלך פחימה אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נדימה עינת בת רחל ברכה בנימין בן יקוט רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל מיכאל יהודה בן מרים בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שירלוט יהודה לייב בן אסתר מלכה נעימה בת שרה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלמה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלמה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

שואל ומשיב בהלכה – ספירת העומר – חלק ג'

בימים אלה שסופרים 'ספירת העומר', האם נשים צריכות לספור והאם עם ברכה וכן מה הדין אם אדם טעה במניין השבועות אך צדק במניין הימים?

שאלה: ?

תשובה: !

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':
נשים כידוע פטורות ממצוות עשה, שהזמן גרמן, ועל כן נשים פטורות ממצוות ספירת העומר, כיוון שהמצווה תלויה בזמן. אולם כאשר היא רוצה, יכולה לספור. אולם לדעת הספרדים, סופרת בלא ברכה. **מקורות:** או"ח תקפ"ט, ו.

למנהג בני אשכנז, דעת הרמ"א, אישה המקיימת מצוות עשה שהזמן גרמה, רשאית אף לברך עליה. אלא שיש מהפוסקים האשכנזים שהורו, שמוטב לאישה שלא לברך על הספירה, מכיוון שאינה מצויה בבית-הכנסת, ויש חשש גדול יותר, שתשכח לספור יום אחד, וייתכן שלא תשים לב לכך ותמשיך לספור לאחר מכן בברכה. והשוכח לספור יום אחד (גם בלילה לא בירך וגם ביום - שכח ולא ספר), אינו רשאי להמשיך ולספור בברכה. **מקורות:** 'משנה ברורה' תפ"ט, ג.

ולכן, מי שנוהגת להתפלל בכל יום תפילת ערבית או שבני ביתה רגילים, להזכיר לה לספור, החשש שתשכח לספור באחד מימי ספירת העומר קטן יותר, ולכן אם תרצה, תוכל לשיטת בני אשכנז לברך ולספור. **מקורות:** 'מגן אברהם' תפ"ט, א.

ויש אומרים, שעל פי הקבלה, אין לנשים לספור את ספירת העומר אף בלא ברכה. **מקורות:** 'רב פעלים' ח"א סו"י י"ב.

לגבי ילדים, מצווה לחנך את הילדים הקטנים לספור את ספירת העומר בברכה מדין חינוך. אולם קטן, שהגדיל בתוך ימי הספירה, אף אם הקפיד לספור את ספירת העומר לפני היותו בר-מצווה מידי יום, מאחר שבעודו קטן לא היה מחויב במצוות מן התורה כמו גדול, אינו יכול להמשיך לספור בברכה בשאר הימים. **מקורות:** שו"ת 'ביע אומר' ח"ג או"ח כ"ז.

הטועה בספירת העומר בספירת השבועות, ואת המספר הימים מנה כראוי, יכול להמשיך לספור מכאן ולהבא בברכה.

מעשה ועונשו

אין אנו מבינים, עד כמה כל מעשה, שאנו עושים עלול או עשוי להשפיע. לעיתים מעשה עלול לגרום לנזק בלתי הפיך אף למיליוני יהודים. סיפר הגאון רבי שלום שברון זצ"ל- המגיד הירושלמי: על האדם להיזהר בכל דיבור ומעשה, קטן כגדול, מאחר שאין בידו לדעת מה יולד יום. מה תהיינה התוצאות. כדי להמחיש את הדבר, היה רבי שלום מספר מעשה נורא ואיום, המחריד לב כל שומע, ועל הכלל כולו יצא ללמד!

איש נכבד, גבאי הקהילה בעיירה אחת, בא פעם לראדין, לבקר בהיכלו של הגאון הצדיק מרן ה'חפץ חיים' זצ"ל. כאשר נכנס אל הקודש פנימה, הביט בו הצדיק, נזף בו, וגירש אותו בבושפת פנים. נדהם האיש, נרעש ונפחד, ולא הבין פשר דבר. אולי משגה הוא - חשב לתומו. ניגש אל הגאון ושאל:

"ילמדנו רבינו. מה פשעי ומה חטאתי, כי יגרשני מביתו, וכי ירחיק אותי בבוז ובקלון?". השיב לו ה'כהן הגדול': "דע לך, כי הקולר תלוי בצווארך, שלושה מיליון יהודים נחנקים, ומובלים לכפירה תחת שלטון הבולשביקים! בכל הצרות והרעות - אתה אשם!".

למשמע דברים אלו, שה'חפץ חיים' מאשים אותו באשמה נוראה כזו, לא הבליג היהודי, ופנה בשאלה: "רבי! אני?! שאני אגרום כל כך המון צרות?! לא רק שמעולם לא עשיתי רע לשום נברא, חלילה, עוד זאת כמוני ככולם - מתאנח ומבכה אני מרה על גורלם של היהודים האומללים. כיצד, אפוא, חושד בי רבינו, ותולה בי אשמה שכזו?". "אכן, היום אתה בוכה", אמר ה'חפץ חיים', "אבל מה היה אז, לפני שנים?".

הסביר ה'חפץ חיים' את דבריו: "ודאי תזכור, כי היית פעם גבאי של תלמוד תורה בעיירה פלונית. אחד הילדים שם, יתום מאב, היה שובב גדול. הלה הרבה לעשות מעשי קונדס. עד שפקעה מידת הסבלנות שלך, והכרעת לגרש אותו מהתלמוד תורה, ולהרחיק אותו. מי הכריע? - אתה ולא אחר! יודע אתה מה שמו של הילד? - לייבל טרוצקי".

"ומה נעשה אֶתו לאחר מכן? כיוון שלא היו לאימו אמצעים כלכליים, לקחה אותו אימו האלמנה ומסרה אותו לבית הספר של הגויים. הילד הקטן הזה, שהיה בעל כישרון נדיר, שיכול היה לגדול ראש ישיבה, ולהשפיע על אחרים... נעשה לא אחר מאותו רשע 'ליאון טרוצקי' - עוכר ישראל, מנהיגם של ה'בולשביקים'!"

"מעתה, אמור נא לי", סיים ה'חפץ חיים' את דבריו הקשים, "בשל מי הרעה הזאת? במי יש לתלות את העוול והאשם, לכל אותן צרות? לא ברך?! ובכן, צא מביתי. אל תוסף ראות פני!".

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה. בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PrineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים - הגאון המקבל הרב שאול הכהן אברי"ש זצ"ל

הגאון המקובל הרב שאול הכהן אברי"ש זצ"ל - נולד בשנת ה'תקל"ב (1772) באי ג'רבה (דרום תוניס). משפחתו מיוחסת עד רבי ישמעאל כהן גדול (אברי"ש ר"ת - אני בן רבי ישמעאל) ולמעלה בקודש עד עזרא הסופר. בצעירותו למד אצל הצדיק הרב צמח הכהן (מח"ס 'נאוה קדש'). נודע כשקדן עצום. לאחר נישואיו פתח חנות בשוק ובה עבד כמוכר. את שאר היום הקדיש ללימוד תורה. התמנה לרב ראשי ברובע אלחארה הצגירה (רובע הקטן) של ג'רבה.

בתקופת כהונתו, התמסר מאוד לאנשי הקהילה, ונסע לצורך טיפול בבעיותיהם עשרות פעמים לעיר תוניס. תיקן תקנות רבות וביטל מנהגים פסולים. הרה"ג ר' ישועה בסיס (הרב הראשי של העיר תוניס) כינה את רבינו: **שאול בְּחִיר ה'** (שמואל ב' כא, ו) ואף עמד בפניו. בהתחלה היה עשיר גדול וגמל חסד עם כולם. בערוב ימיו התנסה גם בניסיון העוני וכן נוספו עליו

חולאים. רבינו קיבל את הכל באהבה והמשיך לשקוד על תלמודו. הצטיין במיוחד בחכמת הדקדוק. בקי בתורת הנסתר והנגלה. מלומד בניסים. זכה לראות את אליהו הנביא. כיום נותר חדר קיר קטן וכיסא שבו נהג רבינו לשבת על התורה ונהגו החולים והזקוקים לרחמים להיכנס לשם ולבקש ישועות. נפטר ב-ו' אייר ה'תר"ח (1848). ציונו בג'רבה. חי כ-76 שנים. עצמותיו הועלו בעש"ק, ט"ו טבת ה'תש"ע (2000) והוא נקבר במושב איתן.

אביו: ר' משה. **אימו:** מרת שרה (בת הרה"ק המלוב"ן ר' מרדכי הכהן -מדיני ג'רבה). **מרביתיו:** הגאון ר' צמח הכהן (מח"ס 'נאוה קודש'). **מספריו:** **ילחם הביכורים** - חכמת הדקדוק • **בגדי כהונה ונוכח השולחן** - על שו"ע **יד שאול** - על התנ"ך • **יקרני רמים** - על פירוש רש"י ורא"ם לתורה • **בינה לעיתים** - חכמת העיבור • **ערבי פסחים** - על הגדה של פסח • **שפתי דעת** - פירוש על הסליחות • **נתיב מצותיך** - פרושים לאזהרות לחג השבועות • **שי למורא** - פירוש על תפילת ימים הנוראים.

בהיותו צעיר לימים למד אצל הגאון רבי צמח הכהן זצ"ל (מח"ס 'נאוה קדש'), והיה מתמיד גדול בלימוד התורה הקדושה. גם אחר ששב לביתו מהשיבה, היה חוזר על תלמודו לפני רבו בשקידה עצומה. באחד הימים, התקשו התלמידים ורבו בדברי התוספות. זמן רב ניסו להבין את הדברים - אך ללא הועיל.

הגאון רבי צמח שהכיר וידע בכושר העיון של תלמידו רבי שאול, ביקש ממנו בתום השיעור כי ימשיך עוד להעמיק חקר ולעיין היטב בקושיא. אולי בורא עולם יעזור לו למצוא תרוץ. פנה הנער לפינה מיוחדת בישיבה, בה התבודד דרך קבע ועיין היטב באין מפריע, צלל לעומק דברי התוספות, אימץ את מוחו שוב ושוב עד כלות כוחותיו, אך לקושיא לא מצא תשובה.

משלא עלה בידו דבר, יצא להפיג את צערו בין עצי הירק אשר בחצר. "אולי באוויר הצח, יפתח מוחי ובורא עולם יאיר את עיני", חשב. המשיך הנער השקדן ביתר שאת וביתר עוז, לנסות להבין עומק דברי רבותינו התוספות. כך חלף זמן רב ללא הועיל. לפתע ראה את רבו עובר לפניו. הנער קם לכבוד הרב. הגאון פנה אליו ושאל: "האם עלה בידך, בני, להבין את דברי התוספות?". רבינו השיב בצער: "עמלתי רבות, ממש עד לרגע זה. אך לצערי הרב עדיין לא זכיתי ליישב את דבריהם", כשדמעות בעיניו.

טפח הרב על שכמו, התיישב לצדו וביאר לו את דברי התוספות. רבינו הודה לגאון ר' צמח ושמחה רבה מלאה את ליבו. לעת ערב, כאשר שב ללמוד לפני רבו, העלה הרב שוב את הקושיא העצומה בדברי התוספות. הנער שאול סבר כי רבו מתכוון לבחון אותו האם הבין כפי שצריך את אשר ביאר לו לפני מספר שעות. פתח את פיו והחל לפרש ולבאר את דברי התוספות בדיוק כפי שהסביר לו רבו לפני כן.

כאשר שמע הרב את הפירוש, התפעל מאוד כיצד הצליח תלמידו להגיע בכוחות עצמו לפירוש האמיתי. רבינו מצדו תמה לפשר ההתרגשות, ושאל בהצטנעות: "הן אך לפני שעות ספורות, הרב הוא זה שפירש לי כך בטוב טעם ודעת. אם כן, מה פשר הערכה זו של רבינו?". שמע רבו ופליאתו התעצמה, שכן ידע בבירור כי מעולם לא פירש לו כך.

"בטוחני", פנה הרב לתלמידים, "כי אליהו הנביא זכור לטוב בכבודו ובעצמו, הוא זה שנראה לו בדמותי. למרות שבדרך הטבע לא היה בכוחו להגיע לביאור הנכון שהוא עמוק-עמוק מי ימצאו, בכל זאת כיוון שראה ה' כמה יגיעות יגע כדי להגיע אל האמת בדברי התוספות, סייע בידו ופתח לו פתח כפתחו של אולם".

רבינו כיהן כרבה של ג'רבה, וכמו לכל אנשי אמת, גם לו קמו כמה אינשי דלא מעלי מראשי הקהל. הם היו מיצרים את דרכו ומבטלים את תקנותיו. אחד מהם היה אדם קל דעת מראשי הקהל, שבכל פעם שהיה הרב מתאסף עם ראשי הקהל לתקן דבר מה לטובת הקהילה, היה הלה מופיע בכינוס, וברוב חוצפתו ועזותו, בז לדברי הרב, המתנגד לכל דרישותיו והפר את תקנותיו. הוא לא היה מסתפק בכך, אלא היה משמיץ את הרב, טופל עליו עלילות דברים, וכותב כנגדו דברי בלע שקריים. גאוני תוניס יצאו במכתב חריף נגד אותו רשע וחבריו. אך כל זה לא הועיל. הוא לא סכר את פיו.

פעם אחת, ביקש הרב לגדור פרצה גדולה בחומת הדת. אך הוא לא רצה שאותו רשע נרגן, יבוא ויפריע. מה עשה? נועד עם ראשי הקהל לבוא ולהתאסף בזמן מוקדם, בטרם יבוא אותו האיש, כדי שיתוקן הדבר ללא ידיעתו והפרעתו. אך מעשה שטן הצליח, והלה התייצב בזמן האסיפה. בעזות רבה הביע כדרכו התנגדות לדברי הרב. משראה כך הצדיק, גער בו ואמר: "עד מתי תהיה לנו למוקש?". אך אותו רשע המשיך ברוב חוצפתו להתריס כנגדו.

משנוכח הרב, כי אין בליבו של האיש מקום וערך לדבריו, חשש לכבוד התורה. קם וקרא לכל הנאספים: "אבקש מכל הכהנים הנמצאים כאן, שיצאו יחד עימי!". תמהו הכהנים לבקשתו. אך שמעו לדברי הצדיק ויצאו, וגם הרב שהיה כהן יצא איתם. מיד לאחר שיצא אחרון הכהנים, נפל אותו עז פנים במקום ומת. הבינו הכל כי הקב"ה תבע את עלבונו של רבי שאול, ונחרדו לראות מהו גודל עוון ביזוי תלמידי חכמים! (מעובד מתוך מאמר שכתב ידידי ורעי, הרב עובדיה חן)

מחמאה ותוצאותיה

את ה'סוגיה' המורכבת הזו במתק שפתיים, כמלמד דרדקי. ואיך לא יבין? הצדיק היסב שוב את פניו לכולם, ומול כל הילדים והמלמדים, הוא שב ואומר לילד: "אם כן בני, הבה נראה את ידיעותיך! למדני נא את סוגיית 'תורה תבלין'".

והילד שלמה, מחויך מאי פעם, התיישב לצדו ו'נותן שיעור' לאותו גאון עולם, שכל מבועי התורה פתוחים בפניו... הוא קורא את דברי הגמרא, מסביר ומנמק – בדיוק כפי ששמעם זה עתה.

"אהה!", קרא מרן ה'חזון אי"ש' כששלמה סיים, "גאון עולם צומח לנו פה! ילד שלמד סוגיה במסכת לא מוכרת, קלט אותה היטב בפעם הראשונה, והיטיב להסבירה ולבארה! חילך לאורייתא!".

"רבתי!", פנה החזון אי"ש אל המלמדים ולמנהל הנרגשים והתמהים, "שימו עין על הילד הזה, כי לגדולות נועד! איזו יכולת קליטה, איזו הבנה".

שלמה הוסיף ללמוד בת"ת 'רזי-לי' עוד מספר חודשים. בהמשך עבר ללמוד במקום אחר. כעבור מספר שנים, השתתף מנהל הת"ת ב'הקפות' שנערכו בליל שמחת תורה בהיכל ישיבת פוניבז'. הכיבודים ב'הקפות' נמכרו לכל המרבה במחיר דפי גמרא.

החל המכרז על הכיבוד הראשון. "מאה דפי גמרא" - הכריז הגבאי כמחיר התחלתי. מיד החלו טובי המתמידים בישיבה להתמודד. המחיר הלך ועלה בהתמדה. 300, 400, 480, 490, חמש מאות! - "500 דפי גמרא פעם ראשונה, 500 דפי גמרא פעם שניה, חמש מאות דפי גמרא פעם שלישית!" - זעק הגבאי בגרון ניחר, והוסיף: "זכה הבחור שלמה!".

להפתעת המנהל זה היה שלמה. הילד מילדי טהרן שהגיע לארץ ולא ידע צורת אות בגיל 12! במוחו צפו ועלו הזיכרונות על הקשיים של הילד בקליטתו בארץ, וגאתה בו התמיהה: "איך הגיע שלמה המסכן לשיא שכזה? איך הגיע ניצול שואה אומלל ובודד ליכולות התמדה והבנה מופלאות כאלה?".

הוא שב והתבונן. לפתע נזכר באותן דקות יקרות שהשקיע בו מרן ה'חזון אי"ש', אותו זמן יקר, בו הטעימו ממתיקות התורה והחמיא לו ללא הרף - זה מה שהציל את שלמה, זה מה שהביאו להיות מתמיד נבחר!

שלמה הוא שם בדוי. שמו האמיתי של אותו רב - כיום נודע לגאון ולתפארת. רבים יודעים על גאונותו המופלאה. לא כולם יודעים שהיא תוצאה של נתינת אמון ומחמאה, שעזרה לו לעלות ולהתעלות במעלות התורה הקדושה.

אין אנו מבינים, מהו הכוח באמירת דבר מה. לפעמים אנו מתבקשים לשתוק ולעיתים לברור את המילים המתאימות. לעתים במשפט אחד אפשר לקיים 'מחיה מתים במאמרו'. להלן סיפור מופלא המעובד מתוך 'פניני הפרשה' של ידידי ורעי, ר' עובדיה חן:

בעיצומה של השואה הנוראה, הוברחה מאירופה הבערת קבוצה בת כאלף ילדים שנקראו 'ילדי טהרן'. מדובר בילדים שמגיל צעיר נותקו בכאב ממשפחתם וחיו בבריחה מתמדת מהאויב הנאצי. כשהגיעו ארצה, נקלטו במוסדות שונים. אחד מהם היה שלמה, יתום כבן שתיים-עשרה.

הוא התקבל ללימודים בת"ת 'רזי-לי' בבני ברק. למרות שלא ידע קרוא וכתוב, הוא שובץ בכיתה עם בני גילו. כדי לא לפגוע בו ובניסיון לגשר על הפער הלימודי העצום שבינו לבין בני גילו, נשכרו בעבורו מלמדים פרטיים.

באחד הימים, החליטה ההנהלה לקחת את כל בני הכיתה למבחן אצל מרן ה'חזון אי"ש' זצ"ל. ברור היה כי שלמה לא יוכל לענות על השאלות, בהיותו רחוק ברמתו הלימודית מחבריו לכיתה. לכן התכוונו ליידע את הצדיק בסיפורו האישי הכאוב, והוא בוודאי ידלג עליו בעת המבחן. אולם בפועל נשכח הדבר מליבם.

המבחן החל. דקות ארוכות ישב מרן ה'חזון אי"ש' ובחן את הילדים. פניו האירו והוא שפע מחמאות על בקיאותם בחומר הנלמד. הוא הקפיד לא לדלג על אף ילד.

כעבור מספר דקות, הגיע גם תורו של שלמה, שנשאל: 'מה יהא הדין במקרה כזה וכזה?'. דממה מביכה השתררה בחדר.

הילד ישב נבוך, מבולבל, עיניו בוהות, ופיו חתום, נעול וסגור... המנהל כבר חשב להתקרב ולהסביר בלחש, כי עדיף לעבור לילד הבא... אלא שצדיק, שמידת הסבלנות והרגישות טבועה היתה בדמו, לא מיהר להמשיך הלאה, ואמר בעצמו את התשובה. הסביר וגם סיכם, כביכול בשם הילד השותק.

ואז, כאילו כל הזמן שבעולם עומד לרשותו, ביקש מהילד שיביא לו גמרא מסכת קידושין. כל הנוכחים הביטו במחזה נפעמים. הסלון עמוס בילדים וברבותיהם, גדול הדור מקרב אליו את הילד, ומתחיל ללמוד אתו במתק שפתיים אמרה קצרה וקלה בדף ל' ע"ב במסכת קידושין:

"בראתי יצר הרע - בראתי לו תורה תבלין! איי איי איי", מתמוגג מרן ה'חזון אי"ש' וכובש את הילד בדבריו. "התורה היא כמו תרופה, סם חיים! כל זמן שאדם מחובר לתורה - הוא מוגן ושמור. הבנת בני?", שאל מרן ה'חזון אי"ש' באבהיות... הילד מהנהן לאות, כי הבין את הדברים. הנה, סוגיה ש'הבין'... מרן החזון אי"ש, גדול הדור לימד אותו

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שבתי בן אסתריא טאון זצ"ל	הרב יצחק בן יוסף ז"ל
הרב מנחם בן ויקטוריה בצרי זצ"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	עמירם בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
יצחק בן חביבה ז"ל	סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל
אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה
דב בן יצחק ז"ל	יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה
סוליקה בת עישה ע"ה	יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה
סלים בן פרחת ז"ל	רחל רפאת בת השמת ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל
יעקב בן סלימה ז"ל	לטיף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל
ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	דניאל רפאל בן חגית ז"ל	מרים בת שרה ע"ה
מישא אסתר בת זרה ע"ה	יהודה בן סעידה ז"ל	אביבה לוי ע"ה
אברהם בן טובה ז"ל	עפאת בת השמת ע"ה	כל נשמות עם ישראל

הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרזי זצ"ל	הרב עובדיה יוסף בן גורג'ה זצ"ל
הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	הרב יעקב בן מרגלית זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל
ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל	אביחי בן אסתר ז"ל	דרור יהושע בן ארץ מיוחס ז"ל
צדיק חכם בן חזלה ז"ל	נעימה בת גורג'ה ע"ה	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
דוד בר חסיבה ז"ל	חי יזיז בן קלרה ז"ל	דוד בר חסיבה ז"ל
חווה בת יעקב צבי ע"ה	ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	חווה בת יעקב צבי ע"ה
יצחק יצקן בן רחל ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה	יצחק יצקן בן רחל ז"ל
ברכה בת מרדכי ע"ה	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
יעקב בן נעמה ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה	יעקב בן נעמה ז"ל
שרה בת מורברי רחל ע"ה	דוד יצחק בן פרחת ז"ל	שרה בת מורברי רחל ע"ה
אלון בן סעדה ז"ל	גורג'ה בת נעימה ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

תזריע - מצורע

מכון
באר
האמונה

תוכן הענינים

פרשת תזריע - מצורע

- א כנגע נראה לי בבית - בכל קושי טמונים 'מטמוניות' של זהב
- ב שמחים ביסורים - להיות בשמחה תמיד
- ג אין אדם נוגע - מה לך כי תלון על רעך
- ד דברו על לב - להיטיב לאחרים בדברי חיזוק ופיוס
- ה שומר פיו ולשונו - התחזקות בענייני שמירת הלשון
- ו שומר מצרות נפשו - מעלת שמירת הלשון ושכרה
- ז ביום טהרתו - דרכי הטהרה ובפרט בימי הטהרה, ימי הספירה
- ח יבקשו עליו רחמים - חשיבותה של כל תפילה ותפילה
- ט כי תזריע - הזרע ממונו בצדקה מצמיח ישועות נפלאות

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

טל: 052-7627127

פרשת תזריע - מצורע

אלא בשורה טובה שכולה מלאה רחמים וחסדים, אלא שנראית היא כנגע, שבעיני בשר קצר רואי נדמה שפגע בו מידת הדין ח"ו, אך המשכיל יודע שגם באופן כזה שנראה כנגע הרי זה לטובה.

ביסוד הדברים ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' זי"ע (ד"ה כי תבואו) הא דאיתא במדרש (ויק"ר יו א) על הפסוק 'ונתתי נגע צרעת' - הדא הוא דכתיב (תהילים עג א) 'אך טוב לישראל', ולכאורה מה עניין זה לזה ומה שייכות הפסוקים להדדי, אלא שמפרשה זו של נגעי בתים למדים אנו ש'אך טוב לישראל', שכל הנהגתו של הקב"ה היא לטובה, וכמו שתכלית הנגע היתה למען ימצאו את המטמוניות שבקירות הבתים, כך גם בשאר 'נגעים' ויסורים, שסוף מעשה במחשבה תחילה להשפיע עליו את הטובה, וגם מידת הדין והגבורה נועדה להביא את הטוב והחסד. וכדיוק לשון הכתוב (בראשית כו כז) 'ויתן לך האלוקים', שכנודע שם אלוקים מורה על מידת הדין, ואף באופן זה יתן לך האלוקים.

וממשיך ה'דברי ישראל' ביסוד גדול, שלכאורה יש להקשות שאם כן הוא הדברים מדוע נקט הכתוב בלשון 'נגע' והרי אין זה אלא 'ענג', ומבאר בזה"ל, אלא כי למראה עיני אדם כשפוקדים עליו

כנגע נראה לי בבית - בכל קושי טמונים 'מטמוניות' של זהב בפרשתן (מצורע יד לה), 'כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחווה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוותכם', וברש"י, 'בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן'. הנה, התורה נצחית היא, ו'בשורה' זו לדורות עולם היא 'מבשרת ואומרת' בכל עת שנדמה לו לאדם כי 'כנגע נראה לו בבית', בענייני ממון בנזקים שונים או ברוחק הפרנסה, בענייני בריאות הגוף או הנפש, בחינוך הבנים והנחת מהם, בנזקי שכנים או 'ידידים', בשידוכים או בזש"ק, איש איש בנגעי לבבו, אבל באמת בשורה היא להם שהנגעים באים, כלומר, שתוכו רצוף אהבה מהקב"ה להביא את האדם לטובתו האמיתית והשלימה, ובתוך ה'צרה' גנוז 'מטמוניות' זהב וכסף' אלא שמתחילה הוא מכוסה ואינו ניכר".

ובזה פירשו בספה"ק מה שאמור בעניין (פסוק לה) 'ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית', וכבר דקדקו קמאי בלשון הכתוב שאומר 'כנגע' ולא 'נגע', אלא כי אכן לאמיתו של דבר אין זה נגע

א. ידוע מה שהובא בגמ' (נדה לא.) 'דרש רב יוסף, מאי דכתיב (ישעיה יב א) אודך ה' כי אנפת בי ישוב אפך ותנחמני, במה הכתוב מדבר, בשני בני אדם שיצאו לסחורה ישב לו קוץ לאחד מהן התחיל מחרף ומגדף, לימים שמע שטבעה ספינתו של חבירו בים התחיל מודה ומשבח, לכך נאמר ישוב אפך ותנחמני [וזהו אודך כי אנפת בי, שמודה על 'הכעס' שהיה נדמה לו בתחילה שהקב"ה כועס עליו ומביא עליו את הצער], והיינו דאמר רבי אלעזר, מאי דכתיב (תהילים עב יח) עושה נפלאות לבדו וברוך שם כבודו לעולם, אפילו בעל הנס אינו מכיר בנסו'. ור"ל, שהקב"ה עושה לאדם הרבה ניסים 'נסתרים' שאין ניכרים לעין בשר כמה רווח והצלה יש בהם, ועל כך נאמר עושה נפלאות לבדו - שרק הוא ית' יודע שהם נפלאות.

הוסיף הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (בן יהודע שם), שהנה תיבת 'נס' במלואה היא נו"ן סמ"ך, והרי שגם באותיות הנעלמות והנסתרות יש תיבת 'נס' (כי מ' וכ' שבאות סמ"ך הרי הם עולים למניין ס'), והיינו משום שהאותיות הפשוטות והגלויות שב'נס' רומזות על נס גלוי וניכר בעליל, אמנם האותיות הנסתרות רומזות על הניסים הנסתרים, וללמדנו כי כל המאורעות המתרחשות הם 'ניסים', אלא שפעמים שהם בנגלה ופעמים שהם בנסתר.

הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע אמר על אלו שהטילו ספק באמיתות תורת הקבלה מי שבנגלה כופר בנסתר הרי בנסתר הוא כופר בנגלה (חוט המשולש עמו' קכט, וכן הוא במכתבו של המהרי"ץ דושינסקיא בשנת תרצ"ז) - וביאור דבריו, מי שבנגלה כופר (בתורת ה)נסתר, הרי וודאי שבנסתר (בצינעא) הינו כופר (בתורת ה)נגלה, אף לדידן ייאמר מי שבנגלה אינו מאמין בנסתר - כשהנהגת ה' עמו בהסתר פנים, הרי בנסתר (כלומר בסתר לבבו) אין אמונתו בשלימות אף בהנהגת נגלה - כשמאיר ה' פניו אליו.

בעיני עצמו, ואינו רואה לעצמו שום זכות אלא נדמה לו שהוא מלא חטאים ועוונות, וממילא כאשר יודמן לו נגע סבור הוא שהקב"ה נפרע ממנו על עוונותיו, ולא עולה על ליבו שיש בזה 'בשורה טובה'. אך מכל מקום בא הכתוב ללמדנו, שאף מי שברי לו שבדין הוא שיקבל ענשו אל יאמר 'נגע נראה לי' אלא רק 'כנגע', כלומר שנראה כנגע אך באמת 'ענג' הוא כי הכל לטובה, ועל ידי שיאמר זאת יתהפך לטובה למצוא אוצרות זהב וכסף.

להרום את ביתו הלוא הוא נגע, אך באמת מי שהיה מאמין באמונה שלימה שכל מאי דעביד רחמנא לטב עביד ובטוח היה שכן הוא לטובה - מצא אוצר ונהפך מנגע לענג, וזה שהיה מתרעם על שנצטווה להרום את ביתו ולא היה מאמין שהוא לטובה - הוא לא מצא אוצר, והיה לו זה באמת נגע צרעת. וכן הוא תמיד, זהו שאמרו חז"ל (ברכות ס:) לעולם יהא אדם רגיל לומר כל דעביד רחמנא לטב עביד, וכשאומר לטב על ידי זה נעשה באמת לטובה ונהפך מנגע לענג כנ"ל. עכ"ל.

שמחים ביסורים - להיות בשמחה תמיד

מערתה, אחר שנתבאר כי כל 'נגע' שבא על האדם הרי זה בשורה טובה עבורו, ולא נגע אלא ענג, אם כן צריך האדם לשמוח בטובה הגנוזה המוכנת

ובררך זה מבאר מה שכתב רש"י לפרש לשון הכתוב כנגע, ש'אפילו תלמיד חכם שיודע שהוא נגע ודאי, לא יפסוק דבר ברור לומר נגע נראה לי, אלא כנגע נראה לי, שהנה מדרכו של ת"ח שהוא שפל

ב. והוכיח זאת ה'בן יהודע' (ברכות ס: ד"ה שם א"ל) מאותו מעשה שהיה עם רבי עקיבא, שהלך בדרכו עם תלמידיו ובידיהם תרנגול חמור ונר. בדרכם הגיעו לעיר אחת, חיפשו מקום ללון ואיש מאנשי העיר לא אבה לתת להם 'קורת גג', נענה ר"ע ואמר כל דעביד רחמנא לטב. ושכבו עצמם לישן במדבר, והנה באה הרוח וכיבתה את הנר, בא החתול ואכלו לתרנגול, בא האריה וטרף את החמור. ועל כולם הכריזו 'כל דעביד רחמנא לטב'. באותה הלילה נכנס ה'גייס' לעיר ולקח את כל בני העיר בשבי, ואילו את ר"ע ותלמידיו לא לקחו מכיוון שלא ראו ולא שמעו אותם... נענה ר' עקיבא ואמר לתלמידיו, לאו אמרי לכו כל מה שעושה הקב"ה הכל לטובה. והקשה ה'בן יהודע', מה חידש להם בזה, הרי כדברים האלו שמעו מאתו זה רבות בשנים, בכל עת ובכל שעה בכל אשר אירע - כל דעביד רחמנא לטב עביד.

ומבאר ה'בן יהודע', וז"ל. כוונתו לומר כי האדם שפותח פיו לטובה אפילו אם נגזרה עליו גזירה לרעה אפשר שתתבטל הגזירה, ולכן אמר מה שאתם רואים עתה שהכל היה לטובה אינו אלא מאחר שאמרנו בכל עת ושעה - 'כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד', כי בזה נפתח פתח לטובה - שיתהפך הדבר לטובה ולברכה. ורצה ללמדם בזה שיהיו מורגלים לפתוח פיהם לטובה על כל דבר אף מה שנראה להם כרעה, כי בזה יהפכו הכל לטובה.

יש שהקשו מדוע נקט בלשון 'ארמי' כל דעביד רחמנא לטב עביד ולא בלשון הקודש 'כל מה שעושה הקב"ה לטובה', והקושיא תגדל ביותר וביותר קשה שהרי רבי עקיבא עצמו פתח בלשון הקודש, וכמו שאמר 'לעולם יהא אדם רגיל לומר', ומדוע סיים בלשון ארמי, אלא שמבואר בראשונים (עי' רא"ש ברכות פ"ב ס"ב ב ומעדני יו"ט שם אות ז) שלשון ארמי אינו לשון 'אמיתי' ושפה בפני עצמה אלא הוא לשון משובשת מ'שבעים לשון'... ועיקרה מלשון הקודש (ועל כן 'קרובה' היא ודומה הרבה ללה"ק), ושמה נאה לה כי 'ארמי' הוא מלשון 'מרמה', ומשום כך אמר רבי עקיבא לומר כל מאי דעביד רחמנא בלשון ארמי דייקא, שגם אם אינו 'אמיתי' - שאינו אוחז בדרגה גבוהה כזו שהוא בטוח בעצמו שיהא זה לטובה, מכל מקום ידבר בפיו דברי אמונה ויאמר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. וגם אמירה כזו תהפך הכל לטובה.

וכמו שביאר הרה"ק רבי משה מקאברין ז"ל (תורת אבות, אמונה ובטחון כח) במה דאיתא בגמ' (תמיד כח.) 'יחזיק באמונה יתירה', כלומר - למעלה ממדרגתו באמונה, ואף שבכל ענייני העבודה אינו מן הראוי לדבר בעניינים שאינו עומד בהם ולעסוק במדרגות שלא השיג, מיהו בענייני אמונה מותר ואף מצוה לעסוק אף במדרגות שהן רחוקות ממנו (וכך היתה דרכו בקודש, להרבות לדבר ולעורר בענייני אמונה, ואף במדרגות נשגבות המיועדות לגדולים וצדיקים).

ג. וכך כתב הרה"צ רבי יעקב לייב מידנער זצ"ל בשם חותנו הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע בביאור מה שנאמר (תהילים לב י) 'הבוטח בה' חסד יסובבנהו', שתיבת 'חסד' נמשכת למעלה ולמטה, ר"ל, שהבוטח בה' שחסד הוא כל מה שעובר עליו זוכה שחסד יסובבנהו, ויזכה לראות חסדים נגלים (הובא בספר דף על הדף מנחות צט.).

באר הפרשה - פרשת תזריע - מצורע

בערוי, וכלישנא דגמ' (ברכות ס:) 'לקבולינהו בשמחה'. (שבת פח:) 'עליהם הכתוב אומר ואוהביו כצאת השמש והפליגו חז"ל במעלת השמחים ביסורים' עד שאמרו בגבורתו¹.

ד. הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל נשא משלו, לאיש נבער מדעת (וכלשונו 'איין ווילדער, פרא אחד), אשר מצא חן בעיני המלך, וציווה המלך להכניסו לתוך בית האוצר אשר היה מלא בכסף וזהב ואבנים טובות ומרגליות, ולתת בידו שקים שיוכל למלא בהם כאוות נפשו במשך כל היום. ברם אותו כסיל לא ראה מימיו כסף וזהב ולא ידע בטיבם, והתרעם מאוד על הגזירה הנוראה אשר באה עליו ללא עוול בכפו – לסחוב משאות כבדות כאלו, ועל כן עשה מלאכתו בעצלתיים, זעיר פה וזעיר שם, והכניס אל השק רק חתיכות קטנות ודקות. וכאשר לשמחתו פנה יום יצא משם עם השקים ומאשר נטל עמו כשהוא מחרף ומגדף את שרי המלך, אך בד בבד מתנחם שהצליח להתחכם ולהערים עליהם, שמאחר שלא השגיחו עליו לא עבד 'בפרך' כל היום ולא נטל אלא מעט. בהגיעו לביתו סיפר לקרוביו את אשר קרהו, ו... כמובן שנהפך מחולו לאבל כשנתברר לו גודל ההפסד שהמיט לעצמו בבערותו. וסיים את משלו 'כן גם אנחנו כפראים הננו, אילו ידענו עד כמה עלינו להודות להשי"ת על כל עוצם הטובה אשר ייטיב עמנו במה שנותן לנו את זה אשר אנו קוראים להם יסורים ואשר אנו צועקים ובוכים אודותם כי אז היינו שמחים בהם והיינו מאושרים' (מכתב מאליהו חנוכה ופורים עמ' צב).

עוד אמר הרב דסלר בשם מו"ר רבי צבי הירש ברוידא ז"ל, אם יצוו לאדם שיעמוד ברחובה של עיר ויפשיט את העוברים ושבים ממנעליהם ויחזור להלביש אותם, בוודאי ירגיש הלה השפלה נוראה ובזיון גדול. ומ"מ פוק חזי את 'מוכרי המנעלים', אם תהיה חנותו מלאה קונים, וירבה למדוד את הנעלים על רגליהם מאות פעמים בשעה, תגל נפשו וישמח בכל מיני שמחה, שמא תתמה ההשפלה והבזיון להיכן הלכו... אלא מפני שהוא מרויח בזה את פרנסתו הרי הוא מאושר ושמח בכל פשיטת ולבישת מנעל. כיו"ב כשיבין האדם שהקושי הבא עליו לרווחתו הוא בא בוודאי יגיל וישמח בו.

ה. וכבר נשאל הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע מיהודי 'מר נפש', איך תאמר שהאדם אשר הכל אצלו 'על מי מנוחות' ולא קרהו אסון אינו צריך לברך, ואילו מי שאירעו אסון עליו לברך להודות ולהלל לה'. ענהו הרה"ק, בנוהג שבעולם כשאדם מתדפק על שערי בית ה'נדיב', והלה פותח דלתיו ומבקש ושואל ממנו שטר של עשר דאלער (דולר), הרי זה סימן שברצון בעה"ב למסור לו שטר של עשרים דאלער, אלא שאין ברצונו לתת יותר מעשר דאלער לכן הוא מבקש ממנו ששייב לו עשר מתוך אלו העשרים. ואם יבקש חמישים הרי הדבר מורה שהוא עומד למסור לו שטר של מאה דאלער וברצונו לתת לו רק חמישים, לכן הוא מבקש מעמו חמישים בעד שטר המאה. המשיך ר' שלומ'קה שכן הדבר בענייננו, אם הקב"ה לקח מעמו את קרובו היקר כל כך, הרי זה מורה כי טובה רבה וגדולה עתידה לבוא עליו. על כן דייקא עליו להודות ולא חברו, כי רק הוא עומד לקבל בזו העת שפע רב מן השמים, ואילו מרעהו לא דיברו כלל בשמים.

הוסיף ר' שלומ'קה שזה המקבץ נדבות כשמבקשים ממנו 'חמישים' מיד הוא מתמלא שמחה והנאה (אף שעדיין לא קיבל מאומה לידו), כי יודע הוא שעתה עומד הוא לקבל שטר של מאה. כך על האדם 'לברך בשמחה' כי כבר רואה הוא בעין האמונה שעתיד לקבל רוב טובה.

הוספה נפלאה שמעתי מצדיק אחד שליט"א, דיש לתמוה על הנהגת העשיר למה לו להוציא שטר של מאה ולבקש עודף, וכי חסרים לו שטרות של 'חמישים', מדוע אינו נותן לו מיד חמישים ותו לא מידי... אלא י"ל, כי בבואו להעניק לעני חמישים, הוא רוצה תחילה לבחון את העני עד כמה הוא נאמן וסומך עליו ורק לאחר מכן הענק יעניקנו כל הטוב, על כן יעמידנו בנסיון – יבקש ממנו תחילה חמישים כעודף, ונראה אם יחזיר את אשר יתבקש בטרם שיקבל את חלקו הבא לו... על כן, התחזקו נא אימצו נא, לעמוד במשמר האמונה בעת החשיכה להאמין בהשי"ת כי עוד מעט רגע ויפציע האור כי טוב לאורך ימים ושנות חיים.

ו. והנה רש"י (שם ד"ה עושין) מפרש מה שאמרו 'שמחים ביסורים' - על עליבה הבאה עליהם, ונראה כי דעתו שמה שאמרו שמחים בייסורים שייך להאמור מקודם 'הנעלבים ואינם עולבים שומעים חרפתם ואינם משיבים', והוסיפו לומר שמחים בייסורים, כלומר שהם שמחים בכל העלבונות שספגו ומקבלים אותם באהבה, כי גדול מעלת קבלת הבזיונות להיות מ'אוהביו כצאת השמש בגבורתו'.

אין ראוי להיות נעצב הרבה, ואם מן השמים יגורו עליו יסורין הנה הקב"ה רוצה שהאדם יקבל את היסורין בשמחה ובטוב לבב, ואם כן איך שייך שמן השמים יגורו עליו עצבון מאחר שצריך להיות מקבל גם יסוריו בשמחה, וזה הוא נסיון שעושים לאדם תמיד לראות אם מקבל את כל היסורין הבאים עליו בשמחה או לאו, ואם כן לא אפשר שהם יגורו עליו עצבון. ועוד דמעיקרא עיקר העצבון שיהיה לאדם על פי הרוב יבוא מחסרון אמונה, שאם היה לו אמונה והבטחה בהש"ת כראוי וכמצטרך ודאי לא יבוא לידי עצבון, וא"כ איך שייך שתהיה מדת העצבון גזירה מן השמים. ואם כן מוכרח לומר שזו המכה הקשה היא מעשה ידי אדם, כלומר הוא עצמו הפועל ומביא עליו מכה זו. ונפקא

ובהאי עניינא עלינו להביא דברים יקרים ונפלאים שכתב הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (אדרת אליהו פר' ויקהל) וז"ל, והנה דע לך ידידי, כי מדת העצבון מלבד שהיא צער הנפש הנה היא גם צער הגוף מאוד, ומזקת לגוף הרבה, וכמה חולאים רעים ימשכו ממנה בר מינן. והנה מכה זו של מדת העצבון היא מעשה ידי אדם, והכוונה דהיינו שכל מכה שתבוא על האדם ודאי היא גזירה מן השמים שאין אדם נוקף אצבעו מלמטה אלא אם כן מכריזין עליו מלמעלה (חולין ז:), וא"כ הכל גזור מן השמים. אבל העצבון שיהיה לאדם זה האדם הוא שהביאו בידו על עצמו, ומן השמים לא גורו עליו שיהיה לו מכה זו. יען כי העצבון הוא דבר מוגנה ושנאו לפני הקב"ה, והאדם אפילו על עוונותיו

סיפר הגאון ר' מרדכי אלימלך וואזנער שליט"א כי פעם מאן דהו ביזהו בבושות נוראות, והגדיל עשות שהבזיון היה בסמוך לאביו הגדול בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל, אמר לו אביו, אמרו חז"ל במדרש (ויק"ר טו ד) 'כיון ששמעו ישראל פרשת נגעים נתייראו, א"ל משה, אל תתייראו, אלו לאומות העולם אבל אתם לאכול ולשתות ולשמוח, שנאמר (תהלים לב י) רבים מכאובים לרשע והבוטח בה' חסד יסובבנו'. וקשה להולמו, וכי הנגעים נאמרו לאומות העולם, ועוד, מהו אומרו 'אתם לאכול ולשתות ולשמוח', וביאר השבה"ל, כי הנכרי אשר צריך לעבור זיכור אין לו אין ברירה אחרת רק לעשותו מנוגע, אבל בני ישראל יש בידם כח הבושה, ושפיר יש בידם 'לאכול ולשתות ולשמוח' כי הגיעו לידי הזיכור בנקל ע"י הבזיון.

ומעניין לעניין באותו עניין, הגאון רבי משה שטרנבוך שליט"א מביא (ביאורים והנהגות פר' בהר) ששמע מהגה"ח רבי אלימלך רומפלער ז"ל, שפעם אחת נכנס אל הקודש אל הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע בטרם יצא לאסיפת מעות לצדקה, א"ל הרה"ק, כשיהודי אוסף מעות עליו לקנות לעצמו מתחילה ב' כיסים, אחד לקבץ בו את המעות שיקבל, והשני לקבץ בו את ה'בזיונות' אשר יעברו עליו. ושמא תרצה לדעת איזה כיס חשוב יותר, הגם שהכיס הראשון בו מכונסים 'מעות' חשוב עד מאד, כי ממנו מחיים נפשות רבות, וגם בו נמצאים המעות 'חפצי המצוה' שקיימו בהם המתנדבים בעם, מ"מ הכיס שבו נכנסים הבזיונות חשוב לאין ערוך, כי כשבאים בזיונות על היהודי בעודו עוסק לשמים הרי אלו מכפרים על כל עוונותיו.

פעם נסע מנהל מוסדות תורה לארה"ב להתרים נדיבי עם להחזקת התורה, אלא ש'משום מה' באותה נסיעה היתה לו הצלחה מרובה בקיבוץ בזיונות לרוב... כשחזר לארה"ק נכנס אל הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע וגולל בפניו אשר על ליבו, נענה לו ה'בית ישראל', כי באמת מגיע לך שכר הרבה מן השמים על כל מאמציך הכבירים למען קיום התורה, ורצו מן השמים 'להכשיר' אותך להיות כלי ראוי לקבל כל אותו שכר טוב, על כן 'כבדו' אותך בבזיונות למרק ולזכך אותך...

ז. ורמזו זאת במאמר הכתוב (תהילים קטו ד) 'עצביהם כסף וזהב מעשה ידי אדם', שכל העצביהם והעצבון אינו אלא מעשה ידי אדם, ואינו מגזירת הייסורים.

ח. בפרשתן (תזריע יג יח-ט), 'ובשר כי יהיה בו בעורו שחין ונרפא, והיה במקום השחין שאת לבנה' וגו'. והנה, השחין היינו מכה שהוכה אדם כשנתקל בעץ או באבן ונתחמם עורו מחמת המכה (נגעים ט א). מעתה יש לתמוה, בשלמא כשעולה בגוף האדם נגע צרעת (כשלא נתקל והוכה באיזה דבר) יש בזה אות וסימן מן השמים שעליו לפשפש במעשיו על שדיבר לשון הרע, אולם מי שלקה והוכה בעץ או באבן מה סימן יש בזה, הרי כן הוא ב'טבע' העולם, שהנתקל לוקה בגופו ומתחמם בשרו עד כדי נגע צרעת. יש שביארו דכאן גילתה לנו תורה שלא רק 'נגע' הנראה כמי שבא ללא סיבה טבעית נחשב כסימן לאדם מן השמים, אלא אף המכה שנחבל בה אף היא מן השמים, להורות לו להיטיב מעשיו ודרכיו.

גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי'. ובוה יתבאר הישב כל לשון הפסוק, שבתחילה אמר ומצאוהו רבות ורעות, ר"ל שפקדו אותו ייסורים ורעות, אך נוסף שבר על שבר שהוא מדוכא בצרה ובמועקה, אך לאחר שמכיר שכל זאת באה לו על כי אין אלוקי בקרבי הרי ה'צרה' פורחת ונעלמת כלא היתה, ואומר מצאוני הרעות האלה ותו לא.

אין אדם נוגע - מה לך כי תלון על רעד

בפרשתן (תזריע יג ב), 'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת או בהרת והיה בעור בשרו לנגע צרעת'. ידועים דברי חז"ל (ערכין מז). שהנגעים באים על עוון לשון הרע, וכבר איתא בגמרא (שם מז:) אמר רבי יוחנן אמר רבי יוסי בן זימרא כל המספר לשון הרע כאילו כפר בעיקר'. ומדוע הוא נחשב כ'כופר בעיקר', כי הבה נתבונן, מהו השורש המביא את האדם לדבר לשון הרע, אין זה אלא החסרון באמונה". שהרי אין איש מדבר סרה ברעהו אלא מחמת שנדמה לו שהלה

מינה שלזה צריך התעוררות ממנו לשים הבטחתו בהשי"ת ויתעורר לבו בשמחה ובגילה. עכ"ל ט.

ביוצא בדבר כתב הגרא"מ שך זצ"ל (הקדמה לאבי עזרי ח"ב) לבאר במה שנאמר (דברים לא יז) 'ומצאוהו רעות רבות וצרות ואמר ביום ההוא הלא על כי אין אלוקי בקרבי מצאוני הרעות האלה', ולכאורה קשה שפתח הכתוב ברעות רבות וצרות ומסיים ברעות' בלבד מבלי להזכיר גם את ה'צרות'. ומבאר, כי הבדל יש בין רעות לצרות, כי רעות פירושה לעצם הרעה, ואילו צרות הוא מלשון צר, וכמו שתירגם אונקלוס וְעָקָן דהיינו מועקה, ר"ל שהאדם מרגיש בעת הרעה שהוא נתון במיצר ובמועקה ורוחו נשברת לרסיסים, וזאת בנוסף לעצם הייסורים שמחמת הרעה. וזו באה לו מחסרון האמונה והבטחון על כן הוא עשוק ורצוץ כל הימים, אבל אילו היה תקיף באמונתו בה' ובהשגחתו הפרטית אזי לא היה לו 'צרות', כי בכל רעה אשר תבוא עליו היה מוצא מזור ותנחומים, וכמו שאמר דוד

ט. ולרוב חשיבות הדברים אשר הם כלל גדול בכל תהלוכות החיים נחזור עליהם בדרך קצרה. שכאשר באה על האדם רעה ח"ו אזי לא נגזר מן השמים אלא עצם המכה וייסורים, אבל לא נגזר עליו כלל שיהא בעצבות, ולא יתכן לומר שחלק מגזירת הייסורים שיהא בצער, שהלא היא דבר מגונה ושנאווי לפני הקב"ה, ומה עוד שעיקר העצבות נובעת מחסרון האמונה, אלא בוודאי שהאדם מביא על עצמו את העצבות, ואדרבה זה עיקר הנסיון אם מקבל את הייסורים בשמחה.

וכך היה אומר הגה"צ רבי אליהו דסלר זצ"ל בשם חותנו הרנ"ז זיו זצ"ל (בנו של הסבא מקעלם), 'אשרי הגבר אשר תיסרנו קה' (תהילים צד יב), מאושר הוא האיש שמקבל יסורים מהקב"ה. והכוונה כי היסורין שבאים מהבורא ניתן לסובלם בנקל יותר, כי הוא מעניש ברחמים, רק האדם לוקח על עצמו צרות רבות שהם קשים יותר הרבה מעונשי הבורא (ספר הזכרון להרב דסלר עמ' קכז).

י. כתיב בפרשתן (יג ג) 'ומראה הנגע עמוק מעור בשרו נגע צרעת היא', כתב ב'דברי שאול' להגה"ק רבי יוסף שאול נתנזוהן זצ"ל דכמו בחולי הגוף, ישנם שני סוגי חולי - בפנימיות או בחיצוניות, ומי שנחלה במחלה חיצונית בקל יכולים לרפאותו, משא"כ מי שנחלה בפנימית קשה מאד לרפאותו, כיו"ב, בחולי הנפש (רוחניות), אם החולי (הפגם) הוא רק בגופו ברדיפה אחרי תאוות גופו שמתאוה לאכול ולשתות אז בנקל ירפאהו, אבל אם הוא 'עמוק מעור הבשר' והיינו שהוא מחלה פנימית (כגון, ענייני אמונה ומינות, או מידות) זאת היא 'נגע צרעת', וראהו הכהן וטמא אותו, אבל אם אינו עמוק אז יש תקוה ואינו צריך אלא 'הסגר'. ומסיים ואם כי הוא ע"ד המליצה, לא מנעתי לכתבו כי הוא נעים ונחמד מאד.

וכך מתאמרא משם הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע, שהרי אמרו חז"ל, 'כל איסורים בטלים בשישים, ומין במינו אפילו באלף לא בטל', ומרומז, כי כל תאוות איסור בטלים מן האדם כשנעשה בן 'שישים' שנה, חוץ מ'מין במינו' היינו ענייני מינות וחוסר אמונה, פגם זה נשאר אצל האדם אפילו בהגיעו לגיל 'אלף' שנה, אם לא יעקרנו מקרבו מבעוד מועד, ישאר ח"ו פגום לכל ימיו.

יא. כבר אמרו להמשיל את המדבר לשון הרע, לכלב אשר בעליו מכהו במטה, והכלב קם בחמתו ונושך את המטה, והנה, לא די שאינו נוקם ומעניש בזה את בעליו אשר הכהו - אלא אף פוצע הוא את פיו בעקירת שיניו עד זוב דם, וזאת מפני שאין לו דעת להבין שה'מכה' אותו הוא האדם המחזיק במטה, ולא המטה שאינו אלא 'אמצעי'

באר הפרשה - פרשת תזריע - מצורע

הזיקן או הפסידו, הכשילו או ביוהו, או ש'הצלחת' רעהו בידי הקב"ה, לא היה מדבר עליו, גם היה פוסק מלחשב באה על חשבונו וכיו"ב רבות. ואילו ידע והכיר שאין ביד בריה בעולם להזיקן ולהפסידו, ואין גורלו נתון אלא אלמוני וכיו"ב².

לבעליו להכות על ידו. ולכלב הלז דומה המספר לשון הרע ומרכל על חברו (וכן אמרו חז"ל (סוטה מט:)) שבעיקבתא דמשיחא 'פני הדור כפני הכלב', כי הוא חושב ומדמה בנפשו שחברו עשה לו עוול ועל כן מדבר עליו סרה. ומדוע אינו שם על לב שחברו אשר עולל לו כך וכך אינו כי אם 'מקל' בעלמא אשר הקב"ה הכהו במקל זה, בכדי לעוררו ולקרב את לבו אליו, והוא ב'חכמתו' במקום אשר יבוא להתעורר ולשמוע את דבר ה' אליו הריהו מדבר לה"ר ומגלגל 'מחלוקת' בעולם...

יב. ביסוד זה ביאר הגה"ק ה'בן איש חי' זי"ע (דרשות, פרשת טהרות בד"ה וגלוח) שלכן נצטווה המצורע לגלח את כל שערו, כדכתיב בפר' מצורע (יד ט) 'והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו, את ראשו ואת זקנו ואת גבות עיניו, ואת כל שערו יגלח', ולכאורה יש להתבונן מה טעם מצווה זו, והלה כבר ישב 'בדד מחוץ למחנה' - מרוחק מכל באי עולם, ו'טמא טמא יקרא', מדוע לעת כזאת אחר שכלתה סאת צרותיו ונתכפר לו החטא, עליו לגלח את כל שער גופו, למען ידעו כל הרואים כי מצורע היה.

וביאר ה'בן איש חי', כי כל ענין טומאת הצרעת בגופו של אדם באה מטומאת נשמתו בעוון לשון הרע הנורא, והרי נתבאר שה'גורמים' לאדם לדבר 'לשון הרע' הם מחשבותיו שנדמה לו שחברו לקח ממנו מאומה או הפסידו באיזה דבר, בענייני פרנסה, או בשאר העניינים שמדמה בנפשו שאחד לוקח מעמו מאומה, ועל ידי כך הוא בא לדבר עליו רעות. אך לו חכמו ישכילו להבין ש'אין אדם נוגע מן המוכן לחברו אפילו כמלא נימא' (יומא לח:), ואין מי שיוכל להשיג את גבולו, מיד יפסיק מלדבר על רעהו כל רע, וזאת מרמזים לו בגילוח השיער, כי שערות ראשו של אדם נראות כמי ששוכבות זו ע"ג זו, וכאילו אחת תופסת מקומה של חברתה - אך בשעה שמגלחים את השערות נתגלה שכל שיערה ושערה יונקת חיותה מגומא נפרדת בראש האדם, ואדרבה, איתא בחז"ל (בבא בתרא טז.) 'אלמלי שתי שערות יונקות מגומא אחת, היו מחשיכות מאור עיניו של אדם'. ומזה ילמד המצורע לקח שלכל חד וחד יש שורש יניקה בנפרד הן לפרנסתו הן לשאר הצרכותיו, ואין אדם נוגע במוכן לחברו אפילו בכהוא זה, וממילא מה לו כי ילון על חברו - הרי לא הוא גרם לו לחסרון הפרנסה וכיו"ב, ויעלה בידו להיטהר לגמרי מחטא הלז של 'לשון הרע'.

כי זאת תורת האמונה הטהורה, שלכל בריה ובריה נקצב 'פרנסה ודי מחסורה' מן השמים. ולכל בריה יש 'גומא' מיוחדת שמשם הוא מקור חיותה, ומכיוון שכן, מדוע ירדוף יומם ולילה אחר פרנסתו המוכנת ומזומנת לו ממילא, והרי בריבוי השתדלותו לא יוסיף לעצמו מאומה, מדוע יגע לריק. אין עליו אלא לעשות 'השתדלות' לצאת ידי חובתו כמו שנצטווה, ואף אחר זאת ידע נאמנה שלא ה'השתדלות' מסבבת את הפרנסה אלא מגזירת שמים היא באה לו.

מעשה באיש חסיד שהשתדל רבות עבור פרנסתו ופרנסת אנשי ביתו, ולא הצליח מאומה מלבד העברת זמן לריק... בצר לו נכנס אל הרה"ק מסקולען זי"ע, וביכה את מצבו המר, רבי קדוש, מה יעלה בסופי, כל השתדלות והשתדלות שעשיתי וניסיתי הראה לי הקב"ה כי לא בזה חפצו, ומנעני ה' מפרנסה, ע"כ אמרתי לנפשי, לא עוד, דיי במה שעשיתי וניסיתי עד הלום, מהיום והלאה, לא 'אשתדל' ולא אגע בענייני פרנסה אפילו באצבע קטנה, אם הקב"ה רוצה יפרנסני, ואם לא... אמר לו הרבי בנועם שיחו, אכן, דייקא עתה הגיע זמנך ל'השתדל' לפרנסה, אחרי שהינך כבר מכיר כי הכל בידי שמים, וכל פרנסתך תלויה אך ורק בידי ה' הזן ומפרנס מקרני ראמים וביצי כינים, ולא נשאר בידך אלא להשתדל כציווי הבורא, על כן קיים את חובתך, ותראה ברכה במשלח ידך.

וביתר עומק, נראה הכוונה, כי כל עוד שלא הכיר שהפרנסה בידי שמים, והיה נראה לו כי היא תלויה במעשי ידיו, לא נחשבו מעשי ידיו כ'השתדלות', אלא כעשיית והמצאת הפרנסה, ורק בזו השעה, כשבא להכרה גמורה כזאת, ש'אין הדבר תלוי בו' כלל, ורק 'השתדלות' היא הנעשית על ידו, אכן ראוי לו לעשותה, ויקויים בו מאמר הקרא (דברים טו יח) 'וברכתיך בכל אשר תעשה'.

יש שנתנו טעם לשבח מדוע לוקה המספר לה"ר בנגע הצרעת, לרמז לאדם שילמד לקח מנגע הצרעת, מה הנגע בצרעת ירבה לחכך את עצמו עוד ועוד, ולרגע נראה לו שמיטיב לעצמו ומרגיע את כאבו, אבל באמת אינו אלא

האף אמנם שה'רבינו יונה' כתב (ספר היראה) 'לא יוכל אדם לעבוד הבורא, אם לא יטרח לבקש מזונותיו', זהו רק בחלק חובת האדם ב'השתדלות' להביא טרף לביתו כחובתו בכל מצוות ה', אך לא שידמה בנפשו אפילו רגע אחד כי משם באה לו פרנסתו".

דברו על לב - להיטיב לאחרים בדברי חיזוק ופיוס בפרשתן (מצורע יד ה), 'וצוה הכהן^{טו} ולקח למטהר שתי צפרים חיות', הנה איתא בזוה"ק (ח"ג מו:): כמה דעונשא דהאי בר נש בגין מלה בישא, כך ענשיה בגין מלה טבא דקאתי לידיה ויכיל למללא ולא מליל, והיינו, שכחומר האיסור של דיבורי לשון הרע, כך ממש הוא הנמנע מלעודד את חברו בדיבורים טובים המשיבים את הנפש. ועל פי זה ביאר הרה"ק מהר"י מבעלזא זי"ע (לקט אמרי קודש עמ' נא) הטעם שצריך המצורע להביא שתי ציפורים, כי 'הציפור השחוטה' נועדה לכפר על

וכן כתב בפלא יועץ (ערך קנאה) וז"ל. והנה יצר לב האדם רע וחושק להיות יחיד בדורו בחכמה ומעשים בעושר וכבוד, ומתוך כך מצטער כשיש אחר כמוהו או גדול וטוב ממנו, ומקנא לו ומבקש רעתו ומספר בגנותו. וגדולה שגאה שהיא מחמת קנאה, אש אוכלה היא לאין מרפא. ומי שיש בו מדה רעה זו, כל ימיו מכאובים, ואוכל לחם העצבים ואין לו רעים אהובים, ומרבה ריבות והוא שמח לאיד ורוצה בתקלת חברו וכו'. ומי יוכל ספר גדל רעתה, מי האיש החפץ חיים יברח ממנה ויהא גיבור הכובש את יצרו על ידי העמק במחשבות טהורות, שיאמין באמונה שלמה שאין אדם נוגע במה שמוכן לחברו, ואפילו אם היה הוא יחיד בעולם לא יעדיף להרויח יותר ממה שגזור עליו. ואם יתוספו סוחרים כמותו לאלפים ולרבבות, לא יחסר ממה שקצוב לו. ויתרצה במה שהוא רצון הבורא, הצור תמים פעלו, ולכל אחד דטבא לה עבדי לה, עכ"ל".

גורע לעצמו, וככל שירבה להתחכך יזיק לעצמו יותר ויותר. כיו"ב ממש המדבר לה"ר, נדמה לו שבדיבוריו הרעים על חברו ירוויח לעצמו, אך באמת אינו אלא כמתחכך בבשרו שאינו מועיל אלא מזיק לעצמו. יג. בקעלעם (קלם) היה איש צדיק מפורסם, ושמו וכינויו רבי לייב חסיד, פעם עמד ר' לייב בתחנת הרכבת (באן סטיישן) ונעמד יחד עם כל העם בתור - לקנות 'טיקעט' (כרטיס נסיעה) עבור הרכבת, עבר שם אחד מתלמידי בית קעלעם, ומשראהו עומד בין ההמון, ניגש אליו ואמר לו, רבי הלא אין זה ראוי לפי כבודכם שתעמדו כאן בינות לכולם, הבא לי את המעות ואני אעמוד במקומך לרכוש את הכרטיס עבורך, נענה רבי לייב ואמר לו, אין בידי כלל מעות, אמר לו היהודי אם כן מדוע באתם הנה כלל, אמר לו ר' לייב הנה אנכי צריך ליסע מהכא להתם, אך דא עקא שאין בידי לפורטה אפילו שוה פרוטה, אלא מחמת 'השתדלות' באתי הנה - הלך התלמיד ורכש עבורו טיקעט ממעותיו שלו, לאחר שהביאו לרבי לייב חזר לשאלו, ילמדנו רבנו, באם לא היה למע"כ מעות מדוע הטריח עצמו לבוא עד הנה, ויען ר' לייב ויאמר - כי על האדם מוטלת החובה לעשות השתדלות, שלא להישאר שאנן בביתו, אלא שעליו לידע שלא עליו המלאכה לגמור, כי ה' הטוב יגמור בעדו וימציא לו כל המעות הנצרכים לי לנסיעה. יד. מספרים על יהודי אחד שלפרנסתו עסק כ'מנקה' ברחובה של עיר, ובקושי הרוויח פחות מכדי לחמו הדל. יומא חדא בקומו משנתו, סיפר בשמחה וצהלה לבני ביתו, חלום חלמתי כי ישועתנו קרובה לבוא, כי ראיתי בחלום שבקרוב אהפוך להיות גביר אדיר כראטשילד. שמחו בני הבית ואמרו, בחסדי שמים יהא בידינו לשלם כעת את כל חובותינו. גער בהם בעל הבית ואמר, לא היו דברי על מעט מעות, אלא שאהפוך להיות גביר אדיר יותר מראטשילד, כי בנוסף לעשירות כראטשילד עוד יהיה לי בכל חודש את סכום המעות שהנני מרוויח מעבודתי כמנקה הרחובות.

ולדין, המדמה בנפשו כי על ידי עבודתו והשתדלותו הוא מסייע לחי העולמים, הריהו דומה לאותו שוטה שדימה בנפשו שפרוטותיו הזעומות מוסיפים איזה דבר להון - תועפות של ראטשילד.

טו. הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע ביאר הטעם שכל דיני מצורע הם רק על פי אהרן הכהן או אחד מבניו, כי עיקר טענתו של מספר לשון הרע כי מה חטא בדבר והרי אינו אומר אלא את האמת... לזה הצריכה אותו התורה שילך אל אהרן ובניו, כדי שילמד ממידתו של אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום ושינה מדיבורו בשביל השלום, כלומר, שפעמים הרבה על האדם להמנע מלומר את ה'אמת' (אל יאמר שקר, אבל אמת אינו מחויב לגלות כשאין צורך)... ולבעל ה'אמת' שכמותו יאמר לו הכהן באמת אתה טמא (הובא בפרדס יוסף).

באר הפרשה - פרשת תזריע - מצורע

כן יכול הוא להתעלות למעלה למעלה על ידי דיבורים של טובה (- עשה טוב), כשאיש לרעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק. וכבר אמרו (ב"ב ט:): 'כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות', הרי שהמפייסו גדול וחשוב יותר, ובטעם הדבר כתב המהר"ל (ח"א שם), כי הנותן פרוטה לעני אינו משיב את נפשו אלא לפי שעה, שאחר שקנה בפרוטה אוכל לשבור רעבונו ולהחיות גופו, כלה הנאתו (ושם) מתעורר רעבונו אחר זמן), אך המפייסו בדברים הרי הוא משביע את נפשו ומחיה אותה בדברים, וחיווק זה עומד וקיים לעד, על כן שכרו גדול יותר ומתברך בי"א ברכות.

לשון הרע, ועל כן שוחטים אותה להשתיק את קולה, ולרמוז על תקנתו של מספר לשון הרע שיחדל מלהשמיע קולו, וכמו שהביא רש"י מדברי חז"ל (ערכין טז:): 'שלה"ר הוא מעשה פטופטי דברים ואף הציפורים מפטפטים תמיד בצפצוף קול. ואילו ה'הציפור החיה' באה לכפר על מי ששתק במקום שהיה צריך לדבר, ועל כך נאמר (פסוק ז) 'ושילח את הציפור החיה על פני השדה' לרמוז שאדרבה מעתה יצפצף בקול במילין טבין לחזק ולתמוך בזולתו".

ובן נמי גם לאידך גיסא, שכמו שהשומר פיו ולשונו (בסור מרע) מתרומם למעלה ראש ואין ערוך לשכרו,

טז. והנה אמרו חז"ל (קידושין נז:): שהציפור החיה מותרת באכילה כי 'לא אמרה תורה שלח לתקלה', כלומר, שלא יתכן שהציפור אסורה לכל העולם, שאם כן היתה התורה מביאה תקלה למי שימצאנה, כי מנין לו לדעת ולהכיר שהציפור אשר נתפסה בידו זו היתה של מצורע ואסורה. ורמז יש בדבר, שאל תאמר כיצד אומר לחברי דיבורי עידוד וחיווק, ואסביר לו פנים כי גדלה מעלתו - והרי הוא מסוכן לבוא עי"ז לגאות והתנשאות, אך לא אמרה תורה שלח לתקלה, אל תחשוש מלשלוח דיבורים טובים באזני חברך, כי בוודאי לא יצא מהם כל תקלה ומכשול... ואילו 'המשגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעוונישטיין זצ"ל (אור יחזקאל מידות עמו' כג) אמר, שתלמידי ר' עקיבא לא נהגו כבוד זה בזה (יבמות סב:) כי חששו שמא ע"י שינהגו כבוד איש ברעהו יביאוהו לידי גאווה. ובאמת היה בזה פגם וחסרון, כי אין זה מעניינו של אדם ה'דאגה' אודות ענוותנותו של רעהו, אלא יהא עניו לעצמו... ואת רעהו יכבד בכל הכבוד ששייך לו...

יש שהוסיפו על כך שלכן אמרו (ברכות יט:): 'גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה', שאף שיש איסור להתגאות, אך חיוב כבוד הבריות דוחה חשש 'לא תעשה' זה...

יז. נוהג היה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל להרבות באמירת דברי שבח לתלמידיו במנה גדושה, פעם נשאל על מנהגו זה, נענה וסיפר דבדידיה הוה עובדא בבחרותו כשלמד בישיבת וואלאז'ין, בימים ההם לא היו להוריו העניים פרוטה לפרוטה, ולכן כש'גלה' ללמוד בישיבה היה צריך ללכת לשם רגלי בקור ובכפור כשבקושי היו לו בגדים לחמם את עצמותיו היבשות, בדרכו נקרעו בגדיו ומנעליו, וכך הגיע לישיבה מבויש ונכלם ממצבו הדל. בבואו לישיבה הראו לו מקום מיטתו בחדר אחד עם הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל (שלימים כיהן כראב"ד 'העדה החרדית' בירושלים עיה"ק ת"ו) ואליו התחבר בעבותות אהבה. יום אחד הבחין רבי זעליג ראובן בהרגשותיו של רבי איסר זלמן, וכיון שרצה לעודד את רוחו אמר לו מדוע פניך רעים, והלא אתמול אמר ראש הישיבה חידוש בשמך... והעיד רבי איסר זלמן שדיבור זה נסך בקרבו כוחות מחודשים וזקף את ראשו, ומאז סילק לגמרי את העצבות מלבו, וכיון שראה עד כמה יכול דיבור אחד להשפיע על נפש הבחור על כן קיבל על עצמו לשבח ולפאר את הבחורים בהרחבה יתירה.

וכך העיד הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, מעשה בתלמיד שהרגיש עצמו ירוד וחלש מאד, ובאותה תקופה שאל קושיא באמצע השיעור, ושיבח רבי איסר זלמן מאד את קושייתו, עד שאמר, שעל קושיא כזו צריך להעמיד 'משקה' בביהמ"ד, ואותו תלמיד שאב מלא חופניים חיזוק ממאמר זה, עד שבמשך כמחצית השנה למד בהתמדה וביגיעה מחמת דיבור זה, ועתה צא ולמד כמה משפיעה ומסייעת נדיבות הדיבור לכל אחד.

סיפר הגה"ח ר' יהודה ניישלאס שליט"א, שפעם אחת בהתהלכו בשווקי ירושלים לצד הגה"צ ר' חיים ברים זצ"ל, ניגשה אליהם אשה אחת, ככל הנראה קשת רוח, ופנתה לעבריהם שמגיע לה מזל טוב ב"ה. נתמלא ר' חיים שמחה לעומתה, ומיד בירר בכובד ראש לשמחה זו מה היא עושה, ותען ותאמר פערל'ע איז אַ כלה געווארן - אירסתי את ביתי פערל, התלהב ר' חיים והכריז מזל טוב מזל טוב.. בפנים צוהלות כששמחתו גואה וגוברת מרגע לרגע, ממש כביכול כ"כ ייחל וציפה לרגע זה, מתי תבוא, והנה הגיע. ומי זכה בה, המשיק ר' חיים לברר, ותען לעומתו

שומר פיו ולשונו – התחזקות בענייני שמירת הלשון שומר פיו ולשונו² בזהירות יתירה³, שהוא יסוד ועיקר בפרשיות אלו ובימים אלו - ימי הספירה⁴ הזמן גרמא ביותר להתחזק בענייני שמירת הלשון⁵, להיות

- עם פלוני אלמוני. מששמע ר' חיים שם החתן הרהר לרגע קט כממאן להאמין, והוסיף להביע התרגשותו העצומה, באמת... וכי יודעים אתה במי זכיתם... געוואלדיג (נפלא). את מרן החזו"א הכרתם שאלה ר' חיים, השיבה, בוודאי בוודאי, מי לא שמע על החזו"א, א"כ דעי לך שהחתן שזכית בו נ"ל שהוא החזו"א של דורינו. ושוב שאל במתיקות נפלאה, על הגאון ר' עקיבא איגר שמעתם... דמעות של התרגשות נצפו מעיניה, והחלו לטפטף בזו אחר זו, ובקול חנוק מדמע ענתה פשוט פשוט, הרי כל העולם כולו יודעים לספר על קדוש ישראל גאון הדורות רע"א, החזיר לה ר' חיים - ככל הנראה חתן דנן מיועד להיות הרע"א הבא שיאיר את העולם כולו. התייפחה האלמונית בבכי, איך זכיתי לכך... מסתמא זכות אבותי ואמותי ואף זקניי וסבתותיי העתירו במרומים בעדי. ענה ואמר ר"ח ברוך לשונו, ואני חושב ומתאר לעצמי שלא זכות אבות וסבתות עמדו לך, אלא מעשייך הטובים ותפילותיך הזכות הם שפעלו. ובהרגשה עילאית זו עזבה והמשיכה לדרכה.

משהרחיקו לכת, תמה הגה"ח ר' יודל שיבלחט"א, מי הוא זה ואיזה הוא שהחזו"א ורעק"א נשתלבו בו יחד, לחש לו ר' חיים בחיוכו הרחב, האמת יאמר כי איני יודע כלל עם מי דיברתי ועל מי שוחחתי, אך מבין השורות ניכר כי מרת נפש היא, ואם אינה ה' לידי ובאה מצוה זו לפתחי אזי נעשנה ביותרת ההידורים, ונרבה בגוטע ווערטער (דיבורים טובים) בשפע, לחמם ולנחם נפש עגומה.

הנה שמעתי לאמר, שהרי אמרו חז"ל (ב ו) 'על דאטפת אטפוך' (אין אדם נהרג אלא על כך שהוא הרג אחרים), מעתה יקשה דמצינו בפרשת בראשית שקין הרג את הבל, ומדוע בא לו כך, והרי לא מצינו שהבל הרג מאן דהו לפני הריגתו (וכבר הק' כן התויר"ט), אלא י"ל, כי בראות הבל שפני קין נפלו על כך שהקב"ה לא קיבל את מנחתו (בשעה שמנחת אחיו נתקבלה לרצון), היה לו לעודדו ולחזקו, ומכיוון שלא עשה כן הרי הוא כביכול נחשב כמי שהרג את הנפש (אף שאין לנו כל השגה ב'הבל', אבל ללמדנו את הנוגע לדידן באנו).

יח. דרש הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (אמור ד"ה וספרתם) בלשון הכתוב 'וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה', תנופה נוטריקון תנו פה, לרמז שעיקר עבודת הימים הוא לתקן את הפה ולטהרו.

יט. וכך פירשו (תפארת יונתן להגה"ק רבי יהונתן אייבשיץ זי"ע, ועוד) בלשון הכתוב (תזריע יג נב, מצורע יד מד) 'צרעת ממארת' שצרעת באה על האמירה (כי 'ממארת' מלשון 'אמירה').

וצריך להתבונן היטב בפרשיות אלו שהתורה הקדושה היא נצחית וקיימת לעד, וכבר כתב הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (שער הזכירה פ"ו) בשם ספר הקנה שבימינו אנו שאין לוקים בצרעת - העונש על לה"ר היא עניות רח"ל. ומשלמים על כך בעוה"ז תיכף ומיד, וכמו שביארו בשם החפץ חיים זי"ע את המעשה הידוע במדרש (ויק"ר טז ב) על אותו רוכל שהכריז מאן בעי חיי, ואמר 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה', שלא לחינם הזכירו את אומנותו שהיה רוכל, אלא כשם שרוכל לעולם אינו מוכר בהקפה ויש לשלם לו תיכף ומיד - שהרי היום הוא כאן ומחר הולך לו לעיר אחרת רחוקה - כך המספר לשון הרע או המצער את חברו נפרעים ממנו מן השמים מיד עובר לעשייתו, ואין ממתניים לשלם לו שכר פעולתו לאחר זמן. ומידה טובה מרובה, הנזהר בלשונו ישולם שכרו כהנה וכהנה מיד בעולם הזה.

כ. ושומה עלינו להביא את מכתבו של הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, וז"ל. בעזה"י א' וישלח תרצ"ו ירושלים תובב"א. אהוביי אנ"ש היקרים שיחי' במדינת פולין.

...עוד זאת אדרוש מכם כאשר רבו הצרות מבית ומבחוץ ונאמנים דברי חז"ל דגלות הזה מטעם לשה"ר ושנאת חנם, ולזאת אבקש להתחזק בענין שמירת הלשון מלשה"ר ושנאת חנם, ועצתי, שתלמדו בספר חפץ חיים ושמירת הלשון עכ"פ בב' ימים בשבוע, ואעידה עלי שמים וארץ כי אחרי שגמרתי הספרים הנ"ל הרגשתי בעצמי בזה פעולה לטובה, ולזאת גם השלם במידותיו יתפעל עי"ז. ואחשוב שזה שאמר הרוכל לר' ינאי - לאו אנת ודכותך, עכ"ז אטרח עלי' ר' ינאי להראות כי הכל צריכים לזה. הנני ידידכם הדו"ש וטובכם. חתימת יד קדשו.

כא. מעשה בפרה שוטה סוררת שהסתובבה בסמיכות לביתו של החפץ חיים זי"ע, פרה זו מצאה את פתח הבית פתוח, נכנסה לתוכו והחלה משברת כלים וחפצים. הרבנית נבהלה עד מאוד וזעקה לבעלה הרב, ראה נא מה

שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוזי שאין מלאך ובריה יכולים לשער'כה.

בפרשתן (תזריע יג ג), 'וראה הכהן את הנגע בעור הבשר, ושער בנגע הפך לבן... וראהו הכהן וטמא אותו'. ולכאורה צריך ביאור, כי בכל התורה כולה מרמז ה'לבן' על טהרה שאין למעלה הימנה, כדכתיב (ישעיה א יח) 'אם יהיו חטאיכם כשנים, כשלג ילבינו, אם יאדימו כתולע בצמר יהיו' (ואף ביוהכ"פ קושרים 'לשון של זהורית' על קרני השעיר וכן בבית המקדש, והיו הכל מצפים ומייחלים שתלבין, ואז ידעו שנמחל להם כל חטא ועון). ומדוע כאן השיער הלבן מורה על טומאת הנגעים. וביארו בעלי המוסר, כי אכן, כאן באתה התורה ללמדנו הדרך הנכון. כי אף אם כל מעשיו של אדם 'לבן' הם, וכולו קדוש וטהור, כל תהלוכותיו קודש הם ובלתי לה' לבדו, מכל מקום אם על ידי מעשיו והנהגותיו הוא מצער¹

וכך כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (עה"ת) על הפסוק (כה טט) 'ואיש כי ימכור בית מושב עיר חומה... ימים תהיה גאולתו' דקאי על ענין הלשון המסובבת ב'חומה' והם השפתיים והשיניים, אם פרצו חומות מגדלי - בדיבורים שאינם כראוי - (וז"ל ה'חתם סופר) עיקר תיקוניה תלוי בימי הספירה - שבין פסח לעצרת, וביום העצרת הוא ה'יובל' שבו יתקנו כל בני תורה (עפ"י המבואר בערכין טו: שעיקר התיקון בא ע"י עסק התורה) ויקנו בו שלימות, 'והייתה גאולתו עד תום שנת ממכרו' - עד שיקבל תמימות... שכל שנה ושנה מקבל תמימתו בימים האלה.

ידוע מה שכתב הגר"א זי"ע (באיגרתו עלים לתרופה) 'ועד יום מותו צריך האדם להתיימר, ולא בתעניתים וסיגופים רק ברסן פיו ובתאותו, וזהו התשובה. וזה כל פרי העוה"ב כמ"ש כי נר מצוה וגו', וזהו יותר מכל התעניתים והסיגופים שבעולם². וכל רגע ורגע³

מעוללת לנו פרה שוטה זו. אמר לה ה'חפץ חיים', בכדי להינצל מפרה סוררת זה יש ב' דרכים. א. להיזהר ולהישמר מתחילה שלא תשאר הדלת פתוחה אפי' רגע כמימריה. ב. אם כבר נכנסה הפרה, יש להיזהר במשנה זהירות לשים עין על כל חפץ וכלי שלא ינזק וישבר. בזאת פנה ה'חפץ חיים' לכל בני הבית, ואמר, כיו"ב הוא לעניין שמירת הלשון, דע, שהלשון הרי היא כפרה סוררת, וכבר בתחילת על האדם להיזהר על פתחי פיו שיהיו סגורים על מסגר ובריה. ואם כבר פתח פיו לדבר ידע שהלשון כמוה כמו הפרה שוטה המשתוללת ויש להיזהר במשנה זהירות שלא תזיק לאיש ולא לבריה שבעולם באמרי פיו.

כב. ידוע מה שאמר הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע, שהרה"ק מסטרעליסק זי"ע אמר שהמונע עצמו מדיבור אשר עומד על שפתיו לאמרו, נחשב לו הדבר כאילו התענה פ"ד תעניות... ואני אומר 'נאך און נאך און נאך' (שנחשב לו כהרבה יותר מפ"ד תעניות).

כג. הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע (בהקדמה לספרו שמירת הלשון, וכן מרגלא בפומיה דהגה"ק הסטייפלער זי"ע) מדייק עוד, שלא אמרו שרק מי שדוחה דבריו למשך חודש או שבוע ימים יזכה לכך, אלא אפילו אם מתאפק מלדבר לרגע כמימרא בלבד נמי יזכה לשכר זה, ומכאן יראה כל בר דעת מה רב טובו של השולט על עצמו ושומר על מוצא פיו. כד. ובאמת, אין כל מלאך ובריה יכולים לשער את גודל התענוג והנחת רוח ששותק זה גורם בשמים ממעל לאביו אוהבו שבשמים, ומה רב שכרו עבור זה. וכך כתב הרה"ק ה'ישמח משה' זי"ע (ישיר משה על שה"ש) על הפסוק (שם א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו', כי נשיקה רומז על תענוג ואהבה - וממה הקב"ה מתענג מנשיקות פיהו - כשאדם משיק שפתותיו זו לזו בכח - לעצור בעדם מלהוציא איזה דיבור...

כה. פעם התאונן אחד מתלמידי ה'חפץ חיים' זי"ע לפני רבו, שדרש לפני קהל גדול משך שעתים ולא השפיע אף על אחד מקהל שומעיו וא"כ מה תועלת בדרשתו. ענהו הח"ח במתק שפתיו, הנה ידוע מאמר הגר"א ז"ל, שבעד כל רגע ורגע שאדם חוסם פיו זוכה לאור הגנוז שאין לבן תמותה שום מושג בנועם זיו אור זה, וזהו רק בעד רגע אחד, הגע בעצמך כמה שכר תקבל אם עלה בידך לחסום פיהם של קהל ועדה משך שעתים לבלי לדבר דברים אסורים לה"ר ורכילות הלא אין לשער ערך השכר, מחלקך יהי חלקי (ח"ח עה"ת, יתרו בהגהות).

כו. כתיב בפרשתן לענין יולדת שצריכה להביא 'ובן יונה או תור לחטאת' (תזריע יב ו), וכתב ה'בעל הטורים' ז"ל, בכל מקום מקדים תורים לבני יונה חוץ מכאן, לפי שאינו מביא אלא אחד, שאם ימצא יונה לא יקח תור לפי שכן זוגו של תור מתאבל עליו, ע"כ. כלומר, שבקרבו העוף 'מצוה מן המובחר' להביא תורים ורק במדרגה פחותה מהם הם ה'בני יונה', ומ"מ, כאן, שציוותה התורה להביא עוף אחד בלבד, העדיפו את ה'בן יונה' על פני 'תור' כדי

ושבו חזר טבי מן השוק והביא לו 'לשון', שאל אותו רשב"ג, מדוע הבאת בשתי הימים לשונות. ענהו טבי העבד 'מינייה טבתא ומינייה בישתא, כד הוה טב לית טב מינייה, וכד ביש לית דביש מיניה' (הן הטוב והן הרע מן הלשון הם באים), בשעה שהלשון טובה ומדברת דיבורים טובים אין יותר טוב ממנה ומהתועלת הבא על ידה, ובשעה שהלשון משמשת לרע, אין רע יותר ממנה^{כח}, כי 'מוות וחיים ביד לשון' (משלי יח כא)^{כט}.

ופוגע באחרים^ל וכגון שאינו נוצר את לשונו ומדבר סרה בחברו, הרי עם כל ה'לבן' שבו טמא טמא יקרא...

שומר מצרות נפשו - מעלת שמירת הלשון ושמה

איתא במדרש (ויק"ר לג א) שרבי שמעון בן גמליאל אמר לו לטבי עבדו צא השוקה וקנה לי מאכל טוב, חזר טבי מן השוק ובידיו 'לשון של בהמה'. למחרת אמר לו רשב"ג, היום רכוש עבורי דבר רע,

שלא יצטער בן זוגו שנשאר לבדו. והרבה יש להתעורר כי אם עדיף להביא קרבן פחות ערך מאשר לצער 'תור', ק"ו כמה יש לנו להיזהר שלא לצער בני אדם (ולא רק בני 'יונה')...

כז. מעניין לעניין, סיפר הרה"ח רבי יוסף מאיר זיידל זצ"ל, כי בעמדו בפרק 'האיש מקדש' יצא עליו קול הברה אשר בא בקשרי אירוסין עם נערה מעירו קאליש שבפולין, ובאמת לא היה בזה שמץ של אמת, וכמאמר העולם 'לא דובים ולא יער', ונפגעה הנערה עד עמקי נפשה, והיו לה בזיונות מרובים, ואף הוא נפגע משמועה זו שלא היה לו שום קשר לדבר. כעבור זמן מה התארס עב"ג בת הרה"ח ר' זלמן אייזנר הי"ד, ולא זכה לזש"ק במשך שש שנים מנישואיו. אחד מגיסיו (שוואגער) אשר היה גם גיסה של אותה נערה פנה אליו והציע לו שילך לפייסה על עגמת נפשה, אך הוא טען, מה לי לפייסה אחר שלא היה לי שום יד ורגל באותה 'שמועה רעה', ולא עוד אלא שאף אני סבלתי ונגרם לי צער מכל 'הפרשה', אך גיסו הרבה עליו בדברים, ומאחר שהיה זקוק לישועה נעתר לו. ועלה ביחד עם גיסו לביתה, הוא עמד בפתח הבית והיא עמדה כנגד החלון, וביקש ממנה סליחה ומחילה, ואכן היא אמרה בפה מלא מחול לך מחול לך. וסיים רבי יוסף מאיר את דבר המעשה בכהאי לישנא 'זאג וואס די וילסט, איך וויס נישט, אבער צו ניין חודשים האב איך געהאט א קינד' (אמור מה שתמצא, אני איני יודע, אבל תשע חדשים לאחר מכן נולד לי בן).

ותיכתב זאת לדור אחרון למען נדע עומק הדין, ובפרט בימי הספירה שכל שורש מנהגי האבלות הוא 'על שלא נהגו כבוד זה בזה', ועד כמה צריך להעתיך 'שלא יענש שום אדם בסיבתי'...

כח. במדרש רבה (טז ב) הובא מעשה ב'רוכל' אחד, שהיה מחזר בעיירות ומכריז 'מאן בעי למזבן סמא דחיי' - מי האיש הרוצה לרכוש סם החיים... באותה שעה ישב רבי ינאי בטרקלינו ושמע את קול הרוכל. שלח רבי ינאי לבקש מעמו שימכור לו מסם יקר הערך זה, ענהו הרוכל 'לאו אנת צריך ליה ולא דכוותך' - אין סם זה מיועד לא לך ולא לשכמותך, אך מ"מ דחק בו רבי ינאי, הוציא אותו רוכל ספר תהלים וקרא לפניו (לד יג-יד) 'מי האיש החפץ חיים אוהב ימים לראות טוב, נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה', אמר ר' ינאי אף שלמה מכריז ואומר (משלי כא כג) 'שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו' - 'שומר מצרעת נפשו'. א"ר ינאי כל ימי הייתי קורא המקרא הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשיט, עד שבא רוכל זה והודיעני, לפיכך משה מזהיר את ישראל 'זאת תהיה תורת המצורע' (נוטריקון) המוציא שם רע.

ידועים דברי המגיד מדובנא (כוכב מיעקב - הפטרות - תזריע) על דברי המדרש הללו, במשל לרופא שבא לרפא את החולה שלקה בלבו והוא מוטל על ערש דוי, וציווהו הרופא לבל יכעוס ובל יקפיד ולבל יהיה להוט כעת אחרי הממון או אחרי כבוד, ולבל ירע לבבו אם יוגד לו כי לא פדה ולא הרויח בחנותו ושכנו הקרוב אליו פדה הרבה והרויח, ולא יקנא ולא ישים אל לבו, ויתרחק גם מכל יתר התאוות. תמה החולה, מדוע באת להטיף לי מוסר בעניני רפואת ה'נפשות', הרי באתי אליך שתרפא את גופי, אמר לו הרופא, לא מחמת יראת ה' ורפואת הנפש הזהרתך על המדות הרעות, רק כדי להבריא אותו בעולם הזה הזהרתך - כי המדות הללו הן המה בעוכרי האדם לקצר ימיו בעולם הזה ולמלא ימיו מכאובים וחליים רעים, כי המדות הרעות כעס וקנאה ותאוה ודומיהן מעכרים את הדמים ומעפשים אותם ומביאים על האדם חליים רעים עד כדי סכנת מיתה ל"ע.

כיו"ב, 'רוכל' זה היה מהמוכרים סמים ורפואות לבני אדם. וכשעבר בשערים והכריז בקול מאן בעי למזבן סמא דחיי לא התכוון לחיי העולם הבא, רק לחיות חיים ארוכים חיי שלום ובריאות. וסם החיים הוא מה שישמור אדם לשונו מרע ומרמה. ויסור מרע ויעשה טוב, יבקש שלום ויתרחק מהדברים המביאים למריבה וקטטה. לכעס ושבירת

בשמים ואתה על הארץ, על כן יהיו דבריך מעשים, ובפשטות אינו מובן, איזו נתינת מעם יש במה שה' בשמים והאדם על הארץ שלכן יהיו דבריו מועטים, ומדוע לא קאמר כן על שאר מצוות - שישמור שבת, או יאכל מצות בפסח וכו' כי האלוקים בשמים ואתה על הארץ. אלא ביאורו, כי כמו שהאלוקים בשמים, ומנהיג את העולמות כולם ממרום שבתו בשמי שמים, כך ואתה על הארץ - הינך מנהיג כביכול את כל מצבך ומעמדך בהאי עלמא, הן לטוב הן למוטב, דהכל תלוי במוצא פי האדם - אם טובים הם או ח"ו להיפך, וממילא על כן יהיו דבריו מעטים לא. כי בזה תלויה הנהגת עולם בעולם הזה.

וכך ביאר הגה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (ליקושי תורה פר' עקב) בשם החכם מהר"ש שורק זללה"ה את הפסוק (במדבר ל א) 'לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה'. שיוהר האדם שלא יעשה את דבריו חולין - שלא יולזל בדיבורי פיו לחשוב שאין בהם ממש, כי ככל היוצא מפיו - של אדם, יעשה רושם אם לרע אם לטוב - בורא סניגורים או קטיגורים ח"ו. על כן ישמור מאד פתחי פיו...!

כי גדול כוחו של הבל פיו של האדם - הן לטב הן למוטב, כמאמרו של הרה"ק רבי שלום'קה מזוועהיל זי"ע בכתוב (קהלת ה א) 'אל תבהל על פיך... כי האלוקים

הלב. כי הדברים האלה ראשי יסודי הבריאות המה. והנזהר בהם יחיה חיים טובים ושלוש לא ידע דווי ומכאובים, ויארץ ימים על הארץ.

ומעתה תבין, מדוע נקט ההוא 'רוכל' וכי למאי נפק"מ היא לנו מה היתה פרנסתו, אלא, שבא לומר שלא היה אלא איש פשוט המוכר תרופות טבעיות, לא סגולות או רפואות רוחניות - ובא לומר שהשמירה על מוצאות הפה מרפאת את 'גופו' של אדם, ולכן אמר לרב ינאי, אינך צריך לרפואות הללו, כי אתה כבר שומר עצמך מצד הרוחניות שבדבר, וכשכבר גילה לו, נענה רב ינאי, אכן כל ימי שמרתי על מוצא פי, ולא ידעתי עד היכן הוא פשוט - שהוא מרפא את גופו של אדם בדרך ה'טבע', ולא רק את נפשו.

כט. שמעו נא רבותי מה שראו עיני ולא זר בהיותי באת"ק מירון על ציון התנא האלוקי רשב"י, והנה הראני יהודי חשוב מבני עיה"ק ירושלים על יהודי בא בימים (כבן שבעים) היושב שם ושותה לשכרה, ואין בין שתיה לשתיה אפילו כמלוא נימא... ברם הכרת פניו מעידה עליו כי ממקור חשוב מוצאו. הלה מספר בעצמו את קורות ימיו, וכך הווה, בשנות בחרותו למד בישיבת פוניבז' בעי"ת בני ברק, ובהגיעו לפרק 'האיש מקדש' נתעכבו הדברים עידן ועידנים, עד שלבסוף בא בקשרי שידוכין בשעטומ"צ בגיל מבוגר ביותר. והנה כב' שבועות לפני זמן החתונה, דיבר איש אחד מבני משפחת הכלה עמה, ובקור רוח שאל אותה בביטול, נו, וכי על בחור זה חכייתם זמן רב כל כך... בכמה מילים ספורות הללו זרע הלה 'ארס' בלב הכלה, עד שהחליטה לבטל את השידוך... לגודל צערן של החתן נשבר לבו בקרבו לשברי שברים, ארז את מטלטליו, נסע למירון, ומני אז הרי הוא שותה לשכרה זה כחמישים שנה במספר... הביטו וראו כוחו של דיבור רע אחד...

ל. נפלאות כתב הגה"ק החיד"א זי"ע (חומת אנך שה"ש א ב, הובאו דבריו בבן יהודע מנחות פז). שטבע היין אפילו כשהוא סתום וחתום במרתף היין, מכל מקום בעת דריכת היין אפילו אם היין במרחק רב ממנו, מתנועע היין שבחביות מאליו, וזהו אומרו (שה"ש א ב) 'ישקני מנשיקות פיהו - ושמא תאמר היאך דיבוריו משפיעים הן לטב הן למוטב, יקח ראה מכי טובים דודיך מיין, כמו שמתנועע היין בגת בהשפעת דריכת הענבים ממרחק, כך דיבור האדם גורם ומשפיע למרחק רב.

לא. וכבר אמרו להמשיל את ענין השתיקה, לחמור שהיה מתהלך בלב יער, ואחזתו צינה רבה שהרי 'חמרא אפילו בתקופת תמוז קרירא ליה' (שבת נג.), פשפש ומצא עורו של ארי מת שהפשיטו ה'ציידים' את העור מגופו של הארי, התעטף בו החמור לחמם את עצמותיו, אדהכי והכי ראו כל חיות היער כי אריה 'חדש' מתהלך בקרב מחנם - שכן גבהו של חמור גבוה מן האריה, ויחרדו איש אל אחיו ויאמרו מה זאת עשה אלוקים לנו - 'אריה חדש' אשר מי יודע אם לא נהיה בקרוב טרף לשיניו, וביותר נחרד האריה - מי יודע אם 'אריה' זה ישיג את גבולו... מיד הוכרז על 'אסיפת חירום' - איש בל יעדר, באותה אסיפה הועלו כמה וכמה עצות אשר נדחו על הסף לגודל הסכנה הרבה הנשקפת לחיי כל חיות היער, ויען השועל ויאמר - תנו לי שהות מה ואחזור אליכם... ויקח השועל כמה חלוקי אבנים קטנות בידי, והחל להתקרב לצד האריה החדש, כבר בעודו ממרחק (שהרי גם הוא פחד מה'אריה' הלז)

הללו אצל הקב"ה, שהרי מחמת מצות התורה הוא נמנע מלדבר, וא"כ הרי הוא כמוסר את דיבוריו לשכינה, וכדברי הרה"ק רבי מנחם מנדל ה'שרף' מקאצק זי"ע (אמת ואמונה אות רמב), שפירש את הפסוק (משלי כא יד) 'מתן בסתר יכפה אף', דקאי על המתאפק מלהוציא דבר איסור מפיו, כי אין לך 'מתן בסתר' גדול מזה, שהרי אין בריה בעולם יודעת מה היה במחשבתו לדבר חוץ ממנו והקב"ה היודע תעלומות סתרי כל חי, נמצא שהתאפקותו נתן כביכול 'מתנה בסתר' להקב"ה ומבטל חרון אף. וכבר ידוע בין החכמים שכדאי הוא הדבר

ב"ק האדמו"ר מז'מיגראד זי"ע (אריה שאג, קונטרס המאמרים עמ' תו) היה מבאר בצחות הלשון על מאמרים 'כל דאלים גבר' (ב"ב לד: ועוד), אלים מלשון אילם שאינו יכול לדבר. כל דאלים - המושים עצמו כאילם ואינו מדבר לשון הרע וגם אינו משיב למחרפיו דבר, זה נחשב גבר - הוא נקרא 'אדם'. וכמו"ש במס' חולין (פמ.) מה אומנתו של אדם בעוה"ז - יעשה עצמו כאילם לב.

זאת ועוד, כי כאשר האדם מתאפק מלהוציא דיבורים אסורים מפיו הרי הוא כמפקיד את הדיבורים

השליך אחת מהאבנים לכיוונו של ה'אריה', ואכן 'אריה' זה שלא היה אלא 'חמור' גדול מבטן ומלידה הגיב מיד ב'נעירת החמור'... כשמוע החיות את 'קולו' כקול החמור הבינו את אשר לפניהם, ומיד ניגש אליו האריה האמיתי ועשאו 'גל של עצמות'...

עתה בין והתבונן לו היה 'חמור' זה עוצר בעצמו ואינו ממחר לקרוא בקול גדול, בשעה שזרקו עליו אבנים - הרי היו כל חיות היער מפחדים ומרתתים ממנו עד עצם היום הזה, וכל זה הפסיד ב'השמעת קול' ברגע אחד, כמו כן לדידן, ב'השמעת קול דברו' מפסיד ח"ו הרבה כי אם ישתוק האדם ויעצור בעצמו מהשמעת הקול בשעה שאחרים סוקלים אותו באבנים (קטנות או גדולות) ישאר משומר מן המזיקין ויזכה לרב טוב הצפון לכל מי ששומר פיו ולשונו. לב. כתב ה'חפץ חיים' זי"ע (חובת השמירה פ"ו) וז"ל. 'מי האיש החפץ חיים (בעולם הבא) אוהב ימים לראות טוב (בעולם הזה) נצור לשונך מרע' וסגולה זו היא טובה מכל הסגולות שמחפשים אנשים להצלחה.

עוד כתב (שמירת הלשון ח"ב פ"ז) וז"ל. ודע עוד, דכשם שהנחש נענש בענין מזונו כדכתיב (בראשית ג יד) 'ועפר תאכל כל ימי חיך' כן הוא מי שהוא 'בעל לשה"ר' נענש בעונשו, כמו שכתב בספר 'הקנה', וז"ל. ראה והבן שכל המוציא לשה"ר מפיו נידון בצרעת, ומסיים שם בסוף דבריו שמי שאינו נעשה מצורע נידון בעניות, ושקול עניות כצרעת, והרי הוא עני הנמסר בידי אדם. ובאמת, לפלא הוא בעיני שטבע בני האדם לחפש סגולות וברכות מאנשים גדולים להצלחה על פרנסה, ומה יועילו להם כל הסגולות והברכות אם חס ושלום הוא מורגל בזה החטא של לשה"ר ורכילות, הרי יש על זה ארור מפורש בתורה - 'ארור מכה רעהו בסתר' (דברים כז כד) ואמרו חז"ל (שבועות לו.) 'ארור' בו קללה, בו נידוי, וזה לא יצא מפי איש אחד, כי אם בהסכם כל ישראל בצירוף הכהנים והלויים כדכתיב בקרא, והרי הוא מכלה השפעתו, ואם היו שומעים לדברי הייתי מייעץ להם יותר שישמרו עצמם בזהירות יתירה מזה החטא ובפרט מלעשות בפועל ממש רע לחבירו מענין גזל וחמס והונאה וכיוצא בזה שאז בודאי יתברכו נכסיהם יותר מכל הסגולות, וכמו שידוע שכל הארורים פתחו מתחילה בכרכה ואמרו 'ברוך אשר לא יכה את רעהו', וכל ישראל ענו על זה אמן, ובוודאי תתקיים הברכה הזו.

וכבר ידוע הדיוק בדברי הרוכל (הובא לעיל) מאן בעא סמא דחיי, ש'שמירת הלשון' אינו רק סם המציל את האדם ממוות, באריכות ימים ושנים. אלא הוא אף סמא דחיי - סם הנותן חיים טובים ללא כל מחסור, ומביא על האדם חיים של אושר וכל טוב.

הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע (פרשת בא, ועוד) היה מרמז בפסוק המדבר מענין חג המצות (שמות יב כד) 'ושמרתם את הדבר הזה לחק לך ולבניך עד עולם', שהרי אמרו חז"ל (ביצה טז.) 'חק - לישנא דמזוני הוא', והיינו דקאמר 'ושמרתם את הדבר' - דבר היינו הדיבור, ע"י 'ושמרתם על הדיבור' יהא לחק - פרנסה ברווח, 'לך ולבניך עד עולם'. עוד רמז כן בקרא (שמות יד יד) 'ה' ילחם לכם ואתם תחרישון', ויש לפרש ילחם מלשון לחם (ומרמז לכל עניני פרנסה), ורמזה תורה שאם 'ואתם תחרישון' - שישמור על הדיבור כראוי מלדבר דברים אסורים, יזכה ללחם וכל שפע טוב.

ומשום הכי נמי קיימא לן בקרבנות מצורע (ע"י מנחות י.) 'במקום שנותנים את הדם [של האשם] שם נותנין את השמן', שמן רומז לשפע, ומלמדנו שאם יתאמץ בכל כוחו ובדם התמצית לסגור את פיו ולשונו בשלשלאות של ברזל, יזכה להשפעות רבות וטובות, וכנרמז עוד במאמרים (חולין לא.) 'וזבחת ואכלת - מה שאתה זוכה אתה אוכל', דבמקום זביחת היצר הרע שם מתעורר השפע.

שזאת תהיה תורת המוציא-רע שתעה והוציא עצמו לדרך הרע, ביום טהרתו - שיעמיד לפניו את יום טהרתו בלבד, וכלשונו, לבל יביט יותר מדי על העבר ויעמיק במחשבתו במעשיו הרעים ח"ו, ולבל יהנה מחשבות מה יהיה אתו בעתיד, אלא ישית נכחו את יום טהרתו בלבד. עתה נתנה לי התורה הק' רשות ללמוד להתפלל ולעשות נחת רוח לפני הקב"ה, זהו חיי, 'זה היום עשה ה' נגילה ונשמחה בו, אין עלי לשקוע בחשבונות מן העבר והעתיד אשר יעכבני מעבודתו ית', העיקר הוא ביום טהרתו. עכ"ל. כי מאי דהוה הוה מכאן ואילך חושבנא.

ודע כי הבא לטהרה^ל מסייעין לו, ומן השמים יעזרוהו שיוכל לטהר עצמו, וה' יגמור בעדו^ל. וכמו שהוכיח הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע, שהנה מבואר בגמ' (ובחים לב): שהתירה התורה למצורע לעמוד בפתח אהל מועד ולהכניס את בהונותיו בכדי שיוכל הכהן לתת עליהם מדם האשם, ואף שעדיין לא נטהר לגמרי מטומאתו

- להפקיד פקדונות אצל מלכים ושרים ולתת להם מתנות, כי ע"ז תהיה לו דריסת הרגל בביתם ובארמונם, ויוכל לקבל מהם טובת הנאה כשיצטרך.

בענין זה פירשו בעלי המוסר בנוסח התפלה (בסוף שמ"ע) 'אלקי נצור לשוני מרע', כי 'נצור' מורה על נצירת דבר יקר, וכמו שכתוב (שמות לד ז) 'נצור חסד לאלפים', וכן (משלי כו יח) 'נצור תאנה יאכל פריה', ואילו שמירה היינו מן המזיקים, וא"כ לכאורה בשמירת הלשון היה לנו לומר 'אלקי שמור לשוני מרע' שלא נזיק את עצמנו בדיבורים אסורים, ונפול חלילה בבאר שחת, אלא, הן הן הדברים, בכל עת שהאדם מתאפק מלדבר דברים אסורים הרי הוא נוצר ומפקיד את דיבוריו באוצר המנוצר אצל הקב"ה בכבודו ובעצמו^ל.

ביום טהרתו - דרכי הטהרה ובפרט בימי הטהרה, ימי הספירה בפרשתן (מצורע יד ב), 'זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו', וביאר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע

לג. כתב ה'חפץ חיים' זי"ע (כבוד שמים פ"א אות י) כי גדול שכרו של השומר פיו ולשונו מלדבר רע על אחיו בני ישראל, שינהגו עמו 'מידה כנגד מידה' שבעלותו השמימה כשיעמידהו לדין אין הקב"ה שומע לקול המקטרגים עליו לספר רעתו לפני הקב"ה על דרך שהוא לא סיפר בגנותן של בני ישראל.

לד. הגה"ק רבי חיים וויטאל זי"ע (אוצרות חיים שער רחל ולא פ"ז) מבאר בלשון הכתוב 'זאת תורת המצורע' בזה"ל. ואם כן אין תיקונו אלא על ידי עסק התורה, כמו שאמרו רבותינו ז"ל (ערכין טו), ולכן אמר זאת תהיה תורת המצורע, ולא אמר טהרת המצורע, או משפט המצורע. עכ"ל. ואם כי דבריו הק' נאמרו על ענין מספר לשון הרע שדרך טהרתו ותיקונו הוא על ידי לימוד התורה, הרי התורה היא מקור טהרה על כל חטא ופגם, ו'אין טהרה כתורה'. ודברי תורה צריכים חיזוק בכל יום, ובפרט בימי ההכנה לקבלת התורה, וההכנה הטובה ביותר היא ע"י ריבוי עסק התורה בהתמדה וביגיעה. ועצה טובה קא משמע לן אשר מן הראוי לכל אחד לקבל על עצמו מעתה ועד חג השבועות הבעל"ט בל"נ תענית דיבור במחצית השעה הראשונה שבתחילת ה'סדר', ללמוד ברציפות בלי הפסק כלל (ובדרך צחות ייאמר אל בחורי הישיבות שישאלו את ה'משגיח' אימתי הוא תחילת הסדר... וד"ל), וכך גם אלו שקובעים עיתים לתורה (שלא בהיכלי הישיבות או הכוללים) לא יפסיקו בשום אופן בחצי שעה הראשונה מלימודם, ובכך יזכו להגיע ליום חתונתו זה מתן תורה' כמחותנים נכבדים בעלי השמחה ולא כארחי פרחי...

דבר נאה אמר אחד מגדולי הרבנים שליט"א לבאר בדרך צחות מנהג ישראל בעת שמזכירים נשמות ואומרים 'יזכור' בימים טובים, שמי שאביו ואמו חיים לאורך ימים אינו נשאר בבית הכנסת, אלא יוצא מן ההיכל, כי בית הכנסת נועד להתפלל ולא לישב שם בבטלה... על דרך זה ייאמר כי היכלי התורה נועדו בכדי שישבו וילמדו שם, וכל הנכנס בשעריהם עליו 'להתאים' עצמו לכך...

עוד נוסף בענין ההתחדשות בתחילת ה'זמן', פעם שאל אחד את הגאון רבי יוסף סלנט זצ"ל בעל 'באר יוסף' על מנהג רבים וטובים לספור ספירת העומר בהתלהבות גדולה 'בקולות וברקים' - מה טעם יש בדבר, החזיר לו הגר"י למה לא, וכי מדוע שלא יעשו כן... השיב הלה, כי בשאר ברכות ותפילות אינם נוהגים כן... נענה לו הגר"י, אכן זו שאלה טובה, מדוע בשאר תפילות אינם מתלהבים...

לדין ייאמר, כי עלינו להתחדש עתה כבריה חדשה ולעסוק בתורה באש קודש, שמא תאמר והרי בהמשך הזמן יתפוגגו רגשי ההתחדשות ותעלם ההתלהבות, ואם כן מה לי להתחיל עתה, אך תשובתך היא שאכן שאלה טובה שאלת, מדוע בהמשך הזמן לא תלמד עם כל ה'ברען'...

דקרא (מצורע טו לא) 'והזרתם את בני ישראל מטומאתם', כי משמעות תיבת והזרתם הוא הפרשה, עוד יש בה במשמע 'נזר' וכתר. ללמדך שהמתנזר ומפריש עצמו בעודו שקוע בתוך טומאתם בזה עצמו הוא נהפך להיות קדוש וזוכה לנזר אלוקיו על ראשולו.

יבקשו עליו רחמים - חשיבותה של כל תפילה ותפילה

בפרשתן (תזריע יג מה), 'והצורע אשר בו הנגע... ושמא

טמא יקרא'. ובגמרא (שבת סו:) נתבאר שצריך

להודיע צערו לרבים ורבים יבקשו עליו רחמים. ולמדו

מכאן שאילן המשיר פירותיו צובעו בסיקרא (צבע אדום)

שהרי הוא 'מחוסר כיפורים', ואפילו טבול יום שמכניס ידיו לתוך העזרה הרי הוא בכרת כי 'ביאה במקצת שמה ביאה', אך היתר מיוחד נאמר במצורע בכדי שיוכל להיטהר. והרי, שאפילו מצורע זה שטומאתו חמורה משאר טומאות, ורק הוא משתלח מחוץ לג' מחנות ובדד ישב, אך מאחר שהוא כבר בא לטהר ושב בתשובה [וראיה לדבר שנרפא צרעתו] אזי הקב"ה מקרב אותו ביותר, עד שנותן לו רשות להיכנס להיכלו בעודו בטומאתו.

נוראות מצינו בדברי הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תזריע

תרמ"ג ד"ה בפסוק; מצורע תרמ"ו ד"ה בענין) בביאורא

לה. סיפר לי אברך אחד, שבילדותו הגיע הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל אל הת"ת שלמד ובחן את התלמידים על לימודם, בסיום המבחן דיבר אליהם דברי חיזוק והדרכה, וכה אמר, הנה מצינו במשנה (כלאים ח ד) שיש חיה הנקראת 'אדני השדה', ופירש הרע"ב מברטנורא שהיא קשורה בחבל היוצא ממנה אל הארץ, וכשרוצים לצוד אותה יורים חיצים על החבל עד שהוא נפסק, ומיד מתה החיה. ורמז גדול יש בזה ללמדנו, כי הדרך להרוג את ה'חיה והבהמה' שבקרב האדם הוא על ידי שמנתק את החבל בו הוא קשור אל הארץ... כי כל עוד שהאדם מחובר אל הקרקע - האדמה, כלומר לגשמיות עדיין הוא בהמה וחיה ל"ע.

הוסיף על כך איש חכם ונבון, כי מבואר שם ברע"ב עוד שחיה זו צורת אדם יש לה בפרצוף הפנים ובידיים וברגליים, ואיתא במשנה כי לדעת רבי יוסי אחר שהיא מתה אזי היא מטמאה באוהל כאדם, נמצינו למדים כי היא חציה אדם וחציה חיה, כל זמן שהיא קשורה לארץ הרי היא חיה, וכשמתה ה'חיה' מיד דינה כאדם, וכך ייאמר לכל אחד ואחד, אשר הוא 'אדם' ויש בו חצי הדומה לבהמה (חגיגה טז.), ואם ימית את הבהמה שבו על ידי שיתנתק מהחיבור לארץ הרי כש'זה נופל זה קם' ויתעלה להיות 'אדם השלם'...

לו. שמעתי מאיש צדיק שליט"א אשר נאלץ להתאשפז בבית החולים 'איכילוב' שבתל אביב, וביום שני שעבר, כ"ד ניסן, קיבל עצמו להקפיד להניח מים לנטילת ידיים שחרית (נעגל וואסער) סמוך למיטתו בכדי שתיכף בהקיצו משנתו בבוקר יטול ידיו בטרם יניח כף רגלו על הארץ. ביום שלישי נכנס לביה"ח, ונוכח לראות כי אין שם קערות, ואמר לעצמו 'בדליכא כולי עלמא לא פליגי' - אם אין קערות הרי אונס רחמנא פטריה, ויהי בערב, הגיע אביו לבקרו וידו אוחזת בספל וקערה, ומסיח לו לפי תומו, כי היום הגיע איש אשר נדבו לבו ועמו הרבה קערות וספלים לזכות בהם את הרבים, אלא שעובדי ביה"ח לא הניחו לו לחלקם בחדרי החולים, על כן הניחם סמוך לבית הכנסת, שכל הרוצה ליטול (תרחי משמע) 'יבוא ויטול'... בינו והתבוננו כיצד הקב"ה מסייע לאותם הפותחים פתח לטהר עצמם, שמיד לאחר שקיבל על עצמו תוספת טהרה וקבלה טובה בענייני יראת שמים סיבבה ההשגחה העליונה להכניס מחשבה טובה בלב יהודי אחר לתרום קערות וספלים לבית חולים למען יוכל הלה לעמוד בקבלתו הטובה, ועמו יחד כבר זכו עוד יהודים במצוה.

לז. ויזכור שעיקר 'הנזר' וההתעלות היא כשהוא צריך להתייגע לפרוש מן הטומאה, וכך אמר הגאון הגדול רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (מנחת שלמה סוכה מט:) לבאר בשם ה'מגיד מוילנא' הג"ר יעקב יוסף זצ"ל את הקרא (שה"ש ז ב) 'מה יפו פעמיך בנעלים', ואיתא בגמרא (סוכה מט:) דקאי על עולי הרגלים שהיו פוסעים שלש פעמים בשנה אל הר ה', ומדוע כתב 'בנעלים', אלא דבעלותם מביתם להר ה' בירושלים היו משאירים מאחוריהם את כל נכסיהם, בתים וחצרות, שדות וכרמים, חמורים, סוסים, תרנגולים וכל מחמדיהם, ובקל היו יכולים נכרים להיכנס ולחמוס את כל רכושם, והנה לאחר עזבם את בתיהם וכבר היו על אם הדרך היו חוככים בדעתם אולי נסוב על עקבותינו דשמא יגנב כל רכושינו, אך תיכף ומיד היו מתגברים באמונה שלימה בהבטחת התורה (שמות לד כד) 'ולא יחמוד איש את ארצך בעלותך ליראות את פני ה' אלוקיך שלש פעמים בשנה', לאחר כבדת דרך שוב התגנב אל לבם החשש והפחד שמא יגנב להם הכל, ושוב עמלו והתייגעו להתחזק באמונה איתנה כיתד שלא תימוט, וחוזר

לפעול כל משאלות לבו לטובה ולברכה תיכף ומיד. אך מה שאנו רואים לפעמים שלא פעלה התפילה, הוא מפני שחסר לו אמונה בכוחה של תפילה לה, ואדם המאמין שבכוח תפילתו לקרוע רקיעים ולפעול עבורו כל מאי דבעי, הרי הוא פועל ללא כל שהות כל משאלותיו.

כי היכי דליחזייה אינשי וליבעו עליה רחמי (כדי שיראו אותו הולכי דרכים ויבקשו עליו רחמים). מכאן למד הגאון רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל (ועוד בעלי מוסר) 'הלכות גדולות' בהלכות התפילה, שהרי יש להקשות, וכי כוונת הנמרא שיכריזו הציבור על 'יום תפילה רבתי' לביטול הגזירה הקשה על שלימות העין, פשיטא שלא, אלא הכוונה, שבראות עוברי אורח אילן הצבוע כאות וכסימן שהאילן אינו בבריאותו השלימה ופירותיו נושרים ואינם 'ברי קיימא', יפסירו 'תפילה קצרה' תוך כדי הילוכם - שיחדש הקב"ה ימי האילן כבראשונה, ותו לא. נמצינו למדים שאף בקשה קמנה כוו לתפילה תחשב, ושלא יאמר אדם בכדי להתפלל עלי להתפלל תפילה גדולה ומרובה והרי לזה אין פנאי וסיפק בידי, א"כ לא אעשה מאומה, לא כן היא דרכה של תורה ותפילה, אלא על האדם להחשיב כל תפילה קמנה, אף תפילה הנאמרת בסמוך לעין ברחובה של עיר.

כי תזריע - הזורע ממונו בצדקה מצמיח ישועות נפלאות בפרשתן (יב ב), 'אשה כי תזריע וילדה זכר' וגו'. ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (ד"ה אשה) דהנה איתא בגמרא (גיטין ז:) 'אמר מר זוטרא אפילו עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה', מוסיף ה'חתם סופר', ובזכות זה זוכה לפרנס אחרים משלו בלי ספק, והיינו שיורק עליו מן השמים שפע עשירות עד שיפרנס אחרים משלו. על פי זה ביאר את הכתוב 'אשה' רומז לעני, שהרי כידוע אשה היא בבחי' מקבל, והעני הוא המקבל מאחרים, כי תזריע רומז לנתינת צדקה, ועל דרך שנאמר (הושע י יב) 'זרעו לכם לצדקה', אם יעשה כן מובטח לו ש'ילדה זכר' - שיתהפך הוא עצמו להשפיע לאחרים בבחי' זכר (עוד כתב בפרשת וירא עה"פ איה שרה אשתך - 'כי אשה שהיא בעלת צדקה זוכה לזכרים כמו שכתבתי על פסוק אשה כי תזריע וילדה זכר') לט.

עוד למדנו מכאן, עד כמה יש לאדם להתפלל על צרת חברו, שאם אמרו חז"ל הקדושים שמוטל על עוברי דרכים לבקש רחמים על 'אילן' שאין מצבו שפיר, על אחת כמה וכמה על צערו של אחד מישראל הזקוק לרחמים, שצריך לשאת תפילה לבורא לישועתו של אחיו מישראל, ובוודאי יפעל בתפילתו לקרב ישועתו.

אב הרחמן ירחם עלינו ויזכנו להיטהר ולהתקדש בקדושה עליונה, ויריק עלינו שפע רב בכל העולמות.

זכר אמר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות, אמונה ובטחון לז), שבכוח תפילתו של כל יהודי ויהודי,

חלילה. כל אלו הנסיונות וההתחזקויות היו להם רק עד שהגיעו אל שערי מקדש ה', בהגיעם אל מקדש ה' חלצו את נעליהם מעל רגליהם, כלשון חכמים (ברכות פ"ט ה) 'לא יכנס אדם להר הבית במנעלו', בהיותם שם שכחו מכל רכושם וקנינם - מתוך שנהנו מזיו השכינה בהתרוממות רוח ונפש. עתה, אם יבוא אי מי וישאל באיזה זמן היו העולים לרגל יותר מרוצים לאביהם שבשמים, האם בעת שעשו דרכם לירושלים ורגליהם במנעלם והתייגעו בעבודת האמונה, או באותם הימים שהיו דבוקים בקונם בבי מקדשא בלא חבישת המנעלים ולא היו נצרכים כלל ל'התחזקות', על זה אמר הכתוב 'מה יפו פעמיך בנעלים', שהיופי והזיו של בני ישראל הוא בעת הנסיונות והקושי, והיינו בעת שהיו בדרכם ומנעלם ברגלם, ולא כשהיו בהתפשטות הגשמיות בהיותם בבית המקדש בחליצת המנעלים. מכאן יבין כל צורב, כי העסק בחוקי התורה מתוך יגיעה וקושי דווקא עליו נאמר בקרא מה יפו.

לח. מעין זה אומרים משם הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע לבאר דברי חז"ל (ויק"ר י ה) 'תפילה עושה מחצה', כי האדם בעצמו אינו מתפלל אלא 'מחצה', כלומר, שאינו משים כל יתרו וכל תקוותו בתפילתו, וסומך עצמו על עוד 'השתדלויות' על כן גם תפילתו עושה רק מחצה...

לט. בענין הצדקה והחסד, אספרה נא, פעם התאונן יהודי לפני הרה"ק רבי ישעי' מקערסטיער זי"ע על מצב פרנסתו הקשה מנשוא, ר' ישעי' הרעיף עליו ברכות לרוב, יעצו להתחיל במסחר חדש, ואכן, הלה ראה ברכה במעשי דינו ובמהרה נתעשר בעשירות עצומה.

ויהי לתקופת השנה בא שוב היהודי אל רבינו והודה לו מקרב לבו על העשירות שנפלה בחלקו, אבל, רבי קדוש, נתרבו 'קרובי וידידי' – אנשים שמעולם לא ידעתים כלל, וכולם לדבר אחד מתכוונים – לכספי וזהבי, הדברים יצאו מפי האיש, והרבי החליט לעשות מעשה, ויאמר לעשיר, נו, אם אין ברצונך לתת, נתור אחר אחרים שברצונם לתת משלהם לאחרים... העשיר שהבין את משמעות הדברים – כי בקרוב ממש ימצא עצמו בעניותו דאשתקד, החל מתחנן על נפשו – אמר לו הרבי לשם מה זקוק האדם לפרנסה אם לא כדי לחלק לאחרים... (פארוואס דארף מען פרנסה, אויב נישט צו טיילן פאר אידען).

עתה אמר לו רבינו, הנני מטיל גורל בין בני עירך וגם שמך בכללם – וכל מי שיעלה בגורל הוא יזכה בעשירות שנתתי לך, אמנם, אם תתחרט באמת על דברך, ותקבל על עצמך לתמוך בידי העניים והאביונים יעלה שמך בגורל ותשאר העשירות בידך. אך למותר לומר, כי רגשי חרטה הציפו את לבו של היהודי, וקיבל על עצמו בקבלה איתנה לפזר מממונו לכל נצרך, ואכן... למרבה הפלא, שמו עלה בגורל, ורבינו נענה ואמר לו, עתה ראיתי כי אכן בחרטה גמורה נתחרטת, ומעתה תשאר הברכה בידך (מפי הרה"ח רבי אברהם לוריא ששמע מהגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות ששמע מבעל העובדא).

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת תזריע מצורע תשפ"א

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

אשה כי תזריע וילדה זכר (יב, א)

ואין מראה מן העור, והטעם מורה על זה הפירוש. (שכן "פשטא" מראה על עצירה והפסק)

נגע צרעת כי תהיה באדם (יג, ט)

ואמר נגע צרעת כי תהיה באדם. להורות שדין אלו הנגעים הם באדם, והם בישראל שנקראו אדם, כדכתיב אדם אתם (יחזקאל לד, לא), ולהם צוה שיבואו אל הכהן ולא אל אדם אחר, או שיביאום בעל כרחם, וזהו והובא אל הכהן. אבל אם בא אדם אחר משאר אומות להראות נגעיו אל החכם או אל הנביא, מותר לראותו:

וזה תמצאהו רמזו בשלשה פסוקים הכתובים בתורה, שמתחילים בנו"ן ומסיימין בנו"ן. וזהו אחד מהם, 'נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן'. והב', 'נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען ואתנו אחוזת נחלתינו מעבר לירדן' (במדבר לב, לב), והשלישי, 'נביא מקרבך מאחריך כמוני יקים לך ה' אלקיך אליו תשמעו' (דברים יח, טו), והנה בפסוק הראשון הורה, שאם יקרה ויבא נגע צרעת באדם מישראל, שיביאוו אל הכהן ולא אל אדם אחר. אבל אם יקרה הנגע באיש אחר שלא מאומתינו, שיכול לבא לפני החכם או הנביא לטהרו או לטמאו:

וזה רמז על נעמן שר צבא מלך ארם שהיה מצורע, ובא לפני אלישע הנביא לרפאותו. ואלישע הנביא לא אמר לו לך אל הכהן, אלא רחץ וטהר. ומאין לו זה, וכן מאין לו שירחוץ בירדן ולא במקום אחר. אבל הכל רמזו באלו שני הפסוקים שהם נחנו נעבור חלוצים וגו', נביא מקרבך וגו'. ואלישע ראה בתחלה שאלו הפסוקים מתחילין בנו"ן כפופה ומסיימין בנו"ן פשוטה, ובהם ראה שעתיד איש אחד משאר אומות לבא לפניו להאסף מצרעתו, שיתחיל שמו בנו"ן כפופה ויסיים בנו"ן פשוטה, והוא נעמן שר צבא מלך ארם כמו שמתחילין ומסיימין אלו הפסוקים. וכן ראה שמו של נעמן בפסוק שני, שאומר נחנו נעבור חלוצים לפני ה' ארץ כנען. הרי כאן נעמן בד' תיבות ראשונים. וכן ראה שמו של אלישע בפסוק ג', שהוא נביא מקרבך. אל"ף מנביא, למ"ד מ-לך, יו"ד מ-ה', שי"ן ועי"ן מן תשמעו. וכן ראה מתוך פסוק שני, שיבא נעמן באנשים חלוצים לארץ כנען, דכתיב (מ"ב ה, ט-י) ויבא נעמן בסוסיו וברכבו ויעמוד פתח הבית לאלישע, הרי כאן נעמן ואלישע בזה הפסוק. והרי כאן סוסים ורכב, שזה רמז למה שאמר בפסוק השני נחנו נעבור חלוצים, שהוא כמו נעמן יעבור עם חלוצים ארץ כנען.

והיכן ראה אלישע לומר לנעמן הלך ורחצת שבע פעמים בירדן, מסוף הפסוק שכתב בו מעבר לירדן, ובזאת הרמזיה אל שירחוץ בירדן. ומאין לו שהנביא יכול לטהר זה האיש מצרעתו, הוציאו מן הפסוק הג' שכתוב בו נביא מקרבך, ששם רמזו שם אלישע כמו שכתבתי. ורמזו בו שזאת הטהרה עתידה להעשות ע"י נביא מקרבך מאחריך אליו תשמעו, כי הוא במקום כהן:

ולכן כשקרא מלך ישראל את בגדיו ואמר האלקים אני להמית ולהחיות (שם ז-ח), שנראה שהמצורע חשוב כמת. שלח לו אלישע למה קרעת את בגדיך. לפי שהוא היה יושב ודורש אלו הפסוקים, ובהם הוא צופה ומביט ענין נעמן, וידע בנבואה קריעת בגדי המלך. יבא נא אלי וידעת כי יש נביא בישראל, ושהתורה העידה על זה הענין. לכן ראוי שיבא וידע כי יש נביא בישראל, כמו שכתוב נביא מקרבך מאחריך, שזהו כמו נביא בישראל. ובאומרם אליו תשמעו, רמז שראוי לשמוע לדבריו בין לקולא בין לחומרא. ובכאן גלה שלא היה לו רפואה אחרת, אלא בדברים ובשמיעת דברי הנביא, וזהו אליו תשמעו:

ולכן כשקצף נעמן ואמר (שם יא-יג) הנה אמרתי אלי יצא ועמד וקרא בשם אלהיו והניף ידו אל המקום, כתבנית סמיכה לכיין בתפלתו. ואסף, כמו שהיה עושה הכהן, והסגיר הכהן את הנגע. ואם בשביל הרחיצה באתי, הלא טוב אמנה ופרפר וגו'. וידברו ויאמרו לו עבדיו,

י"ל ע"ד מוסר דאחז"ל אפי' עני המתפרנס מן הצדקה יעשה צדקה ע"ש פ"ק דגיטין ובזכות זה זוכה לפרנס אחרים משלו בלי ספק וידוע כי המקבל נקרא נקבה והמשפיע הוא הזכר וידוע ג"כ כי זריעה הוא הנתינת צדקה ע"ש זרעו לכם לצדקה, וזהו אשה כי תזריע פי' עני המקבל צדקה אשר יזריע ג"כ ויתן צדקה אזי יולד מזה שיהי' זכר שישפיע לאחרים. (חתם סופר)

זאת תורת היולדת לזכר או לנקבה (יב, ז)

פסוק זה מופיע באמצע הפרשה, לאחר קרבן יולדת עשירה ולפני קרבן יולדת עניה, שואלים המפרשים, לכאורה היה צריך לכתוב פסוק זה בסוף הפרשה, ולמה מופיע כאן?

ומתוך ככלי חמדה, עפ"י דברי הגמ' "כל הלומד תורת עולה כאילו הקריב עולה", וביולדת עניה, כשיוצאת על ידי אמירה, יכולה לומר תורת קרבן עשיר ולכן מופיע כאן הפסוק "זאת תורת היולדת" שהרי גם יולדת עניה שייכת בפסוקים אלו של קרבן עשיר, באם אין ביהמ"ק ויוצאת ידי חובתה באמירה.

בשם כ"ק אדמו"ר מהר"ש מבעלזא ז"ל איתא שאמר ליישב הערה זו למה נאמרה זאת תורת היולדת אחרי יולדת עשירה, ולפני יולדת עני', לומר זאת תורת היולדת, מן הדין ומן המשפט ראוי שהיולדת תהי' עשירה, שלעמך ישראל יהי' פרנסה ברווח, זהו מן הסתם. אבל אם יארע ולא תמצא ידה די שה, אז ישנו הפרשת של יולדת עניה.

דף על הדף ע"מ שקלים)

וראהו הכהן וטמא אותו (יג, ג).

וברש"י "יאמר לו טמא אתה". כידוע שאין הנגע מטמא עד שלא יאמר עליו הכהן "טמא". ואפשר ליתן טעם בדבר שהרי הנגע בא על עון לשון הרע, האדם המדבר לשון הרע אינו שם על ליבו את משמעות וגודל חומרת הדיבור, ובזה רואה הוא כי אמירת הכהן היא היא המטמא אותו וזה יבין שגם מילותיו שלו הם שטמאווהו, ורואה בזה את כח הדיבור וידע להיזהר בזה.

וראה הכהן וגו' וטהר את הנגע כלו הפך לבן טהור הוא וביום הראות בו בשר חי יטמא, (יג, ג)

יאמר ע"ד מוסר כי המצורע הוא מושרש בחטאים אשר בחבורתו יזיק אנשים ללמוד ממעשיו כאשר יתבאר עוד ע"כ הרחקו התורה מעל גבול ישראל וגרשו ממנו אל מחוץ למחנה, והנה אמנם הרשעים הגדולים המפורסמים ברשע לא יזיק כ"כ בחבורתם כי ישמרו מהם אנשים צדיקים וטובים ולא ימשכו אחריהם ואינם צריכים הרחקה כ"כ משא"כ אותם שאינם תוכם כברם מראים עצמם צדיקים והם רשעים גמורים עליהם אמרו חז"ל [יומא פ"ו ע"ב] מפרסמים החנפים מפני ח"ה והם צריכים הרחקה יתירה, וע"כ אמר פה הנגע אשר כלו הפך לבן וניכר ונודע רעתו בקלה הגם כי רע הוא לעצמו וע"כ קראו נגע מ"מ טהור הוא ואינו טמא לטמא אחרים ואינו צריך שילוח, אך וביום הראות בו בשר חי פי' ביום שיתחיל להראות עצמו כצדיק ואיש חי אז יטמא.

(חתם סופר)

ואם בהרת לבנה היא וגו' ועמוק אין מראה מן העור. (יג, ד)

פירש"י, לא ידעתי פירושו, כי קשה לו שהרי פירש בפסוק שלפניו "ומראה הנגע עמוק מעור בשרו", שכל מראה לבן עמוק הוא, כמראה חמה עמוקה מן הצל, ואיך אמר כאן שאין מראה עמוק מן העור?

והרב ר' מאיר מרוטנבורק פי', שכן פירוש הפסוק: ואם בהרת לבנה היא בעור בשרו ועמוק, כדרך כל דבר לבן, ועוד מוסיף הכתוב ואומר: "ואין מראה מן העור", תחלת דבר הוא, פי' שהוא עמוק מחמת הלבון

"זאת תהיה תורת המצורע" (יד, ב)

הדא הוא דכתיב 'מי האיש החפץ חיים' (תהלים לד) לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם: 'זאת תהיה תורת המצורע' - תורת המוציא שם רע (ויק"ר טז, ב)

במדרש (שם) הובא המעשה המפורסם באותו רוכל שהיה מחזיר בעירות שהיו סמוכות לציפורי, והיה מכריז ואומר: מי רוצה לקנות סם חיים? והיו הבריות מקיפין אותו. רבי ינאי היה יושב בטרקלין שבביתו ועוסק בפשוטי המקרא וחוזר עליהן. שמע שמכריז "מי רוצה לקנות סם חיים", אמר לו: בוא עלה לכאן ומכור לי. אמר לו: לא אתה ושכמותך נצרכים לזה. הפציר בו רבי ינאי. הוציא לו ספר תהלים, הראה לו פסוק "מי האיש החפץ חיים", מה נאמר אחריו - "נצור לשונך מרע ושפתך מדבר מרמה סור מרע ועשה טוב". אמר רבי ינאי: כל ימי הייתי קורא את הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעו "מי האיש החפץ חיים".

ויש להבין, מה היה קשה לרבי ינאי בהסברו של הפסוק, שנפשט לו לאחר מפגשו עם אותו רוכל?

פרש מהרז"ו: לשון הפסוק קשה, מדוע הוא בא בלשון שאלה: "מי האיש החפץ חיים" לכאורה היה לו לומר בפשטות שהנוצר לשונו מרע - יחיה.

עד שבא אותו רוכל, סובב בערים ובכפרים והכריז בקול "מי רוצה סם חיים", ומכאן הבין ר' ינאי שדוד המלך בא להשמיענו שעל דבר זה שכולם נכשלים בו, יש להודיע בלשון הכרזה, וכאותו רוכל שהכריז בקול "מי רוצה סם חיים", כך אמר דוד: "מי האיש החפץ חיים".

ומדוע הלך אותו רוכל דוקא לעיר ציפורי ולעירות הסמוכות לה כדי למכור סחורה זו?

באר רבי יוסף מפוזנא (חתנו של ה"נודע ביהודה"), על פי דברי ה"זוהר" הקדוש שבאר על דרך הרמז את הפסוק "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" (שמות לה, ג), ש"אש" זו אש המחלוקת. יום שבת הוא יום שבו יש פנאי לאנשים לשבת ולשוחח על דא ועל הא, וממילא עלולים לבוא לידי ריב ומחלוקת. והנה בציפורי היה יום ארוך יותר משאר המקומות, כמובא בגמרא (שבת קיח ע"ב) "יהי חלקי ממכניסי שבת בטבריא וממוציאי שבת בציפורי". העיר ציפורי שכנה בראש ההר, ומשום כך כניסת השבת היתה כמו בכל מקום, אך יציאת השבת היתה מאוחרת יותר כי שקיעת החמה נתאחררה, ונמצא שהשבת שם היתה ארוכה יותר. לכן בא לשם להזהירם באופן מיוחד על עוון לשון הרע ומחלוקת.

(ומתוק האור)

ועץ ארז. ושני תולעת ואזב.

אומר רש"י - ועץ ארז. לפי שהנגעים באין על גסות הרוח. ושני תולעת ואזב. מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו, כתולעת וכאזב.

אומר הספר פרדס יוסף - כאשר בן אדם משפיל את עצמו, ישנה סכנה שיבוא לידי גאווה בגלל ההשפלה.

ישנה הנהגה בעולם המוסר, של אנשים שנוהגים להשפיל עצמם עד לעפר, וממילא, לא תהיה לו שום סיבה להתגאות.

אותם אנשים היו עושים פעולות, כדי להשפיל את עצמם. לדוגמא, היו נכנסים למכולת ושואלים: "סליחה, אולי יש לכם במקרה 100 גר' מסמרים ?", או שהיו נכנסים לבית מרקחת ושואלים: "סליחה, אולי במקרה יש לכם עוגה?"

אנשים היו חושבים אותם למשוגעים, וככה הם היו מכניסים להם לראש, שהם לא שווים כלום.

בן אדם שמגיע למקום כזה, שכולם מחשיבים עצמם לאפסים, יכל להתגאות ולומר לעצמו: "הבחור הזה אפס?! אני הרבה יותר אפס ממנו"

אם ככה, גם בענוה יש סיכון.

לכן, אם התורה היתה מצוה לקחת רק עץ ארץ ואזב, הנפילה היתה מלמעלה עד למטה - מעץ הארץ שהוא מרומם ביותר, ועד לאזב שהוא המושפל ביותר.

באה התורה ונקטה ב'קו אמצע' ואמרה: "בין עץ הארז לאזב, תכניס שני תולעת".

כלפי מה אמורים הדברים ?

אומרת המשנה (אבות א, א) - משה קבל תורה מסיני.

נשאלת השאלה - למה לא נאמר משה קבל תורה בסיני ?

הפשט הוא, שמשנה רבינו קיבל את תורת הענוה מהר סיני. כשראה משה, שמכל ההרים שרצו לקבל עליהם את התורה, בחר הקב"ה דוקא בהר סיני כי היה ההר הנמוך מכולם, שנאמר (תהילים סח, יז) למה תרצדון הרים גבניים ההר חמד אלהים לשבתו אף ה' ישכן לנצח.

דיבור ואמירה בדברים רבים טובים וניחומים להשיב חמתו. אבי דבר גדול דבר אליך הנביא. כלומר, אחר שאתה אב בחכמה ואיש גדול, כמו שכתוב עליו ונעמן היה איש גדול לפני אדוניו (שם א), לפי שראה אותו בעל עצה וחכמה ונשוא פנים לכל העם ואיש גבור חיל במלחמה, וזהו ובו נתן ה' תשועה לארם (שם). ולכן אמרו לו אבי דבר גדול הנביא דיבר אליך. כלומר, יש לך לראות בחכמתך מי דבר אלו הדברים שהוא נביא ה', ואם היה אומר לך דבר גדול הלא תעשה להשלים דברו. אף כי אמר לך רחץ וטהר, שהוא דבר קטן. ורמז באומרם ואף כי אמר אליך לומר, שאף אם היה אומר לו הנביא דבר גדול לאסוף אותו מצרעתו ולקרוא בשם ה' ולהניף ידו על המכה, ועל הכל היה אומר רחץ וטהר, היית עושה, כ"ש שלא אמר דבר אחר אלא רחץ וטהר. וכל זה תלוי באומרם אליו תשמעון, וכל זה רמזו באומרם נגע צרעת כי תהיה באדם והובא אל הכהן. ולהודיענו עומק התורה וסתריה, ולא דבר רק הוא אלא ממני וכלה במספר במשקל. וכמו שיש סודות גדולים בתורה, כן יש סודות גדולים בפרשיותיה, ובהתחלת הפסוקים ובסופם: (צרור המור)

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן

נפתח במילתא בדדיחותא של ה'ק'ן לדוד', פעם אחת נכנס לביתו ה'ויחי יוסף' מפאפא בשעה שהכין את הדרשה לשבת הגדול, [נתגדל בבית דודו כמה שנים בצעירותו] וראה שהוא מעיין בדרשה שאמר בשנה שעברה. ואמר לו שכיון שבעלי הבתים יש להם זכרון נפלא, לכן הוא מעיין במה שכבר דרש בשנה שעברה, שלא יחזור על דבריו.

וסיפר שפעם אחת היה הרב דורש דרשה בבית המדרש, ואשה אחת מעזרת נשים אמרה לחברתה, שהדרשה הזאת כתובה ב'צאינה וראינה', חברתה אית לה עד שהגיעו הדברים לאזני הרב, והחליט מאותו שבת ואילך שהוא בודק בצאינה וראינה שלא יאמר ח"ו איזה דבר בדרשתו מה שכבר כתוב שם. פעם אחת נכנס השמש לבית הרב לפני הדרשה, ומצא אותו מסתכל בצאינה וראינה, יצא השמש וסיפר לכל, שהוא תפס את הרב שבאמת הוא מעיין בצאינה וראינה לפני הדרשה...

ועתה נתחיל בעז"ה להכין נפשינו לקראת היום טוב הבא עלינו לטובה, כמ"ש בתפארת שלמה 'יכול מראש חודש' שבאמת אנו יכולים להתחיל להכנס לאור היום טוב מראש חודש ניסן. ולזאת נלמד מדברי רבי שלמה קלוגר לקשר את פרשת מצורע לשבת הגדול, וכמ"ש הק'ן לדוד שבעלי הדרוש אין יודעים מה לדרוש כששבת הגדול חל בפ' מצורע... ואמר כיון שאנו צריכים אוצר גדול של שפע שנוכל להכניס את חג הפסח בהרחבה, זהו הקשר לפרשת מצורע ששלח לנו הקב"ה אוצר בקירות הבית ע"י נגעי הבתים, מכים בקיר ומוציאים אוצר, והרי כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליא, זהו שבת הגדול, שזה השבת ממשך שפע גדול.

'זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן', והקשו המפרשים הרי עדיין הוא טמא ואינו נכנס לב' מחנות, מדוע כינה הכתוב את יום ביאתו אל הכהן 'כיום טהרתו', הרי אינו טהור עדיין, ואסור במעשר וכ"ש תרומה וקדשים. עוד הקשה רבי שלמה קלוגר שבהמשך לשון הכתובים מכנים את תהליך ההטהרות כרפואה, כדכתיב 'והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע', א"כ היה צריך לכתוב 'ביום רפואתו' ולא ביום טהרתו?

וביאר רבי שלמה קלוגר לאור מה שחידש לעיל ואח"כ מצא כדבריו בג' מקומות בזה"ק שבאמת יש בנגעים יסורים של אהבה, כמ"ש בגמ' ברכות כל מי שיש בו מד' מראות נגעים הללו, אינו אלא מזבח כפרה, בחי' כי את אשר יאהב ה' יוכיח'. ואין יבדוק האדם אם אלו הנגעים באים לטמאו או לקרבו, דבר זה תלוי אם נראו באלו הנגעים סימני טומאה. אם קיבלו באהבה לא יטמא בצרעת, אדרבה אזי הוא במדרגת 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח', ואם ח"ו על ה' יזעף לבו, אזי נתגלים בו סימני טומאה. וזה שכתוב 'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת, והיה בעור בשרו לנגע צרעת', שהבירה בידו אם תהיה נגע צרעת בתוך השאת וספחת, שאם יקבל היסורים באהבה, לא יטמא, וגם לאחר שנטמא, כשיחזור בו ויתגבר לקבל היסורים באהבה, אזי יצמח בו שער שחור ויתרפא הנגע.

והנה אין נוכל לדעת אם זה האדם התרפא בשלימות או לא, סימן לדבר אם הוא יכול להביא קרבן עשיר, או שהוא מצורע 'אשר לא תשיג ידו בטהרתו', היינו שעוד לא הכיר שהיסורים באו לו באהבה, כי בתחילה צעק על זה 'טמא טמא', וכאילו זועף לבו על היסורים, ואינו מקבל היסורים באהבה שהם מטהרים אותו. זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרת מחשבותיו וזעפת לבו על ה', כשמקבלם באהבה, אזי יראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע ויכול להביא קרבן עשיר. כי הכהן אינו מכיר בתחילה באיזה ענין נרפא, אם מחמת עצמו, או מחמת שהתפללו עליו קרוביו ואוהביו, הדבר תלוי אם הוא יכול להביא קרבן עשיר, שזהו סימן שהוא משיג ידו בטהרת פנימיות נפשו.

אם הקב"ה כ"כ מחבב הרים נמוכים, למה לא ניתנה התורה בתוך בקעה?! למדנו מכאן יסוד, שהר צריך להיות. אם לא יהיה הר, לא יהיה כלום.

כלפי מה הדברים אמורים?

אמר האדמו"ר מקוצק - כל יהודי, צריך שיהיו לו בכיס שתי פתקאות. באחת יהיה כתוב "כי בצלם אלקים עשה את האדם" ובשניה "ואנכי עפר ואפר".

נשאלת השאלה - בשביל מה צריך את זה?

אם אומרים לבן אדם: "בוא תייסד שיעור תורה"

"אני לייסד שיעור?! אין לי כח לזה..."

"אולי תייסד גמ"ח???"

"לא נראה לי..."

אומרים לו: "תשמע, אתה יודע שנבראת בצלם אלקים?! אם ככה, יש לך כוחות לכך!"

מצד שני, פוגעים ומשפילים אותך?! תוציא את הפתק השני - "ואנכי עפר ואפר". ממילא אם תבין שאתה עפר ואפר, לא תיפגע מאף אחד.

אמר האדמו"ר מקוצק - אבל ישנה בעיה אחת, שאנשים מחליפים את הפתקים.

כשאומרים לאדם להקים שיעורי תורה או להקים גמ"ח, אומר האדם: "ואנכי עפר ואפר... אני יכל להקים משהו?!", וכשפוגעים ומשפילים אותו, הוא אומר: "אתה יודע על בני פגעת?! באלקים!"

אם ככה, צריך האדם לדעת להוציא את הפתק המתאים, בזמן המתאים. מבקשים ממך לעשות פעולה מסוימת, אל תאמר "אין לי כח", שהרי נבראת בצלם אלקים. כשפוגעים בך, תדע שאתה עפר ואפר!

(ברוך שאמר)

מאוצרות המגידים

וביום השמיני ימול בשר ערלתו (י"ב, ג')

סמיכות הדברים של פרשת מילה, וכתבתם בתוך פרשת יצירת האדם, מלמדת אותנו בפשטות, כי במצוות המילה יש מעלה נוספת משאר מצוות מפני שבמצוות מילה נשלמת ונגמרה יצירתו של כל יהודי, ומקודם שנימול, עדיין לא הושלמה יצירתו הראויה.

ולכן בברכת המילה מסמיכים אנו את היצירה עם המילה ומברכים - "אשר קידש ידיד מבטן וחוק בשארו שם". כלומר: שקדושת היהודי מתחילה עם יצירתו בבטן, שכבר אז קודש והופרש להיקרא "ידיד" ומסתיימת בשעה ש"חוק בשארו שם", לסוף שמונה ימים בעת המילה.

וזהו גם ההרגשה הממלאת כל לב יהודי באשר לבו לב מרגיש, וכך חי עם ישראל לדורותיו בהרגשה מרוממת זו. הבה ונראה מעט על רוממות הנפש של עם ישראל.

סכינה חריפה של אם יהודי

מעשה נורא היה בעת הובלת היהודים לגיא ההריגה על ידי הצורר ימ"ש. קבוצה גדולה הלכו בבויץ, ביום חורף, קר וקשה, ובתוכם צעדה אשה במצעדת המוות, לעבר תאי הגזים, והמשרפות.

איש אחד שניצל סיפור אח"כ, כי באמצע הדרך לפתע החלה האשה לצעוק "סכין! סכין!..." למי יש סכין?!, וכולם סברו שרצונה לאבד עצמה לדעת, וכמוכן שלא חשו לצעקותיה וניסו להרגיעה ולהסביר לה שאסור להתאבד וכו' אבל היא בשלה "סכין! סכין!".

הארור ימ"ש שאל מה פשר הצעקות, והשיבו לו שאשה רוצה סכין בכדי להרוג את עצמה, הגיב בחיוך - טוב מאוד, והוציא סכין חד ונתן לה, וכשעיני כולם מביטים, ראינו לפתע איך שהיא שולפת מתוך חיקה תינוק, ובעוד הסכין בידה מיהרה למול אותו והשיבה את הסכין לאותו ארו.

ואז הסבירה שבדיוק היום הוא יום השמיני ללידתו, ורצתה שיישרף יחד עם כולם כשהוא נימול ולא ערל. ושלפיכך התנהגה בעורמה כזו בכדי שיתן לה סכין!! והדברים נוראים ומרטיטים על מה וכיצד חשב מוחם של האמהות היהודיות, רגעים ספורים לפני המוות שלה ושל בנה!!

מי כעמך ישראל

מעשה נוסף אשר גם הוא נורא הוד, וגם הוא על ה"אמא היהודית" של עם ישראל, שמעתי מיהודי שהגיע מרוסיה מהתקופות הקשות, בהם כל עשיית ברית מילה או אפי' השתתפות בברית מילה הייתה כרוכה בסכנה נוראה של גלות ועונשים קשים.

ומפני זה היו עושים בריתות רק בחשאיות גמורה, ולא היו מזמינים אלא קומץ של מנין יהודים חשאים שסמכו עליהם ועל שתיקתם, ואותו אדם, ששח לי את כל המעשה, היה מבין "הנאמנים" שהיו מזמינים בסתר לבריתות.

פעם בא קצין אחד, מספר אותו יהודי, והזמין אותנו לברית שתערך למחרת, במקום פלוני בשעה פלונית, והדריך אותנו איך להיכנס למקום ההסתר.

ואכן נכנסנו ועברנו כמה חדרים עד בואנו אל מקום המסתור, שם הכין מראש בחגיגות, שולחנות מלאים כל טוב, והשמחה הייתה שלמה ללא חשש מכל הנעשה בחוץ.

והנה עם תום הברית מיד כשהושב הילד לאמו נשמעה זעקה, ולב כולנו יצא מפחד - האמא התעלפה!

בחרדת לב, המתינו כולם כמה רגעים עד שהצליחו לעורר את האמא, ואז אמרה שאפשר להירגע לא קרה כלום, ומה שהתעלפה היה משום שהתינוק כבר היה כעת בן שנה, ורק היום זכתה להכניסו בבריתו של אברהם אבינו, ובמשך כל השנה התגברה ונשכה שפתיה שלא לנשק את בנה הערל.

ותיכף לאחר הברית נתתי לו את הנשיקה הראשונה מאז שנולד, ומרוב התרגשות התעלפתי, וזה הכל - סיימה בפשטות. - מי כעמך ישראל!

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג-ד')

רבו הפירושים בפסוק זה, שבאים לבאר מדוע בתוך פרשת הלכות טומאה, מוסיפה התורה באמצע ומזכירה את עניין ה"מילה".

ניתן להוסיף בדרך דרש, בהקדם מה שאמרו חז"ל (סוכה נ"ב). שבעה שמוות יש לו ליצה"ר. הקב"ה קראו "רע" שנאמר "כי יצר לב האדם רע מנעוריו" ואילו משה רבינו קראו "ערל".

ויש להבין מדוע שינה משה רבינו את שמו ל"ערל", שהוא פחות גרוע מ"רע", שכן ב"ערל" יש תקנה, וכן פחות גרוע משמות קשים אחרים שמנו שם חז"ל?

לאחר מתן תורה - נקרא היצה"ר ערל

אלא, שודאי באמת היצה"ר הינו קשה ו"רע" וכל שאר שמות ומרעין בישין... אולם כ"ז קודם מתן תורה. אבל משה רבינו שהוריד את התורה לבני, ובה נאמר "בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין" (קידושין ל:). שפירושו, שיש תיקון ורפואה לאותה מכה "רעה" הנקראת יצה"ר, ולפיכך משה רבינו קוראו רק "ערל" כלומר; כערל - שעדיין לא נימול, אך יש לו תקנה - במילה!

ע"י התורה המידות הרעות נהפכים למידות נאצלות

זאת ועוד, שכשם שבהסרת ערלת הבשר אינו רק מוריד את הערלה, אלא גם מוסיף מעלה והשתבחות, בכך שנקרא מהול, ומתקדש ע"י להיות "בן ברית" עם הקב"ה. כך גם בערלת הלב, שע"י עסק התורה ועמלה, אינו רק מסיר את התאוות - אלא אדרבא - הופכם להיות תאוות כשרות וישרות של "בן ברית" בעמל התורה!

שכן בלי תלמוד תורה, צריך האדם לדכא ולשבור את תאוותיו, אולם ע"י העמל בתורה האדם מתעלה ומתקן את מידותיו, עד שיכול להופכם להיות מידות טובות ונאצלות.

ומי שהגיע לידי כך, אינו צריך לדכא את יצר ההשתוקקות שגורם היצה"ר, רק יכול להופכם לטוב. שבמקום להשתוקק לחתיכת דג מלוח - ישתוקק לחתיכת תוס'... וכן בשאר המידות והתשוקות.

וכעין מה שפירש המהרש"א בקידושין (שם) במה שאמרו: "כל זמן שהרטיה על מכתך, אכול מה שהנאתך ושתה מה שהנאתך ורחוץ בין בחמין בין בצונן ואין אתה מתיירא".

ופירש המהרש"א שזה קאי כנגד התאוות של העוה"ז שהעוסק בתורה אינו חושש מהם.

ולפיכך בתוך פרשת טומאת בשר וטהרתו, ע"י שבעת נקיים וטבילה במי המקוה, רומזת לנו התורה שכך הוא לגבי טומאת הלב ג"כ. כי יש תקנה לערלת הלב וטומאת הנפש, במילת הלב במילת הנפש כיצד? וביום השמיני ימול! "משה" קראו ערל היינו כאמור, שניתן למולו בסכינא חריפה של עמל ויגיעת הלימוד!

ואשר זוהי סמיכות הפסוקים, שבין הלכות הטומאה להלכות "דם טוהר" נכתב בדין המילה - לרמוז לנו על מילת הלב, פלאי פלאים!.

לעומת זאת ומאידך גיסא, יימשך הדרש של "ערלת הלב" בסמיכות הפסוקים לדיני הטהרה התלויים במקוה. שכך גם הטהרה שבעסק התורה דומה ונמשלת בדברים רבים לטהרת המקוה.

נמיכות הרוח

הנה נמשלה התורה למים, "כשם שאין המים מתכנסין אלא במקום אשבורן כך דברי תורה אינם נמצאים בגסי הרוח ולא באדם גבה לב"

(רמב"ם פ"ג, ה"ט; מהת"ת) כי בכדי להיטהר צריך להנמיך להיכנס בתוך המים ולטבול.

והיינו שבל נטעה לחשוב שניתן להנמיך ולטבול במימי הדעת (כלשונו הזהב של הרמב"ם סוף הל' מקואות) כאשר לב האדם מפרפר ומתנפח מכל אירה שנדמה לו שחברו אמר עליו... או מי שפניו נפוחים מגאוה בעת שנע בפנים נפוחות אל עבר המזרח... שטבעם של אלו לצוף על פני המים ולא לשקוע בתוכו...

כללו של דבר, לא בכרס גדולה ולא ע"י לבישת חלוקא דרבנן זוכים לכתר תורה, כי כתר תורה נמצא דווקא על הראש... ועל הראש הנמוך... וכך כותב הרמב"ם בהלכות ת"ת:

"מי שנשא לקיים מצוה זו כראוי ולהיות מוכתר בכתר תורה, לא יסיח דעתו לדברים האחרים ולא ישים על לבו שיקנה תורה עם העושר והכבוד כאחת" (פ"ג, ה"ו). ובהמשך "אין ד"ת מתקיימים במי שמרפה עצמו עליהן ולא באלו שלומדים מתוך עידון ומתוך אכילה ושתיה" (ה"ב שם).

הנה למדנו שצריך שבעה נקיים ולעסוק בתורה יום ולילה וכהמשך דברי הרמב"ם יעוי"ש. וכשם שאפילו שיערה אחת שיוצאת מן המים לא מועיל הטבילה. כך המסלסל בשערו ומכווץ את פניו להיראות נכבד, ואפי' בשערה אחת. כבר אין כאן טבילה!!...

ואפי' לאחר שזכה האדם וכולו טבל ונכנס במים - במימי הדעת - יתכן שעדיין אינו שייך למים, ואין טהרת לבו ראויה. וכדלהלן.

וביום השמיני ימול בשר ערלתו, ושלושים יום ושלושת ימים תשב בדמי טהרה (י"ב, ג' ד')

לעיל נתבאר שאחר מתן תורה משה קראו ליצה"ר ערל, כי בראתי לו יצה"ר בראתי לו תורה תבלין. שע"י התורה אפשר למול את היצה"ר.

וע"י עמל התורה מהפכים את כל הרע לטוב, ואשר לכן נקרא היצה"ר ערל כי ע"י התורה הוא נימול.

ועד כמה צריך להיות שקוע אך ורק בלימוד התורה נלמד מכלב הים... ונקדים לבאר פירוש נפלא ששמעתי על מה שכתוב בפרק שירה, כלבים אומרים "בואו ונשתחוה ונכרעה" (תהלים צ"ה) מדוע אומרים הכלבים פסוק זה דווקא?

ויש לבאר ולפרש, בהקדם דקדוק נוסף. שהנה מלשון הפסוק שאומרים הכלבים "בואו ונשתחוה" נשמע, כי קוראים המה לאחרים להצטרף לשירתם. ולמי מכוונת קריאתם זו?

הנה אמרו חז"ל במשנה במסכת כלים (פ"ז, מ"ג) "כל שבים טהור, חוץ מכלב המים מפני שהוא בורח ליבשה". מדוע נשתנה דינו של כלב הים משאר כל חיות המים שהעושה מהם כלים אינם מקבלים טומאה, ורק מהכלב שבים, העושה כלים ממנו מקבלים טומאה, כאשר חיות היבשה? מפרש הר"ש והרא"ש בפירושו המשנה: "כל מה שיש ביבשה יש בים. וחית הים ובהמת הים אין אחד מהם בורח ליבשה כשרוצים לצודם. רק הכלב לבדו, הלכך הו' בכלל בהמות היבשה ואם עשה מהם כלים מקבלים טומאה" עכ"ל.

מעתה נתפרש היטב ונאמר: שכלב היבשה קורא לחברו - כלב הים להצטרף עמו יחד לכריעה ולשירה. שכן שכל חיות הים האחרות, אינם יכולים להצטרף לשירה יחד עם החיות שכמותם ביבשה, וארי היבשה אומר לבדו וארי שבים אומר לבד, כי מינים שונים המה.

אולם כלב הים מכיוון שבורח ליבשה, בשעה בשעה שרוצים לצודו הרי דינו נקבע משום כך, כחית היבשה. ומעתה מצטרף הוא אל כלב היבשה בצוותא, ושניהם אומרים כאחד - "באו ונשתחוה ונכרעה".

מדוע שירת הכלבים בפסוק "בואו ונשתחוה"

ואשר לכן אומרים הם דווקא בפסוק זה התואם לצירוף המיוחד, לפי שקודם לכן אומר הפסוק "אשר לו הים והוא עשהו, ויבשת ידיו יצרו" (תהלים צ"ה) והיינו הצירוף של עשיית הים והיבשה יחדיו, שלכלבים המצטרפים משני המקומות, להם נאה להלל ביחד ולהמשיך "באו ונשתחוה ונכרעה". וזה נפלא מאוד.

והנה, דברי תורה נמשלו למים. וטהרת האדם באה ג"כ על ידי טבילה במים.

ונמצא שיכול האדם להיות כל כולו במימי הדעת בים התלמוד יום ולילה כמו כלב הים שנמצא כולו במים, אולם אם ייצא לפעמים מהלימוד, כבר נחשב משום כך כמי שאינו שייך לים התלמוד, וככלב הים שנחשב ממין חיות הארץ - משום שבורח לפעמים ליבשה, ואינו שייך למימי חיות המים. ואם ירצה לומר 'פרק שירה' בבין הזמנים יחד עם עמי הארץ אנשי היבשה, יכול גם יכול הוא... אולם "בן תורה" שלם אינו נקרא, אא"כ אינו יוצא אף פעם מן הלימוד!!

הבורח מהתלמוד להינפש, פניו כפני הכלב

שכן אם נוסיף להתבונן, נשאל ונקשה מה בכך שקורה שלפעמים יוצא ליבשה, הרי בודאי שמחוץ ליציאתו לפרקים ליבשה, כל כולו שייך לטבעם של חיות המים? וכי מה גרע בכך שלפעמים יוצא ליבשה, אטו אין עוד מיני חיות מחיות המים, שיוצאים קצת ליבשה וחוזרים?

אלא שכלב הים אינו רק יוצא ליבשה [כמו חיות המים האחרות] אלא "בורח ליבשה"! פירושו; שבשעה שרוצים לצודו ונמצא בסכנה, בשעה זו נגלית בו מהותו השורשית והשתייכותו האמיתית, כי מדוע אין הוא בורח אל עומק הים כשאר חיות ודגי הים, ומדוע בורח ליבשה. וזהו סימן מובהק שאינו חית המים - שכל חיותה אינה אלא במים בלבד.

מאי משמע?

שיתכן והאדם כל חייו בתוך חיי הבית מדרש וכולו אכן במים, ואפילו שיערה אחת אינו בחוץ. אולם, בימי בין הזמנים אינו הולך אחרי מקומות הסמוכים ונראים לים התלמוד, רק בורח כמי שנרדף מים התלמוד, וצריך מרגוע לנפשו עמוק עמוק בהבלי העוה"ז, ולא שוקטת נפשו עד בואו למלון של עשרים כוכבים... ובורח עד ההרים המושלגים... בריצה מבוהלת כחץ מקשת - לתוככי העוה"ז.

או למקומות כאלו שאין בנמצא שם לא בהכנס לתפילה ולא ביהמ"ד ראוי לקביעת עיתים לת"ת לכל הפחות. אין זה נקרא לצאת ליבשה, רק לברוח ליבשה!!... שמתוך אופי וצורת יציאתו ניכר שקשור הוא בטבורו לארץ, ולחלוחית שמינה של העוה"ז הפשוט והמכוער, מקננת בלבו פנימה, ומוצאת לה פורקן בשעת מבחן.

וא"כ, אין איכות חייו בתורה בלבד! ואח"כ גם אם חוזר שוב ללמוד, אינו אלא ככלב המלקק מן הים...

הבורח מהתלמוד מוכיח שפניו אל החולין

שכן לצאת מהלימוד מעט בכדי לנוח ולנפוש, ואח"כ לשוב ביתר שאת וביתר עוז, מותר ואפשר. אך לברוח מהלימוד... אין! ולא קיים! כל עוד נשמה באפו!!!

ניתן להוסיף לקח ליסוד זה, ולבאר במשנה בהירות, עפ"י מה שאמרו בגמ' (זבחים נ"ו). והוא מן המשנה במסכת מעשר שני (פ"ג, מ"ח) לגבי קדושת הלשכות הבנויות במקדש.

לשכות הבנויות בתוך הקודש ופניהן אל החול אע"פ שהינם בתוך הקודש דינם כחול. זאת מכיוון שפיתחם פתוח אל החול. ולעומת זאת, לשכות אפי' אלו שבנויות בחול, אם פניהם אל עבר הקודש, דינם קודש. ואוכלים שם בשר קדשים כמו בתוך העזרה. ודין זה נפסק להלכה ברמב"ם (הל' בית הבחירה פ"ו, ה"ז וה"ח).

מאי משמע?

יש בעה"ב פשוט שמתייגע לפרנסתו וקובע עיתים לתורה, שאמנם אינו ת"ח, אבל בלבו בוערת אהבת התורה. תמיד ישבח את הת"ח, ורק יחפש להסתופף בצילם, ועל אהבה זו יגדל ויחנך את בניו וכשיגיע ימי בין הזמנים יקח את הילדים לראות איך נראה השיעור של ת"ח פלוני, ואיך מתייגעים בתורה גדולי הדור, יסוב עמם בירושלים או בשאר מקומות הקדושים בהיכלי הישיבות או עוד כהנה וכהנה.

הנה, זה האדם אינו ת"ח, אבל פניו ולבו אל הקודש! שאיפתו והנאתו היא מכל תוספת קודש! ועל כן דינו כקודש! ועל כן גמון אלה אמרו בגמרא מאן דרחים רבנן הוו ל"י חתני רבנן (שבת כ"ג): כיון שכך מגדל את בניו, זוכה בבנין רבנן וחתני רבנן.

הנעים מים עד ים בעת המנוחה - דבר ה' לא ימצאו

אולם מאידך גיסא יתכן ח"ו ההיפך מי ש"בני בקודש" היינו שחובש יום יום את ספסלי ביהמ"ד בישיבות או בכוללים, אולם פניו אל החול!

ולמשל כשירצה ליתן פרס לילדיו יקח אותם לראות מטוסים בנמל התעופה... או כאמור לעיל שבבין הזמנים יסע לכל שבעת הימים והנהרות שבארץ ישראל... ואם "נעו מים עד ים ומצפון לדרום" - ויחד עם זאת - "ישוטטו לבקש דבר ה'" - בודאי - שלא ימצאו...!

כי אמנם בניו בקודש, אבל פניו ומסתרי לבו אל החולין. ואם הילדים רואים שהאבא הנכבד בוער בלבו להידמות לכולם, ולדקדק בלבושים המתחדשים או בכורסאות נאות וכדו', לבל יתמה מדוע לבסוף אינם ראוים לדבר עמם ב"קדשים ובטהרות" ואינם ברי אוריין. לפי שדינם חול ואין אוכלים בהם קדשים!!...

ולפיכך כל חיי האדם, כל שאיפות האדם וכל שמחת האדם, ואפי' כל מנוחת האדם, הכל צריך להיות אך ורק בתורה ובכך יהיה בניו בקודש פוניו אל הקודש שאז גם גגותיהן קודש (עיי"ש ברמב"ם), ועליו נאמר אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים שכולו טובל ושקוע וכל חיותו ממימי הדעת וטהרתו שלמה!

הבה ונשמע במה גדולי ישראל משתעשעים בעת מנוחתם...

גיצי התלמוד בל"ג בעומר

הגאון ר' יוסף שאול נטנזון זצ"ל בעל ה"שואל ומשיב", היה מתארח אצל בעה"ב אחד במקום מרגוע מעט לעת כשהיה נצרך למנוחה. פעם אחת נדדמן לר' יוסף שאול, לסור אל מקום הנופש ביום ל"ג בעומר, כשעמו היום גם כמה דיינים נוספים מקהילתו שבאו מן הסתם לסעוד ולתמכו.

בעל האכסניה שנכנס להגיש לפני הרבנים כיבוד ודבר מאכל, ניצל את העבודה שיום זה הוא יום ל"ג בעומר, יום ההילולא של ר' שמעון בר יוחאי, וביקש את שכרו תוך שהוא פונה לר' יוסף שאול ואומר, נו... תאמרו משהו לכבודו של ר' שמעון בר יוחאי!...

שעשועי ת"ח בעת מנוחתם

חייך ר' יוסף שאול, ואמר לסובבים, באו ונמלא את רצון בעה"ב. ופנה אל אחד מן הדיינים שישב עמו ואמר, תמנה בבקשה כמה פעמים מוזכר שמו של ר' שמעון בר יוחאי בכל התלמוד!!

תיכף ומיד, פתח אותו דיין והחל סופר ומונה בדפי הש"ס מברכות, שבת, עירובין וכן הלאה כשהוא מציין בכל מקום היכן מוזכר שמו של רשב"י, וסופרם אחת לאחת כשהדבר נעשה בע"פ כמובן מאליו.

הנה כבר אוחו אותו דיין אחרי כל סדר מועד, וממשיך לתוך סדר נשים, ור' יוסף שאול יושב כנגדו בשקט ובדומיה ושומע את המספר ההולך וגדל של הפעמים הרבות שהוזכר ר' שמעון בש"ס.

והנה כשאחז כבר עמוק בחצי השני של הש"ס התעשת ר' יוסף שאול לפתע ואמר: 'מספיק מספיק'... 'עד כאן'... כבר חיסרת שלושים ושלושה פעמים כמנין ל"ג שהוזכר ר"ש ושכחתם למנותו!...

והחל מונה את כל הל"ג מקומות שבהם שכח הדיין את ר"ש, - לשמחתו ולהנאתו של בעל האכסניה שקיבל את שכרו במיטב!...

הנה לנו כיצד נחים - בתוך התורה... ואם בדברים שכאלו מוצא האדם את נפשו לעת מנוחה, אין פלא שיודעים את הש"ס עד כדי כך על בוריו!...

תורתך שעשועי

כך גם זכיתי והכרתי בירושלים, כמה וכמה ת"ח שבעת מנוחתם, היו משתעשעים בפרפראות החכמה, והיו חודין חידות זה עם זה, במבואות התלמוד הלך ושוב.

ולא אשכח את המחזה איך שהגאון ר' שמואל מועד זצ"ל, ור' יעקב קצנלבוין זצ"ל, ישבו להם לנוח מעט מהמקווה החם שהיה בשערי חסד, וחדו חידות, כמה פעמים מוזכר בש"ס נעל, וכמה פעמים מנעלים, או מנעול וכדו'.

והיה ממש תענוג לראות מה זו בקיאות בש"ס וכל אחד היה מונה היכן וכמה, אשרי עין ראתה כל אלו, ואוי לעין רואה את כל גגות המוניות עמוסות לעיפה, במזודות זו על גבי זו, ממתיות ודרוכות לנסיעות לשדה התעופה ולחופש...

(לב שלום)

"אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת וכו' והוא אל הכהן, וראה הכהן" מעשה באדם אחד שהיה יושב ודורש ואמר אין לך כל נימא ונימא שלא ברא לה הקב"ה גומא בפני עצמו כדי שלא תהא אחת מהן נהנית מחברתה א"ל אשתו ועכשיו אתה מבקש לצאת לתור פרנסתך תוב ובוריין קאים לך, שמע לה ויתב ליה וקם ליה בורייה" (מדרש רבה כאן).

כהן פלוני מרואי הנגעים בארץ ישראל התקשה בפרנסתו, עד שגמלה בלבו החלטה לעזוב את הבית לתקופה ממושכת לצאת לחו"ל, להביא טרף לביתו, לצורך פרנסה.

הכהן אמר לאשתו כך, כיון שבקרוב אני יוצא מהארץ בהסכמתך, והרי בני אדם רגילים לבוא אלי להראות נגעים, קשה לי לעזוב את הארץ ללא ממלא מקום. איך אפשר להשאיר בני אדם ללא מענה?! לכן בואי ואלמדך - כיצד לראות נגעים, תמלאי את מקומי.

הוא החל ללמד אותה.

מיד בשיעור הראשון, לגבי מראה השערות בתוך הנגע "והנה שער בנגע הפך לבן וכו'" הוא הקדים ואמר לה פרט יסודי: "אם ראית שער של אדם שיבש המעין שלו, תהא יודעת שהוא לקה. לפי שכל שער ושער ברא לו הקב"ה מעין בפני עצמו שיהא שותה ממנו, יבש המעין יבש השער". אם חלילה נראה בראשו של אדם או בכל מקום אחר בגוף, שערות שיבשו לגמרי, משמע שהוא לקה, כי התיבשו בגופו גומות של חיים, כי לכל שערה יש גומה בפני עצמה משם יונקת את חיותה, ואם יבש השער משמע שנטתם ויבש המעיין הרי הוכחה שהוא לקה.

שמעה אשתו את הדברים והבינה את משמעותם.

היא הזדעזעה. פתחה ואמרה לו: כמה שערות יש לאדם בגופו? אלפים ורבות. לכל אחת יש גומה פרטית עם יניקה בפני עצמה, אין אחת נוגעת בחברתה, לאלפי השערות בגופך יש מקור פרנסה אלפי מעינות! ולך עצמך הקב"ה לא יכול לתת פרנסה?! אמרה לו אשתו ומה אם כל שער ושער

הוא שמע להצהרתה, נשאר בארץ. והזדמנו לו מקורות פרנסה טובים. רבותי, הוא התחזק באמונה בזכות אשתו, ונותר לו זמן פנוי לעסוק בתורה ולהתחזק עוד יותר באמונה....

נזכרתי בסיפור. אולי יהיה בו תועלת לחיזוק. עשיר פלוני הגיע לחפץ חיים, באומרו: "כבוד הרב, ב"ה לא חסר לי כסף. וב"ה אינני זקן אבל גם אינני צעיר ויש לי ששה ילדים, החלטתי להכניס את אחת הישיבות כבן שביעי שלי... כלומר, באתי לכאן לערוך צואה - ובצואה אכתוב שיחלקו את רכושי הרב, לשבעה חלקים.

אבל יש לי תנאי, שלאחר מלאות ימי ושנותי החפץ חיים ילמד משניות לעילוי נשמתו". אתם שומעים סיפור?

הגביה החפץ חיים את עיניו: ר' יהודי יש לי לשאול אותך שתי שאלות, כי דבריך לא מובנים לי. הנה למשל, יש לך שבע מאות רובל וששה ילדים. רצונך שכל ילד יקח מאה רובל וגם הישיבה מאה רובל, ניחא, רצון טוב מאד. אבל לא מובן לי מדוע אתה ממתין לאחר מותך, תעניק כבר עכשיו לישיבה מאה רובל. למה לך לקחת סיכון שאחרי הסתלקותך הילדים ישכרו עורך דין להוכיח שהם היורשים הבלעדיים, לא הישיבה!...

שאלה שניה - וכי אני הוא שזקוק ללמוד משניות לעילוי נשמתך ובשבילך, למה לא אתה! הרי אתה עדיין חי! ר' יהודי - למד בכוחותיך!... דברי החפץ חיים.

אדם רוצה להבטיח את עצמו על ידי אחרים, שיבטח את עצמו במאה אחוז על ידי עצמו... הוא עוסק בחיי עולם וא"כ למה שיקח סיכונים?.

רבותי, איך אמר פעם החפץ חיים, שם אין כלום. בשמים. אי אפשר להשיג אפילו דף גמרא בלי וקרוע מאיזו שהיא גניזה. תחפש דף ללמוד בו - אין. אם תחפש שם בסך הכל סידור ישן להביט בתוכו לראות כמה מילים - אין. כי רק את הספרים שמביאים מכאן יש שם! ואתה עדיין חי! תלמד משניות בכחך" אמר לו החפץ חיים.

אומרים בשם רבי ישראל מסלנט שאמר לתלמידו: ישנם ארבעה חלקי שולחן ערוך. ויש גם חלק חמישי, והוא? לא להיות שוטה... רבותי, השטות הגדולה ביותר היא לאבד את החיים. לפעמים אדם מתעורר שלא לאבד את חייו ולבזבזם, אבל אח"כ הוא נרדם, ושב לשגרה.

אני אספר לכם. לקחו אותי פעם לדרשה במושב ליד רחובות כאשר נכנסנו עם הרכב במהירות לתוך המושבה בכביש המתפתל לתוך הכפר, חלפנו ליד קבוצת סוסים אוכלי עשבים בצדי הכביש, אחד הסוסים נבהל מהרכב החולף ומתוך הבהלה נעמד על רגליו האחוריות, מופת. ראיתם פעם סוס עומד כך? נו אפשר לחשוב, שהנה אינו סוס, הוא עומד על שתיים, אבל כאשר המכונית התרחקה הוא חזר לעמוד על רגליו כבתחילה. הוא שב להיות סוס... המופת התבטל. כך אדם מתבונן לנצל את החיים אבל ממחר לשכוח, ושב לחיי השיגרה.

לאחרונה ראינו ניסים (במלחמת המפרץ) התפילות היו כראוי, התשובה היתה נפלאה, התעוררנו יחד לנצל את זמננו בחיים, לקבוע יותר עיתים לתורה וכדומה, אבל עד שהמכונית עברה....

"יש לך עוד זמן, החיים עוד לפניך" אומר היצר לבחור או לאברך. וכך הוא נשאר עם החיים לפניך" עד שהם כבר אחריו, מסתיימים.

הגאון מוילנא אמר פעם כי על האדם לחשוב שלשה דברים: כאילו יש לו יום אחד לחיות, ולפניו דף גמרא אחד, והוא היהודי היחידי בעולם, כך יצליח.

כי אם אליהו הנביא יבוא ויאמר: אדוני הנני מודיע לך בזאת כי היום הוא היום האחרון בחייך עלי אדמות. וכי היית רץ לבנק להוציא כסף או לבית המדרש?.

היטלר ימ"ש רצה שישאר יהודי אחד בעולם - לזכר העם היהודי, רחמנא ליצלן. תחשבו, אדם זה היחיד, ביומו האחרון עלי אדמות, היה חושב לעצמו העולם עומד עלי! היהדות תלוי בי! קיום התורה תלוי ועומד עלי! כל רגע היה מנצל בכל עוז. וחז"ל אומרים: "לפיכך נברא האדם יחידי ללמדך שכל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא" תהיה קצת בעל גאווה! האם ידוע לך שאתה אחראי על כל העולם?... אתה יחידי. ר' שלום שבדרון סיפר, כי רבי אליהו לאפיאן אמר לו לילה אחד "תביא לי סטנדר" כאשר הביא לו סטנדר נעמד ליד הסטנדר כמי שמבקש לומר לו ר' שלום, שיחת מוסר אישית, ואז קרא אליו הרב לאפיאן: "ר' שלום! ר' שלום! אילו היה לי את הזקן השחור שלך, אילו היה לי! אם היה לי זקן

שחור כמותך הייתי יודע מה לעשות עם החיים שלי". והשיחה הסתיימה... שיחת מוסר מרב לתלמיד. שיחה אבהית לטובתו של התלמיד.

לאדם, לא מספיק הכסף שיש לו, הוא רוצה עוד ועוד. וכאשר מבין שהכסף לא יכסה אותו בקברו, לפתע רוצה באמת לחלקו לצדקה, אבל רק אחרי מותו, כאשר הילדים כבר ידאגו שהישיבה תקבל כמה גרגירים ה' ירחם... "אתה חיי" אמר לו החפץ חיים, "ביכולתך לבטח את עצמך אל תהיה טיפש!".

נרבה בלימוד תורה ונתינת צדקה. אנו זורענו נתפוס את החיים.

(להגיד)

"ואם פרוח תפרח הצרעת" (יג, יב).

חז"ל אומרים (במדבר רבה ז, ה) שהצרעת באה על צרות עין "כשאדם צר עין ואינו משאיל את כליו הקב"ה משלח צרעת בביתו ומוציא כליו לחוץ, והבריות אומרים: פלוני שלא היה משאיל כליו ואומר שלא היו לו כלים, הרי שהיה לו כלים...".

כשבא השכן, נוקש על הדלת ומבקש מסור חשמלי - אומר לו צר העין: "אין לי"... כשבאה שכנה לבקש סיר - אומרת אותו: "אין לי"... והנה, רק מגיעה הצרעת, וכבר מצוה הכהן להוציא את כל הכלים החוצה. לפתע רואים כולם את המסור החשמלי ואת הסיר שוכנים אחר כבוד בבית השכנים המסרבים להשאילו...

לפעמים קורה שאדם עושה עולה מסוימת, והוא סבור שאף אחד לא רואה אותו... אולם לעיתים, הוא אינו יכול להתחמק ועליו להתמודד עם ההתנהגות הנלווה שלו עצמו, כפי שמספר המשל שלפנינו:

משל לאדם שהלך ביער ואיבד את דרכו. בעודו תועה בין עצי היער, הוא מבחין לפתע בקול גדול, ורגעים אחדים לאחר מכן מנצנץ רעיון במוחו. הוא קורא לקוף ואומר לו: "אתה יודע שיש בינינו איזשהו דמיון..."

"לא שמעתי על כך מעולם" - אומר הקוף - "אבל מה העניין?"

"הסתבכתי" - משיב לו האדם - "אולי תוכל להראות לי את הדרך החוצה?"

"אין בעיה" - ענה הקוף, והשניים החלו ללכת בסבך העצים.

לא חולף זמן רב ולפתע נשמעת שאגה אדירה של אריה, וכעבור רגעים אחדים הם מבחינים באריה אימתני רץ לכיוונם. האדם החויר כסיד, אולם הקוף לא אבד את עשתונותו. הוא עזר לאדם לטפס על העץ הקרוב שהיה שם ואמר לו: "אל דאגה, לכאן הוא לא יגיע..."

האריה העומד למטה התנפל על הגזע ואיים בקול מבשר רעות: "אני רעב, לא אזוז מפה עד שאחד מכם ירד..."

"אל תדאג" מניח הקוף יד על האיש הרועד מפחד - "הכל יהיה בסדר".

הזמן חלף באטיות מרגיזה, שעה ועוד שעה... הלילה ירד, והקוף פנה אל האדם: "כעת לילה, עלינו לערוך תורנות שינה, מי יהיה הראשון שיששן?" "לך לישון" - אומר האדם - "אני אשאר לשמור, בין כה וכה לא אצליח להרדם מרוב פחד"... והקוף נתלה בזנבו על אחד העצים ונרדם.

נותר לו האדם לבדו עם הארי שמתחתיו, מי יודע עד מתי אהיה תקוע כאן, כמו עלה לעץ? הרהר בתסכול.

לפתע עלתה בו מחשבה כלשהי: אני אדם, והוא, בסך הכל, קוף... האריה אמר שהוא רוצה אחד משנינו, אם כן - מי חשוב יותר? הוא עיבד לאט לאט את הרעיון, ואז נתן לקוף מכה חזקה והעיף אותו מהעץ... הקוף התעורר בבת אחת, וברגע האחרון נתפס באחד הענפים וניצל מלועו הפעור של האריה.

כעת לא ידע האדם היכן לקבור את עצמו מרוב בושה... מה יעשה? הוא לא העז להרים את עיניו אל הקוף, מצילו היקר, אשר הוא השיב לו רעה תחת טובה... בלית ברירה חבק את הענף שעליו ישב ונרדם.

שעות אחדות לאחר מכן, העיר אותו הקוף ואמר לו: "קום, האריה הלך"... הוא עזר לו לרדת למטה, והראה לו את הדרך לצאת מן היער ולהגיע לישוב בני אדם.

מתחיל האדם ללכת, וכעבור רגעים ספורים הוא חש בטפיחה על שכמו. הוא מסתובב לאטו, הקוף עומד שם ואומר לו: "עשה לי טובה, ידידי, כשאתה מגיע לשם, אל תספר לאף אחד שיש בינינו דמיון..."

כזהו האדם, מחד גיסא הוא נזר הבריאה ותפארתה, ומאידך גיסא - מידותיו הרעות עלולות להפוך אותו לגרוע ולפחות בין בעלי החיים.

(ומתוק האור)

"וטמא טמא יקרא" (יג, מה)

אומר השל"ה הקדוש: רמז למה שאמרו 'כל הפוסל במומו פוסל', שהמצורע הוא הטמא וקורא לחברו 'טמא'... (ממעיינות הנצח). "... וכן כל הפוסל את האחרים תמיד... ואומר עליהם שהן ממוזרים, חוששים לו שמא ממוזר הוא. ואם אמר עליהם שהן עבדים חוששין לו שמא עבד הוא. שכל הפוסל במומו הוא פוסל" (רמב"ם הלכות איסורי ביאה פרק יט הלכה יז).

"אתה מוזמן למשפט ביום שלישי הקרוב!"

ההודעה הקצרה שנתלתה על דלת ביתו של החלבן, הסעירה את רוחו. הוא היה איש ישר, שהתנהג תמיד בנאמנות ובמוסריות. אף פעם לא רימה, שיקר או גנב.

הוא גם לא שתה לשוכרה בשעות הבוקר, דבר האסור על פי החוק בכפר. הוא לא ידע למה מזמינים אותו למשפט.

אבל האופה ידע. האופה היה רגיל לקנות חמאה וגבינה מהחלבן המקומי והשתמש בהם לאפיה. יום אחד עלה בו החשד שגושי החמאה שהחלבן מוכר לו שוקלים פחות מקילו, למרות שהחלבן מצהיר שכל גוש שוקל קילו בדיוק, לא פחות ולא יותר.

האופה החליט לבדוק את העניין, ובמשך תקופה הוא שקל בעקביות כל גוש של חמאה שקנה מהחלבן, והוא אכן גילה שגושי החמאה שוקלים פחות מקילו, לפעמים 900 גרם, לפעמים 950, ופעם אחת אפילו 800 הגרם היה נזעם. "מרמים אותי" הוא אמר לאשתו בכעס, "אני לא אשתוק על זה". הוא ניגש אל השופט המקומי והתלונן על מעשיו של החלבן. "חייבים להעמיד אותו לדין!" אמר האופה, "אי אפשר לאפשר לו לרמות את כל תושבי הכפר. אנשים סומכים עליו".

עוד באותו היום תלה שליה של בית המשפט המקומי הזמנה לדין על פתח ביתו של החלבן.

החלבן הגיע לבית המשפט רועד ונפחד. הוא מעולם לא ראה את בית המשפט, ומעולם לא דיבר עם השופט שהטיל אימה על כל תושבי הכפר. "אני מניח שיש לך משקל מדויק במחלבה?" פתח השופט את הדין.

"לא, כבודו!" אמר החלבן, "אין לי משקל".

"אז איך בדיוק אתה שוקל את החמאה שאתה מוכר לאופה? האם אתה סתם כך מחליט שזה קילו?! הרעים השופט בקולו.

"חס וחלילה, אדוני השופט, אני איש ישר, לעולם לא עלה על דעתי לעשות דבר כזה. פשוט מאד, בניתי לעצמי מין משקלי מאזניים, כאלו שאתה צריך לשים משקולת בצד אחד כדי שתאזן את החמאה שבצד השני".

השופט הנהן בראשו בהבנה, והחלבן המשיך:

"בכל יום כשאני בא לשקול את החמאה עבור האופה אני מניח בצד השני של המשקולת כיכר לחם של קילו שאותה אני קונה בבוקר מהאופה, וכך אני יודע כמה חמאה עלי לתת לו כדי שיצא קילו בדיוק".

השופט חזר על דבריו של החלבן: 'אתה בעצם אומר לנו שכמות החמאה שאתה נותן שווה למשקל הכיכר שהאופה נתן לך'. "בדיוק כבודו", אמר החלבן, לפני האופה חפו.

שומע אדם דרשה מרשימה וחודרת לבבות על הנזק העצום של רכילות ולשון הרע, ועל הצורך בהתעוררות ובשינוי הדרך, ומה תגובתו? כן הוא אומר, הם באמת צריכים לשנות את דרכם.

יושב יהודי ומעיין בספר מוסר על איסור גזל ועל ענפיו המרובים ואין הוא זקוק להמחשות ולהדגמות; הוא יודע בעצמו מיד שפלוגי הוא העובר על האיסור בצורה זו, ופלוגי בצורה האחרת, ולכל סעיף של האיסור יש לו מיד דוגמה חיה ומוחשית של מישהו שהוא מכיר אישית העובר בדיוק עברה זו. והוא מהרהר לעצמו: כמה חבל שהם אינם פה אתי לראות עד מה חמור מה שהם עושים, ועד כמה עליהם להזדרז ולחזור בתשובה... ומתחשק לך לזעוק לו לאותו אדם ולקרוא באוזניו: ומה אתך עצמך, יהודי יקר? איך אתה יודע מיד שהכוונה היא "להם" "לאחרים"? האם לא חשבת אף לרגע שאולי הכונה היא אליך? כן, כן, אליך ממש!

אכן, דרוש מאמץ מיוחד מצד הלומד להיות מעורב בלמודו, ולראות את עצמו מתיישב על ספסל הנאשמים או שוכב על שולחן הניתוחים ומהווה מושא ללימוד ולדין העיוני. זה לא קל, ואף לא נעים. אך רק כך יוכל הלומד להשתנות ולהיות קרוב יותר לדרך הישר והטוב.

ומעשה שרגיל היה האדמו"ר רבי שמחה בונים מפשיסחא, לספרו בכל ערב יום הכיפורים, ועולה ממנו מוסר השכל גדול לעניינינו:

בעיר קראקוב (קראקא) השוכן על גדות הויסלה בדרומה של פולין, עמד בית כנסת שנקרא בית הכנסת של ר' אייזיק. על שם אחד התושבים שבנה את בית הכנסת כתרומה לאוצר גדול שנפל בחלקו.

ומעשה שהיה כך היה:

ר' אייזיק עני מרוד היה, מטופל בבנים ובבנות. הבנות הגיעו לפרקן מצפות להינשא כדרך כל הארץ, אולם לרש אין כל להשתתף בצרכי נישואיהן. באחד הלילות חלם אייזיק חלום, שאוצר גודל טמון מתחת הגשר של עיר הבירה, חלום זה חזר ונשנה פעמים אחדות. ותתפעם רוחו, וגמר בדעתו לנסוע אל עיר הבירה, לחשוף את האוצר שנתגלה לו בחלומו. אמר ועשה; קיבץ בידו מעט כסף להוצאת הדרך, נטל צרורו ויצא לחשוף את האוצר. בהגיעו אל עיר הבירה, לא התמהמה, ועשה ראשית דרכו הישר אל הגשר, לחפש אחר האוצר הנכסף. אך מה גדלה אכזבתו בהיווכחו לדעת שהגשר ענק ממדים הוא, מסלולי דרכים רבים חוצים בו, ותנועה רבה שוקקת בהם ללא הפסק. ברור היה שאין כל סיכוי לנסות לחפור תחת הגשר, מה עוד שזקיפי משמר שעמדו נוטרים את דרכי הגישה לארמון המלך, פוקחים עין על כל המתרחש מסביב.

מדוכךך ונבוך עמד ר' אייזיק תוהה במקומו מבלי שידע לשית עצות בנפשו. קשה היה לו להשלים את תוחלתו הנכזבת, ונשאר שומר את הגשר במשך היום, ורק עם רדת הלילה נוטש היה את משמרתו ללינת הלילה. באחד הימים בעודו עומד על הגשר, תוהה על החלום שחלם ופישרו, עבר שר הצבא על הגשר, והבחין בזר שעורר את חשדו, מפני התנהגותו המחשידה.

"מה לך יהודי כי תחפש כאן על הגשר הסמוך לארמון המלכות?" רעם קול שר הצבא. פחד מות תקף את ר' אייזיק. הוא בא לחפש אוצר שנתגלה לו בחלומו, והנה עומד הוא ליפול בפח. בחשד של ריגול... כיצד ינסה לטהר עצמו, האם יאמנו דבריו? אומר לך את האמת...את כל האמת... פתח וגמגם נרעד ונפחד.

חלמתי חלום, אודות אוצר הטמון תחת הגשר... עני אני, וחשבתי לנסות את מזלי... זו כל האמת... גחך שר הצבא ואמר "הו, איש חלומות אתה, יהודי?... כיצד זה תשית את לבך לדברי חלומות? הנה אספר לך, גם אני חלמתי, זה פעמיים, שאוצר גדול טמון אצל יהודי בעיר קראקוב תחת התנור אצל יהודי בשם... אייזיק... אייזיק... האם אשית לב לדברי חלומות?... צמרמורת תקפה את ר' אייזיק, בשומעו את שר הצבא נוקב בשמו ובכתובתו בעיר קראקוב, וכאשר שמע את דברי שר הצבא הפוקד עליו לבסוף לנטוש את חלומותיו ולחזור מיד לביתו, מיהר לעקור כל עוד רוחו בקרבו, עשה דרכו לביתו, כשדבריו של שר הצבא מנקרים במוחו.

ראשית פעולתו, בהגיעו לביתו היתה לחטט תחת התנור, תנור לבנים שרעוע היה מרוב יושן. ואמנם לאחר חיפוש מדוקדק גילה תחת התנור אוצר ממון גדול, שממנו הפריש סכום כסף לבנות בית כנסת בקראקוב, אשר עד היום נקרא על שמו "בית הכנסת של ר' אייזיק".

הלך מהסיפור נפלא, ונקדים תחילה את דברי הגאון רבי ישראל מסלנט זצ"ל האומר: "אין מוסר אלא מה שהאדם לומד על עצמו ולעצמו, במטרה לשנות את עצמו שינוי המעשה". אכן, יכול אדם ללמוד את כל "מסילת ישרים" בעיון רב, ולנתח בעמקות את חסרונותיהם של האחדים ואת דרכי תיקונם, ואילו הוא עצמו עומד מחוץ למסגרת עיונו, ובסיימו את חוק לימודו הריהו אותו אדם שהתחיל בו.

ודרשו רבותינו בעלי המוסר מהפסוק (ויקרא כה, יז) "לא תונו איש את עמיתו" - המילה את כידוע באה לרבות, ולענייננו באה היא לרבות את האדם עצמו; שיתכלל הוא על עצמו ולא ירמה את עצמו להטיל את הכשלונות אך על הזולת. הצרה היא, שהאדם לא תופס שכל המומים שמוצא הוא אצל חבריו נמצאים בו, על דרך שאמרו חז"ל (קידושין ע"ב) "הפוסל - במומו פוסל".

משום כך בא ר' שמחה בונים מפשיסחא, ורצה ללמד את חסידיו ואותנו, כי אדם ההולך לחפור מתחת ל"גשר" בעיר אחרת - בחפצו לחתור תחת הפגמים והמומים של הזולת, ואומר: פלוני נכשל במידה זו ואלמוני צריך לתקן מדה אחרת.

.. הרי שצריך הוא לדעת שכל הפוסל במומו פוסל. ואותם הפגמים שחשב כי נמצאים הם אצל חבריו... נמצאים בו עצמו וכפי שאמר הרבי מקוצק: "מטבע האדם להעריך את זולתו - לפי מידותיו הוא!" ובניסוחו של הגר"מ שלמה אלעמי: "הזוכר מומי בני אדם - הוא עצמו בעל המומים. והרואה מומי עצמו - לא יראה מומי זולתו".

אדם צריך לנפץ את ה"תנור" שבביתו - תאוותיו ומידותיו המגוננות שבקרבו, ורק אז יגלה את ה"מטמון" הנפלא - את זיו הודה והדרה, האצילות והקדושה של נפשו ונפש חבריו, ויזכה לבא ולהתייצב לפני בוראו טהור, זך ונקי!...

(בנועם שיח)

יצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות (יד, ד)

פירש רש"י: "לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים, שמפטפטין תמיד בצפצוף קול".

על עוון לשון הרע אמרו חז"ל (ערכין טו, ב) "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא, מאי דכתיב: 'מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה?' אמר לו הקב"ה ללשון: כל אבריו של אדם זקופים ואתה מוטל, כל אבריו של אדם מבחוץ ואתה מבפנים, ולא עוד, אלא שהקפתי לך שתי חומות, אחת של עצם ואחת של בשר".

אשאל אתכם, מורי ורבותי: וכי שני השומרים הללו הם אכן גדרים, המקשים על האדם לדבר? אם אין שיניים קל יותר לדבר? אם עושים גדר של אבנים ושל ברזל - ניחא, אי אפשר להיכנס, אבל הגדרים האלו שהקב"ה ברא ללשון - איזו גדר הם?! אם מישוה יעשה גדר מנייר שהגנבים לא יכנסו - זו גדר?!

וודאי הכוונה ללמוד מוסר מאותו 'חומות', שאדם ילמד וישכיל ויתבונן - תראו כמה מוחבאת הלשון פנימה, כמה היא זקוקה לשמירה. כל עוד התינוק לא יודע לדבר - אינו צריך שיניים. ברגע שהוא מדבר - יש לו כבר שיניים. כל זאת, כדי שאדם יתבונן ויבין כמה שמירה צריכה הלשון.

יש לנו ב"ה את ספר "שמירת הלשון" - קילורין לעיניים. רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל אמר על החפץ חיים זצ"ל: כמה פשטות ככה גדלות. כאשר פותחים את הספרים שלו מבינים כי לשון הרע וגסות הדיבור הם פשוט אש!

אחד הדברים שכתובים בחז"ל וה"חפץ חיים" מצטט זאת שוב ושוב הוא, שהמדבר לשון הרע, בתפילה ובלימוד שלו נכנסת רוח טומאה, והתפילה נמאסת, באותו פה שדיברת לשון הרע אתה לומד ומתפלל לריבונו של עולם?! א מויראדיגע זאך!

סיפרתי כמה פעמים את הסיפור ששמעתי בבארא פארק. טוב לספר אותו לאחרים, בפרט לילדים.

מלך גרמניה ערך ביקור ברוסיה. כמובן הגיע עם כל הפמליא.

ערכו סעודה גדולה לכבודו, ארוחת ערב גדולה. שר הטבחים הגיש מאכל, שאצלו קוראים לזה קישקע - מעי של בהמה. טוחנים כל מיני מטעמים ומכניסים בתוך הקישקע.

מלך גרמניה ראה מאכל חדש, טעם ממנו ומאוד מצא חן בעיניו.

הוא הורה לשר הטבחים שלו שהצטרף לפמליא: "תיפגש עם שר הטבחים של רוסיה, ותבקש ממנו את המתכון, כי אני רוצה שתלמד לעשות 'קישקע'".

אתם יודעים, אוכל למלך זה לא סתם, קצת ככה וקצת ככה. צריך לשמוע את ההוראות בדיוק מוחלט [ובפרט אצל הגרמנים...]. כך וכך בשר טחון, כך וכך קמח, פלפל, מלח, סוכר, וכמה פפריקה ושאר תבלינים. הפגישה נערכה והטבח הרוסי הדריך את עמיתו הגרמני ברשימה מפורטת, ממש על המילימטר.

נסעו בחזרה. מלך גרמניה מגיע לביתו. ויהי היום, הגיע מלך פלוני לביקור בגרמניה. הטבח הוציא תא הרשימה הטמונה באוצרותיו, ועשה כמו שלימדוהו ברוסיה, הכל בדיוק מוחלט - בשר, מלח, סוכר, פלפל, פלאי פלאים. הכניס את הכל בתוך הקישקע.

התבשיל היה מוכן, הגישו לסעודה הגדולה, החלו לטעום. המלך נטל את הסכין ואת המזלג, הכניס לפיו חתיכה מהמאכל, ואבוי! נהיה לו חושך בעיניים. טעם תפל, עם ריח נורא. לא ידעו אם זה רעל, או שלקחו את האוכל מהאשפה...

מיד הורידו הכל מהשולחן, ובינתיים הביאו לכל המסובים מים לשטוף את הפה מהגעול שנדבק בהם.

אחרי הסעודה רצה כמעט מלך גרמניה להרוג את שר הטבחים. הטבח התחנן: "אדוני המלך, אני יכול להישבע אלף שבועות, עשיתי בדיוק כמו ששר הטבחים ברוסיה לימד אותי, לא שיניתי דבר וחצי דבר. מה אני יכול לעשות שכך קרה?"

המלך הורה לו בזעם: "עכשיו אתה נוסע לרוסיה לברר מה היתה הבעיה והיכן הטעות".

הטבח שמח עד השמים, העיקר שלא הורגים אותו. יצא לדרך, הגיע לרוסיה. שם סיפר לשר הטבחים של הרוסי: "אוי מה שהיה לנו, עשיתי את הקישקע, והמסובים כמעט הקיאו, הרגישו שאוכלים זבל".

הטבח הרוסי ביקש ממנו: "תביא את הרשימה שלך". הגרמני הציג את הרשימה על פיה הכין את הקישקע - אחת, שתיים, שלוש, ארבע, הכל בסדר.

"רגע", נזכר הטבח הרוסי, "כאשר הבאת את המעי למטבח, מה עשיתי?"

נתקלה הפרה בחפץ קשה ושברה את הרגל. אבא יודן ניגש לבדוק מה פגע בפרתו, ובעודו חופר באדמה התגלה לפניו מטמון.

ושוב עולה התמיהה: הלא יכול הקב"ה להעניק לו את אותו מטמון בלי לשבור את רגל פרתו! מה גם שפרה אשר רגלה נשברת, בלית ברירה הורגים אותה, כדי למנוע ממנה סבל. לשם מה צריך את כל זאת?

התשובה היא: הקב"ה רוצה לתת לו את המטמון, רק הוא קודם מנסה אותו לראות אם אכן הוא ראוי לזכות בו. אם כשמתעורר הקושי האדם מתלונן ואומר: "נמאס כבר, למה דוקא אני...". אומר הקב"ה: אין בעיה, הצרות יפסקו, אך את המטמון לא תקבל. איך ראוי לו!

כשנראה לאדם נגע בביתו, בעצם הקב"ה מנסה אותו בנסיון אחר נסיון: בתחילה - לשהות מחוץ לבית שבוע שלם. לאחר מכן עליו לשבור כמה אבנים מקירות הבית, עד שנאלץ להרוס את הבית עד היסוד! אם באמצע התהליך אדם מתלונן ובא בטרוניות על רוע מזלו. די, נמאס לו! - אומר הקב"ה: אין בעיה, הכהן יטהר את הנגע.

אם אדם עומד בכל הנסיונות, מביט על הדברים במבט הנכון ומקבל דין שמים באהבה ובהכנעה - בסופו של דבר יזכה במטמון כשכר על צדקותו. איננו יכולים לברוח מן הנסיונות, כי לשם כך באנו לעולם הזה - לעמוד בנסיונות. מה שכן יכולים אנו לעשות, הוא לשנות את נקודת המבט שלנו, לבוא עם כלים אחרים לחיים. להחליט: ודאי שכל מעשי הקב"ה הם לטובתי, רק שאני אינני מבין זאת. אם כך נעשה - ודאי נגלה מטמונים על כל צעד ושעל.

כשאדם מאמין באמת, ורואה את הדברים הקשים בעין נכונה לפי השקפת התורה, כפי שהקב"ה רוצה שנראה את הדברים - בסופו של דבר הכל הופך להיות מטמון.

אברהם אבינו עמד בתשעה נסיונות קשים מנשוא, ולקראת הנסיון העשירי מבקש ממנו הקב"ה (בראשית כב, ב): "קח נא! אנא ממך עמוד גם בנסיון זה - ולאחר שעמד בו אומר לו הקב"ה: "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה..." זוהי הסיבה לנגע שביקר בבית, כשאדם מבחין בנגע כזה, ועל אף שקשה לו עם כך הוא אינו מתלונן - הוא זוכה לאוצרות.

זוהי, אפוא, מטרתם של הנסיונות הבאים עלינו: לגלות את האוצרות, לתת לנו ולהעניק לנו בכפל כפליים!

שמעתי דבר נפלא: כשלוקחים תמונת 'גובלן' [תמונה העשויה מרקמת חוטים] ומביטים על צידה האחורי, שטחים נרחבים ממנה נראים חלקים, כמעט ללא קשרים, כי אלו השמים שצבעם כחול בלבד, אין שם גוון או שילוב כלשהו של צבעים. ובאמת, בצד הקדמי, זה החלק ה'משעמם' של התמונה. לא כאן מתגלה יפיה המיוחד. ישנם, לעומת זאת חלקים בתמונה שהחליפו חוט מידי כמה תפירות, והדבר גרם שהצד האחורי באותו אזור מלא קשרים, וחוטים רבים מסובכים אחד בשני - בוקה ומבולקת! אך כשהופכים את הגובלן רואים שדוקא בחלק זה מתגלה יופי מיוחד, מרהיב עין, פרטי פרטים המהווים את עיקרה של התמונה!

כאשר מביטים על החיים מנקודת מבט נכונה ואמיתית, מבינים שהחלקים הנראים יותר קשים ויותר מסובכים - דוקא הם החלקים היפים של החיים, נראה לנו שישנם 'קשרים' וקשיים, אך לאמיתו של דבר הקב"ה מכין לנו מטמון, ולואי ונהיה ראוים לזכות בו!

(להגיד)

בדרך הדרוש

בגמרא דשבת (דף ס"ח) וטמא טמא יקרא צריך להודיע לרבים צערו פי' רש"י הוא בעצמו ויש להקשות למה צריך בכאן להודיע צערו לרבים יותר משאר חולאים, וכדי לתרץ נקדים מה דאיתא בפירוש רש"י פרשת וירא אצל ישמעאל וישמע אלוקים את קול הנער פי' רש"י מכאן שתפלת חולים יפה מתפלת אחרים עליו ואיתא בזה"ק מפני מה נקרא מצורע מוסגר מפני שמוסגר תפלתו בשמים והא"ש צריך להודיע צערו לרבים שיבקשו עליו רחמים בשלמא שאר חולאים מוטב שיתפלל הוא בעצמו אבל גבי מצורע שנסגר תפלתו בפניו צריך להודיע צערו לאחרים שיתפללו עליו וק"ל (מדרש יונתן)

העמסוני הי' דורש כל אתין שבתורה כיון שהגיע לאת ד' אלקין תירא פירש וכו' עד שבא ר"ע ודרש את ד' אלקין תירא לרבות ת"ח ומוה מוכח דלא לכבוד עצמו הוא דורש והק"ל,

ובזה יובן המדרש לא מתו בני אהרן בשביל שלא נשאו נשים ושלא נהגו כבוד במשה רבן דעל שלא נשאו נשים לחוד יש להם תירוץ בקושי המפורשים וא"ל בתירוץ המפורשים שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש כר"ע שדרש את ד' אלקין תירא לרבות ת"ח ומכילא לא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש אבל כיון שלא נהגו כבוד במשה רבן אין להם תירוץ למה לא נשאו נשים

וכ"ת כקושיית המפורשים י"ל כתרועם משום שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש וכ"ת הא יש לימוד בל"ז שלא יאמרו לכבוד עצמו הוא דורש מאת ד' אלקין תירא כר"ע לרבות ת"ח הא לא נהגו כבוד במשה רבן ודו"ק:

(מדרש יונתן)

"מה פירוש מה עשית? טחנתי בשר, טחנתי לחם, פפריקה, מלח וסוכר, ומלאתי את הכל בתוך המעי".

"אוי, וי!", קפץ הרוסי ממקומו, "אתה נורמלי?! הלא זה מעי של בהמה! את המעי צריכים לשטוף היטב, עם מים רותחים, ואחר כך להשרות במים עשירים וארבע שעות, שכל הטינופת תצא מהמעי והוא יתנקה. אחר כך שוב שוטפים, עד שבטוחים שהמעי נקי לחלוטין. רק אז אפשר להכניס את כל המצרכים... היכן השכל שלך?! - כעס עליו שר הטבחים הרוסי.

יכול אדם להטעין על עצמו את המצוות הטובות ביותר, אבל אם יכניס אותן בפה לא נקי, הוא מקלקל את הכל!

(יחי ראובן)

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם" (יד, לד)

בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן (רש"י)

לכל אדם - אומר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל נגזרה מנת היסורים שעליו לעבור בימי חייו.

אין אחד שנמלט מהם. יתכנו לפעמים תקופות בחיים שאדם אינו סובל, אך אין מציאות כזו שאדם יחיה את כל חייו בשלוה, ללא יסורים. השאלה היא רק: כיצד מקבל האדם את היסורים הבאים עליו, מה תגובתו, וגם כאן, הכל תלוי בנקודת המבט!

הנה כאן, בפרשת נגעי בתים: חז"ל מגלים לנו, שלפעמים חפץ הקב"ה לזכות אדם במטמון, ולשם כך מביא בקירות ביתו נגע צרעת. הוא מזעיק את הכהן, והכהן שולח להודיע לו: לפני שאגיע לביתך, עליך להוציא את כל רכושך מהבית, שלא יטמא במידה ויתברר שאכן צרעת הבתים היא זו. "אוי ואבוי" - חושב האיש - "להוציא הכל מהבית זו עבודה קשה! אבל טוב, אם הכהן אמר - אני מקבל".

מגיע הכהן, בודק את הנגע, ומודיע כי יש להסגיר את הבית. כלומר, בימים הקרובים אסור להתגורר בו! בלית ברירה, עוזב מידועינו עם כל צאצאיו את ביתו, והולך להתאכסן אצל קרובים או בבית מלון.

בסופו של דבר מתברר שאכן נגע צרעת הוא ויש להרוס את כל הבית עד היסוד. הורסים את הבית ואז מתגלה המטמון שהטמינו בו האמוריים.

שואל הנאות דשא: אם הקב"ה רוצה לתת לאדם מטמון, וכי אין בידו דרך יותר טובה לעשות זאת [כגון: זכיה בהגירת מפעל הפיס וכדומה]? מדוע לשם כך צריכים לשבור את הבית ולעבור את כל העינוי והסבל הכרוך בגלות מחוץ לבית?

כעין זה מצינו בירושלמי (הוריות ג' ד') מעשה באבא יודן שהיה עשיר גדול ויחד עם זאת נדיב ובעל צדקה גדול, עד שיום אחד הוא ירד מנכסיו. עד כדי כך, דגבאי הצדקה לא רצו לקבל ממנו כסף, וכשהסתובבו בעיר לאסוף תרומות דלגו על ביתו כדי שלא לביישו. אבל אבא יודן לא ויתר. הוא רדף אחריהם, וכשהשיגם אמר להם: "משביע אני אתכם שתאמרו לי עבור איזו מטרה אוספים אתם כספי צדקה!"

"אמרו לו: "לחתונת יתום ויתומה" בא אבא יודן הביתה ודן עם אשתו מה יוכלו לעזור בנידון. אמרה לו אשתו: "הלא נותרה לנו שדה אחת. לך תמכור חצי מהשדה ואת תמורתה תן לגבאי הצדקה". מכר, ונתן את הכסף לחכמים. למחרת יצא לחרוש את חצי השדה שנותר לו. באמצע החרישה

אשה כי תזרע וילדה זכר (יב, א)

למעלה מן הענין כתיב להבדיל בין הטמא ובין הטהור ובין החי הנאכלת ובין החי אשר לא תאכל וסמך ל"י אשה כי תזרע וילדה זכר וקשה סמיכות הפרשיות

ולתרץ נקדים דאיתא במדרש למה מתו בני אהרן בשביל שלא נשאו נשים ובשביל שלא נהגו כבוד במשה רבן וקשה למה דוקא בשביל הני תרתי ולמה לא די באחד מהם אלא בשביל שלא נשאו נשים הי' להם תירוץ אבל בתרתייהו אין להם תירוץ הדמפורשים הקשו למה צוה הקב"ה לישא אשה למה לא ברא אותו הקב"ה במעשה ידיו כאדם הראשון ותני משום דאיתא בגמרא כששמעו האומות אנכי ד' אלקין אמרו לכבוד עצמו הוא דורש כיון ששמעו כבד את אביך ואמך חזרו לדברים הראשונים

ואי הוי הקב"ה ברא את האדם במ"י איך יוכל לקיים קרא כבד את אביך וכו' לכן לא ברא אותו במעשה ידיו ולכן צוה הקב"ה לישא אשה אבל אם יש לימוד אחר שלא יוכלו האומות לומר לכבוד עצמו הוא דורש הדק"ל למה לא ברא הקב"ה את האדם במעשה ידיו דאיתא בפסחים (דף כ"ב) שמעון

טמא טמא יקרא

ורכב מאמינים

עלון שבועי מבית בני אמונים

מאוצרות אמונים

פניני אמן ותפלה בפרשה

העני מקריב קרבן עשיר באמירה

"זאת תורת הילדת לזכר או לזמנה; ואם לא תמצא ידה די שה..." (יב ח-ה)

תבות "זאת תורת הילדת" נראות כמסכמות את פרשת קרבנות הילדת. ויש להבין מדוע כתבה אותן התורה לפני שפרשה את דיני יולדת שאין ידה משגת לקרבן בהמה?

תרגו רבי פינחס הרוויץ בעל ההפלאה:

מהפסוק לעיל (ו יח): "זאת תורת החטאת" דרשה הגמרא (מנחות ק"א): "כל העוסק בתורת חטאת כאלו הקריב חטאת". ולפי זה יש לדרש אף מן הפסוק "זאת תורת הילדת" שהעוסק בפרשת קרבן יולדת כאלו הקריב קרבן יולדת.

מעתה, כפי שבזמן הזה תקנו לומר את פרשיות הקרבנות כדי שאמירתן תחשב כהקדמה, כך ראוי שבזמן הזה תאמר הילדת את פרשת קרבן יולדת ביום הארבעים ואחד לילדת זכר או השמונים ואחד לילדת נקבה, תחבד חייבה בקרבן יולדת. אולם בשונה מזמן המקדש, בזמן הזה אף יולדת עניה תאמר את פרשת קרבן עשירה. שהרי אמרו חכמים (נגעים י"ב): "מצרע עני שהביא קרבן עשיר יצא" ונראה בפרוש הר"ש (סו): "אפלו לכתחלה מביא, ותבוא עליו ברכה". ועוד שלענין אמירה אף היא נחשבת כמי ש'ידה משגת'.

לאור באור זה, נבין מדוע הקדימה התורה: "זאת תורת הילדת" בטרם פרשה את קרבן הילדת שאין ידה משגת: ללמדנו כי בזמן שיוצאים די חובה רק באמירת 'תורת הילדת', אין לומר אלא את הפרשה הקודמת - של יולדת ש'ידה משגת'.

בדרך זו פרש המגיד רבי יעקב גלינסקי את בקשתנו מדי בקור לפני אמירת פרוק 'איזה מקומן': 'ואתה אמרת (הושע ג): 'ונשלמה פרים שפתינו, לכן יהי רצון... שיהא שיש שפתותינו חשוב... כאלו הקרבנו'; מדוע אנו מזכירים דוקא 'פרים' ולא אילים או כבשים? אלא שזכאמור, לפי שבזמן הזה אין אנו מקריבים בפעל אלא אומרים בפה, מן הראוי שנקריב את הקרבן המשבח ביותר.

פנים יפות' ויקרא ו: דביר קדשו'

לשון הרע מונע קבלת התפלה

"וְטָמָא טָמָא יִקְרָא" (ג מו)
"תניא: וְטָמָא טָמָא יִקְרָא - צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ צַעֲרוֹ"

שערי אמן ונפתחים בטהרת המצרע

"זאת תהיה תורת המצרע..." (יד ב)

דרש רבי נח מיינדס מחתנו של הגר"א:

הזהר הקדוש (נלך ופה ב) דורש מהפסוק (ישעיה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמינים", שבזכות עניית אמן בכונה נפתחים למעלה פתחי ברכה שמהם נשפע רב טוב על ישראל. את המצרע מכנה הזהר (יתרו פ א, וכע"ז באונקלוס כאו) 'סגירא'. לפי כנוי זה יש לפרש כי עוון לשון הרע פוגם בתקון הנעשה בעניית אמן וגורם לסגירת שערי השפע הנפתחים בזכות עניית אמן.

דבר זה אף נרמז בכך שראשי התבות של שלשת השתפים בעיון לשון הרע: 'אומר', 'נאמר' [נשוא הספור] ו'מקבל' הם: 'אמן'.

לפיכך טהרתו של המצרע נעשית באמצעות הבאת צפורים ואזוב, שראשי תבותיהם הם צ"א בגימטריה של 'אמן', כי בטהרתו נפתחים שערי 'אמן' שנועלו בפניו.

'פרפאות להקמה' וראה גם 'מגן אברהם' [למגיד מטריסק]

לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים" (שבת סז א).

יש להבין: במה נשתנה המצרע משאר החולים, וכי רק הוא זקוק לתפלת אחרים? ועוד: הלא אמרו חכמים (ב"ר נג יד): "פה תפלת החולה לעצמו יותר מכל?"

באר רבי יהונתן איבשיץ:

באר (מצד נג א) הובא כי מי שחטא בלשון הרע, מתעוררת עליו רוח טמאה המונעת מתפלתו לעלות למרום. לפיכך, בשונה מיתר החולים שתפלתם על עצמם עדיפה, תפלת המצרע שחטא בלשון הרע אינה מתקבלת, ועליו לבקש מאחרים שיתפללו עליו.

רבי יעקב רוקח מטריפולי הביא רמז לדברי הזהר מבקשתו של דוד המלך עליו השלום בתהלים (י"א): "תפלה לדוד שמעה ה' צדק הקשיבה רנתי האזינה תפילתי בלא שפתי מרמה"; "האזינה תפילתי כיון שהגני בלא שפתי מרמה" - לשון הרע.

מדרש יהונתן: 'מעשה תהלה' תהלים י"א

צרעת הנפש מעכבת את התפלה

"כל ימי אשר הנגע בו יטמא טמא הוא בדרך ישב

מחוץ למחנה מושבו" (ג מו)

דרש המשפיע רבי משה וולפסון:

כתב החפץ חיים' (שמירת הלשון שער הזכירה ז) שענש הצרעת על חטאי הלשון נתן גם בימינו. אולם בשונה מהזמן שבית המקדש היה קיים, שאז נגע הצרעת נכר בגוף החוטא, בזמן הזה הנגע נסתר והוא נדבק בנפשו. לכה אף רומז הפסוק (משלי כא ג): "שמר פיו ולשונו שמר מצרות נפשו".

ויש להוסיף שכשם שבזמן בית המקדש נאסר על המצרע להפגיש לירושלים (ראה רמב"ם טמאת צרעת ז), כך בזמן הזה המדבר לשון הרע, שזכאמור הצרעת נדבקת בנפשו, נאסר בכניסה לירושלים. מתוך כך אין תפלותיו עולות לראון, שכן תפלותיו אינן יכולות לעבר דרך ירושלים שדרך מתקבלות התפלות. לפיכך טורדות אותו מחשבות זרות במשך כל זמן התפלה, וכך הוא מנוע מלהתפלל בכונה.

ענין זה נרמז בבקשתו של דוד המלך (תהלים קמב ח): "הוציאה ממסגר נפשי להודות את שמך" - רפא את נפשי מנגע הצרעת [המצרע מכנה 'סגירא' בלשון התרגום], כדי שאוכל 'להודות את שמך' בתפילתי.

'ואני תפלה' עמ' מז

נצור לשוני מרע - וכך לא אשכח את שמי

"זאת תהיה תורת המצרע" (יד ב)

כתבו המקובלים (ראה 'אליה רבה' קכב ג) שראוי לאדם להזכיר בתפלת 'אלקי נצור' פסוק המתחיל ומסתיים באותיות שבהן מתחיל ומסתיים שמו, ויועיל לו הדבר שלא ישכח את שמו לעתיד לבא בבואו לפני בית דין של מעלה.

את סבת החשש משכחת השם לעתיד לבא באר החפץ חיים' על פי דבריו הידועים של החובות הלבבות' (שער הפגיעה ז): המדבר לשון הרע על חברו, וזונותיו של מי שבגנותו דבר נזקפות לחובתו, וזכיותיו שלו עוברות לזכות מי שבגנותו דבר. כאשר יגיע אותו אדם לפני בית דין של מעלה, יפתע לראות כי הוא נענש על עוונותיהם של אחרים, ומתוך כך הוא עשוי לסבר כי שכח את שמו האמתי. על פי האמור נתן להבין מדוע תקנו לומר פסוק זה דוקא בתוך תפלת 'אלקי נצור לשוני מרע', שכן כאמור עוון אי נצירת הלשון הוא הגורם לאדם לשכח את שמו בעולם העליון, ובהזכרה זו רומזים לו שאם ינצר לשונו, לא ישכח את שמו.

'שמירת הלשון' ח"פ ז' בהגה"ה

ביום שני הבעל"ט, ז' באיר, ימלאו ת"ב שנים להסתלקותו של רבנו שלמה אפרים בן רבי אהרן איש לונגשיץ - בעל הכלי יקר' - אשר כהן פאר כרפה של קהלת פראג המעטירה. בספרו 'עוללות אפרים' (ח"ג מאמר טס) הוא מבאר שהסבה שאמרו חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה יותר מן המברך" היא לפי שהמברך דומה לכותב שטר, ואלו העונה אמן דומה למי שחותם על השטר "והכל הולך אחר החתום".

"בני אמונים - חותמים כל ברכה ב'אמן'."

תענה אמונים

פנינים ובאורים בסדר התפלה

"גדל" (א)

יסוד התורה - יסוד היום

'מטה אפרים' (תקפד י) שְׂכַל אָחַד יְנַהֵג כְּפִי שְׂמָקָבֶל בְּמִקוּמוֹ.

מְעַנֵּן לְצַן שֶׁבַשְׁטֵר הַתְּקִשְׁרוֹת שְׁחַתְמוּ בִּינֵיהֶם מִקְבְּלֵי יְרוּשָׁלַיִם בְּשַׁנַּת תִּקְוָיָה נִכְבַּת שָׂאָם יִכְבַּד חִלּוֹי שֶׁל אַחַד הַחֲבָרִים יִאמְרוּ עִמּוֹ בַּתּוֹךְ כֹּל הַתְּפִלוֹת וְהוֹדוּיִים גַּם פִּיטוּ זֶה "כִּי הוּא סִמְגַל מֵאֵד לְאֵבֶד הַבָּאִים לְתַתְּעֵנוּ בְּאַמּוֹנוֹת רְעוֹת חַס וּחֵלְלֵה".

(אגרות והסקפות הח"א ע"מ סכד)

"ג עקרים ב"ג בתים

מהיותו המיוחדת של פיוט זה היא בכך ששבטלושה עשר בתי נרמזו שלושה עשר העקרים - הלא הם יסודות האמונה שיעד הרמב"ם והם:

א. מציאות ה' ב. אחדות ה' ג. אינו גוף ד. היותו קדמון ואחרון ה. לה' לבדו ראוי לעבד ו. שכל דברי נביאים אמר ז. היות משה רבנו מבחר המין האנושי ח. תורה מן השמים ט. התורה לא תהא מחלפת י. השגחה יא. שכן ועניש יב. ביאת המשיח יג. תחית המתים.

המאמין ביסודות אלו הרי הוא בכלל ובאשר, וימצא להאב אותו ולהגל כפייו שכל האמונה שבוין אדם לחברו, גם אם הרבה לחטא. אולם מי שאינו מאמין אף באחד מן היסודות הללו יצא מכלל ישראל ונקרא 'מין' ו'אפיקורס' (פיה"מ לרמב"ם, סנהדרין ב'הקדמה לפרח חלק).

יש לצון כי פיוט ברב הסודים נתקנה אמירת שלושה עשר העקרים במפורט בסוף התפלה, ואולם מעיון בסדורים אחרים נראה כי פתנת אמירת "גדל" נקבעה עוד בטרם נקבעה פתנת זה (ראה מנוחת שלום ח"ג סי' טז).

מצוה לרדף אחר ידיעתם

רבנו הרמ"ל בתחלת ספרו 'דעת תבונות' כותב בענין שלושה עשר עקרי האמונה: "שחייב כל אדם לרדף אחרי ידיעתם, כל אשר תשיג דיו" ואמנם, ידיעת העקרים חשובה היא עד מאד. בפרט לאור דבריו הנוגעים של הגר"ח מבריסק שבשונה משאר מצוות התורה, שאם אין האדם אינו יודע אחת מן המצוות אף שבכך חסר לו בידיעת התורה, אינו נקרא מין, ובכלל ישראל הוא. לעומת זאת את שלושה עשר העקרים על כל אחד זדעת, ומי שאינו יודע אחד מן העקרים, נחשב כבן למין שצ"ע מכלל ישראל, גם אם אינו כופר בהם. חלילה (הגדה של פסח בבית לוי ע"מ קצ).

במאמרים הבאים ננסה בעזרת ה' לגעת אף בקצה אדירתו של פיוט נשגב זה - בבחינת "ישמע חכם ויוסף לקח" (משלי א ה) על קצה המטה נטעם מעט מציפו וננסה להתחבר לעמק הטמון במלותיו המיוחדות ולהבין אותן. שכן הבנת מלות הפרוש חשובות עד מאד כדי למלא את יעודו. כפי שכתב בספר הקדום "סוף אמן" (דברי תפלה אות ס): "נוהגים לומר אחר כל תפלה 'גדל' בארץ באשכנז, כי הוא שיר משבח ומיוסד על פי "ג עקרי אמונתנו. לכן, טוב לחלם פרשו בו בדקדוק ולאומרות בכווין".

מעשה אמונים

ספור שבועי על אמן ותפלה

מסירות נפש שהצילה נפשות

הנהגה חשובה זו.

עצר אפוא ר' דוד בשולי הדרך, שלף מתא הכפפות עטים וזפים, והלזידים הגדולים התנדבו בשמחה לכתב כל אחד חלק מנשח הברכה. תוך כמה דקות כבר היה בידם נשח ברפת המזון פתוב במלואו. הדפים העברו מיד ליד בזה אחר זה, כשכל אחד מברך את הברכה מתוך הכתב, ולאחר מכן מעביר את הדפים לאחיו, וכן הלאה.

משסימו פלם לברך, כבר נראתה העיר בולטימור ממורקק, וגני המשפחה חינו זה אל זה בספק. לא בכל יום מזדמן להם למסר נפש למען הנהגה כה חשובה, לברך ברפת המזון מתוך הכתב זקא.

שעת החפה הלכה וקרבה. ר' דוד השתדל להאיץ את נסיעתו, בנבולות המהירות המפתרת. מנגינה עליזה התנגנה בקמע, ולפתע נגדעה האווירה היפה במהלומה עזה מלוג בתבטה אדירה וברעש זכוכית מתנפצת.

יובשי הרבך נזקקו לפחות משניה כדי לקלט שהם מערבים בתאונת דרכים רצינית, כזו המכנה 'תאונת שרשרת'. ר' דוד ורעייתו מהרו להביט לאחור בתרדה, ובחסידי שמים שמחו לראות כי מבטב ראשוני פלם בריאים ושלמים. בדרך לא וראשוני פלם בחלץ את עצמם מהרוב, וכאשר עמדו בשולי הכביש שלחו לראות כי אכן, באפן נסי לגמרי פלם יצאו ללא פגע, מלבד הרבך שקבל כמה מכות פח הגונות.

רק אז יכלו להביט סביבם ולהבין את הגס העצום שארע להם. היתה זו 'תאונת שרשרת' שבה היו מערכות חמש מכוניות: שמים שנסעו לפניהם, ושימים לאחריהם. בדרך השבע הרבך שלהם היה אמור לספג את המכה הקשה ביותר, כפי שאכן קרה, אולם בארז בלתי יאמן יושבו יצאו ללא פגע.

אם לא די בכך, הרי שהרכבים שלפניהם ולאחריהם היו נראים הרוסים לחלוטין, בנגוד לרכבם שהיה במצב כשיר לנסיעה. ביו לבין הגיעו למקום פחות הצלה רבים שחלצו מהרכבים שלפניהם ולאחריהם בעזרה פצועים במצבים שונים. שנים מבניהם הנהלו לבית החולים פצועים שרונים במצב קשה מאד. לר' דוד וגני משפחתו המומים לא נותר אלא לפנות לצד הדרך ולומר יחדו 'זמור לתודה' על הצלתם הפלאית.

לכלם היה ברור מיד כי זכו לנס גלוי ומפלא זה. בזכות התאמצותם הרבה כמה דקות קודם לכן, שלא לשנות ממנהגם לברך ברפת המזון בכונה ומתוך הכתב. אולם לאחר שהתאוששו מהשראותה שעברה עליהם, נזכר ר' דוד בהבטחתו המפורשת של בעל העטרת זקנים 'אורח קפה א' בשם הסדומונים:

"שכל מי שברך ברפת המזון בכונה אין שולט בו לא אף ולא טעף ולא קצה".

מתוך מכתב שפרסם בגליון של המזון אדר תש"פ

וכאשר תקום מן הספר, תחפש באשר למדת אם יש בו דבר אשר תוכל לקימו.

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה
20:26	19:47	18:33
20:23	19:49	18:50
20:26	19:49	18:43
20:25	19:47	18:50

ירושלים
תל אביב
חיפה
באר שבע

פרשת תזריע מצורע • ה' אייר תשפ"א • גיליון 717

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד"

רח' שמואל הנביא 13 • ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

הגמרא: "אטו האידינא לאו אחד הוא?" וכי רק לעתיד לבוא יהיה ה' אחד ואילו עכשיו ה' הוא לא אחד ח"ו?

ומתוך רבי אחא בר חנינא: "לא כעולם הזה העולם הבא. העולם הזה על בשורות טובות אומר 'ברוך הטוב והמטיב', ועל בשורות רעות אומר 'ברוך דיין האמת' לעולם הבא כולו 'הטוב והמטיב'. זאת אומרת, שבעולם מתוקן הכול טוב, אין שום רע. בימות המשיח נחיה בשלימות את הדעת שהכול טוב.

אבל איך זוכים לזה כבר בעולם הזה? רבי נחמן אומר שלזכות לדעת הו אפשר רק על ידי ידי דברים, כלומר על ידי התבודדות יומיומית של חשבון נפש. רבי נתן מברסלב קיים את העצה הזאת ולכן הוא חי כמו בימות המשיח. וכל אחד שיקיים זאת, יחיה בדיוק כמו בימות המשיח.

זאת אומרת ששמיח לא יפתור את הצרות, אלא הוא יתקן את השורש, את הדעת. ואיך? על ידי שילמד את העולם להשיח ולדבר עם הבורא ולעשות חשבון נפש והתבודדות בכל יום. כמו שאומר רבי נחמן שבזמן המשיח כמו שכל יהודי מניח תפילין בכל יום, כך כל יהודי יעשה שעה התבודדות בכל יום, כי זה התפקיד האמתי של המשיח: לתקן את העולם ולתקן כל אדם בפרטיות.

כי כל הצרות שבעולם הן רק הסממן החיצוני לבעיות פנימיות ולחסרונות ברוחניות. אלא שלכן אדם אין שכל להרגיש את הצרות הפנימיות החמורות, והוא מרגיש רק את הצרות הקטנות והחיצוניות; אבל כשהוא הולך בדרך העצות של המשיח - הוא עוסק כל הזמן בתיקון העצמי שלו ומסמילא זוכה לדעת, וכל הצרות מתבטלות לגמרי, והוא מברך על הכול הטוב והמטיב.

כשיש דעת - אין רע

ומהבחינה הזאת העבודה בזמן הזה היא הרבה יותר חזקה. כי כל הדעת שאין רע נמשכת על האדם בזכות התשובה וחשבון הנפש, ולעתיד לבוא שלא יהיה יצר

מאמר ראש הישיבה

משיח כאן

משחה לפצע קטן.

אז מה אתה רוצה, כדור נגד כאב ראש או את סוד הבריאות המושלמת? אתה רוצה תרומה חד פעמית של מאה שקל או ארנק פלאי שלא מפסיק להוציא כסף?

זה המשיח. משיח לא שם פלסטרים. משיח מתקן את העולם שלא יצטרכו בכלל פלסטרים. משיח מתקן את העולם שלא יהיו צער סבל וייסורים. כי משיח מגלה דעת נפלאה.

אבל החידוש הגדול ביותר הוא שהדעת של המשיח קיימת גם היום!

רק שהיום היא בהסתרה גדולה, ואילו לעתיד לבוא היא תהיה נחלת הכלל. זה מה שאמר רבי נחמן: "אין ביני לבין משיח כלום, אלא שלמשיח ישמעו ולי לא שומעים". וזה אומר שאם אתה באמת מבין בשביל מה בא המשיח ואתה מחפש את הדעת של המשיח - אתה לא רק פותר לעצמך את כל הבעיות, אלא כבר עכשיו אתה חי במציאות אחרת, אתה כבר חי בימות המשיח, בעולם מושלם, בגן עדן עלי אדמות.

וזה המסר הגדול: למה לחכות למשיח כאשר אפשר כבר עכשיו לחיות בדיוק כמו בימי המשיח? וזה מה שאמר רבי נתן תלמידו של רבי נחמן: "המשיח שלי כבר הגיע". בגלל שרבי נתן חי עם העצות וההדרכות של רבו, לכן הוא חי את ימות המשיח כבר בעולם הזה עוד לפני ששמיח הגיע בפועל.

מהי הדעת של ימות המשיח?

הגמרא בפסחים (ג.) מתארת לנו איך ייראו ימות המשיח. הפסוק בזכריה אומר: "והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא והוא יהיה ה' אחד ושמו אחד". שואלת

תיאום ציפיות

פרופסור רוזנשטיין ישב מול ההורים המודאגים ולא האמין למשמע אוזניו. הם רוצים שראש החוג למתמטיקה באוניברסיטה היוקרתי ביותר בארץ יתקבר את בנם בן השבע בשיעורי עזר בחשבון. הפרופסור הבין שאין טעם להסביר ולהתווכח, לכן הוא נקב במחיר מופרז לשיעור, וההורים אכן התיאשו ופנו לדרכום.

אז כמו שלא פונים לראש הפקולטה למתמטיקה בשביל ללמוד את לוח הכפל, ולא פונים לראש מחלקה בבית החולים כדי לשים פלסטר, ולא מזמינים מנוף בשביל לעלות שלוש מדרגות ולא משלמים ביהלומים עבור בקבוק קולה - כך בדיוק, לא צריכים את המשיח בשביל לסגור לנו את המיינס בבנק ולא בשביל לפתור את הבעיות האישיות שלנו, כי המשיח זה דבר הרבה הרבה יותר גדול והוא בא לעשות דברים הרבה יותר גדולים בעולם ואפילו לאדם עצמו.

בשבוע שעבר כתבנו מהי הציפייה הנכונה והמדויקת למשיח. כשמבקשים משיח צריכים לדעת בשביל מה בא המשיח, ועלינו לשאוף לאותם דברים גדולים כמו שאנחנו אומרים בעלינו לשבח: "לתקן עולם במלכות ש-די... להעביר גילולים מן הארץ... וכל בני בשר יקראו בשמך...". משיח צריכים בשביל תיקון עמוק - וזו צריכה להיות השאיפה שלנו כשאנחנו מבקשים משיח!

לחיות במציאות אחרת

אז מה יהיה עם הצרות האישיות? דעו לכם, ששמיח יגלה כזאת דעת נפלאה בעולם שממילא לא יהיו צרות. אבל זה כבר יהיה דבר קטן וחסר משמעות ביחס לדעת הנפלאה שתתגלה אז. לבקש פתרון לצרות האישיות זה כמו אדם שסובל מחבלות קשות בכל גופו שמבקש

המשך בעמ' 3

החזון והגשמתו

מאמר מקורי בלרא"ה | חמ' 6

ידיע צערו לרבים - ורבים יבקשו עליו רחמים

אָמרו חסידו ברסלב על-פי הַבּוֹאֵר בְּהַקְדָּמַת תְּקוּנַי זֶה, בְּמִאֲמָרָם זְכוּנוֹ-לְבָרְכָהּ: "הִבָּא לְהַרְגֵּךְ הַשֵּׁנִים לְהַרְגֵּךְ" שֶׁקָּא עַל הַיָּצֵר הָרַע שֶׁבָּא לְהַרְגֵּךְ בְּכָל עַת וְנִרְגַע, וְהָא הַרְצִיחַ הַגְּדוֹל הַעוֹמֵד בְּכָל עַת וְנִרְגַע וְחִנְקָה וְחִצְצָה לְהַפִּיל אֶת הָאָדָם וְלְהַמִּיתוּ בְּרַחֲמֵינִי וְיֵאָר בְּגִשְׁמֵימַי מְפֹשֶׁשׁ, וְהָא נִקְרָא "הִבָּא לְהַרְגֵּךְ" כְּסֵדֶר תְּמִיד, נִפְלֵא הַדְּבָר וְנִפְלֵא גְדוֹל הָא, אִיךְ אָדָם שֶׁעוֹמֵד נִגְדוֹ רוֹצֵחַ כְּזֶה, יֵשׁ לוֹ עֵדוּן חֲשֵׁק וְיִפְנֵא לְדַבֵּר דְּבָרִים בְּטוֹלִים לְשׁוֹן הָרַע וְלִיצְנַת וְלִדְאָן וְיֵאָר לְחֻשׁוֹב עַל אֲחֵרִים. (שי"ש ק ד-כג)

נְהַגוּ תוֹשְׁבֵי אֲוֶרְבַּיִנָא לְאָכַל בְּסֻעֻדוֹת הַשִּׁבְתָּ שְׂגִינֵי פֶסַח לְשִׁבְעוֹת, חֲתִיכָה מְפֻצָּה הַנִּשְׂאָרָת מְפֻסָּח. (עיין בפסקי תשובות או"ח סי' תצ"א, ובנטעי גבריאל על הל' פסח ח"ג, פ"ח ס"א, עמ' קס"ה) (שם ד-רכב)

היה מוסיף ואומר: אם על אילן היה מנהג פשוט אצל ישראל שהוראהו חולה מבקש רחמים, כל שכן כשרואה יהודי בצער, או למשל כשעובר ברחוב ורואה יהודים צעירים יושבי קרנות, אוי, כמה הם חולים! כמה צער יש לאביהם ולאמם, כמה צער יש לבוראם, ולכן יתפלל עליהם תפילה קצרה, שישבו ויתרפאו ויגאלו מצרתם ומחולי נפשם. ובה צריך להתרגל לקרוא תמיד אל ה' הקרוב לנו, לשפוך לפניו שיח תפילה, ואפילו בתפילה קצרה (תפארת שמשון עמ' קל"א).

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה" קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

משאלות שנשאלו ב"קו ההלכה"

ידי חובתו, מכל מקום דעת רוב ככל הפוסקים שצריך לשתות רביעית שלימה לכתחילה (81 מ"ל). בן איש חי (שנה ב' פרשת בראשית אות כ"ג) כף החיים (סימן רע"א סעיף קטן פ"ג) אור לציון (חלק ב' פרק כ' אות כ"ב) ומשנה ברה"ה (סימן תע"ב סעיף קטן ל').

אדם שבירך על יין בורא פרי הגפן ושתה שיעור רביעית, אם רוצה כעת לשתות משקה אחר, אינו צריך לברך, שברכת היין פוטרת את שאר המשקין שולחן ערוך (סימן קע"ד סעיף ב'). ויש לשאול אם אני שמעתי אדם שבירך ונתכוונתי לצאת ידי חובה, אבל לא שתיתי רביעית אלא רק לגמתי מעט מן היין, וכעת הביאו לפני משקה אחר, האם אני צריך לברך?

לבני אשכנז - צריך לברך על המשקה החדש, רק אם שתה לכל הפחות רוב רביעית פוטר את שאר המשקין. ביאר הלכה (סימן קע"ד דיבור המתחיל "יין"). ולבני ספרד - גם אם רק טעם מהיין נפטר מברכת שאר משקין ואינו צריך לברך שוב, ומכל מקום טוב לכתחילה שבירך על מעט סוכר שהכל נהיה בדברו ויכוין לפטור את המשקה. אור לציון (פרק ב' סעיף ט').

ואם לא שתה כלל מהיין, צריך לברך על המשקה שמעוניין לשתות, אף אם נתכוין לצאת ידי חובת קידוש בברכת היין, הדין הוא שיצא ידי חובת קידוש אבל צריך לברך על שאר המשקים. שו"ת יחיה דעת (חלק ה' סימן כ).

שיפרסם לאנשים שיתפללו על האילן, וכך האילן יתחזק ויגדל פירות טובים. זהו הפתרון של החקלאי היהודי - תפילה. האמונה בפתרון הנפלא - התפילה, אינה רק אצל החקלאי עצמו שאין בידו ברירה. בדברי חז"ל אלו מבואר שהיה זה דבר פשוט וסורגל אצל כל יהודי, שכל עובר ושב אשר יראה בצרת חברו בוודאי יישא בפיו תפילה. כי אצל כלונו פשוטה האמונה, כי התפילה היא המביאה את ההצלחה. עוד דבר גדול למד המשגיח ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל מגמרא זו, רואים מכאן עד היכן דורשים מאתנו להשתתף בצערו של הזולת, ולהתפלל עליו - אפילו בצער של אילן שמשייר פירותיו. כשאדם עובר ברחוב ורואה שלחבירו יש קצת הפסד, בודאי הוא יתפלל עליו, כי בזה בידו לעזור לו. ונראה פשוט, שאותם עוברי אורח לא יעשו עבור אילן 'עצרת תפילה', ואף לא יקדישו לכך תפילה מיוחדת, אלא כשיראו את העץ הצבוע יאמרו בהליכתם תפילה קצרה, ותפילה זו היא שתעזור לחזק את האילן, כפי שנתבאר בגמרא. כך היא הדרך להצלתה - כל תפילה, אפילו קצרה, וגם זו שנאמרת בשעה שהאדם עובר בדרכו. בכוחה לעזור. וכן ראינו אנשים שכאשר הם רואים או שומעים על אדם הנמצא בצרה, מיד מבקשים בתפילה קצרה 'ה' ישלח לו רפואה וישועה', ותפילה קצרה זו שבאה מהשתתפות בצער הזולת, בכוחה לפעול ולהושיע (מעלות התפילה). הגאון ר' שמשון דוד פינקוס זצ"ל

בסוף פרשת תזריע כתוב: "והצרוע אשר בו הנגע בגדיו יהיו פרומים וראשו יהיה פרוע ועל שפם יעטה וטמא טמא יקרא" (יג, מה). בספר 'ליקוטי אנשי שם' מקשה: איך יצווה הכתוב לבזות המצורע את עצמו, והלא התורה חסה על כבוד הבריות (ב"ק עט ע"ב), וגדול כבוד הבריות שדוחה ל"ת שבתורה (ברכות יט ע"ב). על כך יש לתרץ באופן נפלא על פי המבואר בגמ' (שבת דף טז): אילן שפירותיו נשרים ואינם גדלים כל צרכם, צובעים אותו בסיקרא [צבע אדום] ומניחים אבנים סביבו. ולמה צובעים את האילן? - כדי שיראו האנשים העוברים ושבים שאילן זה אינו מגדל את פירותיו, ויתפללו עליו, כדתינא - למה במצורע נאמר: 'וטמא טמא יקרא' - שצריך להודיע צער לרבים, ורבים יבקשו עליו רחמים. וזה כוונת התורה הקדושה ללמדנו מכיוון שעונש המצורע בא לו על חוסר אמונה שהיה בתוכו, כמובא בגמ': (ערכין טו:) שהמספר לשון הרע כופר בעיקר, באה התורה ללמדנו שכל עניין רפואתו הוא רק על ידי תיקון האמונה, ואין לך תיקון אמונה יותר מעבודת התפילה. ולכן התורה ציותה את המצורע להודיע לאנשים שהוא טמא ומצורע - לטובתו. כדי שאנשים שיראו אותו בצרה יתפללו עליו, ועל ידי תפילת רבים יתרפא מצרעתו ויצא מצרתו, ועל ידי כך ילמד אמונה בהקדוש ברוך הוא. כמו כן לומדת הגמרא שזה הפתרון למי שיש לו עץ שפירותיו אינם גדלים כראוי.

סעודת פת) ורוצה מיד לאחר מכן ליטול ידי ולהתחיל בסעודה, האם צריך לברך ברכה אחרונה על מה ששתה?

אף שלכתחילה לא טוב עשה, כי אין להכניס את עצמו במחלוקת הפוסקים, מכל מקום אם שתה רביעית אינו צריך לברך ברכה אחרונה ויוצא ידי חובתו בברכת המזון. ואף שבבן איש חי (שנה ראשונה פרשת נשא אות ב') כתב שאם שתה רביעית מים קודם הסעודה צריך לברך ברכה אחרונה, והביא מעשה שרבינו האריז"ל פעם צפה ברוח הקודש במצח רבינו חיים ויטאל וראה כתם במצחו על זה שלא ברך על המים ששתה קודם המזון, מכל מקום הוא עצמו חזר בו בספר עוד יוסף חי (הלכות פרשת זו) וכתב שלא יברך ברכה אחרונה, וכ"פ בהליכות עולם (חלק ב' עמוד קכז) ובשו"ת תבואות שמש (סימן ס"ב ד"ה והנה סוף).

לפי זה כאשר אדם עושה קידוש בשבת האם ראוי לשתות רביעית או שישתה פחות מרביעית?

אף שאם שתה שיעור מלא לוגמיו (כ-41 מ"ל) יצא

מנהג הספרדים שהחזן מנגן את הקדיש הראשון של ערבית של שבת, מה הטעם לדבר זה?

מנהג זה הוא מנהג קדמון, וכתבו הפוסקים שעדיף שהש"ץ ינגן בלחן שירי קודש הידועים לקהל (שו"ת יחיה דעת חלק ב' סימן ה') ושני טעמים נאמרו בדבר:

א. בספר חסידים (סימן קנ"ח) כתב שעל ידי הניגון מתעוררת הכוונה, ולכן טוב שיתחיל בניגון שמעורר את ליבו, וימשיך באותו הניגון את התפילה.

ב. רבינו יוסף חיים בספר בנייה (ברכות דף י) כתב הטעם שכששומעים כוחות הסטרא אחרא שהחזן מנגן חושבים שבא לשיר ועוזבים אותו והולכים להם ואינם מקטרגים, והוסיף שם שמצא לזה ראייה מדברי הזוהר הקדוש שהשטן אינו יכול לשמוע זמר ושירה, אלא נהנה מאבל וקיעה, ועל ידי השירה מגרשים אותו.

מי ששתה רביעית מים לפני הסעודה (כלומר

סיפור לשולחן שבת

מאמר ראש הישיבה -המשך-

"בר יוחאי נמשחת אשריך"

בו בהליכה נחושה עד שהגיעה לציונו של רבי שמעון כשהיא נושאת בידיה את בנה המת.

ליל ההילולא, ל"ג בעומר, מירון. קהל עצום הצטופף על גג הבניין המקיף את ציונו של רבי שמעון בר יוחאי. המדורה הענקית שהודלקה לכבוד התנא האלוקי הפיצה חום רב, עשן טהור הופץ באוויר, וזה הקרינו אור שנראה ממרחק רב. "כדאי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק", רואים זאת בחוש כל השנה ובפרט ביום ההילולא, ל"ג בעומר.

לנוף של מרון מצטרפים גם ילדי החלאקה, כמעט בכל פינה ניתן להבחין בילדים החוגגים את החלאקה והם זוכים לתספורת הראשונה "ביום של רשב".

באותה שנה, ל"ג בעומר היה ביום חמישי בערב, וביום שישי שלמחרת, ממש כמו השנה- תשפ"א. רבים מן החוגגים בחרו להישאר שם בשבת, בידיעה שהיום הקדוש שמגיע מיד אחרי ההילולא של רבי שמעון בר יוחאי, הוא חוויה מרוממת שאין כדוגמתה. אחרי התפילה, התפזרו האנשים לבתים בהם התאכסנו והמשיכו לשמוח גם בזמן הסעודה ולאחריה.

שבת בבוקר, מיד כשהופיעו האורות הראשונים של השחר, החלו המניינים הראשונים של תפילת הניץ. אחריהם, הגיעו אנשי המניין "הרגיל", ולבסוף, הגיעו החסידים למניין המיוחד שלהם. אחר כך פנו לסעודת יום השבת. אבל אז, צעקה איומה ונוראית החרידה את האווירה המרוממת וגרמה לשיטוק רגעי, בה נטלו כולם חלק. ילד קטן, שהגיע עם אמו לערוך את שמחת החלאקה ולזכות בתספורת הראשונה בחייו, חלה באופן פתאומי, ונשימתו נעצרה. כל עזרה שניסו להגיש לא הועילה. הילד מת. אמו השבורה עמדה לידו כשהיא בוכה בכי קורע לב ונפש, נשים רחמניות עמדו סביבה ומלבד תפילה לא יכלו לעשות מאום.

השמועה פשטה. באופן מיידי בהר מירון כולו, עצבות והרגשת מועקה חדה תפסה את מקומה של השמחה. השירה פסקה, הריקודים קפאו, ובכי האימהות חדר לכל לב. בנוסף על כך שוטרי המנדט הבריטי החליטו פתאום לשמור על סדר, נעלו את שערי החצר המובילה אל תוך הציון. טענתם הייתה שהם חייבים לנקוט באמצעי זהירות, כי מי יודע, אולי מדובר במחלה מדבקת מאוד, לכן הם חייבים לעשות כל שביכולתם כדי למנוע את התפשטותה. משפחות רבות נותרו מאחורי השערים הנעולים. ילדים קטנים נשארו בחוץ ואילו הוריהם בפנים, וכן להיפך. לשוטרים הבריטים לא היה אכפת כל כך, אזניהם נאטמו לכל פנייה ותחנונים מצד המתפללים. בפנים, היהודים ההמומים נדחפו פנימה, עד למצבת ציונו של רבי שמעון בר יוחאי, והחלו להתפלל בלב כואב ושובר. לפתע, הקהל כאילו נחצה לשניים, כמו בקריעת ים סוף, ושביל ברור נגלה. האמא המתאבלת פסעה

המראה הזה היה בו מספיק כדי לשבור את הלב יותר. היו כאלה שרק התבוננו, אלה שבכו, ואחרים הנידו ראשם כאות הבנה.

האם ניגשה אל ציונו של רבי שמעון, הניחה את בנה על הרצפה, ומבלי להתייחס לסובבים אותה, כשקולה רועד ודמעות זולגות מעיניה, אמרה: "אוי! רבונו של עולם, באתי אל הצדיק! אני, אמתך הנאמנה. רק אתה יודע שהבאתי את בני לכאן אחרי נדר שנדרתי כאן, לפני ארבע שנים, בטרם זכיתי להיות לאם. אמש הגענו לכאן, בני ואני, מלאים בשמחה, שרנו, רקדנו והודינו. והילד זכה לתספורת הראשונה - לפיאות. ועכשיו, אוי לי, איך אחזור הביתה בלי הבן שלי, בבת עיני, שכה חיכיתי לו?! שקט אפף את הכל, כולם היו רתוקים לשמוע את סילותיה התמימות והאמיתיות של האם שיצאו מלב קרוע וכואב. האם הפסיקה לבכות. היא הזדקפה, נשמה נשימה עמוקה, ובקול ברור ונחוש אמרה: "רבי שמעון! הנחתי את בני על הרצפה לידך, כשהוא מת. אנא מסך, אל תאכזב אותי. החזר את בני חי ובריא כמו שהגענו לכאן." תגדל ויתקדש שמיא רבא - וגם שמו של התנא רבי שמעון בר יוחאי. כולם יודעים שאתה צדיק, ותפילות על ציונו לא שבות ריקם. אנא, החזר לי את בני!" היא סיימה לדבר, הסתובבה ויצאה. כל הנוכחים יצאו יחד איתה וסגרו את הדלת, כשהם משאירים את הילד המת מאחור, אצל רבי שמעון. דקות ספורות עברו, ומבפנים, מאחורי הדלתות, קול חלש נשמע: "אמא, מיים. אני צמא." כולם עמדו רועדים, עם רגשות מעורבים בפחד והתרגשות, עדים לנס של תחיית המתים. האם פתחה את הדלת רצה אל בנה השקתה אותו, וחיבקה אותו. לקול קראית הקהל "ברוך מחייה המתים".

הבריטים הנבוכים פתחו מהר את השערים. היהודים שהמתו בחוץ חסרי סבלנות זרמו פנימה כמו נהר. וכשמעו על הנס שקרה ממש באותם רגעים, השמחה וההודיה הכפילה את עצמה שבעתיים. שירת "בר יוחאי" התחדשה הפעם ביתר שאת ועוז, מתוך שמחה אמיתית עילאית, שירה שהגיעה למקומות גבוהים, אפילו להיכלו של רבי שמעון בר יוחאי. "בר יוחאי, נמשחת אשריך, שמן ששון מחבריך..."

הרע, יהיה הרבה פחות ערך לעבודה האישית לכן דווקא עכשיו זה הזמן הנכון לעבוד ולקנות דעת. דווקא עכשיו בחושך ובהסתרה כל עבודה הרבה יותר מאירה ומשתלמת.

אם אתה מבין את זה - אתה יכול להתלהב אפילו בצרות ובקשיים כי אתה מבין שאתה בסך הכול מקבל פה הזדמנות פז מאבא שבשמים, הזדמנות לצבור רווחים רוחניים גדולים מאוד.

אין כמו עבודה מתוך הקושי והניסיונות, מתוך החושך והגלות, מתוך העולם הזה. האמונה מאירה לך את החיים באור אחר לגמרי.

כשהאמונה שלך ברורה והידיעה שה' אוהב אותך חיה אצלך - אתה לא רואה את הגלות כזמן רע, אלא כזמן של התקרבות, זמן של תיקון.

אין רע בעולם זו לא רק סיסמה - אלא זו תוצאה של דעת!

המאמין אומר תודה מכל הלב על כל קושי בחיים, כי הוא באמת מאמין שזה לטובתו. איש אמונה אמתי אפילו אוהב את הקשיים והצרות. היו צדיקים שאמרו "חיביון ייסורין", והם הזמינו לעצמם ייסורים כי הם ידעו שמתוך ייסורים אפשר לזכות לדברים גדולים מאוד.

גאולה לכולם כאן ועכשיו

וכל אחד ואחת מאתנו יכול לזכות לחיי עונג ואושר אמתיים על ידי שעשה חשבון נפש בכל יום ובזכות זה נחיה באמת את הדעת שה' הוא אבא טוב, וכל שאיפת החיים שלנו תהיה לדעת ולהכיר בכך שאבא אוהב אותנו באמת, ונזכה לדבר על כל דבר עם אבא. זו הגאולה, זו ביאת המשיח, זו הדעת שתתגלה ותגאל את העולם כולו, וזו הדעת שתביא לכל אחד ואחת מכם את הגאולה הפרטית שלו ותזכה אותו לחיות בימות המשיח כבר עכשיו.

הדרכה מפורטת ומדויקת איך לזכות לעשות התבודדות נכונה וחשבון נפש בכל יום בפועל ניתן למצוא בספר "בשדי יער" שהוא ספר מקיף ונפלא בנושא הזה.

וגם אם אתה מצפה למשיח בשביל נסים וישועות - תדע לך שאתה יכול לזכות לכל הניסים האלה כבר עכשיו אם תלך עם הדעת של המשיח, שהיא הדעת של התפילה וההתבודדות.

זה לא סיפורי מעשיות, אלא זו מציאות בשטח. אלה סיפורים שאנחנו שומעים אותם מיד יום ביומו: אנשים חיים עם דעת ונושעים, אמרים תודה ונושעים, מדברים עם אבא ונושעים. רואים ניסים של ממש.

לכן כל השיחות והדיבורים על ביאת משיח - הם לא רק תיאוריות, הם לא רק רעיונות יפים, אלא הם דרך סלולה למהפך בחיים:

לחיי אושר, לגאולה אמיתית, ולניסים וישועות בכל רגע ממש.

בברכת שבת שלום ומבורך

בעל התיידיס מברך: "בני חיי ומזוני וכל ברכות התורה"
לשומרים על קדושת בית הכנסת
שמרת-החברות

הסדרה של שולם הבית
מאת הרב שלום ארוש
052-2240696

שלום הבית שלי הרב שלום ארוש שליט"א

רואים אנו כאן עניין שהוא נפלא - לקדוש ברוך הוא יש תענוג כאשר מנצחים אותו ומשכנעים אותו לקבל ולעשות מה שמבקשים ממנו, ולשם כך הוא בעצמו מזמן לו לאדם את האמתלאות והרצויים שיעצו אותו בהם! ומזה תלמד כל אשה, שכאשר היא רוצה איזה דבר, והיא מבינה שהעצה היחידה שיש לה היא לדבר עם בורא עולם, אלא שאינה יודעת מה תאמר לפניו ואיך תדבר עמו יתברך, אזי הקדוש-ברוך-הוא בעצמו מזמן לה דיבורים שעל ידם תתקבל בקשתה.

וזוהו חיזוק לכל מי שאומרת שאין לה דיבורים בהתבודדות, שתדע, שאם היא עומדת עם רצון אמיתי והשתוקקות לעשות רצון אבינו שבשמים, אזי הבורא בעצמו כבר ייתן לה בפיה דיבורים נאים וטעונות מתקבלות, והיא תזכה לשפוך שיחה וליבה כמים נח פני ה'.

לכן כל מה שצריכה האשה הוא רק לרצות לדבר עם ה' ולהתבודד עם ה', ואז ה' יתברך יזמן לה כבר דיבורים נאים שהיא לא ציפתה ולא קיוותה שיצאו ממנה, והיא תראה בחוש שהם אינם הדיבורים שלה, אלא רוח הקודש ממשי.

ועל ידי דיבורים אלו היא תזכה לנצח את ה' ותזכה לישועה לה היא צריכה.

מזמור למנצחת

מה שחנה עשתה נקרא 'לנצח את ה'."

רבי נחמן מברסלב למד אותנו בליקוטי מוהר"ן, שלקדוש ברוך הוא יש נחת רוח כאשר מנצחים אותו, והוא יתברך בעצמו, עוזר לאדם ומזמן לו דיבורים שעל ידם ינצח אותו יתברך, ואז הוא עושה מבוקשו של האדם.

וזוהו לשוננו בתורה קכ"ד:
"שיר מזמור למנצח, 'זמרו למי שמנצחין אותו ושמו' (פסחים ק"ט).

ידוע הדבר, שכל הלכות תפילה כגון נלמדו מתפלתה הזכה של אשה, הלא היא חנה, אם שמואל הנביא, שמדעתה הבינה מה היא הדרך הנכונה להתפלל לפני הקדוש-ברוך-הוא, דהיינו להתפלל בלחש ובעמידה, ועוד הנהגות שנקבעו בשולחן ערוך כהלכה לדורות!

והעיקר: היא ידעה בחוכמת הנשים שלה כיצד לרצות ולפייס את הבורא, ולטעון אליו טענות חזקות שיזכה אותה בברך המאיר את העולם בתורתו ובמעשיו הטובים.

וכך אמרה לפניו: ריבונו של עולם, כל מה שבראת באשה לא בראת דבר אחד לבטלה:

עיינים לראות, ואוזניים לשמע; חוטם להריח; פה לדבר; ידיים לעשות בהן מלאכה; רגליים להלך בהן; דדים להניק בהם... דדים הללו שנתת על לבי למה? לא להניק בהם? תן לי בן ואניק בהם...

הר"ר רבי יוסף תאומים זצוק"ל זיע"א הפרי מגדים ד' אייר

לאורם נלך הילולא דצדיקיא

מפני כל המחברים שקדמוהו ומכל שכן מפני הט"ז והש"ך. הלא שניהם היו קדושים אצלו וכשראה צורך להציע דעתו נגד דבריהם, הוא מציע באימה ורתת, כלשון "ולולא דבריו הקדושים הייתי אומר כך וכך" וכדומה. וביחוד קשה היה עליו הדבר כשהש"ך חולק על הט"ז ומבטל את דבריו. כאן בא הפרי מגדים בין המצרים, כי ירא היה להכניס ראשו בין שני ההרים הגדולים, כי שניהם שקולים בעיניו, שניהם קדושים. וכיצד אפשר לדחות זה מפני זה.

הפתיחות והכללים של הפרי מגדים שעשה לכל הלכות. מה אוצר יקר בספרות הפוסקים ועשה מלאכה גדולה ונכבדה, לקבץ את הנקודות הדקות והמפוזרות בים הפוסקים ולעשותם לחומר שלם ומעובד, דרכו לבאר תחלה על פי כל מקורות הש"ס את יסוד הדבר אם הוא מן התורה או מדרבנן ומציע השקפה כללית על כל הענין, ואח"כ הוא מחלק את נושאי הענין לפרקים וכללים.

במלים מועטות הוא מקיף וכולל את כל עקרי הלכה זו, עשירה היא ביחוד הפתיחה להלכות תערובות, הנקרא שער התערובות, משום שהלכה זו היא היא גופי איסור והיתר, שאין לה פרק מיוחד בש"ס, והיא מקובצת מהרבה הלכות מפוזרות והפרי מגדים, שבידו נמסרו כל המפתחות לשער הסתום הזה, פותח את כל החדרים הסתומים, והולך ומפרש ענין ענין לבדו, ומסביר ומבאר את רעיונותיו כאומן נפלא עדי המה מובנים לכל מעיין. האדמו"ר הזקן בעל התניא אמר: קא מרכזי ברקיע הלכה כפרי מגדים. רבינו יוסף נסתלק ביום ד' אייר ויש אומרים שנסתלק ביום י' באייר וזכותו יגן עלינו אמן.

רבי יוסף תאומים נולד בבלבוב בשנת תפ"ז ונתגדל בבית אביו הרב בלבוב, אשר ממנו שאב רוב תורתו, בימי עלוסיו היה כל עסקו אך בלמוד התורה, ואשר לא היה לו איזה עסק במה לפרנס את ביתו, הוכרח ללמוד לתלמידים מקשיבים בשכר בכדי למצוא די מחיתו, וכשהיה חותם את שמו היה חותם "יוסף מלמד", או יוסף מקרי דרדקי מלבוב.

לאחמ"כ הלך לעיר ברלין! ושם תקע אהלו בבית מדרשו של הגביר ר' דניאל יפה אשר היה לו אוצר ספרים גדול בביתו, ושם חבר ספרו וגם שם עשה מהדורא בתרא מספרו פרי מגדים.

רבנו יוסף לא התממה הרבה בעיר ברלין, כי בשנת תקל"ג נח נפשיה דמר אביו, ונתקבל הוא על מקומו למגיד משרים ומורה צדק בעיר לבוב. ובשנת תקמ"ב נתקבל לאב"ד ור"מ בפראנקפורט, וישב שם על כסא הרבנות עד סוף ימי חייו.

רבנו יוסף היה מעיין גדול. כמעט בכל חושי היה שוקד תמיד וחוזר כמה פעמים על למודו, הגאון מו"ה ר' שמחה אב"ד בעיר בובריקא, היה תלמידו והלך בכל יום אחר עלות השחר אליו, ולמד אז בדעה צלולה עשרים שנה במס' חולין טרם שהתחיל רבנו יוסף לחבר ספרו פרי מגדים, ובעת שכתב ספרי יוסף, ראה תלמידו ר' שמחה הנזכר בהספר הזה כמה דברים פשוטים, ושאל אותו מה לו לכתוב בספרו דברים פשוטים כאלו, השיב לו "גיע זמן אשר הלומדים ירוצו בלפולים, ויבכרו את הפשט הפשוט אשר הוא לתועלת יתור. רבנו בעל פרי מגדים היה עניו גדול וביטל את ישותו

קו האמונה
02-6444250

חיזוקון
לומדים הלכה

הלכות בן אדם לחברו

**יש להרבות
בשבחים לחברים,
שהרי לאהוב פירושו
לכבד, להעניק,
לתת, לומר
מילה טובה
ומילות חיבה**

(רמב"ן ויקרא יט, יז)

לקבלת מסרים מחזקים 052-6672221

שו"ת אקטואלי השאלות שלכם, התשובות של הרב

שידור חי

על ידי הרב שלום ארוש שליט"א
בכל יום שלישי, בשעה 20:00

שאלות ותשובות

ניתן לשלוח שאלות במייל
me5812210@gmail.com
או כמסרון לנייד:
052-6672221

למה אני נרדם בהתבודדות? והאם מותר לעקוף אחות גדולה בשידוכים? ואיך עושים תשובה על סרטון רע שהפצתי?

וכך צריך לומר בתפילה לה' יתברך:

"רבונו של עולם, תודה לך על שאתה משיג עליי שיהיה לי ניסיון כזה. אתה החלטת שככה יהיה והכל לטובתי. לכן אני קודם כל רוצה להגיד לך תודה!".

דבר שני: להתפלל שהאחות הגדולה תמצא את הזיווג שלה בקרוב ותתחתן.

דבר שלישי: להתפלל גם על עצמך, שה' ישלח לך את הזיווג שלך, שיהיה בריא בגופו, בריא בשכלו ובריא בגופו. שלא יהיה נואף, לא כעסן ולא קמצן.

בעניין אחותך הבכורה צריך לדעת כי מצד הדין אין כל בעיה לעקוף אח גדול יותר בשידוכים, ואין קשר בין אח אחד לאחיו. "אך, מכיוון שבאמת זה יכול להוות ניסיון גדול לאחותך הבכורה, כדאי מאוד לדבר ישירות עם האחות הגדולה ולומר לה: שלכל אחד נגזר מי תהיה הזיווג שלו, ובזכות שהיא תוותר לך בלי ספק בורא עולם יפתח לה גם את הדרך למציאת הזיווג.

שאלה: הפצתי איזה סרטון ברשת שהכשיל את הרבים. אמנם עשיתי תשובה, אבל בכל אופן נעשה מה שנעשה והסרטון הזה כבר הספיק להגיע לאלפים ורבות. איך אני יכולה לתקן את מה שפגמתי ואולי גם מחשיכה לפגום אם הסרטון הזה ממשיך ומופץ הלאה?

תשובה: ראשית כל היסורים שיש לך מהפצת הסרטון זה חלק מכפרת העוונות, וצריך להגיד תודה על הייסורים האלו שיש לך מכל המצב הזה, הלא נעים, שאת נמצאת בו, ואח"כ להתחנן לפני בורא עולם: "רבונו של עולם, אתה כל יכול! אני מתחננת בפניך, הכל בידיים שלך! תשרוף ותעלים את הסרטון הזה מהרשת!".

דבר שני האדם שחטא בחטא של הכשלת הרבים הוא צריך לתקן באופן של זיכוי הרבים, אם חזרת בתשובה ואין לך שום גישה לרשת מה טוב ומה נעים לכן תקחי דיסקים וספרים וחבורות ותפיצי אותם וזה יהיה תיקון. אם יש לך עדיין אפשרות להתחברות לרשת הפיתרון הוא לקחת סרטונים שלנו ולהתחיל להפיץ אותם. ובעזרת ה' האור הזה ידחה את כל החושך.

יש לנו ב"ה כמויות של סרטונים, תהיי איתנו בקשר, נעביר לך, ותתחילי להפיץ אותם בכל דרך אפשרית. תשקיעי בזה ובעזרת ה' הכל יתהפך לטובה.

שאלה: מדוע תמיד כשאני בא להתבודד אני מרגיש מין שלוה כזו, והרבה פעמים גם נרדם?

תשובה: צריך לדעת שכל דבר טוב היצר הרע אורב עליו. רבנו הקדוש, רבי נחמן מברסלב, אמר שהתבודדות היא מעלה עליונה וגדולה מן הכל, ומשום כך היצר נותן לאדם את השלוה הזו מן תחושה שהכל טוב והעיקר שלא יתבודד, גם היצר הרע יודע את הדברים של רבינו.

לכן כמו שחז"ל למדונו בתחבולות תעשה לך מלחמה, כדאי מאוד לעשות את ההתבודדות בעמידה, ותוך כדי כך גם ללכת.

נכון שלפעמים זה קצת קשה, אבל על דבר שהוא כל כך חשוב כדאי לך להשקיע.

אדם שמקבל עמדת שמירה בצבא צריך לעמוד ולא תהיה לו ברירה אם זה קשה לו או לא, כך בהתבודדות האדם צריך לדעת את החשיבות של ההתבודדות, ואז יהיה לו את הכח לעשות את ההתבודדות בעמידה והליכה. כשעושים התבודדות בשדה זה יותר קל, יש שם מרחבים, ואפשר ללכת.

כמובן האמור לעיל לגבי הליכה לשדה זה לגבי גברים, אבל לנשים אסור ללכת לשדות להתבודד מחמת חוסר צניעות, ולכן האישה תעשה את ההתבודדות בבית, או בחצר, או במרפסת. ולכן גם כשעושים התבודדות בבית, אפשר לתפוס איזה חדר גדול, לסגור אותו וללכת מקצה לקצה. ללכת לאט ולדבר. אז יש יותר עירנות, יותר דיבורים יותר ריכוז.

לסיכום - ללכת זה הכי טוב, לעמוד פחות טוב, לשבת פחות טוב, ולשכב זה הכי גרוע. בשכיבה מיד נרדמים ואז אפשר לעשות אפילו שש שעות התבודדות, עד הבוקר.

שאלה: אני בחורה בת 19 וחושבת לצאת לשידוכים. הבעיה היא, שאחותי הבכורה גדולה ממני בחמש שנים ועדיין לא התחתנה. אני יודעת שזה יפגע בה, ושואלת מה עליי לעשות?

תשובה: דבר ראשון מומלץ לעשות את חוק התורה על זה שיש כזו מניעה להתחתן. כי גם העיכוב מחמת ההרגשה הזו של חשש פגיעה באחות גם זה משמייים,

לרכישת מסכות ומוצרים נוספים:
050-9931931
נ"א להתקשר בין השעות: 09:00-15:00

אני אוהב כל יהודי

התחזון והגשמתו

העמותה שבנינו יחד-

"גדלתי במשפחה טובה, הורים אוהבים, ילד רביעי במשפחה מתוך חמישה. אבי עבד קשה כנהג הסעות ואימי עבדה כמטבית.

אחד הדברים שאיתם התמודדתי" מספר מ.מ. בן 28 כיום ואב לילדים "היה עוני קשה בבית, רוב הכסף שהורי הרוויחו הלך על שכירות, השאר לשכר לימוד והשאריות- למחיה. היום זה נשמע לי הזוי, אבל היה ממש חסר עוף לארוחת צהרים, היה לנו ארוחה בשרית רק בשבתות.

אני לפעמים נזכר בלילות שהייתי מעמיד פנים כאילו נרדמתי ושומע את ההורים שלי דנים מה לשים בפרוסה, כששמעתי פעם את אימי אומרת לאבי "למחר אני ימרח להם שוקולד בפרוסה - אין לי מספיק לביצים" הבנתי כמה המצב שלנו קשה.

ההתמודדות הייתה גם בתלמוד תורה, מגיע זמן של ארוחת צהרים ואני אין לי מה להוציא מהתיק, לפעמים הייתי אוכל מלפפון שנשאר לי מהבוקר, לפעמים מבקש מחברים, וזה היה לא נעים.

אני זוכר איך שפעם אחת המלמד של כיתה ד', אני לא שוכח אותו עד היום, שאל אותי למה אין לי אוכל, גמגמתי, אבל כנראה הוא היה יותר חכם והרגיש אותי, אז הביא לי מהאוכל שלו- ומאז הכל השתנה..."

מאחורי הקלעים-

עמותת כפה פרשה לעני היא עמותה שייסד הרב שלום ארוש שליט"א, בשנת 1999 הוקמו מוסדות חינוך "שלום בנייר" וכמה שנים לאחר מכן- זה קרה כשאנשי הצוות בתלמוד תורה הבחינו כי לא לכל הילדים יש ארוחה חמה ומזינה בצהרים, לאחר ביור קצר הבינו שיש משפחות (ולא אחת) המתמודדות עם

מצב כלכלי קשה שאין לתאר.

הנושא הגיע אל שולחן הדיונים של הרב שלום ארוש, וזה החליט מיד- יש לעזור לילדים האלה, ואז התרחבה פעילות העמותה שהתחילה בארוחה חמה לכל הילדים, בעיקר כדי שלא ירגישו הילדים בפער מעמדות, רעב, או כל דבר הנשמע דומה- מגיע לכל ילד ליהנות מארוחה חמה, לפחות פעם ביום, בפרט כשלא ידוע אם תהיה לו ארוחה כזאת בערב כשיחזור הביתה.

שם לפני 20 שנה הייתה ההחלטה והנהגה כיום- 2021 הפעילות התעצמה, המשפחות של הילדים מקבלים סלי מזון לשבת מידי שבוע וכן מידי חג מקבלים המשפחות סל מזון מורחב המספק את כל הוצאות החג, כולל בידוד והנעלה. העמותה מקדמת את הילדים גם מבחינה לימודית, רגשית ומנטאלית ומספקת שיעורים פרטיים אחר הצהרים למתקשים כדי שאף ילד לא יישאר מאחור ולא משנה מאיזה שכבה סוציו אקונומית הוא מגיע.

סוף דבר

"כיום אני מבין- מה שנתנו לי על ידי העמותה זה גם עזרה כלכלית אבל בעיקר נתנו לי כלים להצליח בחיים, חיברו אותי לחוקר, שעזר לי, שיעורים פרטיים, שעות נוספות אחר הצהרים, כיום אני גאה בזה ואני יודע- הם היו שליחים טובים ובזמן הנכון, רגע לפני שהייתי מגיע לנוער שוליים, והייתי קרוב לשם"

כל זה התחיל מהחזון של הרב שלום ארוש, אך לולא עם ישראל המרגישים את פנימות ליבם של הקטנטנים כל רגע, כל שעה לא הייתה מגיעה העמותה להגשמה.

02-5812210

ילדון חידודון

אילו שלושה פריטים הקשורים בטיהור הצרעת משמשים גם לתהליך טהרתו של טמא מת (מי שבא במגע עם מת)?

תשובה פרשת ויקרא- קרבן אשם: ישנם ששה סוגי אשמות, והמזכרים בפרשתנו: הם: 1. אשם גזלות, 2. אשם מעילות, 3. אשם תלויו, (והלא מזכרים בפרשה הם: 1. אשם מצורע, 2. אשם שפחה חרופה, 3. אשם נזיר).

זוכה: שלמה כהן, חיפה.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

מזל החודש שור
- רפואה -

אייר

ה' יתברך הוא הפרופסור שנמצא בכל מקום ומקום. הוא המומחה לרפא כל חולי אפילו ע"י לחם ומים בלבד. (א.ב. של החיים)

לקבלת מסרים מחוזקים - 052-6672221

רוצה לזכות בכפרס? שלח לנו סיפור תודה בעל תוכן ייחודי ותזכה בכפרס ללא הגרלה
al5308000@gmail.com | 02-5812252

ילדים מספרים תודה

יום כיף

אבל בדרך היה לי קצת זמן לחשוב והחלטתי לצל את זה ולומר תודה להשם- אמרתי תודה על זה שאמא שלי לקחה אותי אפילו שזה רופא ומשעמם אבל לפחות יצאנו, אמרתי תודה על השעמום שיהיה לי אצל הרופא בזמן שאמתין וגם אמרתי תודה על זה שלא משעמם לי בבית ויש לי מספיק דברים להתעסק בהם. סיימנו את הנסיעה והגענו למרפאה.

שלום, שמי איילה, הסיפור שלי הסתיים בחנוכה אבל התחיל הרבה לפני- דודה שלי- אחות של אבי הבטיחה לי שתיקח אותי ל"יום כיף" זה יום שאני והיא ביחד נהנות, והיא גם קונה לי בדרך כלל הפתעות. אז חיכיתי להזדמנות והיא לא הגיעה.

יום אחד בחנוכה אמא שלי אמרה לי בבוקר שהיא צריכה לנסוע לקחת את אחי לרופא ובגלל שהיא לא רוצה שאשאר לבד בבית, גם אני צריכה לבוא איתם.

כבר הבנתי כמה משעמם הולך להיות לי- ללכת לרופא- לחכות בתור... וזה תור ארוך.

אז ביקשתי מאמא שלי שאולי תשאיר אותי אצל שכנה או אצל דודה שלי-

אבל אמא שלי מאוד מיהרה ולא היה לה זמן אפילו לנסות לשאול מישהו.

אז בלי ברירה התארגנו בזריזות ויצאנו.

אמרתי תודה והרווחתי יום כיף

פתרונות יש לשלוח למייל
al5308000@gmail.com
או לפקס: 02-5812252
יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

מדור ילדים שעשועון מגוון

בדרכי אבותנו

זהו את הרב בתמונה בשמו הפרטי והשלימו את האות המתבקשת, את התוצאה כתבו למטה.

אות שלישית

אות ראשונה

אות שלישית

אות חמישית

אות חמישית

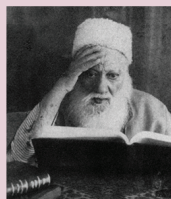
אות ראשונה

אות ראשונה

אות ראשונה

אות שניה

התוצאה מהאותיות

רמז: אם פתרתם נכונה יצא לכם שם של צדיק שיום הילולתו בשבוע החולף

זוכה פרשת ויקרא: יוסי פפר, ביתר עילית.

בדיחות הדעת

פסק הלכה שניתן ע"י גדולי הרבנים: כל מי שנשארה לו מודעה של הבחירות תלויה על המרפסת, חייב לנענע את המודעה, כי אם יוכרז על בחירות חוזרות, צריך לצאת מהחשש של "תעשה ולא מן העשוי..."

העלון מוקדש למיכל בת יעל זרע קודש בר קיימא

להקדשת העלון: 02-5308000

מטלות הבית כחלק מהסדר-יום

אצל ילדים גדולים - נכניס את מטלות הבית לסדר היום. ניתן לילד לבחור מה המטלה אותה הוא אוהב לבצע (פינוי הכלים מהשולחן, עריכת השולחן, החלפת מצעים, הכנסת כבסים למכונת הכביסה, תלייתם וכו') ונקבע ביחד שהוא יבצע אותה אחת לשבוע. ככל שהילדים מתבגרים, חלות עליהם יותר "משימות בסיס", אותן יש לבצע בתדירות גבוהה יותר. חשוב לזכור, המשימות הביתיות עלולות לגרום לקנאה "חיובית" בין אחים. הגדול יקנא בקטן משום שמשימתו קלה יותר, ולכן יבקש להתחלף אותו בפעם הבאה... אצל ילדים קטנים, בגיל שנתיים, משפיעה בעיקר פעולת החיקוי, ולכן צריך להראות לילד את הפעולה מספר פעמים, ואח"כ, קרוב לוודאי שהוא ירצה לחקות את המבוגר.

מטלות יצירתיות

אם ידוע מראש, שהמשימה שהטלתם על הילד עתידה להיות משעממת, אפשר "לשתוק" ממתקים או הפתעות שונות למי שמסיים יותר מהר או למי שהתוצר שלו יותר מדויק. לדוגמא: רעיון יצירתי לסידור החדר, לצלם ביחד עם הילדים את החדר לפני סידורו ואחרי סידורו ולשבח את הילדים על הביצוע, או "לשתוק" ממתק בתחתית ערימת הכביסה וכשהילד יסיים לתלות הוא יגלה את המתק.

והכי חשוב, לתכנן היטב, לשתף את הילד הקטן ולפרגן.

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל לייעוץ טלפוני ללא תשלום בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

סמכות הורית ומשמעת בגיל הרך פרק ט'

השבוע, ברצוני להציע את אחד הפתרונות החינוכיים "לרפוי" מחלת הילדים בגיל הרך. הסברנו בעבר, שחלק ניכר ממחלת ה"עקשנות בגיל הרך" אפשר לרפא באמצעות לימוד ותרגול עצמאות. הרעיון הוא: שההתנהגות העיקשת של הילד נובעת מתוך רצונו לגלות את עצמאותו, אז יש לי רעיון: במקום להלחם בו, בואו ונעזור לו לגלות עצמאות בדרך יצירתית ובטוחה. כדי להצליח בעבודה זו, לא נדרש מאתנו להיות ד"ר לחינוך, נדרש מאיתנו לאהוב את הילד, להשקיע בחוויה החינוכית ולהיות קצת יצירתיים.

איך גורמים לילדים לבצע?

ראשית, יש לעבוד עם היגיון ומודעות, נסביר לילדים שהם חיים בתוך הבית ולכן הם שותפים מלאים. הם אינם אורחים או מבקרים. דוגמאות לנושא יעזרו לילד מאוד בהבנת העניין. לדוגמא: נקרא לילד, כן את הקטנצ'יק בן השנתיים, נראה לו את ערימת הכביסה וניתן לו למיין את הכבסים. את כל הבגדים שלו בצד אחד ואת שאר הבגדים בצד שני. אחר כך נשאל אותו: "של מי הבגדים האלה, מי לבש ולכך אותם? תפתחו שיחה נעימה כשהמטרה: להוביל את הילד להכרה שהוא חלק מהבית ולכן מוטלות גם עליו חובות בדיוק כמו שמגיעות לו הזכויות. כאשר הילד יפנים שהבגדים שלו- הוא ישמח גם לסדר, לארגן, לתלות ואפילו לקפל אותם לאחר הייבוש. זה מצריך סבלנות, אך היא משתלמת.

תעסוקה חיובית

רבים מאיתנו מכירים את תופעת ה"עצלות-הניצולית" של הגיל הרך. הילד קורא לכם: "אמא, תרימי אותי במדרגות..." "תאכילי אותי..." וכדו'. פעמים ואנחנו לא מודעים לכך שמטלות ועבודות שבדרך כלל אינן אהובות על הילדים ככלל ועל הילדים בגיל הרך בפרט, דווקא הן יכולות להפוך לפעילות חברתית של כל המשפחה ודרכן אפשר לחנך גם את הקטנים לעזרה בבית. כאשר הילד יתרגל לעצמאות חיובית, הוא יתמתן במרדנותו והעיסוק איתו ייהפך לנעים יותר. כנושא לעבודה עם הילד, נשתמש בנושא: "ניקיון הבית".

יש עזרה ויש עזרה

אמהות רבות, שמשיעות לילדיהם את המשפט הבא: "משה, העזרה הכי גדולה שאתה יכול לעזור לי היא- שתדך לשחק בחצר ותעלה כמה שיותר מאוחר..." משפטים מסוג זה, גורמים בהחלט לקצת שקט מהילדים אבל הרווח הרגעי יוצר הפסד לאורך זמן, כי הילד לומד לגדול כילד עצל. מבחינה חינוכית, חשוב מאוד לשתף את הילד ואפילו הקטן ביותר במטלות הבית, אני לא מתכוון שמהיום והלאה הילדים הקטנים ישטפו את הבית או ידיחו כלים. הכוונה היא, להרגיל את הילדים לנשיאה בעול ניקיון וסידור הבית, על ידי שנתתם אותם לסייע במטלות השונות בעזרת משחק או פעילות חווייתית.

ממתי מתחילים?

מומלץ להתחיל להרגיל את הילד לעזור במטלות

תפתח את הדלת

להרכבה!

חוגי בית

ממבחר תלמידי הרב שלום ארוש

אזכרות, חנוכת בית הרצאות וערבי התחזקות נושא על פי בחירתכם- שלום בית, אמונה סדנאות, העצמה אישית, ליקוטי מוהרן וכו

058-4180994

{ אז נדברו }

פרשת תזריע מצורע תשפ"א | לסדר: "יום בשורה הוא ואנחנו מחשיים?" | עלון מס: 508

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל,

להערות והארות:

a8447168@gmail.com

האם לשבח "אומה זו" או לגנות אותה???

כולנו מכירים את המעשה המפורסם שגדלנו עליו מידי שנה... על רבי יהודה ורבי יוסי ורבי שמעון שהיו יתבי... ור' יהודה פתח ושיבח את הרומאים כמה נאים מעשיהם של אומה זו תקנו גשרים תקנו שווקים תקנו מרחצאות וכו'... רבי יוסי שתק... ואז רבי שמעון פתח בגנותה של רומי ואמר: כל שעשו לא עשו אלא לצורך עצמן וכו'... וההמשך ידוע... שהלך יהודה בן גרים וסיפר דבריהם ונשמעו למלכות רומי... ואמרו יהודה שעילה יתעלה, יוסי ששתק יגלה לציפורי, ושמעון שגינה יהרג... ואז רבי שמעון ברח והוחבא בתוך מערה מפני הגזירה שם למד סתרי תורה אדוננו בר יוחאי... בקיצור: הסיפור הידוע...

עכשיו: למרבה הפתעתי, כמה שהסיפור הזה היה ידוע לי וגדלתי עליו ושמעתי אותו עשרות אם לא מאות פעמים... בכל זאת גיליתי שישנם כמה הבנות ושאלות בסיסיות במעשה הזה שחסרות לי... **דבר ראשון: אם תשים לב: יש פה ויכוח!! יש פה מחלוקת מהותית בין רבי יהודה, רבי יוסי, ורבי שמעון!!!** רבי יהודה סובר שיש משהו חיובי בכל הפיתוח והקידמה שמלכות רומי הביאה לעולם ויש לנו הכרת הטוב אליהם... ורבי שמעון סובר שאדרבה, אין בזה שום מעלה אלא רק חסרון... למרבה האבסורד אף פעם לא שמתי לב שיש פה מחלוקת... אתה מבין לבד שזו מחלוקת מאוד אקטואלית בעיקר בדור שלנו איך להתייחס לכל מיני הטבות שאנחנו מקבלים מרשעים שאנו מתנגדים אליהם בתוקף... אז באמת מעניין במאי קמיפלגי???

והכי הכי חשוב לי לברר: תכל'ס... כמי ההלכה?? האם לשבח את הגשרים שווקים חיסונים שסיפקו לנו כאן או לא?? לכאורה באנו כאן למחלוקת רבי יהודה ורבי שמעון... (שלא תבין לא נכון... גם רבי יהודה לא אמר הלל ביום העצמאות של רומי... הוא ידע טוב מאוד ש"לא נבנתה רומי אלא מחורבנה של ירושלים" אבל בכל זאת הוא הבין שזה לא סתירה שיש מה להכיר להם טובה על הדברים הכן מועילים והעבודה השחורה שהם עושים במקומנו... ואנא!! אני יודע שאתה מאוד מזועזע מעצם השאלה... אבל סו"ס שאלתי שאלה... אז לפני שאתה מוציא את הקיטור... תענה לי תשובה אובייקטיבית לגופו של עניין...)

נ... אז תכל'ס: כמי ההלכה?? האם כרבי יהודה שמשבח את הגשרים והשווקים או כרבי שמעון שמגנה בכל תוקף? (אל תשכח... יש במסכת שבת עוד כמה מחלוקות מהותיות בין רבי יהודה לרבי שמעון אם זה במוקצה או בדבר שאין מתכוין או במלאכה שאינה צריכה לגופה... ובזה יש לנו משנה סדורה הלכה כמי... ואילו כאן?? לא ידוע לי כמי הוכרע הויכוח... האם כרבי יהודה או כרבי שמעון?) עד כאן השאלה הראשונה... **אבל השאלה השניה היא עוד יותר גדולה:** ר' שמעון טען שכל מה שהרומאים עשו לא עשו אלא לצורך עצמן... **נ... ור' יהודה??** וכי ר' יהודה חשב אחרת?? מה... רבי יהודה חשב לרגע שהרומאים בנו גשרים בשבילנו?? ברור שלא!!! אם ככה אז באמת במאי קמיפלגי?? מה הויכוח?? אלו הם השאלות היותר עיקריות שמטרידות אותי...

אבל חוץ מזה יש עוד שתי שאלות יותר קטנות: רבי שמעון ברח למערה... למה?? הוא פחד מהגזירה!! פחד מהרומאים... **אני לא מצליח להבין:** מדובר פה ברבי שמעון ובנו שברגע שהם רק יצאו מהמערה הם כמעט שרפו את כל העולם במבטם... אז בדיוק מהרומאים רבי שמעון צריך לפחד ולהתחבא?? שיבואו... שיבואו הרומאים... נראה אותם רק מנסים להתקרב למערה של רבי שמעון בר יוחאי... הם יתאדו באותה שניה... אם ככה: אז באמת מה ההיגיון שאדם כזה קדוש שיכול לשרוף את כל העולם בקדושתו... וצופה ברוח הקודש ורואה כל מה שקורה בכל מקום... הרי כשזה מגיע למלכות רומי הוא צריך להתחבא מהם כמו אדם שמפחד על חייו...?? (אבל זה קצת פחות קושיה ואכמ"ל סו"ס כך מצאנו באלהו הנביא שיכול להוריד אש מהשמים ולמחרת הוא נס על נפשו מאיזבל, כך גם באלישע שעושה מופתים עצומים והוא צריך לנעול את הדלת כדי שמלך ישראל לא יהרוג אותו... ואכמ"ל...)

ועוד קושיה אחת אחרונה: ברגע שהם יצאו מהמערה והתחילו לשרוף אנשים כתוב שיצאה בת קול ואמרה: להחריב עולמי יצאתם?? חזרו למערתכם... ואני לא מבין: למה לחזור למערה?? הרי מי צריך ללכת למערה?? מי שמתחבא!! וכאן רבי שמעון כבר לא צריך להתחבאות... הקיסר כבר מת וגזירותיו התבטלו... יש פה כעת בעיה אחרת!! שברגע שרבי שמעון יצא מהמערה... פתאום כל מי שלא דבוק בתורה כל היום צריך לברוח הוא למערות ולנזקי הסלעים מפחד "בר יוחאי נאזרת בגבורה ובמלחמת אש דת השערה... אם ככה... אם זו הבעיה... רבי שמעון לא צריך לחזור כעת למערה... אולי הוא צריך לחזור לבית הכנסת... אולי הוא צריך לתת על פניו מסווה כמו משה רבינו בשעתו... או שיתגר במקום סגור... אבל למערה?? מה העניין לחזור למערה?? ממי צריך להתחבאות? לכאורה משתי הקושיות האלו זה נשמע שהמערה היא לא היתה רק איזה מחבא נקודתי... היה בה משהו מעבר לזה... סו"ס שם קניית הודך והדרך!! מעבר למחבא הטכני היה פה גם המקום הראוי והמתאים לעבודה הקדושה והצרופה של רשב"י...

עכ"פ כמדומני שכל השאלות האלו הם שאלתיות!!! ולמרבה הפלא אז פעם הראשונה ששמתי לב לזה בכלל... (אולי גם אתה... אדרבה... אם זה לא קשה תענה לי על זה)

התשובות על שאלות אלו במאמר בעמוד 3-4 בגיליון זה... כהצעה בעלמא...

להשתתפות בהוצאות

הגליון:

בבנק:

חשבון 705284

בנק פאג"י

סניף 187

באשראי:

"נדרים פלוס"

- "קהילות"

בטלפון:

(מענה ממוחשב)

0799-654321

בדואר:

פולק- רח' גאולה 15,

חיפה

תודה מראש!!!

פרשת תזריע מצורע בחודש אייר ??

מאוד נדיר שפרשת תזריע מצורע יוצאת בתחילת חודש אייר... בדרך כלל הפרשיות האלו נבלעות או בקדחתנות של שבת הגדול וערב פסח... או שזה יוצא בעיפות של האסרו חג...
לכן פרשת תזריע מצורע כמעט ולא מוכרת לנו... אנחנו בקושי שורדים את השנים מקרא ואחד תרגום שזה לבד לא קצת...

אבל!! צריך לדעת שדווקא בפרשיות האלו... נמצאים גופי תורה הכי הכי בשריים!!! "נגעים ואהלות" זה סמל ודוגמא למקצוע היחודי והפחות מוכר לנו שנקרא "גופי תורה"... שזה היה עיקר התעסקותו של רבי עקיבא... לדרוש על כל קוף וקוף תילי תילים של הלכות... כן... מותר לנו לדעת שעל כל פסוק נוסף בפרשת תזריע ש... שאני בקושי מבין מה כתוב שם ומצידי הכל שם חוזר על עצמו כל הזמן... אז תחשוב שרבי עקיבא ותלמידיו השחירו על הפסוק הזה לילות כימים...

כן... את התחושה אני בעיקר פוגש מול המסכתות הנלמדות בישיבות... כשאני פותח את דף ב' בבבא מציעא... אז אני במקרה לא למדתי את זה בעיון... אבל אני מלטף את הדף הזה ומנסה לדמיין בעיני רוחי כמה קולמוסים השתברו כאן על כל מהו דתימא ועל כל אוקימתא... כמה לומדי תורה ישבו פה חודשים תמימים להבין ולהשכיל כל תוס' יסודי בסוגיה...

אז זהו!!! שצריך לדעת שהחמשה דפים הראשונים של המסכתות הישיבתיות שיושבים עליהם חודשים רבים... זה משהו חדש... אבל "שער בנגע הפך לבן ומראה הנגע עמוק מן העור..." על זה נשתברו קולמוסים במשך אלפי שנים... על זה ישב ועמל רבי עקיבא עם האלף תלמידים הראשונים שלו... ועם האלף האחרונים שהשלימו לכ"ד אלף... ואחרי שהם נסתלקו ור"ע הלך אצל רבותינו שבדרום הוא המשיך להתעכב על הפסוק הזה... שם!!! שם הוא התעכב, ועל זה הוא דרש תילי תילים של הלכות... שאם התורה הזו היתה נשכחת במרוצת השנים אז לפחות לא היה עלינו לביעה... אבל היא קיימת... היא כתובה... היא מפורשת בתורת כהנים... ונאנחנו מדלגים עליה בספונטניות!!! סליחה על הביטוי... אבל אנחנו קצת "מרובעים" בכל מה שנוגע ללימוד התורה... אצל אחד עיון... זו התורה כולה... ואצל השני הלכה... כאן זה מתחיל ונגמם... ואצל השלישי זה פרשת שבוע... כל אחד נעצר במדף ספרים היחיד שהוא מכיר... ומותר לדעת שהתורה היא רחבה... יש הרבה עבודה... יש נישות מאוד דומיננטיות שענינו לא שזפו אותם במקצועות התורה... אז הנה!!!

השבוע אנחנו נפגשים עם אחד ממקצועות התורה העיקריים ביותר שאנחנו כמעט ולא נוגעים בו... וזה אחת המתנות שיש בלימוד שנים מקרא ורש"י... שלכה"פ פעם אחת בשנה אנחנו מקבלים סקירה כללית על כל חלקי התורה שבכתב... אדוני היקר: גם אם אתה עוסק כל היום בחושן משפט, מותר לך לדעת שחוף מפרשת משפטים יש פרשת וירא חיי שרה ששם פוגשים את מעשה אבות סימן לבנים... וגם מי שכל היום עוסק בנגעים ואהלות שהם "חוקי ה'" פתאום מגיע פרשת בחוקותי ושם אנחנו פוגשים את השכר ועונש וכל הסוגיות ששייכות ל"אמרות ה'" וגם מי שיש לו בקיאות רחבה גם בתורת כהנים וגם בחושן משפט ובכל מקצועות התורה... פתאום הוא פוגש כל מיני פרשיות כאלו שמדברות על אחד ממ"ב מסעות... ודגלים... ונשיאים... וכל מיני פסוקים מפוזרים שעוסקים במסירת התורה... ובבא משה... לוחות הברית... וזה כבר שייך ל"עדות ה'" נאמנה... בקיצור: חלקי התורה הם רחבים... ומי שנרדם בשמירה עלול לדלג על נתחים שלימים ואפילו בלי לשים לב... מה שבטוח... אין לנו זמן לחלוט!!! אם עכשיו התחיל זמן קיץ... והתחילו ללמוד מסכת כתובות נניח... אז בבקשה... תלמד אותה ברצינות מתוך נקודת הנחה שזו הפעם האחרונה שאתה לומד אותה... כי הזמן קצר והמלאכה מרובה... ואסור שהפועלים יהיו עצלים... אסור שיחשבו שיש להם רק ש"ס לדעת... זה הרבה מעבר...

שכחת רצה והחליצנו...?? יש לי עצה שלא תשכח...

"רצה והחליצנו..." ההזכרה הזו מוכרת לך מאיזשהו מקום?? **בטח!!!** שנים... כל שבת אני אומר את זה... עשרים שנה אני כבר אומר את זה... יותר נכון יותר ממה שאני אומר רצה והחליצנו... אני יותר משתדל שלא לשכוח לומר את זה חלילה... הספיק לי אותם עשרות פעמים של הנערווען שלא זכרתי כן אמרתי... לא אמרתי בקיצור: עוד "טקסט" שאני מדקלם... ואומר להמשיך לדקלם אותו אי"ה 70 שנה הקרובות בלי להתחבר אליו...

כך זה היה עד!!! עד שיום אחד ראיתי ילקוט נפלא (תהילים תתסז) ששינה לי את כל ההזכרה הזו: **למען יחלצנו ידידיך אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבש"ע, למה כל דרחים לך מיטרף ועובדיהו נייחין, מפאן קבעו חכמים רצה והחליצנו בשבת** כתוב כאן שרצה והחליצנו זה לא הזכרה מיוחדת דווקא לשבת!! אלא מאי? הזכרה שנתקנה במיוחד לתלמידי חכמים!!! דוד נשא תפילה לקב"ה ואמר: למה דווקא מי שאוהב אותך נמצא תחת רדיפות... ודווקא מי ששנוא עליך הוא זה שנת? **מכאן!!! מכאן קבעו חכמים לומר רצה והחליצנו**... תפילה לה' שיחלץ את אוהביו...

זה מדהים!!! תבין: **חז"ל תקנו תפילה והזכרה מיוחדת על הקשיים וההתמודדות של בני תורה!!! ומתי הם תיקנו את זה?? לא פחות ולא יותר בשבת!!!**

לא פחות ולא יותר: בברהמ"ז של סעודת שבת!!!

מאותו יום שראיתי את המדרש הזה... ההזכרה של רצה והחליצנו קיבלה אצלי מימד אחר... את כל הקשיים של השבוע האחרון ניקזתי לזעקה של **רצה והחליצנו!!!** את כל המשברים שהיו לי אי פעם... ואני מתפלל שלא יקרו לי אני מרכז באלם קול בתוך ההזכרה של **רצה והחליצנו!!!** מאז זה "**רצה והחליצנו**" אחרון!!! מאותו פעם אני מעולם לא קרה שהסתפקתי אם אמרתי רצה והחליצנו אני זוכר אותו טוב מאוד. **זו ההתפילה של שבת שלי**... יש לציין: שמאז לראשונה קבלתי תשובה לשאלה המתבקשת שמסתמא קשה לכולנו: אני מברך ברכת המזון של סעודה שלישית כמעט ברבינו תם. **... ומה אני אומר שם?** "שלא תהא צרה ויגון ואנחה **ביום** מנוחתנו"?? מה הקשר להתפלל על זה?? היום יפנה, השמש יבא ויפנה נבואה שעריך?? זהו? זה כבר אחרי השקיעה?? מה יש להתפלל עוד על שבת?? אבל אחרי שראיתי את אותו מדרש... **פתאום הכל מובן:** אנחנו לא מתפללים **דווקא** על השבת... אלא על מיי? **על ידיך!!!** למען יחלצנו ידיך!! והרי **לידיך** מחכה שבוע שלם!! לידיך מחכה שבוע של עמל התורה!! ידיך רק עכשיו התחילו זמן קיץ והם צריכים הרבה סיעתא דשמיא להמשיך את ההתחלה על רגל ימין מתוך עמל התורה וקרבת אלוקים... **ועליהם!!!** עליהם אנחנו מייחלים ומתפללים: שלא תהא צרה ויגון ביום ששמו ת"ח...

עד כאן ברור?? **אבל!! מובן!!!!!! שהשאלה נשאלת מאליה:** סוף סוף תכל'ס... לא זה מה שאומרים ברצה והחליצנו... סוף סוף ברצה והחליצנו אומרים במילים מפורשות: "במצוותיך ובמצות **יום השביעי השבת הגדול והקדוש**"... אומרים בפירוש: שלא תהא צרה **ביום** מנוחתנו... זאת אומרת אנחנו כן מדברים על יום השבת דווקא!! אז איפה אתה רואה פה תפילה מיוחדת על תלמידי חכמים?? אתה יודע מה... בא נשאל את זה אחרת: המדרש אומר: שדוד רצה להתפלל על תלמידי חכמים ולכן מה?? לכן תקנו רצה והחליצנו?? מה הקשר?? ראו שיש מצוקה לתלמידי חכמים... לכן מה?? לכן תקנו תפילה על השבת?? זה כמו שאדם צריך פרנסה והוא מתפלל על שידוך?? **אלא מאי?? התשובה היא:** שבעיניי שלנו אנחנו באמת לא רואים הרבה קשר בין תלמיד חכם לשבת קודש. למה אין קשר?? כ"י... כ"י... כי באמת מה הקשר?

אבל בעומק ובפנימיות!! יש קשר מהותי בין תלמיד חכם לשבת!! סליחה... **לא רק קשר**... אלא תלמיד חכם ושבת זה **אותו דבר!!!** עד כדי כך... שכשאתה צריך להתפלל על תלמיד חכם ואתה לא יודע מה השם שלו אתה יכול להתפלל על שבת וזה ממילא הולך עליי... (לא הלכה למעשה... אבל ככה גופא רואים מדוד המלך) **למה? באמת מה הקשר? העניין הוא כך:** אני אתן לך דוגמא: יש לי שאלה אמריקאית: מה פירוש המילה **י ש י ב ה ??** לפניך שלוש תשובות... א. האם הישיבה זה **הבנין** של הישיבה? ב. או ש... שהישיבה זה **הסדרים** של הישיבה?? או שהישיבה זה **הרבנים** של הישיבה??... אה... מה התשובה??

התשובה היא: **שכל התשובות נכונות!!!** שלושתם זה הישיבה!!! רק מה?? כל ההבדל הוא שה**בנין** של הישיבה זה **המקום** של הישיבה!! והסדרים של הישיבה זה **הזמנים** של הישיבה... והרבנים של הישיבה זה **התוכן הרוחני** של הישיבה... **הצד השווה שבשלושתם שהם הם הישיבה!!! הוא הדין הכא:** תלמידי חכמים-- ושבת-- ובית המקדש שלושתם אותו עניין!! שלושתם צינורות שפע שמחברים בין קודשא בריך הוא לישראל!!! כל ההבדל ביניהם הוא: שהשבת היא מקור השפע מצד **הזמן!!!** ובית המקדש הוא מקור השפע מצד **המקום!!!** ותלמידי חכמים הם מקור השפע מצד **עצם התוכן!!!** הצד השווה שבשלושתם: שהם המקור שדרכו הקב"ה ממשך עלינו את השפע... אם אתה רוצה להמשיך שפע **לזמן**-- של ששת ימים הבאים אז תענג את השבת שממנה מתברכים **הזמנים!!!**

אם אתה רוצה להמשיך שפע **למקום** ששמו העולם הזה... תבכה ותתפלל שבית המקדש יבנה כמה שיותר מהר... כדי שיחזור אותו שפע עצום שהיה בברכה של הארץ וב**מקום** של העולם מחמת בית המקדש... אבל עדיין!!! עדיין אם אתה רוצה להמשיך שפע של **עצם החיות** לעולם... תתפלל על עמילי תורה שיצליחו בזמן קיץ קרוב לעשות חיל בעמל התורה!! ואז יהא שלמה רבה חינא וחסדא ורחמי וחי אריכי ומזונא רויחי ופורקנא... אם צריך להתפלל על תלמידי חכמים... אז להתפלל על השבת... **זה אותו ארנק!!! שניהם מקור השפע!!!**

אגב: זו גם הסיבה שהתפילה הזו היא **דווקא בברכת המזון**... כי התפילה הזו היא לא כ"כ בתור רחמים **על תלמידי חכמים**... אלא בתור תפילה על **השפע הכללי של העולם!!!** זו תפילה ששייכת **לנושא של ברכת המזון**! אם רוצים שבשבוע הקרוב יהיה "זוננו פרנסנו וכלכלנו והרויחנו". בשביל זה צריך רצה והחליצנו לתלמידי חכמים **השפע עובר דרכם!!!**

ונסיים בתפילה וברכה מעומק לב למקבלי עול תורה... רצה והחליצנו ה' אלוקינו במצוותיך ובמצוות יום השביעי... שלא תהא צרה ויגון ואנחה... למי?? ליום מנוחתנו!!! למי שכל השבוע אצלו בחינת שבת... והראנו ה' אלוקינו בנחמת ציון עירך אמן...

מה אתה אומר על המהלך העמוק הזה? זה אמנם מאוד מחדש... אבל זה כ"כ נכון... וכ"כ אמיתי... שבפנימיות הדברים זה ודאי נכון!!

עכשיו שלא תבין: ר' שמעון שילם על זה גם מחיר **נ** **ח** **נ** **י** יקר מאוד... לא היה לו יין לקידוש ולא היה לו לחם משנה, לא היה לו שופר ולא סוכה... אתה יודע למה? כי בשביל יין לקידוש ולחם משנה... בשביל זה צריך משאית שיווק שנוסעת בגשרים וחונה בשווקים של אומה זו... אבל ר"ש מוותר באדיבות... אני אשאר עם תמרים לחם משנה ובלבד שלא להזדקק לכם... לרומאים יש שופר מהודר לשווק לר' שמעון אבל אפשר להזמין אותו רק דרך הרשת... אם אין לך זיקה לאינטרנט של רומי... אתה חי במערה... אין לך תקציבים לחידור כי אין לך אין לשלוח טפסים... אין לך רישום כי לא שלחת דרך המייל... אין לרבי שמעון תלמידים כי בשביל שתלמידים יבואו צריך גשרים ודרכי גישה וקשרים ומצי"ג וכל זה עובר רק דרך הרשת ההמונית של רומי... בקיצור: אפילו ביידישקייט אתה לא יכול לזוז מילימטר בלי רומי... לא חבל על רבי שמעון בר יוחאי...?? צא מהמערה. תבין שרומי עוזרת לך גם ביידישקייט...
תבין שרק ככה אפשר לקדש שם שמים בעולם...

אבל לא!!!! ר' שמעון מגנה אותם!! בז להם!! ואומר: אין מוחיל... אני אשאר בלי יין לקידוש... לא יהיה לי לחם משנה... אתם לועגים לי?? אתם טוענים שבלעדיכם היידישקייט שלי ישאר במערה?? אז אני אשאר במערה... אתם טוענים שאני אשאר מאחור בלי תלמידים?? אין בעיה... ראיתי בני עליה והם מועטים, אם שנים הם אני ובני הם... אני אשאר במערה עם חרובים ותמרים וללא אפשרויות וחנניות... העיקר לא להזדקק לכם!!!

קעת בא נעבור לזירה השניה: באותה שעה שר' שמעון חי במערה...

באותה שעה מה קורה עם ר' יהודה?? ר' יהודה שעילה יתעלה!!!! ר' יהודה מקבל הכל בשפע... יש לו תקציבים... משאיות עוצרות בפתח הישיבה שלו כל בוקר... תנובה מורידה חלב... אנג'ל מוריד לחם... לר' יהודה יש חיסונים... יש שירותי מדינה של מלכות רומי שמספקים את כל הצרכים שלו... ר' יהודה לא חי במערה... מה פתאום... איזה מערה... תקנו גשרים שווקים מרחצאות... יש הכל... ה' שלח את הכושי הגוי שיעשה לנו את העבודה... אתהלך לפני ה' בארצות החיים זה מקום שווקים...

נו... ועכשיו נחזור לשאלת המיליון: כמי ההלכה???

השאלה הזו מאוד מאוד נחוצה ושאלתית בדורנו: אני רוצה שתבין: אם פעם מלכות רומי הגיע לידי ביטוי במדינה ובציונות... ואז הייתה שאלה האם לקבל כסף מהמדינה או לא... הרי רומי של פעם חיוורת וכמעט מגוחכת לעומת הרומי החדשה של היום... הרומי של היום זו החשיפה ההכרחית לרשת האלחוטית שמיום ליום מתקבלת תחושה מחניקה שמי שמנותק מזה הוא פשוט חי במערה... אין

אבל עזוב... גלשתי קעת לנושא אחר לגמרי... נחזור לעניינינו...

זו הטענה של רבי יהודה!! ר' יהודה עומד מול המציאות כמות שהיא... בין אם אנחנו מודים בה ובין אם לא... המציאות היא שאנחנו נהנים מכביש שש... נהנים מהשווקים ומהגשרים ומהתשתיות ומהחיסונים שנותנים לנו כאן... אם אתה נהנה אתה צריך להכיר טובה... נקודה!!

אבל ר' שמעון?? ר' שמעון מגנה!!!! אבל לא כמונו... ר' שמעון לא מגנה וממשיך הלאה... רבי שמעון עומד מאחורי מה שהוא אומר... ר' שמעון יודע טוב מאוד מה אנחנו מקבלים מרומי... הוא יודע כמה תועלת יש לנו מהגשרים מהשווקים והמרחצאות שהכושי עושה את העבודה בשבילנו... ובכל זאת רבי שמעון מוותר על זה מרצונו האישי... (אם מלכות רומי הייתה מבינה שיש לה את הזכות ל"ועמדו זדים ורעו צאנכס" מה טוב... אבל אם היא לא מבינה את הזכות שבדבר ודורשת ממני הכרת הטוב אז אני מוותר) ואז מה עשה ר' שמעון?? ר' שמעון ברח!!!! מה פירוש ברח?? ר' שמעון החליט לוותר על הגשרים... לוותר על השווקים... לוותר על המרחצאות... והתנדד מכל דבר שיש לו זיקה ושייכות למלכות רומי... ש... שמה זה אומר?? **זה אומר שהוא נכנס למערה חשוכה...** התנתק מחשמל... מטלפון... לא התרחץ וכל הגוף שלו התמלא בבקעים... וזה היה עקרוני!! רבי שמעון הוכיח שאפשר לחיות בלעדיהם!! אבל איפה...?? **במערה!!!!**

אין הכי נמי... רבי שמעון מודע היטב לגודל ההקרבה... רבי שמעון לא מתכחש לתנאים הטובים שרומי מספקת לנו... הוא חי במערה בתת תנאים והוא יודע היטב את המחיר... אבל הכל שווה ולו כדי לא לתת לקול המונה של רומי להשתיק קול גלגל חמה...

כן... גלגל חמה מנסר בעולם כל יום ומכריז שיש בורא עולם... נו... אז למה אנחנו לא שומעים את הקול הטהור הזה?? כי הגמ' ביומא (עוד מעט נגיע לזה) אומרת: אלמלא קול המונה של רומי נשמע קול גלגל חמה!! המונה של רומי עסוקה בלנסר לנו ולחבק אותנו ולחדור לנו לכל פינה בחיים ולתת לנו תחושה שהם המושיעים שלנו ועליהם אנחנו נשענים... וממילא ברגע שר' שמעון מגנה את רומי ואומר שאנחנו נשענים על בורא עולם והם בסה"כ הכושי שעושה את העבודה?? רומי כ"כ נעלבת שהיא טוענת לר' שמעון... אם אתה באמת ככה טוען... אז בא נראה אותך מסתדר בלעדינו ולא נהרג... **אז הנה!!!** רבי שמעון מקבל את טענתה של רומי... ומוותר מרצונו על כל התשתיות וההטבות שיש לנו ממלכות רומי... הוא נכנס למערה כדי לא להנות מקול המונה של רומי הכפרנית ולזכות לשמוע את קול גלגל חמה שמספר כבוד ה' ומעשי ידיו באין אומר ואין דברים... זאת אומרת: הבריחה של רבי שמעון למערה זה לא בהכרח איזה מפלט טכני שלא יתפסו אותו... יש פה בעיקר הכרזה עקרונית!! **אני עומד מאחורי הגיני שגינית!!!** ואני מוכן לחיות על פי זה ולחיות בתנאי מערה... לאכול ישר מהעץ וישר מהמעין ולא להתרחץ... העיקר לא לקבל את החיבוק דוב ההמוני של רומי שמנסר בעולם ועוסק בלהכחיש קול גלגל חמה שמספר כבוד קל בכל הארץ...

מי רוצה לזכות להיכנס למערה יחד עם רשב"י??

בפתח הגיליון העליתי כמה שאלות אודות המעשה של מערת ר"ש...

ושמעתי בזה מהלך נפלא ועמוק... לא אחד שהמהלך הזה הוא די מחדש... אבל רוח הדברים זה ודאי אמת לאמיתה... ישפטו הקוראים... ובכן: כשמלכות רומי שמעה את דברי ר"ש הם גזרו: שמעון שגינה יהרג...

בפשטות אין אנחנו מבינים??? שהגיע משטרה עם אקדחים ורצו להרוג את ר' שמעון... ואז לר' שמעון לא היתה ברירה אלא לברוח על נפשו ולהתחבא במערה... **אבל אולי לא!!!** שמעון שגינה יהרג... לא בטוח שרצו להרוג אותו... **אלא מאי?? למלכות רומי הייתה טענה עקרונית כלפי ר"ש:** אתה ר' שמעון מתנער מאיתנו...?? אתה מגנה את כל הפיתוח שלנו?? אתה בז ומתעלם בכל השווקים והגשרים והמרחצאות שלנו?? אם ככה... אין בעיה... רצונו של אדם זהו כבודו!! **בא נראה אותך מסתדר בלעדינו??** אנחנו ננתק אותך מהחשמל ומהמים... נשלח אותך לגבעה נידחת שאין בה כבישים ואין דרכי גישה כי אתה הרי נגד הגשרים שלנו... נכון?? בגבעה הזו גם לא יהיה מכולת ולא לחם וחלב וביצים כי הרי אתה מגנה את השווקים שלנו... אנחנו נשלח אותך למקום שאין בו מרחצאות... **ונראה אותך... נראה אותך שורד 12 שנים בלי מקלחת??**

נשלח אותך לשטח A שאין בו אבטחה ואין בו צבא ואין גדר הפרדה ונראה אם לא תיהרג... זה אולי הפשט שמעון שגינה יהרג!! לא שיהרגו אותו ממש... אלא הוא יהרג מעצמו מחוסר כל... מחוסר שווקים וגשרים ומרחצאות... זו הטענה שהייתה למלכות רומי על ר' שמעון... גינית אותנו... אתה מתעלם מכל מה ההטבות שאנחנו מטיבים לך... אתה לא מכיר בנו... אז בבקשה... או שתחזור בך על דברך או שתעמוד מאחורי מה שאתה אומר ותנתק מאיתנו!!! אל תהנה מהשווקים ומהגשרים והמרחצאות שלנו ונראה אם תוכל לשרוד...

ובינינו לבין עצמנו... תרשה לי רגע להעביר נושא... לגופו של עניין יש פה לכאורה טענה אמיתית שהיא תמיד מטרידה אותי: הרי אנחנו נגד המדינה... נגד כל דבר שהמדינה מקדמת... אנחנו בזים ומזלזלים בכל דבר שהם נתנו לנו... זו ההשקפה שלנו!! נכון?? פונה אלי ר' יהודה ואומר לי: ר' יד: אם אתה באמת בז ומגנה את כל מה שהמדינה עושה לך... אז בבקשה... תעמוד מאחורי מה שאתה אומר... תהיה כנה!!! בא נראה אותך חי במערה בלי כבישים, בלי מכולת... בלי אבטחה... בלי כל השירותים והאפשרויות שמספקים לך... אתה מסוגל או לא מסוגל??

אם אתה מסוגל כל הכבוד לך... אתה רבי שמעון קדוש ה' וכולנו צריכים לנשק את ידך... אבל אם אתה לא מסוגל... אז אתה סתם כפוי טובה... אתה סתם כופר בטובת היאור שמציל אותך ומספק לך שירותים שאתה לא מסתדר בלעדיהם... זו נקודה למחשבה אבל לא לכל אחד... רק למי שמוכן להלקות את עצמו מתוך חיפוש נקודת האמת הפנימית שלו...

ההפקה) בדור שלנו יש אברכים מרוממים שלא רוצים!!!! הוא לא רוצה מייל!!!! מי שלא רוצה מייל... **הוא!!!** הוא באמת יכול להגיע למסקנה שאני לא צריך... (וכזה אחד... גם אם הוא כן צריך הוא יגיע ל למסקנה שבכל זאת אני לא רוצה כיו... כי אני לא רוצה דו"ר... מי יאמר לי מה תעשה ומה תפעל...)

כך שצריך ולא צריך זו לא הגדרה!!!! הבנת??? כשאני רואה שמנסים לשכנע בן אדם שהוא לא צריך מייל... בעיני זה מגוחך... כי זה נועד לכשלוך מראש!! כיו... כי מי שרוצה מייל אני מבטיח לך שהוא ימצא סיבות כנות למה הוא צריך מייל ואני אצדיק אותו!!!! רק מה??? אם אתה כבר רוצה לשכנע... תשכנע אותו **שלא ירצה!!!** תשכנע אותו שירצה להיות כמו רבי שמעון!!! שירצה להיכנס למערה... אתה מבין???

אני לא מסכים עם הגישה להסביר לבן אדם שהוא לא צריך מייל!!!! כי זה שקר... את מי אתה בדיוק מרמה?? מה לא צריך...?? צריך... ועוד איך צריך... יש פה בן אדם שמרגיש שהוא חי במערה!!! ואתה עוד מסביר לו שלא צריך לצאת מהמערה... על מי אתה בדיוק עובד???

זה כמו שיבא בן אדם וישכנע אותי לנסוע למירון בל"ג בעומר... כיו... כי מירון זה לא כ"כ רחוק מירושלים... זה לא כ"כ צפון...

סליחה אדוני!!!! אין צורך... אני יודע שזה רחוק ואני יודע שזה צפוף ובכל זאת אני רוצה ומשתוקק לנסוע למערה של רבי שמעון ואני כעת בלחץ שיאשרו לנו את זה... זה בדיוק העניין!!! אין טעם לרמות את עצמנו שלא צריך מייל זה מיותר... לא!! צריך ואני מודע להקרבה הגדולה שיש בזה... אבל אני רוצה להיכנס למערה יחד עם רבי שמעון ולהמריא אותו עד שמי שמים... בכזו גישה אני מאמין...

וכאלו אנשים מרוממים יש בינינו!!! ויש הרבה בלע"ר... אני פוגש אותם... הם קוראים את המאמר הזה ומסתכלים עלי כאילו נפלתי מהירח... ואני נרתע מהם... אני מרגיש שאני עומד מול רבי שמעון ובנו שיצאו מהמערה ועוד רגע הם שורפים אותי... כן... הם יוצאים מהמערה... אבל לא ממערה של פרמיטיביות... אלא ממערה של מושגים מרוממים שמחוץ לכח המשיכה... וההלו... תבינו אותנו... אל תשרפו אותנו... נכון שאתם בני עליה... אבל אתם מועטים... תבינו שאין הרבה אנשים שמסוגלים לחיות כך... כן... זו כבר נקודה למחשבה למי שכן אוחז שם... אברך בן עליה... גם אם אתה חי במערה הקדושה של רשב"י... אתה מוכרח להבין שלא כולם יכולים לאחוז שם... אתה מוכרח להבין שאמנם ראיתי בני עליה, אבל הם מועטים... אבל אם אתה לא מסוגל להבין את זה... ואתה עוד שניה שורף אותי על זה שאפשר לקבל את העלון שלי במייל אז חזרו למערכתכם... אז אנא... תבינו אותנו... אבל אנחנו??? אנחנו ניגש לבקש ממכם ברכות... וכעת גיליון אז נדברו בהשקפה של סגולה חדשה: י"ח בני עליה שאין להם שום גישה למייל יעיתרו עליך במערת רשב"י בפיקיעין... בדוק ומנוסה...

כבוד שמים...

זו הטענה של ר' יהודה... וכולנו פחות או יותר פועלים לפי שיטתו... סו"ס ה' נתן לנו כח עצום... תקנו מיילים... תקנו תוכנות שליחה משוכללות... ואם אפשר בלחיצת כפתור אחת לחזק רבבות אלפי ישראל שיתחילו מסכת יומא... אז למה לא??? למה להשאיר את העוצמה הניטרלית הזו שהיא תגויס רק להמונה של רומי??? למה שלא תשכון באהלי שם?

אז כן... אנחנו לא תמימים... אנחנו יודעים טוב מאוד שהקדוים העומדים בשליטה של הרשת... הרי כל מה שעשו לא עשו אלא לצורך עצמן... מי כמונו יודעים כמה הרס וחורבן הגיע לעולם מכל השווקים והגשרים והקישורים האלו ולכן אנחנו מאוד נזהרים שתהיה חסימה הרמטית... אבל לכן מה??? לכן לא נגייס אותם לכבוד שמים???

וכי בגלל שסללו את כביש שש בשביל להגיע למשחקי כדורגל יותר מהר... לכן לא נשתמש בכביש הזה בשביל להגיע לשיבה יותר מהר?

זו הטענה של ר' יהודה ובגגדול ככה אנחנו חיים!!!! לבנתיים לא ידוע לנו שהיה עוד מישהו שנכנס למערה חוץ מרבי שמעון...

אבל!!! דבר אחד מובטח למי שיפסוק כמו רבי שמעון...

מי שיסכים להיכנס למערה כמו ר' שמעון יצא ר' שמעון...

המערה של ר' שמעון זה... זה חללית!!!! מי שנוסע בחללית הוא מנותק מהעולם... אבל לא בגלל שחללית זו מערה... אלא בגלל שהוא מחוץ לאטמוספירה... זה בדיוק מה שר' שמעון בר יוחאי אומר: אני לא חולק על רבי יהודה... יתכן שמותר להנות מהגשרים והשווקים ולהשתמש איתם לעבודת ה'... אבל אני בחרתי לבוז לזה... בחרתי להיכנס לחללית ולצאת מהאטמוספירה הזו ולהסתכל על כל העולם מלמעלה כמו כדור קטן... ר' שמעון אכן נכנס לחללית הזו- למערה... ומה הפלא שממנה הוא המריא עד השמים... למקום אבני שיש הגעת לפני אריה ליש...

-- כלפי מה הדברים אמורים??? תכל'ס... מה זה נוגע אלינו???

יש מושג שנקרא: מי שלא צריך מייל... אסור לו להחזיק מייל!!!

תסלח לי: אבל אני קצת כופר במשפט הזה... אתה יודע למה???

כי אני לא מכיר בן אדם אחד שדווקא היה רוצה מייל... דא עקא ש... שמה נעשה שהוא לא צריך... **אני לא מכיר אחד כזה!!!**

אני לא מכיר אחד שרוצה מייל רק לא צריך!!! אין כזה דבר!!

ולמה?? כי מי שרוצה שיהיה לו מייל... יש כ"כ הרבה סיבות מוצדקות למה הוא צריך מייל... שהמושג "לא צריך" זה פשוט סעיף שלא קיים... אין לא צריך!!! יש **לא רוצה!!!** (על משקל אין לא יכול יש לא רוצה, אבל לכיוון

הגדרה יותר מתאימה מזו!!! אין!!! אתה פשוט חי במערה!!! ככה התחושה...

וכעת נשאלת השאלה: כמי ההלכה?? האם כרבי יהודה או כרבי שמעון? האם לשבח את האפשרויות החדשות שיש לנו... שאם אפשר להשתמש איתם לכבוד שמים אז למה לא... בא נגייס את העוצמות האלו לתורה... או כרבי שמעון שמוכן להישאר במערה... ורק לא להזדקק מהם ומהמונם??? **רק לשבר את האחז: אני אשתף אותך בנימה אישית:**

גיליון אז נדברו מודפס כל שבוע ב"כ וכך" עותקים... זה עולה הרבה כסף!!! וכוך בהרבה כאב ראש! מדובר במערכת שלימה של שינוע של מתנדבים שיבורכו שמפיצים עלונים מקצה א"י ועד קצהו... זה עוד חוץ מהעלויות... ואילו באותה שעה!!! בשעה שמודפסים ה"כ וכך" עלונים... **הרי בלחיצת כפתור אחת ויחידה!!!** אנחנו שולחים את אותו עלון במייל ל-פי עשר אנשים!!! אני חושב שאני לא מגזים: **פי עשר!!! פי עשר** זיכוי הרבים!! **פי עשר** חיזוק!!! עם אפס מאמץ... אפס הוצאות... אפס כאב ראש... **תגיד לי: לא כדאי???** אתה קולט את עוצמת הניסיון???

ויש באמת אנשים שמדי פעם לוחשים לי באוזן: עזוב... עלונים מודפסים זה בסה"כ עשר אחוז מההפצה של הגיליון!! ומאיך זה לוקח תשעים אחוז כאב ראש... אז לא חבל??? עזוב... בא נפסיק עם ההדפסה הזו... אה...?? **אתה יודע מה התשובה שאני עונה להם???**

עלון אחד שמודפס יש לו חשיבות יותר מאלף עלונים שנשלחים בלחיצת כפתור... למה?? כי אותם אלף אמנם מגיעים במהירות הבזק דרך השווקים והגשרים של המונה של רומי... אבל העלון הפרמיטיבי והמודפס הזה שעובר כמה ידיים... הוא נשלח היישר למערה של רבי שמעון... זה מגיע לקהל יעד שהסכים להישאר עם רבי שמעון במערה... זה קהל יעד קדוש ואיכותי ששווה להשקיע בשבילו כל מאמץ!!!

כמדומני שזו הסתכלות אמיתית וחיונית... כן... רבי שמעון נשאר מאוד מוגבל במערה... בלי גשרים ובלי שווקים... בתת תזונה... כמעט בלי בגדים... בלי תקשורת עם העולם החיצון... אבל ימים יגידו והתברר שהמערה החשוכה הזו היתה בסה"כ חללית!!!! חללית שהגיע עד השמים והורידה לנו את הצחצחות והאורות של הזוהר הקדוש... חללית באמת לא משתמשת בגשרים ולא בשווקים... כיו... כיו... יש לך עסק עם חללית!!! חללית זה... זה... זה חללית... מחוץ לכח המשיכה...

ונחזור לעניינינו: תכל'ס... הלכה כמי?? כרבי יהודה או כרבי שמעון?? ברור שההנהגה הרגילה של ישובו של עולם היא כרבי יהודה... אם הכושי עשה עבודה טובה... אם הוא עשה שווקים וגשרים ומרחצאות... אז כל פועל ה' למענהו... ו"פיותו של יפת תשכון באהלי שם" וצריך לקחת מכל פיתוח ותכונה חדשה שקיימת בעולם ולגייס אותה למען

פיזור הכנסת לאחר קריאה ראשונה שניה ושלישית...

מישהו פעם שאל אותי בסקרנות: כשהמשיח יגיע ובית המקדש ירד באש מן השמים... אני מבין מה יקרה לכיפת הסלע... כיפת הסלע תינמס באותו רגע כמו מגדלי התאומים... כי המקדש ירד עליו כולו אש... אז עם כיפת הסלע הוא כבר מסתדר... אבל... אבל יש משהו אחר שמסקרן אותי: מה יהיה עם משכן הכנסת??? האם יהיה זה הבנין הזה... או אולי יהיה בכלל "עתידיים בתי תטראות שיתהפכו לבתי מדרשות"? מה בדיוק יהיה עם הבנין הזה??? טוב... שאלה כ"כ "חשובה" אמרתי לו: תן לי לחשוב... חשבת... אשתוממתי כשעה חדא וחזרתי אליו עם נוסחה מסודרת... והנה התכנית...

ובכן: היה זה ביום שגרתי למדי... עוד יום אחד של חילופי האשמות והשמצות אחד נגד השני... עוד יום של שנאה וחתירה של אדם לאדם זאב... עוד יום של "וידרכו את לשונם קשתם שקר... איש מרעהו תשמרו ועל כל אח אל תבטחו כי כל אח עקוב יעקוב וכל רע רכיל יהלוק..." כן... ככה זה!!! אני לא צריך לספר לך... כבר שנים זה ככה... זו מנגינת הרקע הקבועה באותו "משכן" אבל באותו בוקר לפתע קרה משהו מוזר... לפתע נראו בקירות הבית שקעורות וירקקות וגם קצת אדמדמות... מיד קראו לצוות התחזוקה של משכן הכנסת לטפל ב"רטיבות" שיש בקיר... אבל תכל"ס... מתברר שיש פה בעיה קצת יותר רצינית בקיר... אבל למי יש זמן לדבר על בעיות בקירות... יושבי המקום עסוקים בלהכפיש אחד את השני... לאף אחד אין זמן להתפנות לקירות... אף אחד לא מייחס לזה חשיבות... אבל לבנתיים מישהו קרא לכהן... הגיע כהן צנוע ושקט... הוא לא עורר תשומת לב מיוחדת... אף אחד משומרי ראש והמאבטחים לא ראה צורך לבדוק אותו יותר מידי או להשתמר ממנו... עוד איזה חרדי אחד... תבין: יש פה עכשיו דיון מתוח מאוד בכנסת... כל אחד מתבצר בעמדה שלו... כעת כל אחד יכול כעת לגרום לפיזור הכנסת... ואז שוב יהיה בחירות ושוב בלגן... אז למי עכשיו יש זמן להתייחס לאברך הזה שנכנס לכאן... הוא והרטיבות בקיר... זה הדבר האחרון שמטריד אותנו כעת... אבל הכהן נכנס... בדק ובדק ובדק... בדק שיש בבית גם אבנים, גם עצים, גם עפר... הוא גם בדק שיש לבית ארבע כתלים והוא לא עגול אלא מרובע... ואז הגיע שלב המדידות... ואכן התברר שהכתם הוא כארבעה גריסין וחצי... הכהן הקפיד על המדידה המדויקת!!!! כל מילימטר במדידה הוא מאוד מאוד משנה לנו להתפתחויות... לאחר שהכהן סיים את המדידה... הוא ניגש ליו"ר הכנסת מאחורה ודפק לו על הגב ולחש לו באוזן: אדוני היו"ר... אני מכריז כעת על פיזור הכנסת... הבנין כעת נכנס ל"סגר" תודיע לכולם להתפזר מהיציע לשבוע הקרוב... יו"ר הכנסת מסתובב אחורה בתדהמה... מי זה??? מי זה שנותן לי הוראות ככה בלי להתבלבל? סליחה... מי אתה?? אני הכהן!!! ומצאתי פה נגעי בתים... אני אמנם עדיין לא הכרזתי שהבית טמא... אלא אני נותן לכם את האפשרות להתארגן ולצאת כדי שלא תטמאו... יו"ר הכנסת ניגש לראש הממשלה... ליו"ר האופוזיציה... אין הרבה מה להתווכח... הדיון נקטע בעיצומו... ותכל"ס... כולם בהלם... בתדהמה... אבל אין הרבה אפשרות להתווכח... זה כהן!!!! וצ"פ סמכות התורה כשהן מגיע ורואה נגע הרי בסמכותו להסגיר את הבית שבעה ימים... (כן... לא דווקא כשהמשיח יגיע... גם בזמנם שהיה מלך ושרים והם לא תמיד היו ממושגמים לחוקי התורה... אבל במקביל הם ידעו שיש בהירכיה של היהדות שורה שנקראת כהן שיש לו סמכות להכניס בתים לסגר ואי אפשר למנוע את זה...) בהתחלה עוד היה צו איסור פרסום על התקרית המבישה... אבל מהר מאוד יצאו הדלפות כמנהג המקום... בטח... יושבי הבית הזה רגילים בהדלפות... בקיצור: כל הארץ גועשת!!!! משכן הכנסת ננעל עקב חשש לבית המנוגע... (אוי כמה שהשם הזה הולם...) כבר אי אפשר היה לשתוק... ראש הממשלה מיד יצא בנאום לתקשורת ושם הוא האשים של פלוני ואלמוני שהם פוצצו את הפגישה... ואז אלמוני לא נשאר חייב... והוא פירסם הודעה לתקשורת והסביר שהיחיד שאשם בפיזור הכנסת זה... וחגיגה ברשת... כולם מאשימים את כולם וכו' וכו'... את זה אני כבר לא צריך לפרט... את השפראך הזה כבר כולנו מכירים... ותכל"ס: עדיין לא מאוחר!!! סו"ס הכנסת כעת התפזרה רק בקריאה ראשונה... בסוף שבעה ימים לסגר... הכנסת שוב תתכנס ויש סיכוי למנוע את פיזור... הכל תלוי בשיחות... אבל לבנתיים כל אחד ממשיך להשמיץ ולהאשים... מי גורר אותנו לבחירות שניות... אתה או הוא... והנה הגיע סוף שבעה ימים... ושוב שערי הכנסת נפתחים... כל החברי כנסת מתיישבים... כל אחד מכין את הנאום הרהוט שלו להוכיח את קלוננו של השני ולהצביע עליו כאשם בכל הבעיות... ולפתע הס הושלך באולם... ושוב הכהן נכנס!!!! הוא שוב מודד מדידות מדויקות... שוב בודק... מתח לא נורמלי שורר בעולם... ואז הכהן מבקש את רשות הדיבור... כל המדינה מרותקת... כולם מקשיבים לנאומו של הכהן... הכהן פותח בדבריו ואומר: איש בשורה אני!!!! הנגע ב"ה לא פשה!!! אם הנגע היה מתרחב אפילו בסנטימטר היינו צריכים לגשת לפיזור (והריסת) הכנסת... אבל ה' נתן לנו צ'אנס ובשלב זה לא צריך לעשות כלום!!!! ולכן אני מכריז כעת על פיזור נוסף בקריאה שניה... וחזר מזה אנחנו נאלץ לחלוץ את האבנים שיש בהם את הנגע ונוציא אותם מחוץ למחנה ובמקומם נשים אבנים חדשות... ושבעה הבא שוב נבא לבדוק... ושוב צעקות... קריאות נגאי לכל עבר... כל אחד צורח על השני... מפרט את כל התיקים והפשעים שלו מעודו עד היום הזה... ותכל"ס... מתח לא נורמלי... מה הולך להיות פה בסוף שבוע הבא...

אבל!!!! הכהן לקח שוב את המקרפון והודיע: כנסת נכבדה... תבינו את המצב... אמנם אנחנו מסגירים את הבית שבעת ימים שנית... אבל למה??? כי בבית הזה מדברים הרבה מאוד לשון הרע... זה בכלל בכלל לא משנה מי אשם ומי לא אשם... את הבית הזה מעניין דבר אחד: שאתם צריכים כעת ועכשיו להפסיק לדבר אחד בגנות השני!!! אם בשבוע הקרוב יהיה שינוי בגישה שלכם אנחנו נראה את זה בקירות ואם לא אנחנו גם נראה את זה... ואז זה כבר יהיה סופי!!! ושוב הכנסת מתפזרת ושוב צעקות... רואיונות לתקשורת... והכפשות ברשת המקוונת... ועבר שבוע ימים ושוב הכנסת מתאספת... וכעת מתח עצום... כולם נכנסים למשכן הכנסת... והלם!!!! הנגע חזר לאבנים החדשות... אוי אוי אוי... שוב הכהן מגיע... וזהו!!!!

כעת הוכרז סופית על פיזור הכנסת... איזה פיזור... הריסת משכן הכנסת על שנמצא בו נגע בג' שבועות... הכהן נותן ארכה של כמה שעות... ומגיעים עשרות משאיות ומפנות את כל תכולת משכן הכנסת... כל הכסאות... כל השטיחים... כל התמונות... כל האביזרים... ולאחר כמה שעות מתחילה מלאכת הניתצה... אוי... שכחתי להוסיף שבאמצע הניתצה לפתע מצאו שם כספת עם הרבה כסף... יתכן שזה הכסף שהחביאו שלא ינתן ליראי ה'... עכ"פ ככל הנראה זה יהיה סופו של משכן הכנסת... בית המנוגע!!!!

אבל בינינו... אותנו צריך להטריד משהו אחר לגמרי... כן... משכן הכנסת הוא בית המנוגע... אבל בל נשכח שחז"ל אומרים: שנגעי בתים זו התחנה הראשונה... ואם לא חוזרים בתשובה זה מגיע לבגדים ואח"כ זה מגיע רח"ל לנגעי עור בשר... אותנו צריך להטריד כמה הבית הזה משפיע עלינו... כמה הוא חודר אלינו... כמה הוא עוטף אותנו כמו בגד ומעסיק אותנו... וכמה זה משפיע על המידות שלנו מנפש ועד בשר... זה מה שבאמת צריך להטריד אותנו!!! התורה מלמדת אותנו שלשון הרע זה משהו שמדבק... זה משהו שיכול להרעיל אבנים... יכול להדביק משטחים... יכול לחדור לבגדים... ולא נותר לנו אלא להישמר מנגע הצרעת, שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו..."

כלך אצל נגעים ואהלות...

כחמשך למה שנכתב בפתח הגיליון אודות "גופי תורה" של פרשה זו שאנחנו פחות מכירים אותה... יש בפרשת תזריע מצורע פרשה לא כ"כ ארוכה שהייתי ממליץ עליה בתור מדגם... לטעום את הסגנון ואת השפראך של עסק התורה מסוג נגעים... הייתי ממליץ על נגעי בגדים!!!!

מדובר אמנם באחד מהנגעים... אבל סו"ס נגעי בגדים חולקים רשות לעצמם כך שלא מוכרחים להיות בקיאים בכל הפרשה... תפתח את הפרשה הזו ותתחיל ללמוד אותה פסוק פסוק בעיון!! כלומר: תדקדק בכל מילה... מה אני מתכוין?? בתורת כהנים יש כלל ברזל... אין מילה אחת בחומש ויקרא מיותרת!!!! אין!!! כל מילה זו דרשה... תורת כהנים נמשלה בשיר השירים ל"מעיו עשת שן" זה כמו שניים שעומדות מסודרות אחת ליד השניה... כידוע: לכל שן יש את השרוש שלה ואת התעלות שלה... אם עשית לשן אחת טיפול שורש ומבנה וכתר ושילמת על זה 2000 שקל... זה לא מזיז לשן שלידיה!!! לכל שן יש את התעלה שלה, השרוש שלה ואת מה שהיא אומרת... (רק בביראות... לא בכאבים...) על אותו משקל: כל מילה בתורת כהנים שהיא חוזרת על עצמה זו דרשה!! ברור?? זה המוטיב!!!!

וכעת נתחיל ללמוד את הפרשה הזו (ששם זה ממש בולט)

והבגד כי יהיה בו נגד צרעת... ב--בגד צמר, או בבגד פשתים, או בשתי או בערב, לפשתים ולצמר או בעור או בכל מלאכת עור... שמת לב לרשימה?? נמנו פה שמונה סוגי בגדים, (ובחמשה מתוכם כתוב את המילה או) הלאה... פסוק הבא... והיה הנגע ירקק או אדמדם ב--בגד או בעור או בשתי או בערב או בכל כלי עור... שמת לב?? כעת שוב נמנו חמשה בגדים (וד"פ א) כי הלאה... שתי פסוקים לאח"כ: וראה את הנגע... פשה הנגע בבגד או בשתי או בערב או בעור לכל אשר יעשה העור למלאכה שוב התורה חוזרת על חמשה בגדים, (וג' פעמים או...) בקיצור: אם תמשיך לעבור על הפרשה אתה תגלה שכל הרשימה הזו חוזרת על עצמה עוד ששה פעמים!!! כל פעם בסידור אחר... ופעם כתוב נגע, ופעם אחרת כתוב צרעת, ופעם כתוב שניהם ביחד... ואני כעת רוצה לעצור כאן!!!

הנה... הבאתי לך פרשה בתורה... שאנחנו מחונכים שאין מילה אחת מיותרת... וכל או... וכל פעם שהתורה חוזרת על שם של בגד יש פה דרשה!!! הנה לך!! זה מה שעשה רבי עקיבא... רבי עקיבא ישב על כל "או" ועל כל "בגד צמר או בגד פשתים" ודרש כל מילה בפרשה זו ובכל התורה כולה... אנחנו אולי פוגשים את הדרשות האלו בכל מיני דפי גמ' כאלו שאנחנו מרצים אותם כי... כי אין שם ריעד... אבל ר"ע ישב על זה!!! וזה מה שהוא מסר לתלמידים שלו... ועל זה כתוב שמשנה רבינו הגיע לבית המדרש של ר"ע ושמע מה שר"ע דרש... ואמר לקב"ה: יש לך אדם כזה ואתה רוצה ליתן תורה על ידי??

אז הנה... מותר לנו להכיר לכה"פ שיש כזה מקצוע בתורה... מותר לנו לדעת שלדרוש פסוק בתורה זה לא וורט לפרשת שבוע, זה גופי תורה שעליהם ישבו רבותינו... אז הנה... לפניך מדגם קטן... מומלץ בחום ללמוד את זה בתורת כהנים עם פירוש המלבי"ם ותראה איך שלכל מילה יש דרשה... אם תרוה נחת תוכל להתחיל ללמוד את כל פרשת ויקרא צמוד לתורת כהנים, ולפירוש המלבי"ם שהטיב לבאר איך כל דרשה נצמדת ליתור או למיעוט... תחשוב כמה עבודה מחכה לך... תנסה פה לספור כמה תיבות יש רק בפרשת ויקרא!!! כמספר התיבות ככה יש דרשות על כל מילה... (ובחלק מהתיבות גם על כל מיני אותיות של ו' החיבור וכדו') אז שוב נסכם ונסקי: הרבה עבודה לפנינו... זה מתחיל בש"ס... אבל אחרי הש"ס עדיין מחכה לנו תורה שהיא ארוכה מארץ מידה ורחבה מני ים...

איזו עבירה עשה הזב שהוא צריך לכפר עליה?

למי שלא יודע... הנושא של הפרשה שלנו... זה ד' מחוסרי **כפרה**!!! מדובר בארבעה סוגי אנשים וטומאות מצריכים **כפרה**!!! מי הם?? זב!! זבה! יולדת!! מצורע!! אז בשלמה: מצורע... מקובלנו שצדעת מגיעה בעוון לשון הרע... נו... את זה אני מבין... דברת לשון הרע...?? אז הנה צדעת... ואחרי הצדעת... עכשיו צריך בין הייתר גם לכפר על זה... בשביל זה יש קרבן כפרה... יולדת?? נו... גם את זה אני יכול להבין... ס"ס יש לנו את המדרש שאומר שגם יולדת עוברת על איזה חטא של נדר... אז גם בייחס אליה מובן למה צריך כפרה...

אבל זב ? ! ? ! רבנו של עולם: איזו עבירה עשה הזב שהוא חייב כפרה?? זיבה למי שלא יודע... זיבה זה סוג מסוים של מחלה!!! סוג של דלקת מסוימת!! שלא ידוע לנו שהמחלה הזו מגיעה בגלל איזה עוון... ובכל זאת מי שחולה במחלה הזו... לא זו בלבד שהוא היה חולה... לא זו בלבד שהוא היה מסכן והוא לא הרגיש טוב... לא זו בלבד שהוא הלך לקופת חולים... לא זו בלבד שהוא שילם הרבה כסף בבית מרקחת... הוא גם צריך לתת **כפרה**!!! על מה?? על איזה חטא?? על מה ולמה??

הביאור בזה הוא כך:

לפניך שני סיפורים: **הסיפור הראשון הוא:** אני סבל במקצועי... פעם מישהו קרא לי שאסחוב לו איזה שולחן לבית... סחבתי לו את השולחן... העליתי לו את זה עד הקומה הרביעית... אנחנו מגיעים... הבן אדם מסתכל על השולחן... ו... ועשה פרצוף... יש פה חריצים... קריץ פה... קריץ פה... שם... מה זה צריך להיות?? הרסת לי את השולחן... ואז כמובן התחיל הויכוח... האם אני אשם או לא?? עד כמה הייתי צריך לארוז את השולחן לפני שהעליתי אותו או שלא?? האם אני לוקח אחריות על חריצים או לא?? האם זה קרה לי באונס או בפשיעה?? בקיצור: האם אני צריך לשלם על הנזק או לא... **עד כאן הסיפור הראשון...**

כעת ניגש לסיפור השני: עברו כמה שבועות והפעם הגיע התור שלי לקנות ספה **לעצמי**! לבית **שלי**!!! וכפי שכבר הקדמתי... אני סבל במקצועי... העליתי בכוחות עצמי את הספה עד הבית... ו... והנה שוב... רק הגעתי הביתה... קריץ פה... קריץ שם... פה נקרע הריפוד... שם השתפשף... נו... **הפעם שוב נשאלה השאלה בחלל העולם:** האם אני אשם או לא?? האם זה קרה לי בפשיעה או באונס?? האם אני חייב לשלם או לא?? נו... מה התשובה? **מה זה משנה! למאי נפקא מינה אם אני אשם או לא אשם??** סוף סוף זו הספה שלי... וזו הפשלה שלי... וזה הקריצים שלי... ומי שהולך לסבול מהחריצים האלו מכאן ועד עולם זה רק אני ולא אחר!! אז מה זה כבר משנה אם הייתי אשם או לא... **אתה יודע מה... בא נניח שאני לא אשם...** נו... ואז מה...?? לכן מה? לכן כבר אין פה חריצים? המציאות היא שיש פה חריצים!! בין אם אני אשם ובין אם לא המציאות היא שיש פה כעת חריצים....

מתי זה כן משנה האם אני פה אשם או לא??

כשמדובר בספה של מישהו אחר... ואני זה שהעליתי אותה... כאן זה מאוד משנה!!! כי כאן החריצים הם **שלו**!!! ואילו האשמה היא **שלי**!!! כאן כל הישירות שלי לספה הזאת... זה רק האם אני אשם או לא... אם אני אשם אז אני צריך לשלם על החריצים האלו... אבל אם התברר שאני לא אשם... אז מה אכפת לי... מצדיי... תשאר עם החריצים האלו... העיקר תעזוב אותי לנפשי... **אבל כשמדובר בחריצים שלי??** כאן זה כבר לא משנה האם אני אשם... כאן בין אם אני אשם ובין אם לא... החריצים הם שלי וחבל לי!!! (לכן זה אף פעם גם לא יקרה... כמובן...)

בפרשת פרה אדומה חז"ל אומרים משפט: תבא האם ותקנה צואת בנה - דהיינו: הפרה אדומה תבא ותטהר צואת בנה (דהיינו חטא העגל... שהפרה היא האמה של העגל...) עומדת לה האמה ושואלת: במה אני אשמה?? למה אני צריכה לקנות את הלחלוח של בני?? במה חטאתי שאני צריכה לישא באחריות המעשים של הבן שלי?? **נו... מה התשובה?? אמת יקרה:** אף אחד לא אמר שאת אשמה!! זה ממש לא קשור לאשמה! אז מה כן? את אמת **שלנו**!!! והוא הבן **שלך**!! זו הספה **שלך**!! אם היית רק המטפלת שלו והיה קורה משהו... השאלה הייתה: האם את אשמה או לא?? אבל כאן זה הבן **שלך**... אבל ברגע שזה הבן שלך אז מה זה משנה אם את אשמה או לא... ס"ס זה בן שלך... ואם הוא פתח את הראש אז רצים איתו לטרם... לא בגלל שאת אשמה, אלא בגלל זה הבן שלי...

עד כאן המשל... כעת ניגש לנמשל:

הקב"ה שלח אותנו לעולם... בשביל מה?? בשביל שנהיה אנחנו בעלי ההטבה!!! ונבנה את העולם הבא **שלנו בידינו**!!! בשביל זה הקב"ה מסר בידיים שלנו את **האחריות הגמורה למעשינו**!!! זו הסיבה שהקב"ה לא מותר... החוסר ויתור הזה נובע דווקא מרוב רחמייו של הקב"ה **שהוא רוצה לאפשר לנו להיות ההבעלים הבלעדיים של ההטבה שלנו**... לכן הוא עשה אותנו האחראים הבלעדיים על מעשינו... שאנחנו ורק אנחנו נישא בתוצאות וההשלכות של מעשינו...

עבודת ה' זו הספה שלנו!!! אם נעשה איזה קריץ וחריץ בספה שלי... לא תמיד זה משנה אם אני אשם או לא אשם... לא תמיד זה המדד... כי בסופו של דבר זו הספה שלי ויש בה חריץ... והיחיד שיסבול מזה וזה יפריע לו בעיניים זה אני... ולכן אני צריך לתקן את זה... ובאמת הלכתי לנגר... והוא אמר לי שהתיקון עולה 200 שקל... הייתי בהלם: מה?? למה שאני אשם?? מה... אני אשם?? נו... נתחש מה ענה לי הנגר: אתה לא משלם כי אתה אשם... אתה משלם כי זה **שלך**!!! ויש **לך** חריץ!!! ואם אתה לא רוצה שיהיה לך חריץ!!! אז תשלם!!!

מקדם נשאלה השאלה: מה אשם הזב שהוא חייב להקריב כפרה?? וכי איזו עבירה הוא עשה שהוא צריך לכפר עליה??

התשובה היא: שהשאלה בכלל לא מתחילה:

הזב לא אשם בכלל... אף אחד לא אמר שהוא אשם... כי הוא באמת לא אשם!!! נו... אז למה הוא צריך לתת כפרה...?? כי... כי זיבה זה סוג של קריץ... התורה מגלה לנו שזיבה זו מציאות של טומאה וקלקול בעולם... ואת הקלקול הזה צריך לתקן... רגע... למה שאני אתקן? מה... אני אשם - שואל הזב?? התשובה היא: ממש לא!!! פשוט זה הקלקול שנעשה **אצלך**!! זה הקניין שלך!! זה הנצח נצחים שלך והתורה מגלה לך: שבבנין הנצחי הזה שלך קרה איזה קלקול... ואת הקריץ הזה צריך לתקן... לא בגלל שאתה אשם... אלא בגלל שאתה הבעלים!!! אמנם לא באשמתך!!! אבל

בהחלט זה שלך!!!!

וזה היבט מאוד חשוב שצריך אחת ולתמיד לדעת אותו:

כל ההבדל בין אדם מבוגר לילד... זה שתינוק זה... זה תינוק הבורח מבית הספר... כשתינוק עומד מול איזה בעיה... הוא עסוק בלהתנער ולברוח מזה ולהסביר למה הוא פטור... זה מה שנקרא פגיעתן רעה... אבל למבוגר יש קניינים משלו שהוא בעלים עליהם... ולא תמיד זה עניין של אשמה... אלא זה עניין של בעלות... אתה הבעלים... זה הרכב שלך... זו הסחורה שלך... זה המפעל שלך... אז קח אחריות עליו...

מי שרוצה להיות ברבות הימים בעל ההטבה!

זה רק אם הוא יפנים שהוא גם בשלב זה בעל החסרון שלה!!!

אם אתה רוצה שיקפו לבעלותך הבלעדית את ההטבה!!!

זה רק אם תקבל אחריות מלאה בשלב זה על החסרונות שלה!!!

כל אמא יודעת שאם היא רוצה ברבות הימים לרוות רוב נחת מבנה... ולהכריז בגאון: זה הבן שלי!!! בני!!! אשר בך אתפאר... זה רק בתנאי... שכבר עכשיו... כשהוא בן שנה... גם עכשיו תכריזי **זה הבן שלי**!!! ותקחי אחריות מלאה על מעשיו... גם כשזה לא כ"כ נעים...

אם היינו אורחים בעולם הזה... אם העבודת ה' הייתה משהו מהסוג של סבל שעושה את העבודה שלו והולך הביתה... אז באמת כל הנושא וכל הנידון היה מתחיל ונגמר: **האם אני אשם או לא אשם??** אז זהו שלא!!! אנחנו לא פועלים אלא קבלנים!!! עבודת ה' היא שלנו!!!!!!!

רבנו של עולם: דווקא תכננתי להקריב קרבן פסח... אבל מה אעשה שנטמאתי בטומאת מת... נו... אני אשם או לא אשם?? **מה התשובה??** אתה ממש לא אשם!!! אתה פטור... הכל בסידור... ואכן באמת אם כל השיקולים שלנו היו מתחילים ונגמרים ב"האם אני אשם או לא..." אז עד עצם היום הזה לא היה לנו פסח שני... ומעולם לא היינו עבדי ה' אמיתיים... **אז זהו שלא!!!** עבודת ה' **זו הספה שלנו!!! זו עבודה שלנו!!!** ממילא כאן ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם... והם מגיעים למשה רבינו בתחינה... נכון... אנחנו לא אשמים שאנו לא מקריבים קרבן פסח... נו... ולכן זה נקרא שהקרבנו?? למה נגרע? ברגע שהשאלה הזו הגיע משייכות פנימית לעניין ה' לא השיב אותם ריקם...

זו נקודת ההבדל הכי עמוקה בין עובד אלוקים לאשר לא עבד:

עובד ה' חי בגישה שעבודת ה' זה המגרש הפרטי והאישי שלי!!! ואילו מי שאינו עובד ה'... הוא מגיע לעבודת ה' מתוך נקודת הנחה שאני צריך לדפוק כרטיס אצל הרבש"ע... ולא נותר לי אלא לנמק על פי חוק האם אני אשם או לא אשם... לא נותר לי אלא להצליח להוציא מהרופא אישור מחלה למה החרתי בפעם העשירית מלקרא ק"ש בזמנה... אני הסבל של הספה של הרבש"ע... אם יהיה בה חריצים... אני בסה"כ אצטרך להוכיח שהחריצים האלו לא באשמתו והוא... שלום עליך נפשי...

אז זהו שלא!!!! זה לא הספה של הרבש"ע!!! זו הספה שלך!!!

אתה מתעסק נטו עם העולם הנצחי שלך!!! אתה הבעלים הבלעדי על ההטבה שלך!!! ובשביל זה אנחנו פה!!! מישהו פעם טען לי: למה אתם כל היום עושים עסק מכשרויות?? מה פשר החשדנות והרחרחנות הזו? מה... אתה באמת חושב שהקב"ה יבא אליך בטענות למה לא היית עוד יותר חשדן... ולמה סמכת על כשרות פלונית ולא פלונית...?? דווקא נהינתי מהשאלה... חשבתי עליה... בסך הכל הוא באמת צודק... מה... הקב"ה באמת יבא אלי בטענות למה לא חשדתי במערכת כשרות פלונית ש... ש... שלך תדע... אולי היא לא מספיק משוכללת??

נו... מה התשובה?? אמרתי לך: אתה צודק מאה אחוז... הקב"ה לא יבא אלי בטענות...

כי תתפלא לשמוע... לקב"ה זה ממש לא משנה... כן... זו גמ' מפורשת: **וכי אכפת לו לקב"ה בין שוחט מן הצוואר לשוחט מן העורף**... לקב"ה זה ממש לא משנה... אז למי זה כן משנה?? לי!!!! **"ליצרך את הבריות"** זו הספה שלי!!!!!!! אם חלילה וחס אני אכשל במאכלות אסורות!!! זה יהיה החריץ שלי... אני אשאר המטומטם שנשכחתי בונטמתם בם... רק אני הוא זה שאצטרך לחיות עם הטמטום הזה לנצח... זו סחורה שלי... והיות זה שלי... אז בספה שלי אני לא רוצה שיהיו חריצים... גם לא חריצים כאלו שאני לא אשם בהם... אני לא מחפש להיות לא אשם... אני רוצה שלא יהיו חריצים...

לכן... מהניסיון האישי: עצה טובה קמ"ל: כשאתה צריך לסחוב איזה רהיט לבית שלך... לקומה רביעית... אם אתה לא ממש חייב להזמין סבל... אני מציע לך שתעשה את זה לבד... **אתה יודע למה??** כי כמה שהסבל לא רוצה להסתגב... וכמה שהוא ישתדל לעשות הכל כדי שלא יקרו כל מיני פשלות... עדיין... סוף סוף הספה היא לא שלו... ולכן: מבחינתו יותר ממה שהוא עסוק בספה... הוא יותר עסוק בעצמו שלא להיות אשם בפשלות שחלילה יקרו בספה שלך... לכן עם כל הכבוד למיומנות שלו... הוא כעת לא עסוק בספה אלא בעצמו!!! אבל כשאתה תסחוב את הספה... אתה באמת תדאג שלא יקרה לה כלום... כי לך באמת חשוב שיהיה לך ספה חדשה ללא חריקות ולא קריציים...

כן כן!!! זו עבודתנו!!! להבין שעבודת ה' זו הספה שלנו!!!!!!!

ואם זו הספה והרהיט שלנו... אז לכן קוראים לנו חרדים!!!

חרדים על המצוות!!! חרדים על ההטבה הבלעדית שלנו!!!

וחרדים על הנחת רוח שכ"כ חשוב לנו לעשות לאבינו שבשמים...

גיליון מס' 425 פרשת תזריע מצורע
תשפ"א שנה תשיעית

לע"נ מרת מלכה מחלה הגר ע"ה בת
הרב מרדכי זיסקינד ז"ל
נלב"ע ג' אייר תשס"ו - תנצב"ה
הונצח ע"י ידידינו החשוב
ממקורבי רבינו
ר' מרדכי זיסקינד הגר שליט"א

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

פנינים על הפרשה

ויקצף נעמן וילך ויאמר הנה אמרתי אלי יצא יצוא ועמד וקרא וגו' (הפטרת תזריע, מ"ב ה י"א)
מפני מה חשב נעמן שאלישע צריך לצאת אליו?
ובכלל, מדוע שלח עשר ככרי כסף, ששת אלפים זהב, ועשר חליפות בגדים (לעיל פסוק ה')?
יש לומר:

מובא בספרי (זוטא פ' פנחס) שאותה נערה ששבו מארץ ישראל, היתה בקיאה בהלכה. והיא אמרה לנעמן את הלכות ודיני טהרת מצרע. וכיון שבטהרת המצרע יש חילוק בין עשיר לעני, נעמן שלח הרבה כסף, כי חשב שצריך להביא קרבן לפי עשרו, ומה שחכה שיצא אליו, כי למדה אותו שכתוב (י"ד ג'): ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן וכו', לכן חכה שאלישע יצא אליו ויקרא לו.
ולכן גם הביא הרבה חליפות בגדים, כי שמע שבגדי המצרע טמאים ורצה להחליף בגדיו.

רופאו האישי של רבנו, ד"ר ר' משולם הרט, אמר פעם לפניו, שחלוקה לשון בני אדם מלשון תורה, כי בשפה רפואית, כשאדם חולה, לדוגמא מי שלא עלינו סובל מלחץ דם גבוה, אומרים שהאדם חולה, וכאשר עשה מה שצריך לבריאותו ונרפא, נחשב שהאדם התרפא מחליו, ואלו בתורה אצל מצרע אנו מוצאים שהנגע חולה ולא האדם חולה, וכשנרפא, נתרפא הנגע, וכלשון הפסוק: 'והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע', ולא כתוב שנרפא המצרע מן הנגע.
והסכים רבנו להסברו של הרופא, שהצרעת היא דבר חיצוני שלא שיק לעצם האדם, וכשהאדם משפר את דרכיו, הרי ממילא הוא מרפא את הצרעת ונשאר בריא!
ובאמת, הרי כל ענין הצרעת אינו ממנהגו של עולם, אלא אות ופלא היה בישראל כדי להזהיר מלשון הרע, כלשון הרמב"ם סוף פרק ט"ז מטמאת צרעת.

(שבענו מטוביך)

הערות הקוראים

אייר תשפ"א - לסדר 'וביום השמיני ימול בשר ערלתו'

מאד נהנית מ'הדברי שי"ח' של חג הפסח - ורצוני להוסיף כמה דברים בענין הבריתות והסנדקאות של מרן שר התורה שכתבתם בתחילת החוברת שמשתדל מאד בזה כידוע.

א. יש לשון מבהיל ב'הגהות מיימוניות' בהל' מילה ברמב"ם פ"ג הל"ה וז"ל: מה שחומדין ומתאוין לאחוז התינוק בשעה שנימול על הברכיים ולהיות בעל ברית, בזה יש סמך לדבר במדרש שוחר טוב וכו' עיי"ש

ב. גם האדמו"רים משתדלים הרבה בסנדקאות, ואף נוסעים לחו"ל בעבור זה, כמדומה לפי זכרוני שהאדמו"ר ממכונבקה זי"ע לעת זקנתו טרח לנסוע ללונדון להיות סנדק.

ג. עיקר הסיבה שמרן כ"כ משתדל בזה הוא כפי שאמר בעצמו כי כך ראה אצל החזו"א ואצל אביו זי"ע, וידוע שכל אורחותיו לפי מרן החזו"א זי"ע, שמעתי מאחד שראה את החזו"א זי"ע בשבת ברח' רמב"ם חוזר מסנדקאות, מהלך רב מביתו שגר לעת זקנתו, וראה שכיסה פניו ועיניו בטלית ברחוב כי היה קשה לו לראות את אלו המטלטלים בשבת (אגב: סיפר לי הרב י. ג. שליט"א שהוא היה הילד האחרון שהחזו"א זי"ע היה סנדק שלו בערב שבת לפני פטירתו בליל שבת ט"ו חשון תשי"ד, והחזו"א זי"ע לרוב קירבתו לאביו ז"ל שהרי היה מבאי ביתו המקורבים, שאפי' לא שאל רשות להיות סנדק רק כאילו לקח לעצמו בפשיטות וכמו שכתוב ב'הגהות מיימוניות' הנ"ל).

ד. גם אני לפני עשרות שנים לויתי את מרן שליט"א לסנדקאות בבית אבי ז"ל לברית שעשה אחי ה"ו בשבת, והיה זה ברח' טבריה בקצה השני של העיר מהלך נכבד מבית מרן. [ובחזור כשהגענו למקום מסוים נפרד ממני ואמר מכאן אני כבר יודע הדרך - בינו נא זאת - א. שאין מכיר העיר ולכך צריך מלוה - ב. לא להטריח בחינם ממקום שמכיר].

ה. שאלתי את מרן מה לכוין בהיותי אצל הנכדים שלי סנדק ואמר לי בשם החיד"א זי"ע א. להמשיך לרך הנימול נשמה קדושה ב. שלא יפגום בריתו ג. שיאריך ימים ושנים... וגם כאן כתמיד ניכרת הענוה הגדולה שאינו שומר לעצמו שום דבר וחושב שהאיש הפשוט יכול להיות סנדק ולכוין כמוהו [דרך אגב לשאלתי לא ניחא לו לתת סנדקאות לאיש שאינו צלול בדעתו כגון לחולה אלצהיימר] עוד אספר לפי זכרוני שפעם פגשתי למרן במעלית של אולם 'ד עזרא' בחזרתו מברית שם ושאלתיו דבר הלכה וענה לי בענוה גדולה כדרכו בקודש.

תודה רבה על הכל - יצחק א. טפר

להצטרפות לרשימת מקבלי הגיליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com
ניתן לתרום ולהקדיש ע"ג הגיליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

קרבה שנת השבע (ה)

תחילת שנת שישיית

זכרונות מערב שמיטה. קבלת קהל של רבינו בשנת תשע"ה

כהמשך לפעילות הגדולה סביב לימוד הלכות שביעית, כדאי להעתיק כאן דברים מרתקים ביותר, שכתב נכד רבינו, רבי אריה קניבסקי בחודש אייר תשע"ה, אמצע שנת השמיטה הקודמת בגליון פנימי היוצא לאור על ידי ארגונו רב הפעלים 'אורחות ישר', ואלו דבריו: ... גם ממרחק הזמן שחלף, ואלפי האנשים שעברו מאז בחדרו של סבי, עדין אני זוכר בבירור את היום בו החל סבי להורות "ללמוד שביעית", היה זה לפני כשנה וחצי (שנת תשע"ג), יהודי שגילו בריאותיו את המחלה הארורה, נכנס לסבי ומירר בבכי על מצבו הנורא. סבי הקשיב בשימת לב ואח"כ אמר, "תיכף כבר שמיטה, תתחיל ללמוד הלכות שביעית והקב"ה יעזור שתזכה ל"וצויתי את ברכתי", לרפואה שלימה"...

היה זה כאמור בתחילת השנה השישית! עד שעתידיה שנת שמיטה להיכנס, תחלוף כמעט שנה... ואיש עוד לא העלה בדעתו לעסוק בנושא זה, אולם סבי כבר התעקש: אם בכל חג שלוש יום קודם החג כבר דורשים מענינו של חג, בשמיטה שדיניה מרובים ונמשכים על פני שנה שלמה, וביחוד שדינים רבים כבר מתחילים קודם שנת השמיטה בפועל, הרי שראוי להתחיל ולעסוק בזה כבר בתחילת השנה השישית.

ללמוד הענין ולשמור הדבר היטב

הגר"א מן שליט"א מעיד: שאלתי ביום ה' כ' אדר תשס"א בענין עצרת התעוררות שעושים על הסתלקות אברך יקר אחד ז"ל, ו"הספד" אין עושים משום שלשים יום קודם החג, מהו הספד ומהו התעוררות?

תשובה: הספד הוא על הנפטר, והתעוררות מה שהציבור צריך להתעורר, ולספר שבחו ולומר מה שיש ללמוד ממנו גם זה בכלל התעוררות.

לשאלה במה לעורר את הציבור אמר: צריך לשאול את הרבנים במה צריך חיזוק. לשאלה מהו דבר השווה לכל נפש, השיב: במשנה (אבות פ"ה מ"ח) תנן: דבר בא לעולם כו' ועל פירות שביעית, ושם מ"ט: בד' פרקים הדבר מתרבה, במוצאי שביעית מפני פירות שביעית, והנה המצב כיום (שנת תשס"א היתה מוצאי שביעית) הוא כמו מגיפה, גם הסכנה מהעריבים, וצריך לחזק שביעית! שאלה: מדברים לפני ציבור שכולם שומרי שמיטה.

תשובה: ללמוד הענין ולשמור הדבר היטב ולדבר מזה - זה משפיע על כלל ישראל, כמאמר ר' ישראל סלנטר שכאשר הפרוש מאישישוק מתרפה בהתמדה הסטודנט מפרזי מחלל שבת (דרך שיחה א' תרכ"ז)

שלושת רבעי שנה לפני שמיטה

גם הגאון רבי אברהם הורביץ זצ"ל, שזכה ללמוד בחברותא עם ראש קהילות יעקב זי"ע, מעיד בספרו (אורחות רבינו) ... בשמיטה תשי"ט למדתי עם מו"ר הגה"ק זצוק"ל כל הלכות שביעית, סדר למודנו: למדנו כל הסוגיות בבבלי בעניני שביעית, מסכת שביעית המשניות עם הר"ש, כל הירושלמי שביעית וכן סוגיות בירושלמי השייכות לשביעית בגמרות אחרות בירושלמי, כל הלכות שביעית ברמב"ם (ביד החזקה) וחזו"א, (איני זוכר אם למדנו לפי הסדר שכתבתי יתכן שהקדמנו למוד אחד לפני השני), למודנו זה נמשך כשנה וחצי, התחלנו כשלושת רבעי שנה לפני שמיטה וסיימנו בערך לפני סוף השמיטה, למדנו כל יום משעה עד שעתיים עכ"ל.

וספרתם לכם

במ"ח קנינים התורה נקנית

ומתרחק מן הכבוד

כידוע שרבינו שליט"א מעולם לא סידר קידושין לאנשים, ואמר בעונה שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין ושנינו (קידושין ו' א') כל שאינו יודע בטיב גיטין וקידושין לא יה' לו עסק עמהן. אמנם היה פעם אחת שסידר לאחד שנישא בשנית שהיה תלמיד חכם שהפציר מאד ברבינו, ואמר שמוכן לקחת אחריות על עצמו אם יהיה איזה בעיה הלכתית.

כידוע במהלך כל השנים התפלל רבינו בביהכ"נ לדרמן למטה, והיה יושב באמצע ביהכ"נ ולא ישב במזרח מימיו. וכשעבר המנין של רבינו להתפלל בקומה השנייה של הבית הכנסת, הכינו לרבינו מקום במזרח של בית הכנסת, ולא הסכים בשו"א לשבת במזרח, ואמר "אני לא רב", והוכרחו לסדר לרבינו מקום באמצע הבית הכנסת סמוך לקיר הצפוני של הבית הכנסת.

(קניני חיים)

מנן הגר"י אדלשטין זצ"ל עם להבחל"ח כ"ק אדמור מצאנו שליט"א מחזקים את שומרי השמיטה

תשובה: ללמוד הענין ולשמור הדבר היטב ולדבר מזה - זה משפיע על כלל ישראל, כמאמר ר' ישראל סלנטר שכאשר הפרוש מאישישוק מתרפה בהתמדה הסטודנט מפרזי מחלל שבת (דרך שיחה א' תרכ"ז)

רבינו בשמחה משפחתית רוקד יד ביד עם הגאון רבי אברהם הורביץ (מימין) ועם הג"ר משה ברזם (משמאל).

פנינים על הפרשה

בעניני לשון הרע

עבר עבירת תנועה, והמשטרה מבקשת עדות, ויודע שיפסקו שלא על פי דין ויודע שיפסקו שלא על פי דין תורה - קנס או בית סוהר, מה יעשה? צריך להעיד כדי שלא ישנה הדבר שוב. ובשם חמי [שליט"א] אמרו שאין כאן בארץ ישראל דינא דמלכותא דינא, אבל לגבי חוקי תנועה - שגם בית דין היה מחוקק להם חוקים, יש משום דינא דמלכותא דינא. (א.ה.)

כבר מילתנו אמורה בהקדמה, כי אין כאן פסקי הלכות, ויש צורך בשאלת חכם בכל מקרה). אמא לי רבנו. החפץ חיים ביקש מתלמידיו שילמדו לדבר לפני ציבור ואמרו לו הרי הציבור לא שומע ויושן, אמר להם אף אם התועלת היא שבשעה זו שמדברים הוא מונע מהם לדבר לשון הרע, ואם המדבר בשעה זו מונע מדובר דברים אחרים, זה כדאי.

(כל משאלותיך)

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת, יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובחיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:

נדרים פלוס 03-7630585 שלוחה-1586

קהילות 073-2757000 שלוחה-4310